

New York Times Bestseller

NHỮNG NHÀ VĂN TỰ DO & ERIN GRUWELL

Viết lên Ngày Hôm nay

CUỐN NHẬT KÝ LÀM RUNG CHUYỂN NỀN GIÁO DỤC MỸ
Đã được chuyển thể thành phim *Freedom Writers Diary*

vinabook.com

nhà sách trực tuyến

THE FUTURE BOOKS
Knowledge for the Future

NHÀ XUẤT BẢN
KHOA HỌC XÃ HỘI

Lời giới thiệu cho bản tiếng Việt

Trong vô vàn những câu danh ngôn về người thầy, có một câu nói rất nổi tiếng của nhà sư phạm Xô Viết, viện sĩ Viện Hàn lâm Khoa học Giáo dục Liên Xô Vasilij Aleksandrovich Sukhomlinskij rằng: “Đối với người giáo viên, cần phải có kiến thức, có hiểu biết sư phạm về quy luật xã hội, có khả năng dùng lời nói để tác động đến tâm hồn học sinh, có kỹ năng đặc sắc nhìn nhận con người và cảm thấy những rung động tinh tế nhất của trái tim con người.” Dù ở bất kỳ quốc gia nào, trong bất kỳ nền giáo dục nào, câu nói ấy vẫn còn nguyên giá trị.

Vào năm 1994, Erin Gruwell - một giáo viên Ngữ văn mới 23 tuổi và tràn đầy lý tưởng - về dạy tại trường Trung học Wilson, Long Beach, California. Như nhiều giáo viên mới ra trường khác, cô phải đương đầu với một lớp học toàn những học sinh cá biệt, những thành phần “hết thuốc chữa” và vô cùng “nguy hiểm”. Ban đầu, gần như cả lớp đều tỏ thái độ chống đối cô bằng những trò quậy phá, đánh nhau trong lớp, trốn tiết... nhưng cô vẫn không đầu hàng. Cô có niềm tin mạnh mẽ rằng giáo dục có thể chiến thắng cả những nghịch cảnh tồi tệ nhất và cô hạ quyết tâm các học sinh “hết thuốc chữa” của mình phải có được cơ hội giáo dục bình đẳng như tất cả mọi người.

Một ngày, từ một sự cố trong lớp học, cô vô cùng ngạc nhiên khi phát hiện ra gần như tất cả học sinh trong lớp đều không hề biết gì về cuộc tàn sát người Do Thái của Phát xít Đức và các nước cùng phe trong Thế chiến thứ hai, nhưng dường như chính các em lại đang là nạn nhân của một cuộc

chiến khác - một cuộc chiến không được tuyên bố nhưng không kém phần đau thương và thống khổ.

Erin quyết định giới thiệu với cả lớp hai cuốn sách viết về lòng khoan dung của con người. Đó là hai cuốn nhật ký có rất nhiều nét tương đồng của Anne Frank - cô bé nạn nhân của cuộc tàn sát người Do Thái trong Chiến tranh thế giới thứ hai và Zlata Filipovic - người thiếu nữ viết về cuộc sống của mình trong cuộc chiến ác liệt ở Sarajevo. Từ những nét tương đồng giữa Anne và Zlata với các học sinh của mình, Erin truyền cảm hứng cho các em bắt đầu viết nhật ký về cuộc sống đầy rẫy bạo lực, vô gia cư, phân biệt chủng tộc, bệnh tật và bị lạm dụng... của các em. Và từ những dòng nhật ký đó, Erin Gruwell dần thấu hiểu được hoàn cảnh riêng của từng em, cô đã tìm mọi cách giúp các em lấy lại niềm tin vào chính bản thân mình, niềm tin rằng các em cũng có cơ hội để trở thành người có ích cho xã hội, rằng nếu thật sự muốn, các em không những có khả năng thay đổi được cuộc sống của mình mà còn có thể thay đổi cả thế giới.

Bằng nhiều hoạt động ý nghĩa như đi thăm bảo tàng về Cuộc Thảm sát người Do Thái, đi xem phim, gặp gỡ với bà Miep Gies - người đã che giấu gia đình Anne Frank khỏi bọn Đức quốc xã, gây quỹ để mời Zlata Filipovic cùng bố mẹ đến thăm Long Beach, xin tài trợ để các em có dịp đến thăm thủ đô Washington, thành phố New York..., Erin Gruwell đã khiến ban đầu là cả trường, sau đó là giới truyền thông và cả nước Mỹ phải kinh ngạc vì những gì cô và các học sinh của mình đã làm được. Dù gặp vô vàn khó khăn khi các đồng nghiệp cùng khoa tỏ thái độ thiếu thiện chí, dù cuộc sống riêng tư của Erin bị đảo lộn bởi cô dành quá nhiều thời gian và tâm huyết cho “những đứa trẻ ở phòng 203” nhưng những nỗ lực của cô cũng được đền đáp khi cuốn sách Viết lên hy vọng tập hợp chính những trang nhật ký của cô và các em được xuất bản và làm rung chuyển cả nền giáo dục Mỹ lúc đó. Từ lần đầu tiên xuất bản (1999) cho tới nay, cuốn sách liên tục được tái bản và là cuốn sách bán chạy trên New York Times. Không những thế, Erin

Gruwell và Những Nhà văn Tự do còn giành được giải thưởng Tinh thần Anne Frank danh giá. Ngoài ra, họ còn từng xuất hiện trên rất nhiều chương trình truyền hình. Vào năm 2007, bộ phim Nhật ký Những Nhà văn Tự do (Freedom Writers Diary) với kịch bản được xây dựng dựa trên nội dung cuốn sách cũng được chiếu rộng rãi trên khắp nước Mỹ, một lần nữa lại chứng minh thành công của Erin và các học sinh của mình.

Thành công của Erin Gruwell là một minh chứng vô cùng rõ ràng cho chân lý trong câu nói của Sukhomlinskij. Cô đã nỗ lực hết sức để giành lại cho các em những gì tốt đẹp nhất, bằng cả trái tim và tâm hồn mình. Và không chỉ dừng lại ở phòng học 203, thành công của Erin còn tác động đến cả hệ thống giáo dục của Mỹ. Cô đã thành lập nên Tổ chức phi lợi nhuận mang tên Những Nhà văn Tự do với mục đích đào tạo ra những giáo viên không chỉ biết đến những gì xảy ra trong lớp học mà còn phải có nhiều phương pháp tiếp cận, truyền cảm hứng và trao quyền khác nhau để giúp các em học sinh thành công, không chỉ trong trường học mà còn trong cuộc sống.

Được ra mắt vào đúng dịp Hiến chương Nhà giáo Việt Nam 20/11, Công ty Cổ phần Sách Thái Hà hy vọng cuốn sách Viết lên hy vọng từng gây chấn động cả nền giáo dục Mỹ sẽ là một món quà, một lời chúc ý nghĩa nhất gửi đến tất cả các thầy cô giáo. Mong sao cuốn sách này cũng sẽ trở thành động lực, trở thành ngọn đuốc soi đường giúp sợi dây liên kết giữa thầy và trò ngày càng bền chặt, thấu hiểu hơn. Và biết đâu, cuốn sách sẽ truyền cảm hứng để thầy trò trên mọi miền nước Việt chúng ta cùng viết nhật ký và tạo nên những điều kỳ diệu như cô Erin Gruwell và các học sinh của mình đã làm được.

Công ty Cổ phần Sách Thái Hà

Trân trọng giới thiệu

Giới thiệu

Zlata Filipovic

Khi nhận được đề nghị viết lời giới thiệu cho cuốn *Viết lên hy vọng*, tôi vô cùng vinh dự và tự hào, nhưng đồng thời cũng thấy vô cùng ngạc nhiên vì có quá nhiều điều tuyệt vời xảy ra trong một thời gian ngắn đến thế.

Tôi đã gặp những học sinh của trường Trung học Wilson vào tháng Ba năm 1996 vì họ đã chân thành, nỗ lực và nhiệt tình mời cha mẹ tôi, Mirna (người bạn tốt nhất đến từ Bosnia và lúc đó đang sống cùng với tôi) và tôi tới thành phố Long Beach, California. Khi đến đó, tôi đã được tiếp đón chu đáo và nồng nhiệt. Họ cũng chỉ là những người trẻ tuổi như tôi và giống như tất cả những người trẻ tuổi khác trên khắp thế giới này, nhưng ở họ lại toát lên một tiềm năng đáng ngạc nhiên - tiềm năng trở thành những con người vĩ đại, những nhà lãnh đạo, những người có thể truyền cảm hứng cho người khác.

Những học sinh này cùng với cô giáo Erin Gruwell của họ đã chọn đọc tác phẩm Nhật ký Anne Frank[1], cuốn sách của tôi (Nhật ký của Zlata: Cuộc sống của một đứa trẻ ở Sarajevo[2]) cũng như nhiều cuốn sách khác và họ đã tìm thấy cảm hứng để bắt đầu viết cuốn nhật ký của riêng mình. Họ tự mình tổ chức và chọn làm những việc khác biệt, đáng nhớ, quyền năng và nhân văn. Họ không chọn làm việc theo cách dễ dàng - theo cách mọi người vẫn làm, mà chọn cách cầm ngòi bút, chọn cách sáng tạo, chọn cách khiêu chiến với sự rập khuôn, sáo rỗng và họ xứng đáng với cái tên

Những Nhà văn Tự do. Tôi vô cùng tự hào và vui mừng khi có cơ hội gặp gỡ họ và được đóng vai trò nào đó trong sự “trưởng thành” của họ.

[1] Nhật ký Anne Frank (tên tiếng Anh là Anne Frank: The diary of a young girl): cuốn sách bao gồm các trích đoạn từ cuốn nhật ký của Anne Frank viết trong quãng thời gian cô bé cùng gia đình lẩn trốn sự truy bắt trong thời kỳ Đức quốc xã chiếm đóng Hà Lan.

[2] Tên tiếng Anh là Zlata's diary: A child's life in Sarajevo.

Tôi bắt đầu viết cuốn nhật ký của mình trước khi xảy ra cuộc chiến ở Bosnia có một nơi lưu giữ tuổi thơ của mình vì tôi muốn tạo ra một thứ gì đó mà khi nhìn lại tôi có thể cười, có thể khóc và có thể hồi tưởng được. Tôi muốn nhìn thấy sự trưởng thành của bản thân thông qua ngòi bút của mình. Một vài chị bạn của tôi cũng có nhật ký riêng và các chị ấy cũng đã đọc nhật ký của Anne Frank và Adrian Mole, vì thế tôi hoàn toàn tin rằng viết nhật ký là một việc vô cùng đúng đắn. Tôi chưa bao giờ nghĩ nhật ký của mình sẽ được xuất bản thành sách và tất nhiên tôi cũng không hề hy vọng nó sẽ trở thành một cuốn nhật ký về chiến tranh. Tôi cũng chưa bao giờ nghĩ tuổi thơ của mình lại có thể ngăn ngui như thế. Tất cả những điều này đều nằm ngoài sức tưởng tượng của tôi vì bản năng tự nhiên của con người luôn tin rằng những điều “xấu” sẽ chỉ xảy ra với người khác, chứ không phải với bản thân mình. Chính vì thế, khi những sự việc không may xảy đến, chúng ta thường ngạc nhiên, bối rối, sợ hãi, giận dữ và buồn rầu.

Khi cuộc chiến Bosnia bắt đầu gieo rắc nỗi kinh hoàng và phá vỡ tuổi thơ vui vẻ, vô tư của tôi, nhật ký không chỉ còn là nơi để ghi chép lại những việc thường nhật của tôi nữa. Nó trở thành người bạn của tôi, những trang nhật ký là nơi sẵn sàng tiếp nhận bất cứ thứ gì và tất cả mọi điều tôi phải nói; nó đã san sẻ nỗi sợ hãi với tôi, trả lời những thắc mắc của tôi và chia

sốt nổi buồn với tôi. Tôi đã khám phá ra niềm vui viết lách - ấy là khi một người có thể trải lòng mình vào một nơi hoàn toàn trống rỗng và lấp đầy khoảng trống đó bằng những suy nghĩ, tình cảm và để chúng ở lại đó mãi mãi. Và tôi tiếp tục viết trong suốt gần hai năm chiến tranh. Việc đó trở thành một hình thức trị liệu giúp tôi đối phó với mọi việc đang diễn ra xung quanh mình.

Tôi thấy có sự tương đồng giữa bản thân mình và Những Nhà văn Tự do vì tất cả chúng tôi đều viết dựa trên những thứ xảy ra xung quanh mình - những điều khiến chúng tôi có cảm giác mình là nạn nhân. Cuộc sống là một chuỗi cả những việc tốt đẹp lẫn khó khăn, nó khiến người ta buồn, vui trong chính ngôi nhà của mình, trong chính gia đình mình, ở trường học và trên đường phố. Đôi khi chúng ta phải chịu đau khổ vì có quá nhiều việc chúng ta không thể kiểm soát được, chẳng hạn như màu da, sự đói nghèo, tôn giáo, hoàn cảnh gia đình và chiến tranh. Lựa chọn trở thành nạn nhân của hoàn cảnh và tiếp tục buồn bã, sợ hãi hay tức giận là việc vô cùng dễ dàng; nhưng chúng ta cũng có thể chọn cách đối phó với những điều bất công theo cách nhân văn và phá vỡ chuỗi những suy nghĩ và năng lượng tiêu cực, không cho phép bản thân chìm đắm trong đó. Việc viết về những điều xảy đến với chúng ta giúp chúng ta nhìn nhận khách quan về những gì đang diễn ra xung quanh mình, để rồi biến những trải nghiệm tiêu cực thành tích cực và hữu ích. Quá trình này đòi hỏi phải nỗ lực và bỏ nhiều công sức, nhưng đó là điều hoàn toàn có thể và Những Nhà văn Tự do đã chứng minh được điều đó - họ đã chọn con đường đầy khó khăn nhưng vô cùng mạnh mẽ.

Sau khi tôi rời khỏi Bosnia, cuộc chiến vẫn tiếp diễn và như chúng ta gần đây đều đã biết, điều tương tự cũng đang xảy ra ở Kosovo. Mọi người vẫn hỏi tôi nghĩ gì về điều này và tất cả những gì tôi có thể trả lời là điều đó khiến tôi vô cùng đau buồn. Giờ đây, hầu hết những bạn trẻ từng ở Nam Tư cũ đều biết tiếng bom nổ ra sao, một căn hầm trông như thế nào và họ đã

biết thế nào là thiếu nước, thiếu điện, thiếu mái ấm gia đình. Và một lần nữa, những em bé này, những bạn trẻ này lại không biết làm gì với tình huống họ đang gặp phải. Tôi chỉ biết hy vọng rằng những giận dữ, oán thù và buồn đau mà họ phải trải qua sẽ không ngự trị trong con người họ và hy vọng họ có thể vượt qua được nghịch cảnh của bản thân để vươn lên. Vì nếu họ tiếp tục giữ những cảm xúc kinh khủng đó trong người, rất có thể một ngày nào đó, khi vận mệnh đất nước nằm trong tay họ, lại có một cuộc chiến tranh nổ ra. Chính vì thế, tôi tin rằng mọi việc mà Những Nhà văn Tự do đã trải qua và hoàn thành đều rất quan trọng và cần được trân trọng. Nếu họ cũng lựa chọn làm nô lệ cho sự giận dữ, thù hận đã bao phủ quê hương, chòm xóm của họ thì hạt giống hận thù và sợ hãi sẽ nảy mầm trong chính con người họ và lịch sử sẽ lặp lại với con cháu họ trong tương lai. Những Nhà văn Tự do đã chọn cách phá vỡ cái vòng luẩn quẩn này và biến những trải nghiệm tích cực của bản thân họ thành bài học cho thế hệ sau.

Và tất nhiên, tôi vẫn luôn kính trọng và ngưỡng mộ người thầy của Những Nhà văn Tự do, người thầy và cũng là người bạn của họ - cô Erin Gruwell. Cô cũng là bạn của tôi. Cô không bao giờ muốn được chúc mừng hay vinh danh vì những điều tuyệt vời cô đã làm được ở phòng 203 trường Trung học Wilson. Nhưng cô phải được vinh danh vì điều đó. Cô đã (và vẫn đang) không chỉ là cô giáo của Những Nhà văn Tự do. Cô là cha, là mẹ của những em học sinh không may mắn có cha, có mẹ nhưng không thể nói chuyện với cha mẹ, cô là một người bạn lớn mà ai cũng thích được ở bên, nhưng cô cũng là một người rất trung nghĩa, cô luôn quan tâm và đấu tranh cho mỗi “đứa con” của mình. Cô chia sẻ kiến thức, tình yêu thương và sự ngoan cường của mình với học sinh và tạo ra sự khác biệt lớn trong cuộc đời các em. Có thể chúng sẽ vẫn mang cái mác “kém cỏi” nếu không đến lớp học của cô. Chỉ trong vài năm, cô đã tạo ra một điều khác biệt lớn lao và tạo ra một nơi an toàn cho các em phát triển và trưởng thành thành những con người khiến người khác phải kinh ngạc. Cô đã đào tạo nên những nhà văn và tôi dám cá là trong số họ sẽ có những người làm nên lịch

sử. Nhiều giáo viên coi quãng thời gian sau giờ lên lớp là quãng thời gian vô cùng quý giá để nghỉ ngơi, nhưng cô Erin lại dành toàn bộ quãng thời gian đó cho công việc. Cô đã tận tình giúp các em học hỏi, mở mang tầm mắt của các em về bất công và dạy các em sử dụng vũ khí (trong trường hợp này là ngòi bút, là kiến thức, là niềm tin, là quyết tâm không khoan nhượng) để đấu tranh chống lại những điều không thể dung thứ. Và quan trọng hơn cả, cô đã dạy các em cách tìm cho mình một chỗ đứng đúng đắn trong thế giới này. Tôi biết, những học sinh của cô sẽ còn nhớ đến cô trong suốt quãng đời còn lại của họ và họ nên làm thế. Tôi ước sao giáo viên ở tất cả mọi nơi trên thế giới đều giống như cô - như thế, thế giới này sẽ trở thành một nơi tốt đẹp hơn nhiều. Tôi vẫn luôn nói các bạn trẻ chính là tương lai của thế giới và nếu chúng ta bắt đầu từ họ, tương lai của chúng ta, tương lai của thế giới này sẽ tốt đẹp hơn cho thế hệ kế tiếp.

Có bao nhiêu điều tốt đẹp có thể nảy sinh từ một tình huống xấu? Tôi chính là một minh chứng hùng hồn cho điều đó. Tôi là một cô bé người Sarajevo hạnh phúc trong một đất nước phải hứng chịu nỗi đau chiến tranh. Đột nhiên tôi rơi vào tình huống “có gì đó” để nói và có thể tác động tới thế giới. Tôi không hề muốn nhận trọng trách đó và tôi ước gì cuốn nhật ký của mình không bao giờ được xuất bản; nếu không phải vì cuộc chiến tranh ấy thì chẳng có lý do gì để chia sẻ nó với cả thế giới. Nhưng dù sao, chuyện đó cũng đã mang lại một vài chuyện tốt đẹp cho tôi.

Cuốn nhật ký của Anne Frank đã làm rung động cả thế giới và nhiều điều tốt đẹp đã nảy sinh từ bi kịch của cô ấy. Sức mạnh của cô đã giúp cô tiếp tục tồn tại, tồn tại đến khi nào có thể và điều đó đã được hàng triệu người, cả già và trẻ, đón nhận. Thật may mắn là những gì tuyệt vời nhất của những người không còn ở bên chúng ta vẫn tiếp tục dẫn lối đưa đường và truyền cảm hứng cho những người khác.

Cuốn nhật ký của tôi đã góp phần truyền cảm hứng cho Những Nhà văn Tự do và có thể còn có những người khác nữa, để họ bắt đầu viết cuốn nhật ký của riêng mình, để họ làm gì đó với tình huống mà họ đang gặp phải. Tôi từng nghe người ta nói không phải điều gì xảy đến với chúng ta, mà cách chúng ta đối phó với điều đó mới là điều quan trọng và Những Nhà văn Tự do chính là minh chứng hoàn hảo cho điều đó. Họ có thể chọn đấu tranh với nạn phân biệt chủng tộc bằng cách phân biệt chủng tộc, đấu tranh với cảm hờn bằng cảm hờn, đấu tranh với đau thương bằng đau thương. Nhưng họ đã không làm thế. Nếu tất cả chúng ta đều làm điều mà Những Nhà văn Tự do đã làm và chọn cách đối phó với những tình huống phi nhân đạo bằng lòng nhân đạo, chúng ta có thể thay đổi thế giới xung quanh và tạo ra những bài học tích cực cho bản thân và người khác.

Thật không may, tôi nhận ra rằng chúng ta không thể xóa bỏ mọi tội ác khỏi thế giới này, nhưng chúng ta có thể thay đổi cách đối phó với chúng. Chúng ta có thể vượt lên, duy trì và sống thật với chính bản thân mình. Và quan trọng hơn cả, chúng ta có thể truyền cảm hứng cho người khác - chính điều này đã làm nên con người chúng ta và cũng chính điều này sẽ khiến chúng ta còn sống mãi. Tôi hy vọng cuốn sách này sẽ truyền cảm hứng cho mọi người viết nhật ký, viết nên một câu chuyện, một bài thơ hay một cuốn sách của riêng mình để đấu tranh với định kiến và để chọn đối mặt với mọi chuyện xung quanh thật tích cực, để tiếp thu những bài học mới và chia sẻ những bài học đó với những người khác. Hỡi những độc giả yêu quý của tôi, đây là điều các bạn cần suy nghĩ và tôi cầu chúc các bạn luôn gặp nhiều may mắn.

Dublin, tháng 7 năm 1999

Năm đầu tiên - Mùa thu năm 1994

Bài 1. Cô Gruwell

Nhật ký thân yêu,

Chỉ sáng mai thôi là cuộc hành trình “gỗ đầu trẻ” môn Ngữ văn của mình sẽ chính thức bắt đầu. Vì ấn tượng đầu tiên rất quan trọng nên mình đang băn khoăn không biết học sinh sẽ nghĩ gì về mình. Chúng có nghĩ rằng mình là người xa cách hay quá mô phạm không? Hay tệ hơn, rằng mình còn quá trẻ để dạy chúng? Có lẽ mình nên cho chúng viết một bài tả lại điều chúng trông mong ở mình và lớp học của mình.

Dù cả năm ngoái đã làm giáo viên thực tập ở trường Trung học Wilson nhưng mình vẫn còn phải mò mẫm tìm đường đi lại trong thành phố. Long Beach rất khác cộng đồng khép kín nơi mình đã lớn lên. Nhờ cái tên “thủ phủ của gangsta-rap[1]” được MTV “phong tặng” cùng với những hình ảnh miêu tả đầy súng ống và tranh graffiti[2], bạn bè mình đã có cái nhìn sai lệch về thành phố này - thành phố có cái tên L B C [viết tắt của Long Beach City] như các rapper vẫn gọi. Họ nghĩ mình nên mặc áo chống đạn thay vì đeo ngọc trai. Nơi mình sống - Newport Beach - thật không tưởng nếu đem so với một vài khu phố trong video của Snoop Doggy Dogg[3]. Tuy nhiên, truyền hình vẫn hay có xu hướng thổi phồng mọi chuyện.

[1] Gangsta-rap: loại nhạc rap thể hiện lối sống bạo lực của giới trẻ thành phố, được hình thành vào cuối những năm 1980.

[2] Loại tranh, hình vẽ được vẽ trên tường.

[3] Snoop Doggy Dogg (còn được gọi là Bigg Snoop Dogg), tên khai sinh là Cordazar Calvin Broadus, là một rapper, diễn viên, nhà sản xuất sinh năm 1971.

Thực ra, ngôi trường nơi mình dạy tọa lạc ở một địa điểm an toàn, chỉ cách biển có vài dặm. Vị trí và danh tiếng đã khiến ngôi trường trở thành niềm mơ ước đối với nhiều người. Thậm chí có rất nhiều học sinh sống ở nơi mà chúng gọi là “phố” đã bắt hai, ba chuyến xe buýt mỗi ngày chỉ để tới “ngó” trường lấy một cái. Học sinh đến từ mọi nơi trong thành phố: trẻ nhà giàu ở bờ biển ngời gần trẻ nhà nghèo ở các gia đình không công ăn việc làm... không có sự phân biệt tôn giáo, chủng tộc và văn hóa. Nhưng kể từ cuộc bạo động Rodney King[4], tình trạng căng thẳng về chủng tộc đã tràn cả vào trường học.

[4] Rodney King là nạn nhân vụ hành hung của cảnh sát Los Angeles. Vụ việc này đã tạo nên làn sóng phản nộ trong cộng đồng người da đen/Mỹ gốc Phi ở Los Angeles nói riêng và cộng đồng người da đen trên toàn thế giới nói chung với cảnh sát Los Angeles, dẫn tới cuộc bạo động năm 1992.

Do có xe buýt và hoạt động nổi loạn của bọn trẻ mà số lượng học sinh người da trắng thuộc tầng lớp thượng lưu ở trường Wilson đã thay đổi một cách đáng kể. Giờ đây, học sinh Mỹ gốc Phi, Latin và châu Á chiếm phần lớn trong cộng đồng học sinh.

Năm ngoái, khi còn là giáo viên thực tập, mình còn khá ngờ nghệch. Mình muốn nhìn thấy màu da và văn hóa trước kia, nhưng “ước muốn” đó

lại đe dọa mình ngay lập tức. Khi tiếng chuông đầu tiên vang lên, một cậu học sinh tên là Sharaud bước vào, vừa đi vừa đập đập quả bóng rổ. Cậu ta là một học sinh bị kỉ luật được luân chuyển từ một trường cạnh tranh với Wilson và tin đồn về cậu ta còn đến trước cả cậu ta. Mọi người nói rằng cậu ta đã từng dùng súng dọa giáo viên dạy Ngữ văn (sau này mình mới phát hiện ra đó chỉ là một khẩu súng nước, nhưng lại được chế tác y như thật). Trong vài phút đầu, cậu ta đã thể hiện rõ ràng rằng cậu ta ghét ngôi trường Wilson này, ghét bộ môn Ngữ văn và ghét cả mình nữa. Mục đích duy nhất của cậu ta là khiến người giáo viên đang thực tập như mình phải khóc thét. Tiếc là cậu ta không biết rằng chỉ trong vòng một tháng, chính cậu ta mới là người phải khóc thét.

Sharaud trở thành thủ lĩnh của một nhóm học sinh xấu. Có một học sinh cùng lớp với Sharaud vì quá mệt mỏi với những trò quậy phá của cậu ta đã vẽ một bức tranh biếm họa về đôi môi đầy, bự tổ chẳng của cậu ta. Bức vẽ nhanh chóng được chuyền tay đi khắp lớp, khiến mọi người cười nghiêng ngả, khoái trá. Khi nhìn thấy bức vẽ, Sharaud chực khóc. Lần đầu tiên, vẻ ngoài hung bạo của cậu ta bắt đầu rạn nứt.

Khi nhật được bức vẽ, mình cảm thấy như thể vừa bị bắn trúng tim vậy. “Đây chính là kiểu tuyên truyền mà Đức quốc xã đã sử dụng trong Cuộc Thảm sát[5]”, mình quát lên. Khi một học sinh rụt rè hỏi: “Cuộc Thảm sát là gì ạ?”, mình đã bị sốc.

[5] Nguyên văn: Holocaust - tên gọi của cuộc tàn sát chủng tộc đối với sáu triệu người Do Thái và nhiều nhóm thiểu số khác trong thời gian Thế chiến thứ hai do Phát xít Đức và các nước cùng phe gây ra.

Mình hỏi chúng: “Bao nhiêu người trong số các em đã từng được nghe tới cụm từ: ‘Cuộc Thảm sát’?” Không có học sinh nào giơ tay. Rồi mình lại

hỏi chúng: “Bao nhiêu người trong số các em đã từng bị nhắm bắn?” Gần như tất cả đều giơ tay.

Ngay lúc đó mình đã quyết định gạt những bài học đã được chuẩn bị kỹ lưỡng qua một bên và thay đổi trọng tâm giảng dạy của mình.

Kể từ đó, mình luôn cố gắng đưa lịch sử vào cuộc sống bằng cách sử dụng những cuốn sách mới, mời diễn giả tới nói chuyện và đưa bọn trẻ đi tham quan. Vì mới chỉ là một giáo viên thực tập nên mình không có tiền để thực hiện kế hoạch ấy. Do đó, mình đã đi làm thêm buổi tối - làm người giữ cửa ở khách sạn Marriott và bán đồ lót của phụ nữ ở Nordstrom. Bố mình thậm chí còn hỏi: “Sao con lại không làm một giáo viên bình thường nhỉ?”

Thực ra, “bình thường” có vẻ là khái niệm cũng không đến nỗi tệ sau cú sốc đầu tiên đó của mình. Mình đưa học trò đi xem bộ phim Bản danh sách của Schindler (Schindler's List)[6] tại một rạp chiếu phim mà chủ yếu chỉ thấy người da trắng, thuộc giới thượng lưu ở Newport Beach. Mình đã sốc khi thấy những người phụ nữ trong rạp hát đó khư khư giữ chiếc ví, những món đồ trang sức của họ với vẻ mặt sợ hãi. Tờ báo địa phương đã dành trang nhất để đăng một bài báo về “tình tiết” đó. Bài báo đã miêu tả cảnh những học sinh của mình bị đối xử tệ như thế nào và sau đó, mình đã nhận được không biết bao lời đe dọa sẽ giết chết mình. Một người hàng xóm xấu tính của mình còn cả gan nói với mình rằng: “Nếu cô yêu người da đen thế, sao cô không lấy một con khi làm chồng luôn đi!”

[6] Bản danh sách của Schindler là một bộ phim của Hoa Kỳ về Oskar Schindler - một nhà kinh doanh người Đức đã bảo vệ cuộc sống của hơn một nghìn người Do Thái Ba Lan trong nạn diệt chủng Holocaust bằng cách đưa họ vào làm trong các nhà máy của mình.

Đã có biết bao chuyện kịch tính như thế và thậm chí khi ấy mình còn chưa nhận được chứng chỉ sư phạm. Nhưng thật may là một số giảng viên của mình ở trường Đại học California - Irvine đã đọc được bài báo và mời lớp mình tới tham dự buổi hội thảo của Thomas Keneally - tác giả kịch bản bộ phim Bản danh sách của Schindler. Keneally ấn tượng với đám học trò của mình tới mức chỉ vài ngày sau cô trò mình lại nhận được một lời mời tới gặp Steven Spielberg ở phim trường của hãng phim Universal. Thật không thể tin được! Ông đạo diễn nổi tiếng này muốn gặp lớp học mà mình gọi là “màu sắc phong phú như hộp sáp màu Crayola” và cô giáo trẻ của chúng - “người tân binh đã tạo nên một làn sóng”. Ông ấy lấy làm ngạc nhiên về cách những học sinh “hết thuốc chữa” này lại có thể trở thành học sinh cuối cấp và rằng chúng đúng là một lớp học gần gũi, đoàn kết. Thậm chí ông ấy còn hỏi Sharaud “đội chúng ta” định làm gì trong năm tới. Suy cho cùng, nếu bộ phim thành công, bạn có thể tạo ra một hiệu ứng - nếu lớp học tốt hơn sự trông đợi của tất cả mọi người, người ta sẽ...

... phá huỷ nó! Đúng vậy, đó chính xác là điều đã xảy ra. Sau khi trở về từ phim trường của Universal, trưởng khoa Ngữ văn đã nói với mình: “Cô đã biến chúng tôi thành người xấu!” Hãy nói về việc mình đã muốn nỗ lực như thế nào! Làm thế nào mình có thể “biến” họ “thành người xấu” được chứ? Chẳng phải đó vẫn là những đứa trẻ “không trụ được quá một tháng” và “quá ngu ngốc” để đọc sách tham khảo đấy thôi!

Cô trưởng khoa ấy lại còn nói: “Mọi việc diễn ra ở đây đều dựa vào thâm niên”. Vì thế, nói cách khác, mình đã rất may mắn khi có một công việc và việc giữ Sharaud và nhóm bạn của cậu bé là việc vượt ra ngoài giới hạn cho phép. Thay vào đó, mình sẽ được phân công dạy học sinh năm thứ nhất (lớp Mười) - học sinh năm thứ nhất “đầy nguy hiểm”. Hmmm... không phải công việc mình vẫn mong mỏi.

Thế là, sáng mai mình sẽ trở lại với phần, bảng. Nhưng mình tin rằng nếu Sharaud có thể thay đổi thì mọi người đều có thể. Thế nên, căn bản là mình cần chuẩn bị tinh thần để đón nhận một “bầy” Sharaud. Nếu phải mất một tháng để thay đổi Sharaud... mình băn khoăn không biết phải mất bao lâu mới có thể “thuần hóa” được một lũ học trò tuổi 14 ương bướng này đây?

CHÚ THÍCH CỦA NHỮNG NHÀ VĂN TỰ DO

Mỗi học sinh đều đóng một vai trò không thể thiếu trong quá trình phát triển những bài viết trong cuốn nhật ký này - các bạn đã đọc, biên tập và khuyến khích nhau viết. Để bảo vệ danh tính và minh họa cho tính phổ biến trong những trải nghiệm của các bạn, bọn mình đã quyết định đánh số các bài viết chứ không công khai tên của bất cứ ai.

Các bạn được hoàn toàn thoải mái chia sẻ trải nghiệm của mình.

Nhật ký 1

Nhật ký thân yêu,

Mình vẫn cứ nghĩ “kỳ lạ” là một từ ghép có bốn chữ cái, nhưng hôm nay mình đã phát hiện ra nó có tới bảy chữ cái và được đánh vần là G-r-u-w-e-l-l. Đó là tên cô giáo dạy Ngữ văn mới của mình. Mình băn khoăn không biết quá trình cô nhận lớp như thế nào. Ban giám hiệu chắc chắn là biết rõ chuyện gì sẽ xảy ra khi giao lớp học này cho cô ấy, nhưng mình đoán là cô ấy chẳng biết gì ngoài việc tiếp nhận nó. Làm thế nào cô ấy có thể đối phó với bốn lớp chỉ toàn những “đồ thừa” của ngôi trường này

chứ? Hầu hết mọi người trong trường đều cho rằng chúng mình thậm chí còn không biết đọc, biết viết.

Có lẽ cô ấy có một chiếc ô tô mới, sống ở một ngôi nhà ba tầng và sở hữu tầm 500 đôi giày. Có vẻ như với mình, cô ấy thuộc về dãy hành lang của những học sinh lớp chọn. Đúng vậy đấy, cô ấy hợp với nơi đó hơn, cô ấy và những đứa trẻ da trắng được mặc định là thông minh - những đứa vẫn tự tin là chúng giỏi hơn tất cả mọi người. Cô ấy bước vào nơi này với dáng vẻ “Cô nhẹ nhàng và cô quan tâm tới các em”. Điều đó chẳng có tác dụng gì. Chúng mình đều biết cô ấy cũng sẽ lại đối xử với chúng mình như những giáo viên trước đó mà thôi. Nhưng điều tệ nhất là mình chắc chắn cô ấy đã nghĩ cô ấy chính là người sẽ thay đổi bọn mình. Một mình cô ấy, cô giáo “quá trẻ và quá trắng để làm việc ở nơi này”, sẽ tạo ra một cuộc cách mạng cho cái lũ vô dụng, “chắc chắn sẽ rớt” là chúng mình.

Có thể cô ấy sẽ xếp chúng mình theo thứ tự bảng chữ cái để hạn chế các cuộc đánh nhau. Lúc này có lẽ cô ấy đang quyết định xem sẽ chuyển chỗ của ai. Mình chắc chắn rằng với cô ấy bọn mình là những đứa trẻ “dưới mức trung bình” và không có ai báo trước cho cô ấy về bọn mình khi cô ấy nhận công tác. Tuy nhiên, phải thừa nhận là một vài trong số những kẻ khờ dại này cần phải điều chỉnh thái độ.

Hầu hết những tên nigga[7] này đều đeo bao da súng và sẵn sàng bắn tung mũ kẻ khác. Có vẻ như bọn chúng không thể rời cái thứ đó ra được. Với cái quần rộng mông, rộng tới mức có thể nhét vừa mình và sáu người bạn của mình, chúng có thể dễ dàng giấu khẩu ba-dô-ca vào đó mà không ai có thể nhận ra.

[7] Một biến thể của từ gốc Latin “niger” có nghĩa là màu đen, dùng để ám chỉ người Mỹ gốc Phi.

Mình nghĩ không phải ai trong lớp cũng cho rằng họ đang ngồi đúng chỗ, vì có một cậu bé da trắng ngồi ở góc lớp đang cúi gằm mặt vào tờ thời khóa biểu, nhìn về mặt cậu ta có thể thấy rõ cậu ta ước gì mình đang ngồi nhầm lớp. Gần như suốt cuộc đời, cậu ta luôn thuộc về số đông, nhưng ngay khi cậu ta đặt chân vào phòng học này, cậu ta liền trở thành số ít. Có màu da trắng ở trong lớp học này không cho cậu ta đặc quyền mà cậu ta vẫn có trong xã hội. Ở nơi này, gần như cả lớp đều lườm nguýt cậu ta, số còn lại thì cho rằng hoặc là cậu ta cũng ngu ngốc, hoặc cậu ta gặp vận xui vào đúng cái ngày làm bài kiểm tra đánh giá học lực.

Nhưng cũng có những người khác, những người giống như mình, thuộc thành phần trung lập. Không phải cá biệt, cũng không thuộc thành phần phải mang theo “vật hộ thân” trong túi quần, mình chẳng hiểu sao mình lại phải học ở lớp này. Mình không phải học sinh phải chuyển trường do bị kỉ luật, mà tiếng Anh cũng không phải ngôn ngữ chính thống của mình. Mình biết rõ mình không thuộc về nơi này.

Mình có thể nhận thấy rõ một điều: Chúng mình sẽ phải vật lộn với những cuốn sách Ngữ văn lớp Hai mà chỉ một trang cũng đủ khiến chúng mình thấy buồn ngủ. Tuy vậy, với lớp này, có lẽ cô ấy đã được cảnh báo đôi lời trước khi chuyển đến. Mình băn khoăn không hiểu cô ấy sẽ chịu được cái lũ quỷ láo xược bọn mình trong bao lâu, vì đến mình còn muốn thoát ra khỏi cái lớp này cơ mà. Mình chắc sẽ có ngày cô ấy phải tìm đến ban giám hiệu và xin được chuyển công tác và rồi, ai sẽ là người tiếp theo?

“Bọn chúng sẽ làm cô ấy phải bỏ đi chỉ ngay trong tuần đầu tiên cho mà xem”, bạn mình ai cũng nói vậy. Người khác lại nói: “Chỉ trụ được một ngày là cùng”.

Còn mình thì nghĩ là một tháng.

Nhật ký 2

Nhật ký thân yêu,

Mình đang làm cái quái gì ở đây không biết? Mình là người da trắng duy nhất trong lớp Ngữ văn này! Mình ngồi ở góc phòng của cái lớp học này (nếu bạn có thể gọi cái đồng hồ độn này như thế), nhìn chăm chăm vào tờ thời khóa biểu và tự hỏi: “Đây có phải là nơi thực sự dành cho mình không?” Được rồi, mình biết là lên cấp ba, mình sẽ gặp tất cả những kiểu người khác nhau, nhưng như thế này chẳng giống với suy nghĩ của mình chút nào. Ôi, vận may của mình, sao mình lại mắc kẹt với cái lớp chỉ toàn bọn rắc rối, cái bọn con nhà không ra gì ngày nào cũng phải đi xe buýt tới trường thế này? Mình thực sự thấy không thoải mái khi phải ở đây với những đồ “bỏ đi” này. Ở đây lại còn không có đủ chỗ nữa chứ. Cô giáo của mình - cô Gruwell - còn rất trẻ và rất tâm huyết, nhưng lớp học này không thể kiểm soát được và mình cá là cô sẽ không thể trụ lại lâu.

Trường này chắc chỉ mong sẽ có thật nhiều rắc rối, vì thế họ mới tổng hết cái lũ này vào cùng một lớp. Mà ngoài thảm họa ra, còn có thể trông mong điều gì khác ở lớp học này chứ?

Mình ăn trưa trong sân trường và để ý rằng, cũng như tất cả những nơi khác, nơi này có sự phân biệt chủng tộc rất rõ nét. Mỗi chủng tộc lại có một khu vực riêng, không có chuyện lẫn lộn. Tất cả mọi người, trong đó có cả mình, đều ngồi ăn trưa với những người giống như họ. Thế đấy! Những khu vực như “Đồi Beverly” hay “Disneyland” chỉ dành riêng cho những đứa da trắng con nhà giàu. “China Town” là xứ sở của những học sinh châu Á.

“Tijuana[8] town” hay “Chạy ra biên giới” là lãnh địa của học sinh gốc Tây Ban Nha. “Da Ghetto” là vương quốc của những học sinh da đen. “Tweakers”, phần ở chính giữa sân trường, là vùng trực thuộc của những kẻ nghiện và những học sinh người Goth[9]. Từ những gì xảy ra xung quanh, mình rút ra kết luận là sự phân chia này diễn ra từ sân trường vào lớp học.

[8] Tijuana: Thành phố ở miền tây bắc Mexico, phía nam biên giới Hoa Kỳ.

[9] Goth: bộ tộc Giéc-manh ở châu Âu cổ đại. Từ ngữ miệt thị ám chỉ học sinh da đen thích nghe nhạc metal rock và/hoặc ăn mặc bụi bặm.

Tất cả các bạn mình đều ở hành lang bên kia, ở lớp học của những học sinh giỏi. Hầu hết họ đều là người da trắng. Những người duy nhất trong lớp học ấy khiến mình phải lo lắng là những người thực sự tuyệt vời và cứ nghĩ họ giỏi hơn tất cả những người khác. Nhưng dù sao, ở nơi đó mình cũng được an toàn với những người là “đồng loại” của mình. Còn ở nơi này, mình biết chỉ những người mạnh mới là những kẻ sống sót. Mình sợ có thể bị tấn công bất cứ lúc nào.

Mình phải ra khỏi lớp học này càng sớm càng tốt và sang lớp học ở bên kia hành lang cùng với các bạn của mình. Ngay khi chuông hết giờ reo, mình sẽ tới gặp giáo viên tư vấn của mình và xin chuyển khỏi lớp này. Mình sẽ nói dối và sẽ khẳng khái là máy tính bị lỗi, là đáng ra mình phải ở lớp dành cho những học sinh giỏi, ngay cả khi mình dốt đặc Ngủ vắn và mình học rất yếu. Mình biết cô sẽ tin mình, vì mình là người da trắng mà.

Mình không thể chịu được những tiếng ồn này. Mình chỉ muốn ra khỏi đây ngay lập tức. Mình chỉ mong chuông sớm reo. Mình không muốn ở lại cái lớp học này thêm một giây, một phút nào nữa. Nếu mình còn ở lại nơi này, hoặc mình sẽ gặp bi kịch, hoặc mình sẽ chết vì buồn chán.

Nhật ký 3

Nhật ký thân yêu,

“Khốn nạn!” là từ đầu tiên xuất hiện trong đầu mình khi mình nhìn thấy lũ ngu ngốc bần tiện tiến về phía mình sau khi tan học. Mình biết là mình sẽ bị đá đít vì có tới ba thằng con trai và hai đứa con gái ghét mình. Không phải mình sợ hay làm sao. Đây cũng không phải lần đầu tiên và mình biết chắc đó vẫn chưa phải điều tệ nhất. Chỉ có điều, sao lại là ngày hôm nay? Hôm nay là buổi học đầu tiên và mình không muốn phải đối mặt với cái lũ này!

Mình biết rõ mình không muốn học ở nơi này. Người có nhiệm vụ giám sát phạm nhân bị quản chế cho rằng ông ta giỏi giang, ông ta thề rằng ông ta là một chuyên gia về các băng nhóm. Cái gã ngốc đó nghĩ rằng những vấn đề xảy ra ở Long Beach sẽ không ảnh hưởng gì tới mình ở Wilson. Nếu mình có quyền, mình thậm chí còn không thèm đặt chân tới nơi này, nhưng ông ta đã dọa mình: hoặc là tới Wilson, hoặc là vào trại cải tạo. Mình cho rằng đi học trở lại sẽ ít đau đớn hơn.

Người giám sát mình không nhận ra rằng trường học cũng giống như thành phố, mà thành phố có khác gì cái nhà tù đâu. Tất cả đều được chia thành những khu vực riêng, căn cứ vào chủng tộc. Ngoài phố, bạn được xếp vào các nhóm khác nhau dựa vào chủng tộc hay xuất thân của bạn. Ở

trường, chúng ta tách mình khỏi những người không giống mình. Cuộc sống là thế và chúng ta vẫn tuân thủ điều đó. Thế nên, khi học sinh châu Á bắt đầu khẳng định sự tồn tại của nhóm mình, chúng ta phải “chỉnh” chúng. Phải cho chúng biết chúng ta là GxTT (Găngxtơ thứ thiệt). Và như mình đã nói lúc trước, mọi chuyện đều thâm nhập dần dần. Chẳng mấy chốc ở trường sẽ có một bọn chỉ chực đánh bạn, đòi được tôn trọng - điều mà đến giờ chúng vẫn chưa có được.

Đó chính là lý do khiến chúng tức điên khi đánh mình, vì mình không chịu cúi đầu trước chúng. Mình nhìn chúng từ trên xuống dưới, cười ngất, ngừng lại và nói: “Tình anh em là tất cả!”. Khi đứng ở giữa sân trường, mình mới thấy chúng giống cái bọn mà chúng vẫn ghét làm sao! Chúng cũng ăn mặc như bọn mình, hành động như bọn mình và chúng cũng muốn vùng lãnh thổ thuộc về bọn mình. Chỉ riêng điều đó cũng đủ để mình không tôn trọng chúng và cái gọi là “tình anh em” mà chúng sẵn sàng xả thân vì nó. Mình không hiểu tại sao chúng cứ gây sự với mình, hỏi xem mình từ đâu đến. Bọn gốc này cần phải biết chuyện gì có thể xảy ra - tụi này sẽ nổi giận, coi trời bằng vung và hậu quả chỉ có thể là chết chóc.

Người Latin giết người châu Á. Người châu Á giết người Latin. Chúng đã tuyên chiến nhằm người. Vấn đề bây giờ là trông bạn như thế nào. Dù giống người gốc Á hay người gốc Latin, bạn đều bị nguyên rủa, hoặc ít nhất cũng bị tấn công. Chiến tranh đã được khơi mào và giờ nó là cuộc chiến vì quyền lực, tiền bạc và lãnh thổ; chúng ta chém giết lẫn nhau vì chủng tộc, niềm kiêu hãnh và sự tôn trọng. Chúng bắt đầu cuộc chiến từ Aztlán[10], vùng đất vốn thuộc về chúng ta và theo lẽ tự nhiên, chúng ta sẽ đào mồ chôn chúng.

[10] Quê hương huyền thoại của người Nahua - một trong những tộc người chính ở Taing (Mỹ) và rộng hơn, là quê hương thần thoại của người

nói tiếng Uto-Aztec (tập trung ở Texas, New Mexico và California).

Giờ chúng có thể cho rằng chúng đã thắng khi tấn công chúng ta, nhưng chúng sẽ bị hạ gục nhanh thôi.

Nhật ký 4

Nhật ký thân yêu,

Chết tiệt! Đã là tuần thứ hai đi học rồi và mình lại vừa mới bị chặn đánh vì những người mà mình chơi cùng. Hôm nay, một cuộc chiến đã bùng nổ. Mình không biết nó bắt đầu như thế nào. Chuyện đó xảy ra quá nhanh. Hình như có một con bé học sinh mới nào đó vừa bị đánh hai hôm trước và nhóm của nó đã lên kế hoạch để trả thù. Mình nghe nói chúng còn chuẩn bị sẵn gậy gộc để mang tới trường. Mình đang đứng cùng với hai người bạn khi cuộc chiến diễn ra và cũng như những người khác, mình muốn được xem cận cảnh cuộc chiến. Mình len vào gần hơn, gần hơn nữa, cho tới khi vào quá gần. Trước khi có thể quay bước trở ra, mình đã phải nhận một cú đấm như trời giáng vào giữa mặt. Bạn sẽ làm gì khi có người đấm bạn? Tất nhiên là đấm lại rồi.

Sau một lúc tưởng chừng như cả giờ đồng hồ (nhưng mình chắc chỉ là vài phút thôi), cuộc chiến vẫn tiếp tục dữ dội. Lúc này, mình đã bị chảy máu mũi, nhưng ngoài vài vết bầm tím, mình vẫn ổn, tự hỏi sao mình lại không ở trên sàn để không phải hứng chịu những cú đánh chết tiệt này? Rồi đột nhiên mình nghe tiếng ai đó hét lên “Nhìn kia!” và rồi, kể từ lúc đó, mọi thứ như một cuốn phim võ thuật rẻ tiền với lời thuyết minh tệ hại được quay chậm. Ai đó đập cái mũ chơi bóng lên đầu mình, khiến mặt mũi mình tối sầm lại. Khi mình tỉnh lại, tất cả mọi người đều hét toáng lên: “Chạy đi!

Chạy đi!” Chạy ư? Sao lại phải chạy? Rồi mình thấy quá nửa số nhân viên của trường đang chạy về phía cuộc hỗn chiến. Không thể để mình bị dính vào vụ này và bị kết tội khơi mào cuộc chiến, mình cố đứng dậy và cầm đầu chạy.

Cảm giác khi phải chạy khỏi điều không phải do lỗi của bạn gây ra thật tệ hại. Vì mình là người Mexico và người Mexico lúc nào cũng có liên quan tới cuộc chiến ngu ngốc này, nên mình biết dù thế nào cũng không có ai chịu tin lời mình nói. Mình không phải người xấu, nhưng vì các bạn của mình, đôi khi mình bị buộc tội vì những việc mình chẳng có liên quan gì.

Mình không biết làm thế nào mà mình lại có thể vượt qua quãng thời gian còn lại của ngày hôm đó, thậm chí mình còn không biết làm thế nào mình có thể tới được lớp học tiếp theo. Mình không thể nhìn rõ, mình không đi thẳng được. Tất cả những gì mình biết sau cuộc chiến ngày hôm nay là điều tồi tệ sẽ thực sự đến với những cư dân đường phố của Long Beach.

Nhật ký 5

Nhật ký thân yêu,

Với nhiều người, đó là khởi đầu của một ngày mới, nhưng với mình, đó lại là sự tiếp diễn của một cơn ác mộng. Mỗi ngày trước khi mình đi, mẹ đều làm dấu cầu nguyện, cầu mong mình có thể an toàn trở về nhà.

Lúc đi thì không có vấn đề gì, vì khi đó, cả thành phố vẫn còn say ngủ, nhưng lúc về thì khác. Mình 14 tuổi và mọi người nghĩ đáng ra mình phải sợ vì xung quanh mình đâu đâu cũng thấy bạo lực, mà ở đây, chuyện đó lại

là chuyện “thường ngày ở huyện”. Điều đầu tiên mà mình nhìn thấy khi bước chân xuống xe buýt là những bức tranh graffiti trên tường, những thùng rác đầy vỏ bia, những bao thuốc rỗng ruột và những chiếc xi-lanh.

Khi đi học về, mình thường bị một nhóm lớn tuổi hơn lắm lắm gậy gộc, dao kéo đuổi đánh. Mình luôn cố đi những đường khác nhau, nhưng chẳng hiểu bằng cách nào chúng vẫn nhận ra và rượt theo mình. Lúc đầu mình không biết tại sao chúng luôn săn mình như thế, nhưng sau này mình được biết, lý do chỉ đơn giản là vì mình thuộc một chủng tộc khác.

Mình nghĩ mình cần tìm cách bảo vệ bản thân trước những gã bặm trợn này và cách duy nhất là tìm cho mình một khẩu súng. Ở trường, một vài người bạn của mình có nói về việc một người bạn đồng hương của họ đã bị bắn chết. Mình đã hỏi dò xem cậu ta lấy súng ở đâu và họ đã trả lời mình là có người nào đó đã bán cho cậu ta. Ký ức về những đồng hương đã chết vì súng và ký ức về tất cả những vấn đề gặp phải trên đường đi học về đã khiến mình đi đến quyết định tìm mua một “con chó lửa”. Thật tệ là mua một khẩu súng dễ như bỡn, hệt như mua một phong kẹo cao su ở cửa hàng nước giải khát vậy. Tất cả những gì bạn cần là 25 đô la. Tất cả những gì mình cần làm là xin bố mẹ tiền mua đồ dùng học tập. Trong thế giới của băng đảng, với cái giá chỉ bằng một chiếc ba lô, bạn đã có thể dễ dàng sắm cho mình một khẩu súng, hai băng đạn, thậm chí còn có thể dư ra một ít. Ngày hôm sau, mình gặp bạn bè ở nhà vệ sinh, mang theo một khẩu súng cỡ nòng 22 và một băng đạn. Mình nhanh chóng giấu vào ba lô và bước đi.

Cả ngày ở trường hôm đó, mình không thể nào ngừng suy nghĩ về khẩu súng mới. Mình có cảm giác giống như một đứa trẻ có một món đồ chơi mới cóng.

Khi tan trường, mình bắt đầu cuộc hành trình về nhà.

Khi gần đến điểm dừng, mình đưa mắt nhìn qua cửa xe và thấy bọn chúng đang đứng đó chờ mình. Mình tự nhủ: “Chết tiệt, chúng ta lại gặp nhau”. Mình thấy căng thẳng và tay mình bắt đầu đổ mồ hôi. Mình mở ba lô, rút khẩu súng ra, giắt vào cặp quần, rồi từ từ đi xuống phía cuối xe, chờ cánh cửa xe mở ra.

Ngay khi mình bước ra khỏi xe, bọn chúng liền gọi tên mình. “Chuyện gì thế, thằng nhãi?” “Đứng lại, thằng ngốc kia!” Đúng là bọn đáng ghét! Mình tiếp tục rảo bước. Mình liếc mắt kiểm tra và thấy một thằng trong bọn chúng đang háo hức đuổi theo mình. Như mọi khi là mình đã bỏ chạy rồi, nhưng hôm nay mình có súng. Mình biết chúng đã tiến đến gần, mình xoay người, đưa tay vào cặp quần, rút khẩu súng ra và gí nó vào đầu cậu ta. Thật may là cậu ta đã hốt hoảng và co giò bỏ chạy, vì mình thực sự không muốn xả súng vào cậu ta. Những tên còn lại vẫn đuổi theo mình, nhưng ngay khi nhìn thấy mình có một khẩu súng, chúng cũng tìm đường tháo chạy. Mình lại giắt súng vào thắt lưng và tiến bước về nhà. Chẳng có gì là to tát, chỉ là một ngày bình thường trong thế giới của băng đảng.

Chiều ngày hôm sau, khi mình bước xuống khỏi xe buýt, không còn thấy bọn chúng đứng đón lõng mình như mọi khi nữa. Trong vài ngày sau đó, mình cũng không nhìn thấy chúng. Mình không biết mình có làm chúng sợ hay không, nhưng mình hy vọng là có.

Nhưng hy vọng của mình không kéo dài được bao lâu, vì một hôm, khi về nhà, mình thấy một tên dõi theo mình từ bên kia đường. Mình và hắn cùng nhìn nhau, với tay vào bao da, rút súng ra và cùng nhắm bắn nhau. Thứ duy nhất ở giữa bọn mình lúc đó chỉ là một con đường lớn và vài chiếc ô tô đang đỗ trên đường. Cảnh tượng hết như trong phim, chỉ có điều, trong bộ phim này, khi nhân vật đổ máu, thì máu là máu thật. Mình không nhớ

chính xác mình đã bóp cò lúc nào, tất cả những gì mình nhớ là tiếng súng, là mình đã bắn và chờ cho tới khi chắc chắn hãn đã hết đạn. Sau tiếng súng cuối cùng bắn vào không khí, hãn biến mất. Cả mình và hãn cùng chạy và không bao giờ còn chạm mặt nhau nữa.

Mình không còn sợ người nào nữa. Giờ mình cũng đã trở thành một tay anh chị. Mình có thể tự bảo vệ bản thân. Mình vẫn mang súng theo người, nhưng chỉ sử dụng khi nào gặp phải rắc rối, giờ mình không còn sợ khi phải dùng tới nó nữa. Tham gia vào một băng đảng và mang theo một khẩu súng có thể gây ra một vài rắc rối, nhưng khác biệt về chủng tộc cũng có thể đẩy bạn vào rắc rối, thế nên mình cho rằng cần phải chuẩn bị sẵn. Gần đây, có nhiều tên khốn đã bị bại trận. Tất cả những gì mình biết là mình sẽ không phải là kẻ tiếp theo bị giết.

Nhật ký 6

Nhật ký thân yêu,

Hai ngày trước, một người bạn của mình đã ra đi vĩnh viễn.

Đám tang của cậu ấy cũng giống như bất kỳ một đám tang nào khác. Những người thân trong gia đình kêu khóc thảm thiết. Người nào đó nói: “Đừng thêm ai nữa”, còn bạn bè cậu lại thề rằng họ sẽ trả thù. “Mắt đên mắt, mạng đên mạng... sẽ phải đòi lại công bằng”.

Đám tang không có nhiều người, nhưng bạn bè và gia đình - những người đến được với cậu - đều tự hào về cậu. Mọi người sẽ nhớ cậu, nhưng chúng ta đã làm gì để ngăn chặn cái chết của cậu? Sau khi cậu trở về với đất mẹ, cuộc sống của chúng ta vẫn tiếp tục. Bạn bè cậu không còn nói về cậu

nữa. Giống như cậu chưa từng tồn tại. Đến sinh nhật cậu, sẽ chẳng còn món quà nào được chuyển đến cậu nữa. Thay vào đó sẽ là những vòng hoa, chúng sẽ được đặt trên nấm mộ của cậu. Chỉ còn thể thôi.

Mình vẫn còn nhớ như in chuyện đã xảy ra vào buổi tối bạn mình mất. Lúc đó mình đang mua kẹo trong cửa hàng đồ uống. Lúc đó mình đang chưa biết mình muốn mua loại kẹo gì. Đột nhiên mình nghe thấy tiếng súng. Mình quay người về phía cửa và nhìn thấy hai người bạn của mình đang chạy vào cửa hàng. Khi người thứ nhất chạy vào, cậu ta nằm rạp xuống sàn, cậu kia thì đổ vật ra. Mình nhìn xuống, thấy lưng và miệng một trong hai cậu bạn của mình đang chảy máu.

Chỉ độ một phút sau, chị gái và mẹ cậu ta cũng lao vào cửa hàng. Mình đứng trước giá bày kẹo, nhìn chị gái cậu ấy quỳ vội xuống, ôm em vào lòng. Chị ấy khóc như mưa và kêu gào gọi tên em trai. Mẹ cậu ấy đứng sau chị cậu ấy, mắt mở to, điếng người vì sốc. Nước mắt giàn giụa, chảy ròng ròng trên má, nhưng cô chẳng buồn lau. Cô đứng đó, nín lặng. Nỗi đau khiến cô như bị tê liệt. Tim mình tan vỡ khi phải chứng kiến cảnh người mẹ đứng lặng nhìn con, không thể làm gì để giúp đứa con trai yêu của mình.

Khi chiếc xe cảnh sát cuối cùng rời đi, mọi người trong khu phố vẫn đứng vây quanh dải băng vàng ngăn cách của cảnh sát, nhìn chăm chăm vào vết phấn trắng trên nền đất. Không ai động đậy, nhưng tất cả đều đang nói về “chàng trai trẻ”- người vừa mới được các bác sĩ pháp y đưa đi, nhưng vẫn còn rất nhiều điều mà họ không biết. Họ không biết cậu ấy là bạn mình và cậu ấy còn cả một cuộc đời dài phía trước. Cậu ấy bị bắn vì đã ở nhầm chỗ vào nhầm thời điểm. Mình không để ý tới điều họ đang nói. Mình chỉ đứng lặng ở đó, nhìn như bị thôi miên vào vết máu còn lại của cậu bạn trên sàn. Suốt cuộc đời mình, cậu ấy chưa từng hại ai bao giờ. Rồi cha mẹ cậu ấy sẽ ra sao? Mình sẽ thế nào?

Lúc đó đã muộn và hôm sau mình còn phải đi học. Mình không biết khu phố sẽ đối diện với cái chết của một đứa trẻ mà họ đã chứng kiến nó lớn lên như thế nào. Mình chỉ biết tối hôm đó, sẽ lại có nhiều người giống như mình, đi ngủ nhưng trong đầu vẫn còn nghĩ “Lại thêm một người...” Dẫu biết chuyện này sẽ còn tiếp diễn, có thể là một cuộc tấn công bằng súng từ một chiếc xe đang chạy, nhưng là khi nào? Bất kỳ lúc nào chuyện đó cũng có thể xảy ra với mình, với mọi người.

Ngày hôm sau, trước khi mặc áo, mình quần bao da đựng khẩu súng mà mình tìm thấy ở một con hẻm gần nhà quanh người. Mình ghét cảm giác ớn lạnh của thứ kim loại bên sườn. Nó khiến mình rùng mình và sự rùng mình đó lại khiến mình nhớ tới tất cả những sinh mạng mà khẩu súng này đã cướp đi, nhưng đôi khi đó là cách duy nhất. Mình chạy vội để bắt kịp chuyến xe buýt, vừa chạy vừa hy vọng khẩu súng không tuột ra khỏi bao lưng. Mình không sợ bị bắt gặp mang súng, vì lần duy nhất giáo viên trong trường truy lùng súng của học sinh là ngày sau cuộc bạo động chủng tộc. Bây giờ thầy cô chỉ kiểm tra khoảng 15 học sinh, chỉ chừng đó thôi. Tất cả những gì mình cần làm là tập trung chú ý và chờ đúng thời điểm.

Ở trường, mình không nói gì với bất kỳ ai. Mình vẫn nghe mọi người bàn tán về chuyện bắn nhau, nhưng họ không biết người nào bị bắn. Họ không biết toàn bộ câu chuyện. Mình đến lớp vừa kịp lúc chuông reo. Mình tiến thẳng về chỗ của mình và ngồi xuống. Mình vẫn chưa hết bị ám ảnh bởi cơn ác mộng về cái chết của cậu bạn. Cả ngày mình chỉ biết ngồi im một chỗ, không nói một lời. Mình thậm chí còn không chép bài tập về nhà. Mình cứ nhắm nghiền mắt, tưởng tượng lại khuôn mặt cậu bạn. Mình biết cậu ấy vẫn đang dõi theo mình, dù cậu ấy ở đâu. Và đến lúc mình phải đi, mình biết mình sẽ gặp cậu ấy ở đó. Tất cả những gì mình cần làm là chờ đợi.

Bạn mình không đáng phải chết tối hôm đó. Đáng ra cậu ấy vẫn phải được ở đây, vui vẻ và tận hưởng cuộc sống với chúng mình. Cậu ấy không phải người bạn đầu tiên, cũng sẽ không phải người bạn cuối cùng mà mình mất. Mình đã mất nhiều bạn, những người bạn đã mất trong một cuộc chiến không được tuyên bố. Cuộc chiến đó đã tồn tại ở đây nhiều năm liền, nhưng không bao giờ được nhận ra. Đó là cuộc chiến giữa màu da và chủng tộc. Cuộc chiến không bao giờ có hồi kết. Cuộc chiến đã khiến không biết bao nhiêu gia đình, bao nhiêu bạn bè phải khóc thương cho người mà họ yêu quý. Với cả xã hội, họ chỉ là những cái xác ở góc đường, chỉ là một con số khác. Nhưng với những bà mẹ của những “con số khác” này, đó không đơn thuần là con số. Đó là sự sống bị rút ngắn, là những vòng hoa. Những vòng hoa được đặt trên những nấm mộ.

Nhật ký 7

Nhật ký thân yêu,

Lại một lần nữa, mình lại đặt hoa lên một nấm mộ và thắp hương cho một người bạn. Những ngày gần đây, có quá nhiều chiến binh của mình hoặc ngã xuống, hoặc phải vào tù, có vẻ như mình lại sắp phải tuyển lại quân. Tuy thiếu, nhưng chúng mình vẫn phải tuyển chọn kỹ lưỡng. Sẽ có người phải chết, sẽ có kẻ phải lĩnh đạn, sẽ có kẻ phải bóp cò và bắt buộc phải thế. Họ đã bỏ mạng để bảo vệ và tôn trọng những người đồng hương, những khu vực dành riêng cho người Tây Ban Nha - những khu vực mà chúng mình đã được sinh ra, được nuôi dưỡng và hy vọng một ngày nào đó có thể được chôn ở đó. Sau khi xăm hình lên cổ tay, vấn đề của chúng mình trở thành vấn đề sống còn của kẻ mạnh nhất, hoặc là giết, hoặc là bị giết. Chẳng có gì ngạc nhiên khi mọi người gọi đó là cuộc sống điên cuồng. Quả thực, cuộc sống đúng là một mớ hỗn độn. Một khi bạn đã ở trong đó, sẽ

không thể nào thoát được ra ngoài. Đôi lúc mình băn khoăn không hiểu con người có biết họ đã vướng vào đó hay không.

Mỗi khi đánh một ai đó hoặc kết nạp một người nào đó vào đội của mình, mình lại thấy đó như một lẽ rửa tội: họ trao cuộc đời họ cho mình và mình mang lại một cuộc đời mới cho họ. Tất cả những gì họ cần làm là phải chứng minh họ xứng đáng. Vấn đề không phải bạn là con trai hay con gái, bạn có bị đánh hay không, mà vấn đề là bạn không được thể hiện mình hèn yếu và cũng không được bỏ qua. Mình cũng không quan tâm tới việc bạn có phải vào viện hay không, vì chỉ cần bạn xuất viện, bạn đã được xem là một chiến binh thực thụ.

Mình nhớ khi mình bị “tấn” và trở thành thành viên của băng, mình đã phải vào viện hơn ba tuần. Mình chỉ bị gãy một tay và một chân, dù đã bị đánh cho như tử. Khắp người mình là những vết xây xước, bầm tím. Mắt mình tím bầm, sưng phồng, khiến mình không tài nào mở mắt được. Nhưng thế cũng đáng. Với những chiến binh và với mình, điều đó là cần thiết. Mạo hiểm mạng sống, tránh đạn hoặc lĩnh đạn và bóp cò, tất cả đều cần thiết.

Nhật ký 8

Nhật ký thân yêu,

Mình nói với bạn bè là sẽ gia nhập một hội nữ sinh vì nó “có vẻ thú vị”. Mình nói với mẹ mình rằng con làm thế vì đó là một hội nữ sinh “vì lợi ích cộng đồng”, nhưng mình không nghĩ là mẹ đã tin. Mình tự biện minh bằng cách nói rằng mình gia nhập vì các bạn của mình cũng làm thế và rằng mình thực sự không quan tâm lắm tới cái hội ngớ ngẩn đó. Tuy nhiên, mình nhanh chóng nhận ra là bản thân đang phủ nhận một sự thật hiển nhiên.

Mình muốn hòa nhập, giống như bất kỳ một học sinh trung học mới nào. Ai lại không muốn tham gia vào một câu lạc bộ danh giá như Kappa Zeta chứ?

Đó là một hội nữ sinh của riêng học sinh da trắng, hầu hết là những đội trưởng đội cổ vũ, những đứa con nhà giàu và một số đứa thuộc lớp học sinh giỏi. Tất cả những nữ sinh của câu lạc bộ Kappa Zeta đều ăn mặc giống như họ vừa mới bước ra từ quảng cáo Gap vậy, móng tay được cắt sửa hoàn hảo và tóc được uốn lọn xinh xắn. Tất cả những chị lớp trên trong câu lạc bộ Kappa Zeta đều xinh xắn tới mức khi các chị nhờ ai làm gì, người đó sẽ làm ngay, kể cả việc cực kỳ mất mặt. Vì thế, khi nhận được một tờ rơi mời tham dự cuộc gặp của Kappa Zeta, mình đã đến thẳng đó không hề do dự.

Ban đầu, việc gia nhập thực sự rất thú vị. Tất cả mọi thành viên đều rất thân thiện. Họ tặng quà cho bọn mình và trao cho bọn mình những chiếc áo len dài tay có biểu tượng của hội trên đó, y như họ đang cố “quyến rũ” bọn mình vậy. Nhưng sau màn chào đầu thân thiện đó, mọi việc bắt đầu trở nên khó khăn hơn. Các thành viên tiến hành buổi phỏng vấn truyền thống có tên gọi là “Chất vấn” của hội. Họ đưa hai người bọn mình vào phòng và đặt ra những câu hỏi xấu hổ tới mức không tưởng. Khi mình và cô bạn Sarah của mình đang chờ đến lượt vào, bọn mình đã thấy hai cô bạn vào trước chạy ào ra, vừa chạy vừa khóc. Bọn mình đã nhanh chóng biết được lý do. Thật may, mình chưa bao giờ phạm tội gì. Ai cũng biết mình là một cô bé nhút nhát, hay xấu hổ và có thể ngất lịm khi nhìn thấy một anh chàng nào đó.

Thế nên, khi các thành viên trong câu lạc bộ bắt đầu chất vấn về kinh nghiệm “chăn gối” của mình, mình chẳng có gì đáng xấu hổ để trả lời. Nhưng bạn trai của Sarah lại là học sinh lớp trên và tất cả các thành viên đều biết những việc mà “một anh lớp trên” có thể làm với một cô bé học sinh mới vào trường. Ngay khi họ nhắc tới Josh, Sarah liền bật khóc... khóc nức nở, vì cô biết họ định hỏi gì. Chắc bạn nghĩ các thành viên sẽ cố an ủi cô ấy, hoặc ít nhất cũng không hỏi về anh ta nữa, nhưng họ lại phớt lờ những giọt nước mắt của cô ấy. Tôi đoán mục tiêu của việc chất vấn này là kiểm tra xem người xin gia nhập mạnh mẽ (hay yếu đuối) tới mức nào,

chính vì thế, họ tiếp tục dò hỏi cô bằng những câu hỏi riêng tư và đưa ra những lời bình luận thô thiển. Họ chẳng buồn quan tâm tới việc họ đang thực sự khiến cô ấy bị tổn thương. Thậm chí họ còn chuẩn bị sẵn những chiếc mũ chơi bóng chày có in hình một cô gái “dâm dăng” ở phía trước và bắt những bạn đã có bạn trai phải đội tới trường. Sau vòng “chất vấn”, rất nhiều người đã bị loại, trong đó có cả Sarah. Những người này đổ tại cha mẹ họ không thích, hoặc cái câu lạc bộ này thật ngu ngốc, nên họ không thèm tham gia. Cũng có thể đúng như thế, nhưng sau khi Sarah bị loại, mọi thứ đã hoàn toàn khác. Bọn mình không thực sự còn là bạn cô ấy nữa. Không phải bọn mình cố tình làm thế. Mình đoán có lẽ là vì bọn mình đều trở thành thành viên của Kappa Zeta, còn cô ấy thì không.

Những người còn lại và mình đều nghĩ phần kinh khủng nhất đã qua. Chẳng mấy người trong bọn mình biết phần kinh khủng nhất còn chưa tới. Tối gia nhập là phần đáng sợ nhất vì có cả con trai tham gia. Đáng ra họ không được phép bắt bọn mình phải làm gì, nhưng họ đã làm thế. Bọn mình phải nghe lời. Nếu không nghe, bọn mình sẽ không được gia nhập. Mình rất sợ phải tới một bữa tiệc gia nhập đặc biệt, vì họ yêu cầu bọn mình phải mặc đồ gì có thể dễ dàng làm xộc xệch. Tối đó bọn mình gặp nhau ở đài phun nước trong công viên vào lúc 8 giờ. Ngay khi mọi người đến đông đủ, họ bắt bọn mình nằm xuống bãi cỏ và “Xùy xùy như miếng thịt nướng kêu xèo xèo”[11]. Mình nghĩ: “Mình có thể làm được, có khi chuyện này lại còn vui ấy chứ”. Mình hoàn toàn hài lòng với việc phải kêu xèo xèo như miếng thịt nướng, nhưng khi nhìn sang bên phải, mình thấy cô bạn Shannon của mình. Mình nghĩ chắc cô ấy đã được giao một chỉ thị đặc biệt nào đấy, vì trong khi bọn mình kêu xèo xèo, cô ấy lại quỳ trước mặt David O’Neal - một anh chàng nổi tiếng ở lớp trên. Mình không xác định được chính xác chuyện gì đang diễn ra, nhưng anh ta đang giữ một cái gì trông như cái chai ở trước mặt anh ta và mình nghĩ là cô bạn mình đang khóc. Rồi đầu cô ấy bắt đầu chuyển động lên xuống và khi đám đông bọn con trai om sòm tụ tập lại quanh họ, cô ấy bắt đầu kêu khóc và họ bắt đầu quát cô ấy. Khi mình vừa

mới chuẩn bị đứng dậy để đến giúp cô ấy, mình liền bị ấn xuống kèm theo một tiếng quát: “Mày nghĩ mày định làm gì thế hả? Tao có nói mày được đứng dậy không hả?” Đó là tiếng của một thành viên trong hội. Lúc đó mình mới nhận ra đó sẽ là một đêm dài. Mình chỉ hy vọng mình không phải giả vờ làm gì đó với một thằng con trai như Shannon.

[11] Nguyên văn: Sizzling like bacon - một trò chơi khá phổ biến ở Mỹ.

Tối đó khi mình về nhà, mẹ mình gần như phát khóc khi nhìn thấy mình. Người mình nồng nặc mùi bia. Chúng đã rót lên người mình không biết bao nhiêu lần. Mùi bia và mùi trứng thối trên đầu mình kết hợp thành một thứ mùi kinh khủng. Mồm mình phả ra một thứ mùi khó chịu, có thể khiến người khác nôn mửa, mùi của thứ phẩm màu mà các thành viên đã sử dụng để buộc bọn mình phải nhớ tên bọn chúng. Mặt mình, quần áo của mình nhuộm một màu xanh lè. Chúng bắt bọn mình phải chạy cả dặm từ công viên ra bãi biển, vì thế, người mình dính đầy cát và mình vẫn đang thở hồng hộc như thiếu không khí. Rồi mình bắt đầu khóc, không phải vì mùi phả ra từ cơ thể, cũng không phải vì bộ quần áo bất đắc dĩ bị nhuộm màu, mà vì không có cách nào quay đầu lại. Mình đã đi quá xa, để bây giờ không còn rút lui được nữa. Mà mình cũng không muốn không còn người bạn nào, giống những gì Sarah đã phải chịu đựng. Mình tự an ủi bản thân rằng mọi chuyện rồi cũng sẽ qua thôi và dù sao mình cũng không bị đối xử tệ như bọn con gái kia. Mình nghe nói, có đứa còn phải nằm xuống đất để Matt Thompson - một thằng học lớp trên mà mình cứ nghĩ là rất tuyệt - đi tè lên người.

Giờ mình đã được kết nạp và mình đã chính thức trở thành thành viên, lo lắng duy nhất của mình là những bữa tiệc và chuyện đó. Tất cả bọn con gái lớn hơn mình đều biết uống rượu và đều thực sự “tới bến” ở những bữa tiệc đó. Và như mình đã nói, mình thực sự không biết gì. Mình chưa bao

giờ làm chuyện đó. Dù sao chuyện uống rượu cũng không đến mức quá tệ, vì mình đoán chắc tất cả những học sinh cấp ha đều biết uống. Rồi mình sẽ quen được thôi. Hy vọng thế. Mình nghĩ, giờ nhìn lại mình cũng thấy đáng. Tất cả những vụ bị làm nhục, bị làm bẽ mặt, bị xấu hổ... tất cả đều đáng. Giờ đây, khi mọi chuyện đã qua đi, các thành viên đều rất tử tế và mình được tham gia các bữa tiệc của Kappa Zeta miễn phí. Bọn mình được mặc áo len Kappa đến trường, được hội họp và được nhiều thứ khác nữa. Có lẽ, khi nào phải làm điều gì đó thực sự xấu xa, mình sẽ xin ra khỏi hội.

Nhưng mình thấy hơi nghi ngờ. Vấn đề chỉ là bạn được chấp nhận tới mức nào.

Nhật ký 9

Nhật ký thân yêu,

Cô Gruwell yêu cầu bọn mình viết hoặc vẽ một bức tranh miêu tả khu phố nơi bọn mình sống. Mình không thể tin được là cô ấy lại cho phép mình vẽ. Mình tự hỏi không biết cô ấy có biết mình ghét phải viết như thế nào không.

Mình ghét nơi mình sống. Nơi đó chỉ toàn những tay gangxtơ và những tên buôn thuốc phiện. Có quá nhiều thứ dường như vượt ra khỏi tầm với của mình. Mục tiêu mà mình hướng tới là gì? Mình không hướng đến điều gì cả, vì mình chẳng có mục tiêu nào. Chỉ đơn giản chuyện nào đến thì mình đối phó với chuyện đó. Lớn lên ở một khu phố đáng sợ, mình phải học cách thích nghi với những chuyện diễn ra xung quanh. Trong những ngày căng thẳng chủng tộc thống trị đường phố, ban đêm là những cuộc tấn công bằng súng từ một chiếc xe đang chạy và suốt cả ngày, 24/24h, những tay gangxtơ

và những tên buôn thuốc phiện kiểm soát tòa nhà, cố gắng phân chia ranh giới. Mình không thể không để ý những chuyện đó, vì nếu làm thế, mình sẽ gặp rắc rối, hoặc sẽ trở thành nạn nhân tiếp theo trong cuộc chiến không được tuyên bố nhưng vẫn diễn ra hàng ngày trên đường phố này.

Mình lao vào vẽ, vì sử dụng và buôn bán thuốc phiện hay choảng nhau với những tay anh chị không phải là việc của mình. Mình bắt đầu dùng bút nhớ và sơn để vẽ lên bất cứ bức tường nào mà mình thấy. Đánh đồng hương, khử những tên vô lại và ngược đãi người khác là những việc cần bả. Mình đi học những không bao giờ động đến sách vở. Thầy cô giáo ở trường luôn nói “Thầy/Cô ở đây là để giúp đỡ em”, nhưng khi cần sự giúp đỡ, mình lại không thể nhờ cậy họ, vì thế việc mình làm ở trường cũng là việc mình làm ở ngoài phố. Mình trốn học, mình tránh mặt các giáo viên và vào nhà vệ sinh để xử nó (mình vẽ bậy lên tất cả các bức tường). Ai quan tâm mình có bị bắt hay không chứ? Mẹ mình chẳng bao giờ làm gì, còn bố mình thì đã quá mệt mỏi với việc rầy la và “giảng đạo” cho mình rồi.

Vẽ đem lại cho mình niềm phấn khích. Đó là cơ hội để thể hiện tài năng của mình. Nghe mọi người nói chuyện về những tác phẩm của mình giúp mình có thêm sức mạnh để tiếp tục thực hiện điều mình đang làm. Mình không bao giờ làm bài tập trên lớp, vì thế mình dành thời gian ở lớp để vẽ phác lên những tập vở, những tài liệu được phát, vẽ lên ba lô hay bất cứ thứ gì mình nhìn thấy. Mình là một họa sĩ và mình yêu công việc của mình. Mình biết như thế là phá hoại tài sản của người khác, nhưng từ bỏ việc đó là từ bỏ sự phấn khích. Một ngày của mình gồm có ba việc: hút thuốc với bạn, bỏ ra ngoài và vẽ lên tường.

Nhật ký 10

Nhật ký thân yêu,

Hôm nay, tất cả mọi người đều đang nói về Dự luật 187[12] và cuộc biểu tình đã được lên kế hoạch từ trước ở trường. Mình nghe thấy rất nhiều người gào thét “Không dự luật 187”. Thậm chí mình còn nhìn thấy thùng rác được ném bay qua sân trường và nhìn thấy cả những cuộc đánh nhau nữa. Tất cả những việc này đều nhắm tới cuộc bãi khóa.

[12] Dự luật 187: Hay còn gọi là Sáng kiến “Cứu dân tộc” của bang California, được đưa ra vào năm 1994 nhằm ngăn chặn người nhập cư trái phép, không cho họ quyền hưởng các dịch vụ xã hội, chăm sóc sức khỏe và nền giáo dục công lập. Ban đầu dự luật này nhận được đa số phiếu ủng hộ (58,93%), nhưng sau đó vào năm 1999, điều luật này đã vấp phải sự phản đối của Nghị sĩ đảng Dân chủ Gray Davis và đã được vô hiệu hóa.

Học sinh người Latin và người Mỹ gốc Phi bắt đầu bước ra. Cảnh sát ở khắp mọi nơi. Cứ như thể bọn mình đang thực hiện một tội ác và họ cần phải đứng bao quanh khuôn viên trường học vậy. Một vài học sinh đã bị bắt, còn số khác đã rời trường, tập trung cùng với học sinh các trường cấp ba khác ở gần công viên.

Mình quyết định không bước ra. Thay vào đó, mình có thể bày tỏ cảm xúc của bản thân ở nơi mà mọi người có thể nghe thấy tiếng nói của mình, nơi mà suy nghĩ, ý kiến của mình không bao giờ bị đánh giá. Lớp học của cô Gruwell là nơi mình có thể thể hiện cảm xúc về việc sự kiện này ảnh hưởng như thế nào tới mình. Cuộc thảo luận về tình hình hiện tại ở lớp học của cô có thể giúp được mình. Cô đã viết cụm từ “Dự luật 187” lên bảng và bọn mình được nói về tác động của dự luật này đến từng dân tộc.

Nếu dự luật này được thông qua, chính phủ có thể thu hồi trợ cấp trong chương trình chăm sóc sức khỏe và bất cứ chương trình xã hội nào - như trường học chẳng hạn, dành cho những người nhập cư trái phép. Mình rất sợ vì điều đó sẽ ảnh hưởng trực tiếp tới gia đình mình, vì mẹ mình nhập cư trái phép vào đây. Mẹ đến Mỹ để đi tìm Giấc mơ Mỹ. Những người nhập cư - cũng giống như mẹ mình - đến mảnh đất này để tìm kiếm những khả năng vô tận, nhưng lúc này đây có vẻ như những khả năng đó là hữu hạn.

Ai đó trong lớp của cô G nhắc bọn mình rằng “187” là mã số cảnh sát dùng để gọi những kẻ sát nhân. Nếu được thông qua, dự luật này có thể giết chết những cơ hội thành công dành cho những người nhập cư giống như mình.

Nhật ký 11

Nhật ký thân yêu,

“nêT iôt àl noraA”. Với một đứa trẻ 13 tuổi, những từ này hoàn toàn bình thường, nhưng điều mà mắt mình nhìn thấy lại là “Tên tôi là Aaron”. Mình có thể đọc ngược và mình nghĩ những người khác cũng có thể làm được điều đó. Thậm chí mình còn có thể đánh vần ngược. Từ “mèo”, theo cách của mình, có thể được đánh vần là “mòe”. Mình thấy chẳng có gì khác biệt. Bài kiểm tra của mình khoe choét những vết mực đỏ. Mình ngu ngốc hay mình lười? Mình thấy mình ngu ngốc và khác biệt hẳn với mọi người.

Hồi học lớp Năm, có một cô giáo luôn bảo mình lười trước mặt cả lớp. Cô luôn gọi mình đọc bài trước lớp. Cô biết mình đọc và đánh vần không tốt lắm và khi đọc, mình đọc rất chậm. Tất cả các bạn đều chế nhạo và bảo mình là ngu ngốc. Mình ghét trường học. Kể từ năm học đó, mình không

bao giờ có thể đọc to vì mình vẫn sợ bị mọi người chê cười và bảo mình dốt.

Mình đã biết vấn đề của mình là gì. Mình mắc chứng khó đọc, có nghĩa là một rối loạn liên quan đến việc học. Não mình nhìn mọi thứ theo một cách hoàn toàn khác biệt và các từ không xuất hiện theo trật tự mà mọi người vẫn nhìn thấy. Mẹ biết mình chán trường học như thế nào và đã tìm một trường dành riêng cho học sinh mắc chứng khó đọc như mình. Cuối cùng mình cũng đã được gặp những người giống như mình và mình đã biết được rằng mình chẳng có gì khác biệt cả. Trường học đã giúp mình rất nhiều, mình đã biết đọc và ghi chép những gì mình đọc. Mình đã học được cách đọc to và giải quyết được cả vấn đề liên quan đến môn toán nữa. Mình rất phấn khởi vì cuối cùng mình cũng đã hiểu và cuối cùng đã có thể học. Mình có thể đọc, nhưng là theo cách của người mắc chứng khó đọc.

Mất một năm học ở trường dành cho học sinh khó đọc, vì thế mình không biết chuyện gì có thể xảy ra khi mình vào cấp ba. Mình biết mình không dốt, nhưng các bạn vẫn có thể cười mình và mình không muốn trải qua chuyện đó thêm một lần nữa.

Bạn bè sẽ không cười nhiều nếu bạn chơi thể thao giỏi. Bóng chày giúp mình có cảm giác tự tin hơn. Mình không thể thuộc kịch, ngâm thơ của Shakespeare, nhưng mình có thể đánh một cú với vận tốc 75 đến 85 dặm/h. Thậm chí mình còn có cơ hội chơi ở vị trí người chặn bóng đứng gần gôn thứ nhất, nhì và ba trong giải Vô địch Little League. Mình không thể tin được rằng những đứa vẫn thường nhạo báng mình là ngu ngốc, dốt nát giờ lại dang kều gào cổ vũ cho mình khi mình thắng trận giòn giã trong một loạt trận đấu của giải Little League. Hãy tưởng tượng mình đã ngạc nhiên như thế nào khi phát hiện ra người hùng của mình - Nolan Ryan - cũng mắc chứng khó đọc như mình.

Ngày đầu tiên ở trường cấp ba, mình đã gặp cô Gruwell. Cô là cô giáo Ngữ văn và là cô giáo dạy đọc của mình. Mình học được rất nhiều điều từ cô. Cô không bảo mình là lười hay ngu ngốc. Mình đã học được một điều, đó là đọc cũng là một việc rất thú vị. Thi thoảng đó vẫn là một việc khó khăn, nhưng mình không còn đau thắt ruột khi phải đọc to nữa.

Cô Gruwell cũng khuyến khích mình theo đuổi tình yêu đích thực của đời mình, đó là thể thao. Cô nói với mình rằng rất nhiều người mắc chứng khó đọc cũng chơi thể thao rất giỏi và xem đó như một cách cho những kẻ cười nhạo mình ở lớp học “biết mặt”. Giờ mình đã biết rằng nếu mình chăm chỉ học và chơi thể thao, mình có thể thành công ở cả hai lĩnh vực.

Nhật ký 12

Nhật ký thân yêu,

Hai ngày vừa rồi trong lớp học của cô Gruwell, bọn mình đã được đọc cuốn sách có tên là Phố Durango (Durango Street[13]). Phố Durango là câu chuyện về một chàng trai người Mỹ gốc Phi có tên là Rufus - người vừa mới được thả ra từ trại cải tạo thanh thiếu niên hư. Trước khi đi, cậu đã hứa với nhân viên giám sát phạm nhân bị quản chế rằng cậu sẽ tránh xa những rắc rối.

[13] Tác phẩm nổi tiếng của Frank Bonham.

Hầu hết mọi người trong lớp đều có điểm tương đồng với Rufus. Nếu bản thân họ chưa từng ở tù thì anh, chị hoặc bạn của họ đã từng ra tù vào khám. Trước khi đọc cuốn sách này, mình rất xấu hổ vì mình từng ngồi sau

song sắt. Mình sợ cô Gruwell có thể đem cuốn sách để nói về chuyện của mình. Rufus gặp rắc rối với một băng đảng có tên là Gassers. Băng này luôn tìm cách đui đánh cậu ta. Mình cũng gặp vấn đề tương tự khi còn là học sinh cấp hai.

Sau khi tan học, mình đang đứng chờ xe buýt thì có ba tên sắp trở thành gangster tiến về phía mình. Lúc đầu chúng cố làm mình nổi giận, chúng gọi tên mình. Không phải điều chúng đang nói khiến mình tức điên, mà mình nổi giận vì chúng chọn mình, vì chúng nghĩ mình đáng bị thế. Việc chúng đưa nào đưa nấy đều to con hơn mình không phải vấn đề quan trọng. Mình phải chứng minh cho chúng thấy chúng không có quyền chọn mình chỉ vì mình nhỏ con hơn chúng.

Một đứa trong bọn chúng tung cú đấm về phía mình, nhưng trượt - đấy là “điểm kém” của hắn. Khi thấy gió ù ù và cú đấm của hắn bay vèo vèo qua mặt mình, mình điên lên! Mình bắt đầu binh vào đầu hắn. Điều duy nhất khiến mình dừng lại là khi mình nhìn thấy mắt hắn trợn ngược lên, như thể hắn đã chết rồi. Mình hoàn toàn không ý thức được là mình vừa làm một việc xấu cho đến khi bị ánh đèn pin của cảnh sát rọi thẳng vào mặt và bác sĩ xuất hiện.

Cảnh sát giải mình về phòng của thầy phó hiệu trưởng để làm bản tường trình. Thầy phó hiệu trưởng đã gọi cho bố mẹ mình, để bảo họ đến trường đón mình về, nhưng không có ai ở nhà. Cảnh sát hỏi còn có người nào có thể đến đón mình về không. Chẳng còn ai cả. Và họ quay qua hỏi thầy phó hiệu trưởng: “Thầy có muốn chúng tôi đưa nó vào trại cải tạo thanh thiếu niên hư không?” Thầy phó hiệu trưởng đã trả lời: “Vì cha mẹ cậu bé không có nhà, có lẽ đó là giải pháp tốt nhất”.

Khi phải đến trại cải tạo, cảm giác đầu tiên của mình là rất sợ. Họ đối xử với mình như đối xử với một tên tội phạm. Thậm chí họ còn chụp ảnh mình để làm hồ sơ tội phạm. Đây là lần đầu tiên mình đặt chân vào một nơi giam giữ. Mình không giống bất kỳ người nào ở xung quanh mình. Trong đó là những con “quái vật”: những kẻ phạm tội sát nhân, cưỡng hiếp, những tay găngxtơ và những tên cướp. Đêm đầu tiên là đêm đáng sợ nhất. Mình nghe thấy những âm thanh mà mình chưa bao giờ nghe thấy. Những “bạn tù” của mình đâm rầm rầm vào tường, thực hiện những hành động cho thấy họ là dân anh chị, la hét họ là ai, họ từ đâu đến. Mình đã khóc trong đêm đầu tiên đó.

Mình không liên lạc được với cha mẹ cho tới tận ngày thứ ba ở trong trại. Ngày nào mình cũng lo lắng không biết khi nào mình mới được tự do. Mình đã phải ở trong trại cải tạo này suốt năm ngày dài, đầy căng thẳng. Điều mọi người vẫn nói thật sự rất đúng, ở tù thì không thể nào sống nổi.

Khi ra khỏi trại giam, mình bị mắc chứng hoang tưởng. Mình không muốn ra ngoài và đi chơi với bạn bè. Mình vẫn cảm thấy như một con thú bị nhốt trong lồng. Hai tuần sau khi được thả tự do, mình phải có mặt ở tòa.

Thẩm phán nói với mình rằng mình sẽ bị quản chế trong vòng ba năm và phải lao động công ích trong vòng sáu tuần. Và mình phải bồi thường cho thẳng nhóc bị mình đánh khoản tiền 1.500 đô la. Kể từ ngày hôm đó, mình không vướng vào một rắc rối nào nữa. Cũng giống như Rufus, cuộc đời mình đã thay đổi.

Nhật ký 13

Nhật ký thân yêu,

Cô Gruwell có nhiều phương pháp dạy học thật thú vị. Lớp mình mới được đọc cuốn sách có tên Phố Durango và giờ bọn mình được dựng một bộ phim dựa trên cuốn sách đó. Cuốn sách kể về một chàng trai người Mỹ gốc Phi có tên là Rufus - người vừa mới được thả ra từ trại cải tạo thanh thiếu niên hư, không công ăn việc làm và luôn nỗ lực tìm lại người cha ruột của mình.

Khi biết lớp chuẩn bị đóng phim, cả mình và bạn mình đều muốn đóng vai Rufus. Mình muốn đóng vai Rufus vì mình cũng sống trong cảnh không có nghề nghiệp gì và cũng giống cậu ấy, mình chưa bao giờ được biết mặt bố. Nhưng mình không tài nào hiểu được tại sao cậu bạn mình - anh chàng mặt mũi sáng sủa, tương chừng như không có rắc rối gì trên thế giới này lại muốn thủ vai Rufus. Lúc đầu mình nghĩ có thể vì cậu ấy có tài diễn xuất. Nhưng sau đó, mình đã hỏi cậu ấy sao cậu ấy lại muốn đóng vai Rufus đến vậy. Cậu ấy bảo chẳng vì lý do gì đặc biệt cả. Nhưng mình không chấp nhận một câu trả lời chung chung như vậy. Mình vẫn có cảm giác cậu ấy đang giấu mình điều gì đó.

Cuối cùng mình được chọn đóng vai Rufus vì cô Gruwell nghĩ giữa mình và Rufus có nhiều điểm tương đồng. Dù bạn mình cố tỏ ra không buồn bã, nhưng mình biết có điều gì đó không ổn. Hôm sau, mình lại hỏi cậu ấy tại sao lại muốn đóng vai Rufus đến vậy. Lúc đầu cậu ấy do dự, không muốn trả lời. Bọn mình đã đi trong im lặng một lúc, trước khi cậu ấy kể cho mình nghe lần đầu tiên cậu ấy được gặp bố. Lúc đó cậu ấy mới chỉ có bốn tuổi. Bố cậu tiến về phía cậu, trên người mặc bộ đồ áo liền quần màu vàng, trên ngực có đề số tù. Ông phải kéo lê sau mình cả một đoạn xích dài nặng nề. Hai bố con cậu ấy không có cơ hội nói với nhau dù chỉ một lời vì cảnh sát cứ thúc ông đi.

Mình thấy thương cậu ấy. Mình biết sống không có bố khó khăn như thế nào. Cuối cùng, mình cũng hiểu được ước nguyện được đóng vai Rufus của cậu ấy. Cậu ấy muốn thể hiện nỗi đau của bản thân thông qua nhân vật này. Chỉ tiếc là, cô Gruwell lại phân công cậu ấy đóng vai người giám sát của Rufus.

Bộ phim không chỉ giúp bọn mình hiểu hơn về câu chuyện Phố Durango mà còn giúp bọn mình học thêm được nhiều điều về nhau. Bọn mình bắt đầu hiểu ý nghĩa thực sự của câu nói đừng xem mặt mà bắt hình dong. Khi bọn mình cho những lớp Ngữ văn khác xem bộ phim đó, nhiều đứa ngày trước vẫn trêu bọn mình là lớp “dốt Ngữ văn” đã bắt đầu hỏi làm thế nào để có thể vào được lớp của bọn mình.

Sau khi làm phim, bọn mình được cô Gruwell dẫn đi xem bộ phim Giấc mơ lớn (Hoop Dreams[14]). Đó là một bộ phim tài liệu về hai cậu bé đến từ khu phố thất nghiệp ở Chicago có đam mê mãnh liệt với bóng rổ. Những nhân vật này rất giống với nhân vật trong cuốn sách mà bọn mình đã học, nhưng quan trọng hơn, họ rất giống bọn mình. Cũng như Rufus, hầu hết mọi người đều không trông chờ họ làm tốt. Nhưng họ đã chứng minh được là mọi người đã sai. Mình nghĩ điều họ muốn chứng minh chính là nếu bạn có đủ đam mê, bạn có thể làm được mọi thứ.

[14] Hoop dreams: Bộ phim tài liệu của đạo diễn Steve James kể về hai học sinh cấp 3 người Mỹ gốc Phi ở Chicago và giấc mơ trở thành cầu thủ bóng rổ chuyên nghiệp của họ. Theo dự kiến ban đầu, bộ phim chỉ kéo dài 30 phút, nhưng sau đó, phải mất 5 năm và 250 giờ theo chân hai cậu bé, đoàn làm phim mới làm nên kiệt tác kéo dài 171 phút này. Bộ phim đã nhận được giải thưởng phim tài liệu hay nhất do độc giả bình chọn và tính đến 1.7.2008, bộ phim đã thu về 7,8 triệu đô la.

Nhật ký 14

Nhật ký thân yêu,

Bọn mình vừa bắt đầu đọc một câu chuyện ngắn có tên là Cuộc du ngoạn cuối cùng (The last spin[15]) trong lớp Ngữ văn. Câu chuyện này là một cuộc hành trình. Chưa bao giờ mình được đọc thứ gì trong chương trình học lại có liên quan tới chuyện đã xảy ra trong đời mình như vậy. Trong truyện, hai nhân vật chính - Tigo và Dave - là địch thủ của nhau. Một thành viên trong băng này đã nã đạn vào một cửa hàng bán kẹo trong địa phận của băng kia. Thay vì tạo ra một cuộc chiến trong thành phố, thủ lĩnh của hai băng đã quyết định để Tigo và Dave tự giải quyết với nhau.

[15] The last spin: truyện ngắn cổ điển của Evan Hunter.

Tigo và Dave quyết định giải quyết vấn đề bằng cách chơi trò ru-lét của người Nga[16]. Khi chơi, họ bắt đầu trò chuyện và họ nhận ra giữa hai người có nhiều điểm chung, đồng thời họ cũng nhận ra chơi ru-lét Nga để giải quyết tranh chấp giữa hai băng là việc làm ngu ngốc. Họ quyết định chơi lượt cuối cùng và kết thúc cuộc đấu, vì không ai trong hai người muốn chết. Dave quay vòng cuối và đưa súng cho Tigo. Cái kết của trò chơi lại là cái kết của cuộc đời Tigo. Cái chết vì ngu dại của Tigo khiến mình nhớ đến cái chết của một anh chàng ở khu phố của mình.

[16] Trò chơi nguy hiểm của người Nga, còn có tên gọi là cò quay Nga. Luật chơi là sử dụng một khẩu súng lục ổ đạn quay, trong ổ đạn sẽ để một viên đạn, hai người chơi sẽ lần lượt chĩa súng vào mình và bóp cò, kẻ cuối cùng còn đứng là người chiến thắng.

Bốn cậu nhóc ở khu phố của mình đã chết cứng ở phòng khách của một căn hộ. Một trong bốn đứa đã mua một khẩu súng trên phố. Hai trong số bốn đứa chưa bao giờ được chạm tay vào một khẩu súng, chính vì thế bằng bất cứ giá nào chúng cũng muốn được cầm một lần. Chủ nhân của khẩu súng đã rút băng đạn ra và đưa súng cho bạn mình xem. Nhưng thật không may, cậu ta quên mất mình đã lên cò và cũng không kiểm tra xem có còn viên đạn nào trong ổ đạn không.

Một trong hai cậu nhóc chưa bao giờ nhìn thấy súng đã lao vào chộp lấy nó. Cậu này và cái cậu cũng chưa bao giờ được chạm tay vào khẩu súng kia bắt đầu tranh giành nhau khẩu súng. Súng vô tình cướp cò và bắn thẳng vào giữa trán của một cậu. Cậu này chết ngay tại chỗ. Tất cả đều bắt đầu hốt hoảng. Một cậu đã nhặt khẩu súng lên và lau sạch dấu vân tay trên đó. Sau đó, cậu ta đã tạo chứng cứ giả, in dấu tay của người bạn đã chết lên khắp khẩu súng. Và bọn chúng rời khỏi phòng mà không chạm vào bất cứ vật gì.

Khi cảnh sát đến, họ chỉ thấy một xác chết, một vũng máu và một khẩu súng. Vì không có nhân chứng nên họ đã kết luận đây là một vụ tự tử. Cha mẹ nạn nhân không tin vào kết luận con trai họ tự kết liễu đời mình, họ không tin câu chuyện mà cảnh sát nói với họ. Họ biết con trai mình không bao giờ làm điều gì dại dột, họ chắc chắn rằng con trai mình không bao giờ tự tử. Kể từ ngày hôm đó, không ai nhìn thấy cậu nhóc đã cầm khẩu súng khi súng cướp cò nữa.

Mình biết tất cả những cậu nhóc đã ở đó vào cái ngày cậu kia bị chết. Cái cậu mất rồi ấy lớn hơn mình một chút. Mình không nói chuyện với cậu ta mấy, vì cậu ta là một kẻ chuyên đi bắt nạt người khác và hay hăm dọa mình. Cậu ta có thể bắt nạt bất cứ đứa trẻ nhỏ hơn nào trong khu phố. Chính mình cũng có lần suýt đánh nhau với cậu ta, nhưng may là cậu ta đã bỏ đi.

Dù cậu ta có là kẻ chuyên đi bắt nạt người khác, cậu ta cũng không đáng phải chết, nhất là khi đang vui đùa.

Năm đầu tiên - Mùa xuân năm 1995

Bài 2. Cô Gruwell

Nhật ký thân yêu,

Ahh, mình thấy thật nản quá! Cả học kỳ này chỉ toàn những thử thách, hết thử thách này tới thử thách kia, hết bạo động chúng tộc lại tới bãi công bất ngờ. Nhưng mình cũng không rõ là mình nản vì học sinh hay nản vì “hệ thống” hơn. Dù phiền toái nhưng chúng vẫn chỉ là những đứa trẻ. Người lớn mới là người tạo ra hệ thống. Hệ thống phân loại bọn trẻ, coi bọn trẻ là thứ gì đó “cơ bản”, nhưng trong thực tế, chúng có thể là bất cứ thứ gì, trừ “cơ bản”. Chúng là những người phi thường theo nhiều cách khác nhau. Dù “cái mác” này đã thay đổi sau nhiều năm - từ “cứng đầu” tới “chậm hiểu”, tới “cơ bản” - thì hậu quả của nó vẫn như vậy. Có vẻ như cái mác này đã khắc sâu vào tâm trí lũ trẻ. Không cần phải là một nhà khoa học hàng đầu cũng biết rằng nếu bạn nói với trẻ là chúng thật ngu ngốc - dù trực tiếp hay gián tiếp - không sớm thì muộn, trẻ cũng sẽ tin điều đó là sự thật.

Buồn cười là chúng mới cứng đầu làm sao! Nhưng mình cũng thế. Mình nghĩ cái gì phải đến sẽ đến, đúng không? Nghiệp của mình đã quay lại “hù” mình rồi đây. Ngay cả Sharaud - giờ đã thuộc lớp đàn anh vênh váo - cũng nói rằng: “Lớp học sinh năm đầu của cô tẻ lắm, cô G”. Mỗi bước mình đi chúng đều thử mình. Chúng ghét đọc, còn bắt chúng phải viết ư? Đừng có mơ! Bài tập về nhà ư? Làm ơn đừng nhắc đến! Chuyện này thật không thể nào chấp nhận được đối với một “học sinh”. Thế là để tránh vết như đó, có

học sinh còn nhét bài tập vào trong một quả bóng, vì nếu bị bắt gặp mang cặp, học sinh đó sẽ bị dân cho nhừ tử.

Kỳ lạ là khi còn là học sinh năm đầu, mình lại hoàn toàn khác. Nhớ lại, mình nghĩ chắc mình bị coi là kẻ xun xoe. Nhưng những đứa trẻ này thích đá đít mình hơn là bợ đỡ mình. Tin mình đi, may là trên bàn mình không có quả táo nào, chứ nếu có, chắc chắn chúng đã phi những lưỡi dao sắc nhọn thẳng vào đó rồi.

Dù đã có rất nhiều người phải “bó tay” với chúng nhưng mình không tin chúng đã “hết thuốc chữa”. Từ bước ngoặt trong “Đêm trở lại trường”[1], mình băn khoăn không hiểu có phụ huynh nào giơ tay đăng ký tham dự không.

[1] Đêm trở lại trường (Back to school night) là buổi tối đầu tiên trong năm học khi phụ huynh được mời tới thăm trường, lớp, làm quen với thầy cô giáo đồng thời tìm hiểu về thời khóa biểu, chương trình học của con. Trong buổi tối này, nếu có bất kỳ băn khoăn, thắc mắc nào, phụ huynh có thể trực tiếp hỏi giáo viên.

Dù điểm đọc của chúng không thể chứng minh chúng “thông minh” theo nghĩa truyền thống, nhưng thực sự chúng rất hiểu biết. Chúng sẽ tra từ điển bách khoa khi cần tìm hiểu văn hóa nhạc pop, chúng có thể trích dẫn nguyên văn lời thoại trong những bộ phim chúng yêu thích hoặc đọc vanh vách ca từ trong một bản nhạc rap mới nhất. Nhưng khi mình hỏi chúng bố ngữ là gì, chúng lại nói “Bố ngữ này”. Thực ra, chính mình cũng ghét bố ngữ.

Mình nghĩ vấn đề mấu chốt là phải xây dựng từ những gì chúng đã biết. Mình đã cố gắng chọn những câu chuyện có chút liên quan tới chúng và để chúng đưa những câu chuyện đó vào cuộc sống. Mình và bọn trẻ vừa mới đọc xong câu chuyện về một cậu bé sống ở khu dành cho những người thất nghiệp phải đối phó với áp lực từ bạn đồng lứa và những băng nhóm thanh thiếu niên. Một số học sinh đã thừa nhận với mình rằng đây là cuốn tiểu thuyết đầu tiên mà chúng đọc từ đầu đến cuối. Chúng rất thích cuốn sách, chính vì thế mình đã gợi ý chúng dựng một bộ phim nhỏ từ cuốn sách đó. Vì bộ phim Những cậu bé và khu dân cư (Boys 'n the hood[1]) là bức tranh hiện thực về môi trường sống của chúng nên mình đã nghĩ việc dựng một bộ phim có thể tạo cơ hội cho bọn trẻ cạnh tranh với đạo diễn John Singleton. Khi mình cho phép chúng được sáng tạo, chúng đã làm tốt hơn cả mong đợi của mình. Chúng đã viết kịch bản, dàn cảnh, mua phục trang, thậm chí là cả máy quay phim. Bọn trẻ đã gọi bộ phim của chúng là “phim bom tấn!”. Mình đã dẫn bọn trẻ đi xem bộ phim tài liệu Giấc mơ lớn như một phần thưởng dành cho chúng. Mình chọn Giấc mơ lớn vì cả cuốn sách và bộ phim đều nói về việc lớn lên ở thành phố là như thế nào.

[2] Boys 'n the hood: Bộ phim của đạo diễn John Singleton kể về cuộc sống của khu nghèo khó phía nam Los Angeles. Với bộ phim này, đạo diễn John Singleton đã giành được giải thưởng đạo diễn xuất sắc nhất năm 1991 và là đạo diễn người Mỹ gốc Phi đầu tiên nhận được giải thưởng này.

Mình có đọc được tin đạo diễn John Singleton mới có một bộ phim về vấn đề chủng tộc. Nếu mình còn ở đây tới tháng Sáu, có thể mình sẽ đưa cả lớp đi xem. Trong phòng học của mình, chúng thật “bất trị”. Vì thế, mình không thể tưởng tượng trong rạp chiếu phim chúng sẽ như thế nào. Mình không biết liệu mình có thể xoay sở với chúng được không. Nhưng biết đâu mình không cần phải làm thế. Thực ra đã có người đề nghị giúp mình đưa bọn trẻ đi tham quan. Đó là John Tu, anh ta là một triệu phú lập nghiệp từ hai bàn tay trắng. Anh ta đã nghe chuyện về phản ứng phân biệt chủng tộc

khi mình đưa bọn trẻ tới rạp xem bộ phim Bản danh sách của Schindler năm ngoái và anh ta nghĩ mình và bọn trẻ xứng đáng được hỗ trợ.

Như vậy, để đưa bọn trẻ vào khuôn khổ, mình sẽ phải thực sự nghiêm túc. Mình sẽ phải phá vỡ ấn tượng “Beverly Hills 90210”[3] của bọn trẻ về mình bằng cách hòa nhập với chúng. Rồi chẳng mấy mà mình sẽ phải “vật lộn” với Shakespeare, mình cần phải thuyết phục chúng rằng Shakespeare có “một chút gì đó” cho tất cả mọi người. Do đó, điều mình cần làm là biến nhà Montague[4] và nhà Capulet[5] thành đội vũ trang hiện đại. Họ cần phải là GxTT (Găngxtơ thứ thiệt) như bọn trẻ vẫn nói và dù ngôn ngữ, màu sắc cũng như bối cảnh đã thay đổi rất nhiều sau hơn 400 năm qua nhưng cốt lõi của vấn đề vẫn còn giá trị đến tận ngày nay.

[3] Beverly Hills 90210: Show truyền hình về cuộc sống của nhóm thanh thiếu niên ở khu Beverly Hills được trình chiếu từ năm 1990 đến năm 2000 trên kênh truyền hình Fox, tập trung vào những vấn đề liên quan trực tiếp tới tuổi teen như rượu chè, bạo lực gia đình, quyền lợi của người đồng tính, sử dụng ma túy, vấn nạn tự tử, mang thai và phá thai ở tuổi teen.

[4] Nhà Montague: đứng đầu gia tộc này là Hầu tước Montague, bố của Romeo.

[5] Nhà Capulet: đứng đầu gia tộc này là Hầu tước Capulet, bố của Juliet.

Nhật ký 15

Nhật ký thân yêu,

Cô Gruwell luôn cố gắng giải thích ý nghĩa của mọi điều. Chẳng hạn như hôm nay, bọn mình phải đọc vở kịch Romeo và Juliet, vở kịch mà một số bạn vẫn mang ra làm trò cười vì những “ta”, những “ngươi” và đột nhiên chẳng hiểu từ đâu, cô thốt lên: “Nhà Capulet cũng giống như những găngxtơ Ý, còn nhà Mongtague giống như những găngxtơ châu Á”. Một phút sau bọn mình đọc đến đoạn có một anh chàng Mercutio nào đó bị giết, cô liền hỏi to: “Các em có nghĩ thù hận gia đình kiểu này thật ngu ngốc không?” Hệt như một kẻ điên, mình giơ cao tay và nói: “Có ạ!” Suy cho cùng, cũng tại họ đã đâm đá, tranh giành và đã giương kiếm về phía nhau. Và cô không chỉ dừng ở đó. Điều tiếp theo mà mình biết là cô đem so sánh hai gia đình này với hai băng gia đình đối đầu nhau trong thành phố này. Lúc đầu mình đã nghĩ: “Cô ta thì biết cái quái gì về băng đảng chứ?” Nhưng mình đã phải ngạc nhiên khi thấy cô nêu đích danh những băng nhóm đó.

Mình không nghĩ là cô lại biết hết những điều tồi tệ diễn ra ở Long Beach. Mình cứ nghĩ hết giờ dạy là cô lái xe về thẳng nhà, về với cuộc sống hoàn hảo của riêng cô. Thật ra, với cô, cuộc sống đó là gì? Cô luôn “đột nhiên” hỏi về những điều chưa bao giờ từng xuất hiện trong đầu bọn mình. Có đúng bọn mình nghĩ chuyện găngxtơ Ý và găngxtơ châu Á chém giết lẫn nhau là điều ngu ngốc không? Mình có thể ngay lập tức trả lời là “Không”.

“Tại sao?”

“Vì nó khác nhau.”

“Khác như thế nào?” Người đàn bà này vẫn không chịu từ bỏ.

“Đơn giản là khác thôi”. Mình không muốn trở thành kẻ ngốc trước mặt tất cả mọi người. Nhưng càng nghĩ về điều đó, mình càng thấy việc đó thật ngu ngốc.

Ngu ngốc vì mình thậm chí còn không nhớ vì sao bọn mình lại là kẻ thù của nhau. Chỉ đơn giản là nó cần phải thế. Sao mà lúc nào cô ấy cũng đặt ra những câu hỏi về tất cả mọi việc thế nhỉ? Lúc nào cô ấy cũng cố gắng thuyết phục người khác chấp nhận là vẫn còn một mặt nữa, dù thực tế không hề có cái “mặt nữa” ấy. Mình thậm chí còn không nhớ mọi chuyện bắt đầu như thế nào, nhưng có một điều rõ ràng là nếu bạn thuộc về một gia đình nào đó, bạn cần phải trung thành và cố gắng hết sức để kiếm chút lời cho gia đình đó. Điều đó cũng hiển nhiên như việc nếu bạn thuộc một băng của Ý, bạn không được phép qua lại với một băng của người châu Á và ngược lại, nếu bạn thuộc một băng của người châu Á, bạn không được phép giao du với một băng nào của Ý. Sự đối nghịch này vốn dĩ mang tính truyền thống, xưa nay vẫn thế. Ai thèm quan tâm tới bất kỳ lịch sử ẩn sau nó làm gì chứ? Ai thèm quan tâm tới loại lịch sử nào chứ? Chỉ là khi đó hai bên lỡ bước sang hai con đường khác nhau, để đến bây giờ người khác phải hứng chịu vấn đề của họ. Và mình nhận ra cô ấy đã đúng, quả thực chuyện thù địch đó giống như một vở kịch ngớ ngẩn. Vậy nên, dù với những lý do có thể rất ngớ ngẩn, nhưng chuyện đó vẫn cứ tiếp diễn. Mình là ai mà phải cố gắng thay đổi điều đó chứ?

Nhật ký 16

Nhật ký thân yêu,

Bọn mình vừa đọc xong Romeo và Juliet. Mình không thể tin được là Juliet có thể tự đâm mình vì một người đàn ông mà cô chỉ mới biết được có

vài ngày. Chắc là mình vẫn chưa yêu như mình vẫn nghĩ, vì mình sẽ chẳng bao giờ làm điều gì điên cuồng đến vậy vì bạn trai mình đâu.

Lúc đầu, khi bọn mình bắt đầu đọc câu chuyện này, mình đã tự so sánh mình với Juliet. Cả mình và cô ấy đều còn trẻ và đều đang yêu một người mà nếu không gặp dù chỉ một ngày mình cũng không thể sống nổi; chỉ có điều khác biệt là Juliet yêu ngay từ cái nhìn đầu tiên, còn mình thì phải mất gần hai tháng mới yêu. Cùng bỏ trốn có vẻ là cách rất đơn giản đối với bọn mình để chống lại sự phản đối của cha mẹ với người mình yêu. Nhưng mọi chuyện lại không diễn ra như những gì bọn mình đã lên kế hoạch.

Cha mẹ Juliet đã tìm thấy xác cô bên người bạn trai. Nhưng thật không may, cha mẹ mình lại tìm thấy mình còn sống bên cạnh bạn trai. Juliet thật may mắn, vì cô đã chết và không phải chứng kiến phản ứng của cha mẹ cô, cũng không phải hứng chịu sự trừng phạt của họ. Mình sống sót, nhưng không như cha mẹ Juliet, cha mẹ không hề nhỏ giọt nước mắt mừng vui chào đón mình. Ngược lại, khi cha mẹ mình đến nhà bạn trai mình, mẹ mình là người đầu tiên bước ra khỏi ô tô. Khi mẹ nhìn vào mắt mình, mình thấy sự xấu hổ mà mình đã gây ra cho mẹ. Mẹ bước thẳng đến chỗ cậu bạn trai của mình và bắt đầu la mắng, lên lớp cậu ấy. Bố mình tiến về phía mình, quát tháo, chửi rủa mình. Và bố giơ thẳng tay tát vào mặt mình. Rồi ông cất bước, tiến về phía mẹ mình. Mẹ túm tóc mình, lôi mình ra xe, vừa lôi mình vừa quát tháo bạn trai mình. Mình ngã dúm dụi vì mình đi dép cao gót và vì mẹ mình đi quá nhanh. Mẹ quát: “Đứng dậy!” “Mẹ ơi, giày của con, giày của con bị tuột”, mình nức nở. Mẹ cúi xuống nhặt đôi giày cao gót để xuống cho mình, còn mình gượng đứng dậy. Mẹ đẩy mình vào xe và bắt đầu dùng chính đôi giày cao gót để xuống của mình để đánh mình tới tấp. Mình giơ tay lên che mặt, cảm nhận rõ ràng gót giày đập vào tay. Mẹ chỉ chịu dừng lại khi bố bước vào xe.

Khi về tới nhà, mẹ vẫn tiếp tục la mắng mình. Chỉ có đồ ngốc mới chạy theo một thằng không hề quen biết. Mình tự hỏi không biết cha mẹ Juliet sẽ phản ứng như thế nào trước hành động của con gái họ và Juliet sẽ phản ứng ra sao. Mình chỉ biết lầm lũi bước về phòng, không dám nói một lời nào. Cha mẹ mình vẫn đi theo mình. Họ tiếp tục nói rằng mình không được phép gặp lại bạn trai mình nữa. Họ cấm đoán mình. Mình không được phép sử dụng điện thoại, không được phép gặp bạn bè, không được đi chơi với bất kỳ ai. Đó chính là lý do vì sao lúc này mình lại đang ở đây, trong lớp của cô Gruwell.

Mẹ mình nghĩ tốt nhất là tống mình vào trường nào gần chỗ mẹ làm việc nhất và là trường ở khu vực khác, cách xa nhà mình ít nhất cả giờ đồng hồ đi xe. Mẹ cho rằng việc đưa đón mình tới trường mỗi ngày có thể ngăn mình liên lạc với bạn trai và khiến mình quên cậu ấy. Nhưng điều đó chẳng có tác dụng gì.

Cũng như Juliet, mình đã tìm ra cách để gặp được bạn trai mình. Ngày nào mình cũng mang đồng bút đánh dấu tới trường. Mình trốn học và gọi điện cho cậu ấy bằng điện thoại công cộng trong trường. Mẹ mình không hề hay biết chuyện đang diễn ra cho tới khi mình bị một người họ hàng bắt gặp. Dì mình đã đi đúng chuyến xe buýt mà mình và bạn trai đang đi cùng nhau.

Mẹ mình đã rất xấu hổ khi nghe chính người em họ của bà nói lại chuyện nhìn thấy mình và bạn trai hôn nhau trên xe buýt. Mẹ không biết phải làm gì. Cuối cùng, cha mẹ mình đã quyết định mình có thể ở cùng bạn trai, nhưng với một điều kiện. Đó là mình và bạn trai phải chờ cho tới khi mình bước sang tuổi 15 (đây là truyền thống trong văn hóa của mình, khi một thiếu nữ đủ 15 tuổi, thiếu nữ đó sẽ được công nhận là phụ nữ và đã đủ chín chắn để chịu trách nhiệm cho việc mình làm). Vì mình nghĩ mình đã

yêu sâu sắc, cũng như mình cùng bạn trai có thể làm bất cứ điều gì để đến được với nhau, miễn là không phải lén lút sau lưng cha mẹ, nên bọn mình đã đồng ý chờ. Vậy là bọn mình không còn gặp nhau nữa kể từ trước khi lớp mình học xong phần cuối của câu chuyện Romeo và Juliet.

Mình ghét phải thừa nhận điều này, nhưng cha mẹ mình đã đúng. Sao bọn mình lại có thể tin là bọn mình đã yêu nhau sâu sắc khi bọn mình thậm chí còn không dành thời gian để tìm hiểu về nhau chứ? Mình còn quá trẻ và thật quá ngu ngốc, cũng giống như Juliet, khi quyết định yêu. Thật may là mình đã không tự hủy hoại bản thân và không có kết cục bi thảm như Romeo và Juliet. Có lẽ vì mình không tuyệt vọng đến thế.

Nhật ký 17

Nhật ký thân yêu,

Trong lớp của cô Gruwell hôm nay, bọn mình đã chơi trò “Hạt đậu”. Để chơi trò này, bạn cần một mẫu giấy và những từ miêu tả hạt đậu từ trong ra ngoài. Mình đã miêu tả hạt đậu là nhỏ, tròn và bần. Ở mặt kia mẫu giấy, mình viết rằng dù trông không đẹp mắt lắm, nhưng hạt đậu ăn lại rất ngon! Bọn mình đã cùng nhau phân loại tất cả các loại hạt đậu thông qua vẻ ngoài của chúng. Mình nhanh chóng nhận ra trò “hạt đậu” này giống hết tình huống về cân nặng mà mình đã từng gặp phải vậy.

Một ngày nọ hồi còn học cấp hai, khi vừa từ chỗ ngồi ở cuối xe đứng dậy chuẩn bị bước ra khỏi xe buýt (đó là chỗ không ai thích ngồi và lúc nào cũng trống) thì mình nghe thấy mọi người hét toáng lên “Này! Mập!”, “Đồ con trâu béo ị”. Một bọn con gái đáng ghét la hét những từ xấu xa đó khiến

mình - một cô bé 12 tuổi “mập mạp” - phải nhớ về chúng trong đau khổ tới hết phần đời còn lại.

“Ôi không, đừng lặp lại! Làm ơn đừng lặp lại!” Mình tự nói với mình khi đứng chờ xe buýt từ trường về nhà. Mình phải cố gắng phớt lờ khi bị bọn con gái đó gọi tên trên suốt dọc đường về nhà. Điểm tới là điểm mình phải xuống, mình biết là mình cần phải đối mặt với bọn chúng trước khi bước xuống xe. Để ra khỏi xe buýt, mình cần phải đi qua một lối đi dài đông đúc và phải đối mặt với bọn con gái đáng ghét đó. Khi mình đứng dậy, bọn con gái đó liền nổi gót mình ngay. Chúng túm tụm lại với nhau và đồng loạt tiến về phía mình như thể chúng đã sẵn sàng “choảng” cho mình một trận. Sao chúng lại muốn trút cơn giận lên đầu mình thế nhỉ? Mình phải làm gì với chúng đây? Đột nhiên, bọn chúng lao vào đấm, đá mình liên tiếp. Mình thấy cả người đau ê ẩm, nhưng mình không thể tự vệ. Mình không dám đánh trả.

Chúng tiếp tục đánh mình như thể với chúng không gì quan trọng hơn việc nhìn thấy mình đau đớn. Những cú đá cuối cùng là những cú đá đau nhất. Tất cả những gì mình muốn là sống sót và nhảy ra khỏi xe buýt. Bạn bè mình chỉ đứng nhìn mình, trông chờ mình sẽ làm gì đó để ngăn bọn chúng lại. Tại sao? Tại sao bạn bè mình không giúp mình? Cuối cùng, sau một lúc tưởng chừng như vô tận, mình cũng có thể thoát ra khỏi sự tra tấn của chúng. Mình đã sống sót thoát ra khỏi xe. Tưởng rằng điều tồi tệ nhất đã qua, mình bắt đầu lê bước, tránh xa chiếc xe buýt, nhưng bọn con gái đó lại thò đầu qua cửa xe và nhổ nước bọt vào người mình. Không thể tin được. Chúng đã nhổ nước bọt vào mặt mình!

Nước bọt của chúng ở trên mặt mình, chảy xuống cổ mình và vi trùng của chúng như nhớp trên mặt mình, thật kinh khủng. Mình nghe thấy tiếng chúng vo viên giấy và chúng ném những cục giấy đó về phía mình. Mình

bắt đầu đi nhanh hơn khi chiếc xe tiếp tục cuộc hành trình của nó. Khi đang dùng giấy ăn lau mặt, mình vẫn còn có thể nghe thấy tiếng cười của bọn chúng. Khi chúng vẫy tay chào, cơn ác mộng của mình đã chấm dứt.

Hôm nay, trong lớp học của cô Gruwell, mình đã nhận ra rằng dù vỏ có khác nhau thì hạt đậu vẫn chỉ là hạt đậu. Có loại ngon hơn, có loại tươi hơn, nhưng suy cho cùng, chúng đều là hạt đậu. Phương châm của cô Gruwell “Đừng đánh giá hạt đậu qua vỏ ngoài của nó, hãy đánh giá bằng thứ bên trong nó” thực sự rất có ý nghĩa đối với mình. Chỉ cần vẫn còn là con người, mình không cần phải lo lắng về những gì người khác nói. Vì suy cho cùng, tất cả mọi người đều như nhau cả thôi!

Nhật ký 18

Nhật ký thân yêu,

Trò chơi này thật ngu ngốc. Mình có phải là hạt đậu đâu chứ! Mà hòa bình thế giới thì có liên quan quái gì tới hạt đậu? Những suy nghĩ này cứ quanh quẩn trong đầu mình khi mình cố chấp nói câu đố về con người và những người trồng cây. Thông điệp ở đây là gì? Hôm nay, cô Gruwell và mình không ở cùng một lục địa, chứ đừng nói đến ở cùng một trang sử. Lúc đầu mình chỉ ngồi đó, cố kết nối những suy nghĩ bất chợt xuất hiện lại với nhau, nhưng mình vẫn chẳng tìm được gì.

Mình đứng đó, phía ngoài cánh cửa, nước mắt lưng tròng và gần như hóa điên khi có điều gì đó bất chợt len lỏi vào tâm trí mình. Mình nhớ đã từng nghe ai nói rằng “Quan trọng không phải là người truyền thông điệp, mà là thông điệp được truyền đi”. Dần dần, những hạt đậu của mình cũng bắt đầu định hình. Mình không hề lo lắng vì chúng có thể không tạo thành

một thể thống nhất trong định dạng một chiếc mũ, một đôi giày hay một câu thơ cổ. Ngược lại, chúng bắt đầu hình thành nên mục đích, đặt ra mục tiêu, ước mơ và hoài bão. Trước mắt mình, những hạt đậu của mình đã trở thành những con người. Dài, ngắn, to, nhỏ, thậm chí cả kỳ cục cũng vẫn là hạt đậu. Nâu, trắng, đen, vàng hay hỗn hợp cũng đều là con người. Vậy thì tại sao chúng ta không quan tâm tới đường nét của hạt đậu nhưng lại cứ phải mổ xẻ màu da của con người?

Càng nghĩ về điều đó, nó càng ám ảnh mình. Mình bắt đầu phân tích và đối chiếu với cuộc sống của bản thân, rất nhiều cuộc va chạm trong đời mình đều có sự hiện diện của bất công và phân biệt đối xử. Có vẻ lạ lùng, không, chính xác hơn là có vẻ ngớ ngẩn và châm biếm, khi nghĩ rằng có thể gắn nhãn và đánh giá một thứ vô cùng quan trọng - chính là con người với nhau - giống như gắn nhãn và đánh giá một hạt đậu. Mình cho rằng đây là một trong những phát hiện quan trọng nhất của mình. Hòa bình thế giới mãi mãi chỉ là một ước mơ vì

con người không bao giờ chịu chấp nhận suy nghĩ bản thân họ và những người khác chỉ đơn thuần là những hạt đậu. Con người chúng ta không chịu coi màu của trái tim là màu của làn da, là tiền đề của đức tin và giá trị bản thân. Chúng ta không chấp nhận người khác là hạt đậu, nên chúng ta không thể sống hòa hợp với nhau.

Nhật ký 19

Nhật ký thân yêu,

Mình không thể tin được chuyện đã xảy ra ở thành phố Oklahoma. 168 con người vô tội, đàn ông, đàn bà và trẻ em, đã mất đi mạng sống chỉ vì

một người đang “giận” chính phủ. Giận quá hóa “điên”, Timothy McVeigh[6] cho rằng anh ta có thể trút cơn giận của mình lên đầu những người khác để gióng lên một hồi chuông cảnh tỉnh cho cả dân tộc. Thật đáng tiếc, đó lại là một hồi chuông chết chóc.

[6] Timothy James “Tim” McVeigh (1968 - 2011) là một tên khủng bố người Mỹ - kẻ đã đánh bom trước Tòa nhà Liên bang Alfred P. Murrah tại thành phố Oklahoma vào ngày 19/4/1995.

Cô Gruwell đã để bọn mình viết một bản tường trình về vụ việc xảy ra ở Oklahoma. Điều đó đã khiến mình nhận ra con người chúng ta “nhạy cảm” với bạo lực như thế nào. Đáng tiếc là không phải tất cả học sinh ở trường Trung học Wilson này đều nhận ra thông điệp ấy. Những cuộc ẩu đả vẫn thường xuyên diễn ra vào giờ ăn trưa, khi đi ngang qua nhau và ở các lớp vì những lý do vô cùng ngớ ngẩn, chẳng hạn như đi ngang qua một nhóm người hoàn toàn khác biệt với mình. ẩu đả vì lý do sắc tộc hay vì cách ăn mặc thật sự là những cuộc ẩu đả ngu ngốc. ẩu đả không giải quyết được vấn đề mà chỉ khiến mọi việc tồi tệ hơn.

Có rất nhiều Timothy McVeigh xung quanh chúng ta mỗi ngày và thật ngạc nhiên khi phát hiện ra rằng đó là người mà bạn ít trông mong nhất. Họ giống như những quả bom nổ chậm chỉ chực nổ tung và một khi những quả bom đó nổ, hậu quả chết chóc thật khó có thể tránh khỏi. Tiếng tích tắc kinh hoàng của những quả bom đó thường là những lời nhận xét gây xúc phạm, khai hỏa vụ nổ.

Dù chúng ta thuộc chủng tộc nào, theo tôn giáo nào, thuộc giới tính nào hay cách nhìn nhận của chúng ta ra sao, chúng ta vẫn cùng là con người. Tiếc là không phải tất cả mọi người đều nhận thức được điều này.

Nhật ký 20

Nhật ký thân yêu,

Mình đã tới tham quan bảo tàng Tolerance - nơi duy nhất trình chiếu bộ phim Học tập bậc cao (Higher learning). Nội dung bộ phim nói về sự đạo đức giả trong xã hội chúng ta và về định kiến của con người. Cô Gruwell cho rằng bộ phim này có liên hệ chặt chẽ tới điều bọn mình đang học trên lớp. Sau khi xem phim, bọn mình đã được lắng nghe chia sẻ của những người thành đạt - những người đã vượt qua được nghịch cảnh.

Diễn giả ấn tượng nhất đối với mình là diễn giả người Nhật Bản Mas Okui. Gia đình ông sang Mỹ để theo đuổi giấc mơ Mỹ, nhưng khi Nhật ném bom Trân Châu Cảng, gia đình ông đã bị ném vào trại giam. Vậy là, bỗng dưng, một chàng trai trẻ lại trở thành “kẻ thù”. Mas được giải tới trại lính Manzanar (chính là trại lính đã được nhắc đến trong cuốn sách Chia tay Manzanar (Farewell to Manzanar)).

Mas sống trong trại lính ngay gần tác giả của cuốn sách - Jeanne Wakatski, vì thế, ông có thể giải đáp mọi thắc mắc của bọn mình về cuốn sách đó. Dù bị giam giữ, những người Nhật vẫn cùng nhau xây dựng một cộng đồng trong trại lính; chính vì thế, Mas có thể mang mọi điều Jeanne đã viết vào cuộc sống.

Mình đã rất háo hức, vì đây là lần đầu tiên mình được đọc một cuốn sách thực sự có liên quan tới cuộc sống của mình, vì mình là một người châu Á và cũng đã từng bị tống vào trại lính trong suốt cuộc chiến tranh ở Campuchia.

Cũng giống như Jeanne Wakatski, gia đình mình cũng bị tước đoạt mọi thứ và cũng bị đẩy vào trại lính. Dù trại lính của gia đình mình và trại lính của tác giả Jeanne hoàn toàn khác nhau, nhưng chúng vẫn có rất nhiều điểm chung. Chẳng hạn như, Jeanne đã sống trong một căn buồng nhỏ ở giữa sa mạc, còn mình sống trong một túp lều lợp bằng rơm, rạ và lá thông. Ngoài điều kiện sống thực sự rất tồi tàn, sức khỏe mới là vấn đề lớn nhất. Bọn mình đều đau ốm vì thức ăn. Jeanne đã miêu tả mọi người trong trại lính của bà đã phải “chạy trốn khỏi Manzanar ” như thế nào. Không như mình, bà không phải lo lắng liệu có ngày nào bà sẽ bị bỏ đói không. Dù thức ăn không được ngon lắm, nhưng ít nhất họ cũng có cái ăn. Đáng buồn là gia đình mình lúc nào cũng phải lo lắng không biết liệu có thể sống sót được không khi lúc nào cũng thiếu thức ăn. Gia đình mình thường xuyên phải hứng chịu cảnh không có gì bỏ vào miệng và phải tìm kiếm thức ăn.

Trong cả trường hợp của mình và tác giả Jeanne, chiến tranh đã chia cách bố khỏi gia đình. Trại lính đã cướp mất nhân phẩm của bố và người bố thân thương, đáng kính của mình đột nhiên trở thành người dễ nổi xung với những điều tưởng chừng nhỏ nhặt nhất. Cả hai ông bố đều bị chia cách với gia đình và khi trở lại, họ đã thay đổi cả về sinh lý, tình cảm và tinh thần. Họ trở thành người hay ngược đãi người khác và chẳng buồn quan tâm xem họ có làm tổn thương gia đình mình hay không.

Chiến tranh đã để lại quá nhiều hệ lụy cho bọn mình. Nó khiến tâm hồn mình bị tổn thương và suýt cướp mất mạng sống của mình. Đó là kết quả tất yếu của định kiến và chiến tranh: chỉ tạo nên kẻ thù. Nhưng giống như Mas đã nói: “Lúc đó mình mới có 10 tuổi. Làm sao mình có thể là kẻ thù của ai đó được?”

Nhật ký 21

Nhật ký thân yêu,

Mình vẫn còn đang “thăm thấu” những con số và thông tin của buổi hội thảo về tính đa dạng. Tất cả khách mời tham gia hội thảo đều có xuất thân khác nhau, nhưng người nào cũng phải đối mặt với nạn phân biệt chủng tộc chỉ vì chủng tộc, tầng lớp, tôn giáo và giới tính của họ. Bất chấp lai lịch hay quá khứ của mình, tất cả bọn họ đều trở thành những người rất thành đạt.

Danny Haro - một người gốc Latin đến từ phía đông Los Angeles đã vượt qua nghịch cảnh để trở thành luật sư. Hiện tại ông là một trong những người bạn tốt nhất của Edward James Olmos - và là một nhân vật trong bộ phim tài liệu mà bọn mình đã được xem - bộ phim Sống trong nghịch cảnh (Lives in hazard). Lisa Ramirez là một trong những phụ nữ gốc Latin đầu tiên giành được giải thưởng Emmy dành cho đạo diễn và nhà sản xuất truyền hình xuất sắc nhất. Cả bà và Danny đều xuất thân từ những tầng lớp bần cùng của xã hội và đều là người đầu tiên trong gia đình học tới đại học và thực hiện được ước mơ của mình. Bob Gentry thường bị trêu chọc vì ông là một người đồng tính, nhưng cuối cùng ông đã trở thành một trong những tỉnh trưởng đồng tính đầu tiên ở California và là hiệu trưởng trường đại học mà cô Gruwell đã học. Mas Okui - người đã bị bắt thôi học và bị tống vào trại giam của lính Nhật - cuối cùng đã trở thành một thầy giáo. Khách mời cuối cùng là Renee Firestone - người đã mất tất cả, kể cả gia đình, trong Cuộc Thăm sát, nhưng cuối cùng cô vẫn tới Mỹ và trở thành nhà thiết kế thời trang danh tiếng.

Trong các chia sẻ của tất cả các vị khách mời, câu chuyện của cô Renee có tác động sâu sắc nhất tới mình. Cô đã kể về cuộc sống của cô, về những bài học cô đã học được khi còn ở trong trại tập trung. Cô đã chia sẻ cuộc sống của cha mẹ cô khốn khó tới mức nào khi chiến tranh lan đến Tiệp Khắc. Cuối cùng, gia đình cô đã bị đẩy tới khu ổ chuột của người Hungary

và sau đó là tới Auschwitz[7]. Cô và người em gái đã bị tách ra, không được sống cùng bố mẹ khi chuyển tới trại lính chết chóc. Khi Renee hỏi một tên mật vụ Đức quốc xã là liệu cô có còn được gặp lại gia đình mình không, hắn đã chỉ tay vào một ống khói đang bốc khói nghi ngút và nói rằng đó là nơi cô có thể đoàn tụ với gia đình.

[7] Auschwitz: Tên trại tập trung lớn nhất trong số các trại tập trung của Đức quốc xã. Trại này nằm ở Ba Lan, bao gồm 3 trại chính: Auschwitz I - trung tâm hành chính; Auschwitz II (Birkenau) - trại hủy diệt và Auschwitz III (Monowitz) - trại lao động.

Khi được trả tự do, Renee không có nơi nào để đi. Cô cần phải bắt đầu lại từ đầu và đó chính là lý do khiến cô tìm đường đến Mỹ, dù lúc đó cô hoàn toàn không nói được một từ tiếng Anh nào. Cô kể cô đã phải rời châu Âu với số tiền ít ỏi 20 đôla cùng đứa con mới chào đời - Klara - cô lấy tên người em gái đã mất ở Auschwitz để đặt cho con gái mình. Khi cô đến được đảo Ellis, họ đã thu của cô 16 đô tiền thuế thân. Chỉ với 4 đô la còn lại, cô đã đặt quyết tâm khiến cuộc đời mình trở nên tươi sáng hơn.

Con gái cô - Klara - cũng tới tham dự buổi chia sẻ và cho bọn mình biết cảm giác của người con có cả bố và mẹ cùng ở trại tập trung là như thế nào. Thật ngạc nhiên là sau tất cả những gì xảy đến với cha mẹ mình, bạn ấy đã nói rằng cha mẹ bạn ấy đã nuôi dạy bạn ấy “để không có lấy dù chỉ là một chiếc xương định kiến trong người”. Cô Renee đã ngắt lời bạn ấy và nói với bọn mình rằng đừng bao giờ vợ đưa cả năm - gộp tất cả mọi người vào một nhóm và tìm một cái tên chung để gọi cả nhóm ấy là một việc vô cùng đơn giản, nhưng đó cũng chính là cách khởi đầu Cuộc Thăm sát kinh hoàng năm nào của Đức quốc xã.

Sau buổi chia sẻ, bọn mình còn có cơ hội ăn tối với những vị khách mời ở khách sạn Century City Marriott. Vì cô Gruwell làm ở Marriott vào mỗi cuối tuần nên khách sạn đã chiêu đãi bọn mình một bữa tối thật linh đình. Khi tới khách sạn, bọn mình có thể tiến về phía những vị khách mời và bắt tay họ. Trong suốt bữa tối, cô Renee đã tới nói chuyện với mọi người ở bàn của mình. Cô đã cho bọn mình xem hình xăm từ thời ở trại Auschwitz trên cánh tay cô. Hình xăm đó trông giống hết những con số nhỏ xíu trên một mã vạch. Cô còn cho bọn mình biết những cây kim mà bọn chúng đã dùng để xăm hình lên tay mọi người độc hại như thế nào và đã khiến nhiều người mắc bệnh về da ra sao. Cô kể cho bọn mình biết người ta phải hút mực ở dưới da ra như thế nào vì vị bác sĩ xăm hình cho cô đã bí mật bảo cô thế. Nếu cô không hút mực ra theo lời bác sĩ khuyên thì ngày hôm sau, cô sẽ bị đưa xuống phòng khí đốt vì người ta sẽ gọi đến số của cô.

Mọi việc của ngày hôm nay đều có liên quan tới điều gì đó mà bọn mình đã đọc hoặc đã nhìn thấy trên lớp. Thật tuyệt vời khi cô Gruwell đã nỗ lực liên lạc với những vị khách này và mời họ tới nói chuyện với bọn mình. Gặp được những vị khách này, những cuốn sách mà bọn mình đang đọc trở nên có ý nghĩa hơn. Điều đó còn giúp mình nhận ra rằng không gì là không thể!

Nhật ký 22

Nhật ký thân yêu,

Đã gần nửa đêm và mình đang có cảm giác giống như Lọ Lem khi cô ấy từ buổi dạ hội chạy vội về nhà, biết rằng chiếc xe ngựa của mình sắp trở lại thành quả bí ngô. Mình nghĩ bạn cũng có thể đoán được mình đã mang được “thứ gì” từ buổi “dạ hội” về nhà - tất cả bọn mình đều ăn mặc lộng lẫy, mình đã được ăn một bữa tối với bộ dụng cụ bạc và mình đã gặp được

Chàng hoàng tử đẹp trai. Chàng hoàng tử này sẽ không bế mình đặt lên lưng một con ngựa trắng hay làm điều gì tương tự. Thế càng tốt, vì thật ra mình cũng không thích ngựa kể từ lần bị đập mông (vì ngựa) vừa rồi! Nhưng vì câu chuyện cổ tích này, chàng sẽ phải làm thế!

Chàng hoàng tử đó là bác John Tu và tòa lâu đài đó chính là khách sạn Century City Marriott ngay ngạ ở Los Angeles này. Mình tự hỏi không biết khách sạn chỗ cô Gruwell làm việc có đẹp như vậy không? Đâu đâu cũng thấy pha lê, nhà tắm thậm chí còn có khăn tắm thật. Không có giấy xốp trên tường, không có tàn thuốc lá trên sàn và không có phòng nào mất cửa như ở trường. Đến cả giấy vệ sinh cũng thật tuyệt, không như loại giấy ráp có thể khiến học sinh phải “đến thăm” y tá trường. Chưa bao giờ mình có cảm giác vào một phòng tắm lại dễ chịu đến thế!

Nhưng phòng tắm vẫn chưa là gì nếu so với bữa tối. Bữa tối có nhiều món hơn cả tất cả những gì mình có thể tưởng tượng được. Chiếc khăn ăn của mình trông hết như một món đồ trang trí đặt giữa bàn và thức ăn hoàn hảo tới mức mình hoàn toàn không muốn chạm vào. Nhưng điều tuyệt nhất phải kể đến là khi bác John Tu ngồi xuống bàn của mình. Người đàn ông mà mình có nhiều điều muốn nói cùng giờ đang ngồi đây, và tất cả những gì bác ấy muốn lại chỉ là nói chuyện.

Khi mình tự giới thiệu với bác ấy, mình thực sự rất căng thẳng. Sao bác ấy lại chú ý tới mình nhỉ? Bởi lẽ không ai, kể cả bố mình, từng để ý đến mình. Kể từ khi bố mình ra đi, mình luôn có cảm giác bị xa lánh và đó là do lỗi của mình. Mình luôn có cảm giác mình chẳng có gì quan trọng để nói. Nhưng đây là người thực sự chú ý tới mình. Bác ấy muốn biết mình nghĩ gì về bộ phim Học tập bậc cao. Ai là vị khách mời yêu thích của mình? Mình thích điểm gì nhất ở cuốn Chia tay Manzanar?

Làm sao một người thậm chí còn không biết mình là ai lại có thể quan tâm tới mình như thế nhỉ? Người đàn ông này đối xử với mình như thể mình là nữ hoàng của buổi dạ tiệc, ấy thế mà cha ruột của mình lại đối xử với mình như thể mình không hề tồn tại. Chỉ với bảy phút ngắn ngủi, bác John Tu đã cho mình cảm giác mình được quan tâm, chú ý nhiều hơn những gì mình nhận được từ bố suốt bảy năm trời.

Mọi thứ tuyệt diệu tới mức, khi về đến nhà mình mới nhận ra mình đang bỏ lỡ rất nhiều thứ - không chỉ những thứ thuộc về vật chất như chiếc đèn lồng tuyệt đẹp hay bữa tối thịnh soạn, mà còn cả sợi dây liên kết với một ông bố. Thật kỳ lạ, mình ghen tị với những đứa con của người đàn ông đó. Chúng có thể giữ hết tiền bạc, tài sản, chỉ cần ông ấy là bố mình thôi. Mình hy vọng chúng đừng coi thường tất cả những điều nhỏ nhặt ông vẫn làm, chẳng hạn như “Chào các con” hay “Chúc các con ngủ ngon”, hay chỉ đơn giản là hỏi xem chúng đã làm gì ở trường ngày hôm đó. Đó thực sự là một câu chuyện Lọ Lem hoàn hảo đối với mình - thật sự chỉ cần một câu hỏi đơn giản “Trường học hôm nay thế nào?” là đủ.

Nhật ký 23

Nhật ký thân yêu,

Mình đã học được rất nhiều điều trong năm học đầu tiên ở cấp ba này và bài học quan trọng nhất mà mình học được là con người ta ai cũng thay đổi.

Mình rút ra kết luận này vì chính bản thân mình cũng đã thay đổi. Mọi chuyện bắt đầu vào đầu năm học này. Mình trở lại trường sau ba tuần “tự cho phép mình nghỉ” và cô Gruwell đã hỏi mình: “Sao em nghỉ nhiều thế?”. Mình không biết phải trả lời thế nào. Làm sao mình có thể trả lời được đây? Mình có nên nói dối cô ấy là mình bị ốm không, hay mình nên nói thật với cô ấy rằng mình ghét đến trường và mình đã trốn học? Trốn học cho mình

sức mạnh. Khi trốn học, mình được là chính mình. Mình có thể làm bất cứ việc gì mình muốn và không phải trả lời câu hỏi của bất kỳ ai. Mà, khi mình ở trường, cũng đâu có ai quan tâm tới mình đâu.

Mình đã trả lời cô Gruwell rằng: “Chẳng ai quan tâm xem em làm gì, vậy thì tại sao em lại phải quan tâm tới việc đến trường chứ? Sao em lại phải lãng phí thời gian khi em còn nhiều thứ hay ho hơn để làm chứ?”. Khi nói với cô câu này, mình có thể nhìn thấy nỗi đau trong mắt cô. “Thứ hay ho hơn mà em phải làm là gì?”, cô hỏi lại. Câu hỏi này còn khó trả lời hơn cả câu trước. Mình chẳng làm gì nhiều, ngoại trừ việc ngồi trên đệm nhà người bạn và hút thuốc. Đó là tất cả những gì mình làm khi trốn học - chỉ đốt thuốc. Mình đã nói với cô ấy: “Gia đình em có việc và em phải ở nhà giúp họ giải quyết”. Mình thấy sợ. Mình không thể nói với cô ấy điều mà mình đã thực sự làm. Và cô lại hỏi: “Cô có thể làm gì giúp em không? Cô có nên gọi điện tới nhà và nói chuyện với cha mẹ em không?” “KHÔNG!”, mình hét lên, gần như ngay lập tức, “Họ sẽ nổi điên lên với em mất”. Tất nhiên là mẹ vẫn tin rằng mình vẫn đi học đều. Mẹ không hề biết mình đã trốn học từ ngày đầu tiên tới lớp.

Mẹ luôn là người thúc giục mình phải kiếm lấy một cái bằng, vì tất cả mọi người trong gia đình mình đều đã bỏ học - tất cả mọi người, trừ mẹ. Lý do duy nhất giúp mẹ đạt được điều đó là nhờ có bà ngoại, bà đã gây áp lực, bắt mẹ phải học tới khi tốt nghiệp được mới thôi. Giờ mẹ lại đang gây áp lực với mình, buộc mình phải giống mẹ. Nếu cô Gruwell gọi tới nhà và nói chuyện với mẹ mình, mẹ sẽ ngắt mất. Chắc chắn nếu biết việc này, mẹ sẽ cho rằng mình là một kẻ thất bại, thất bại thảm hại. Việc là một kẻ chiến bại chẳng phải vấn đề gì to tát với mình.

Vấn đề của mình chỉ tồi tệ hơn khi mình bị bắt quả tang. Mình nhớ là mình đang hút thuốc cùng với mấy anh bạn đồng hương thì cảnh sát đi tuần

qua. Mình đã co giò chạy, chạy nhanh tới mức chẳng kịp ngoái lại xem có người bạn nào đi cùng với mình không. Mình chỉ muốn chạy trốn. Khi chạy đến một góc, mình mới để ý rằng mình đơn độc, rằng chẳng có ai xung quanh mình cả. Chính vì thế, mình đã quyết định quay lại và mình đã bị bắt.

Họ giải mình tới trại cải tạo thanh thiếu niên. Đó là buổi tối kinh khủng nhất trong đời mình. Mình ở chung phòng giam với những đứa con gái khác và bọn này chỉ muốn đá mông mình, bắt nạt mình. Viên cảnh sát nói mình có thể gọi điện thoại. Khi gọi cho mẹ, mình đã nói dối mẹ. Tất nhiên, nếu mình có thể nói dối mẹ thì mình cũng có thể nói dối cô Gruwell.

Rồi một ngày, khi cô Gruwell cho mình 0,5 điểm GPA nhưng lại nhận xét rằng mình có khả năng, mình đã cảm thấy rất xấu hổ. Trước khi ra khỏi lớp, cô còn nói với mình một điều vô cùng quan trọng, một điều đã thay đổi cuộc đời mình mãi mãi. Cô nói rằng cô tin ở mình. Mình chưa bao giờ được nghe những lời này, từ bất kỳ ai... đặc biệt là từ một cô giáo.

Giờ bạn đã hiểu vì sao mình lại hứng thú như vậy khi được học lớp cô Gruwell thêm một năm nữa. Vì cô Gruwell quan tâm tới mình, mình cũng bắt đầu quan tâm tới bản thân. Thậm chí mình còn bỏ hẳn trò trốn học. Mình ghét phải thừa nhận điều này, nhưng đúng là mình đã bắt đầu thích đi học. Mình không thể chờ tới năm sau để lại được học lớp cô Gruwell một lần nữa. Bạn không thể biết trước điều thú vị gì sẽ xảy ra đâu.

Năm thứ hai - Mùa thu năm 1995

Bài 3. Cô Gruwell

Nhật ký thân yêu,

Kể từ khi mình bắt đầu dạy ở trường Trung học Wilson, có vẻ như có một số người rất hay nói ra nói vào và không đồng tình với mình. Theo họ thì mình quá nhiệt tình, mình quá quan tâm tới học sinh và phương pháp giáo dục của mình là không chính thống. Nhưng những học sinh bị họ chỉ trích lại chính là những học sinh được vinh danh trong những bài viết trên báo địa phương. Và đỉnh điểm là khi những học sinh của mình nhận được lời mời tới gặp Steven Spielberg thì những lời ì xèo của những giáo viên khác lại càng nhiều thêm.

Sau quãng thời gian dài chịu đựng tất cả những lời ong tiếng ve về việc dạy dỗ học sinh của mình, mình bắt đầu thấy hơi ngần ngại khi phải quay lại Wilson hồi năm ngoái. Khi phân công mình dạy những học sinh mới với trình độ đọc dưới chuẩn, cô trưởng khoa Ngữ văn đã thách thức mình: “Để xem cô có thể làm gì với những học sinh này, người khéo ứng xử!”

Người khéo ứng xử ư? Giá mà cô ta biết thực ra mình đã căng thẳng và phải chịu áp lực như thế nào khi dạy học sinh năm đầu. Cô ta thậm chí còn không thềm dành thời gian tìm hiểu mình mà chỉ chụp mũ mình thôi. Cũng như những học sinh mà mình đã bảo vệ, mình cũng bị coi là đập khuôn. Những giáo viên khác nghĩ mình khó tính vì mình hay mặc vest; mình

khiến những giáo viên khác “ngửa mặt” vì mình đã dẫn học sinh đi tham quan, thậm chí còn có một số người dám cả gan nói rằng John Tu là “mỏ tiền”, là “lão già đại gái”. Lúc đó mình mới hiểu vì sao quá nửa số giáo viên mới đã bỏ nghề chỉ sau vài năm đầu.

Mình đã tính tới chuyện bỏ Wilson khi có một giáo viên đã in và phát tán lá thư mình viết gửi thư ký của Spielberg, cảm ơn cô ấy vì đã giúp mình trong chuyến tham quan mùa xuân tới bảo tàng Tolerance. Khi một giáo viên khác mang cho mình xem một bản sao của lá thư đó - với một vài phần được đánh dấu - thực sự mình đã nổi cáu. Sao một giáo viên - một người đáng ra phải là đồng nghiệp của mình - lại có thể làm cái việc truy cập vào máy tính của mình và in một bức thư riêng tư của mình như thế chứ? Mà cô ta lại còn đem sao làm nhiều bản nữa chứ? Theo quan niệm của mình, cô ta đã xâm phạm vào quyền riêng tư của mình - một điều không thể chấp nhận được. Mọi oán thù dồn nén trong mình cùng trỗi dậy và mình quyết định đã đến lúc rời Wilson.

Mình đã tới phỏng vấn ở một trường trung học khác và đã được nhận vào làm. Suýt chút nữa thì mình đã bước chân sang một cánh cửa mới nếu không vì phạm phải một sai lầm, ấy là nói cho thầy hiệu trưởng biết mình chuẩn bị chuyển đi. Đối với ông, đó là một cú sốc và ông đã hỏi mình lý do.

“Vì tất cả những giáo viên khác đều không coi tôi ra gì!”, mình thốt lên.

“Thế còn những học sinh của cô thì sao?”, ông vẫn điềm tĩnh hỏi, “Chẳng phải chúng đều đã đăng ký học lớp Ngữ văn năm thứ hai của cô cả rồi sao? Chúng sẽ thất vọng thế nào nếu cô không có mặt ở đây trong ngày khai giảng?”

Sự đạo đức giả của mình đã giáng cho mình một đòn chí mạng. Suốt cả một năm dài, mình đã khuyến khích học sinh của mình tránh dùng những từ như “tất cả” hay những từ chung chung chỉ tất cả khác. Thậm chí mình còn cho những em là nạn nhân của thói chụp mũ, vợ đũa cả năm miêu tả những nguy hiểm, tác hại của việc dán nhãn, mác cho một nhóm người. Renee Firestone - người sống sót sau vụ thảm sát của Đức quốc xã - đã nhắc lại quan điểm của mình bằng cách khẳng định với học sinh của mình rằng: “Đừng để hành động của một vài người quyết định cảm nhận của bạn về cả nhóm của họ. Hãy nhớ rằng không phải tất cả những người dân nước Đức đều là Phát xít!” Vậy mà giờ mình lại đang chụp mũ, đang vợ đũa cả năm khi nói “tất cả những giáo viên”, trong khi trên thực tế, chỉ có một vài người không thích mình. Thật ra, cũng có những giáo viên rất tốt.

Nếu mình để một vài “đồng nghiệp” đuổi ra khỏi Wilson thì bọn trẻ mới thật sự là những kẻ chiến bại. Chúng có thể cho rằng, cũng giống như nhiều người khác, mình là người bảo lãnh cho chúng. Mình nhận ra rằng mình cần phải hoàn thành việc mà mình đã bắt đầu. Ngoài ra, mình không quyết định theo nghề giáo chỉ để giành chiến thắng trong những cuộc giao tranh như thế. Do đó, mình đã quyết định ở lại Wilson và dành toàn bộ sức lực cho việc dạy Ngữ văn chứ không quan tâm tới những kẻ ghen ăn tức ở kia nữa.

Bằng cách ở lại, mình đã có được phần lớn số học sinh từ các lớp học năm ngoái. Ngoài số đó, mình còn có một nhóm hoàn toàn mới - nhóm học sinh mà không một người nào muốn nhận! Lớp học của mình trở thành điểm đến của những học sinh phải chuyển trường do bị kỷ luật, những học sinh đang trong giai đoạn phục hồi chức năng sau tai nạn và những học sinh đang trong giai đoạn thử thách. Nhưng nếu Sharaud - học sinh đã tốt nghiệp hồi tháng Sáu - có thể thay đổi cuộc đời cậu ấy thì những học sinh mới này vẫn có hy vọng. Nhưng thật trớ trêu, “hy vọng” là từ không hề có trong vốn từ vựng của bọn trẻ.

Khi mình hỏi một trong số những học sinh mới của mình rằng em có nghĩ mình có thể tốt nghiệp được không, cậu bé đã trả lời: “Tốt nghiệp ă? Em còn không biết liệu mình có thể sống tới ngày sinh nhật lần thứ 16 hay không nữa!” Với nhiều em, sống còn có vẻ là vấn đề quan trọng hơn bằng cấp.

Thái độ quá tin vào định mệnh của bọn trẻ đã ảnh hưởng tới lựa chọn bài học môn Ngữ văn của mình năm nay. Vì tai nạn với mẫu giấy mang tính phân biệt chủng tộc đã đem lại một bài học về lòng khoan dung, sự tha thứ, mình sẽ tiếp tục và sẽ mở rộng khai thác chủ đề này. Mình đã đặt bốn cuốn sách về trẻ mới lớn trong khủng hoảng: Làn sóng (The wave) của Todd Strasser, Đêm (Night) của Elie Wiesel, Nhật ký Anne Frank (Anne Frank: The diary of a young girl) và Nhật ký Zlata: Cuộc đời một đứa trẻ ở Sarajevo. Hai cuốn sau cùng sẽ là tâm điểm của khóa học.

Thật lạ là giữa những học sinh của mình và Anne cũng như Zlata có rất nhiều điểm chung. Vì rất nhiều học sinh của mình 15 tuổi, Zlata cũng 15 tuổi và Anne cũng 15 tuổi khi mất, nên mình nghĩ sự tương đồng về tuổi tác, về cảm giác bị xa lánh, ghét bỏ, về những lo lắng tuổi mới lớn sẽ thực sự trở thành một ngôi nhà chung cho bọn trẻ.

Cuốn sách của Anne Frank là một lựa chọn tự nhiên, nhưng mình thật sự phấn khích khi phát hiện ra cuốn sách của một cây bút trẻ người Bosnia - người được giới phê bình đánh giá là “Anne Frank hiện đại”. Câu chuyện trang bìa của tạp chí Scope về Zlata Filipovic mùa xuân năm ngoái đã truyền cảm hứng cho mình tìm đọc cuốn nhật ký của cô bé về đất nước Bosnia bị chiến tranh tàn phá. Zlata bắt đầu viết nhật ký khi lên 10. Cô bé gọi cuốn nhật ký của mình là “Mimmy” - cũng giống như Anne Frank gọi cuốn nhật ký của cô bé là “Kitty”. Cũng như cuộc sống của Anne đã thay đổi rất nhiều dưới sự thống trị, xâm lược của Phát xít Đức, cuộc sống của

Zlata cũng thay đổi hoàn toàn trong suốt cuộc chiến ở Sarajevo. Đột nhiên, sự quan tâm của Zlata chuyển từ việc học, việc xem kênh MTV sang việc đóng cửa trường học và thư viện quốc gia bị phá hủy. Vì chiến tranh vẫn tiếp diễn, cô bé đã phải trải nghiệm và ghi chép lại những thiếu thốn về mặt lương thực, những cuộc nã pháo, nã đạn và những cái chết thương tâm của trẻ em.

Năm 1991, ở tuổi 11, khi Zlata phải chứng kiến chiến tranh nổ ra ở thành phố một thời thanh bình của mình thì những học sinh của mình ở Los Angeles lại bùng nổ theo bản án của Rodney King; khi Zlata phải lẩn tránh những phát đạn bắn tia từ những con phố nơi cô bé vẫn từng vui chơi thì những học sinh của mình đang phải tránh những băng đạn nã ra từ những chiếc xe đang chạy; khi Zlata phải chứng kiến bạn bè mình bị giết chết bởi bạo lực chiến tranh vô nghĩa thì những học sinh của mình lại phải chứng kiến bạn bè bị những băng nhóm bạo lực vô nhân tính giết chết. Ở Sarajevo, Zlata đã miêu tả binh lính dùng một mẫu “sáp đen chiến tranh” viết S để chỉ người Serb, C để chỉ người Croat và M để chỉ người Muslim (Hồi giáo). Mình nghĩ học sinh của mình cũng sẽ lập luận rằng chúng cũng đã phải trải qua chuyện “mẫu sáp đen” đó, W là White (người da trắng), B là Black (người da đen), L là Latino (người Latin) và A là Asian (người châu Á).

Mình nghĩ học sinh của mình có thể nhận diện được các nhân vật chính tuổi teen trong tất cả những cuốn sách mình đã chọn. Nhưng vì sách vẫn chưa về nên mình sẽ cho các em đọc những câu chuyện và những vở kịch ngắn mà các em có thể tìm thấy những điểm tương đồng. Mình tin chắc rằng các em sẽ ngạc nhiên khi thấy cuộc sống phản chiếu vào nghệ thuật như thế nào.

Nhật ký 24

Nhật ký thân yêu,

Năm giờ sáng. Sáng nay, tiếng chuông đồng hồ báo thức khiến mình tỉnh giấc trong căn phòng tối om. Mặt trời vẫn còn chưa dậy, nên mình quyết định không dậy ngay. Nhưng chiếc đồng hồ của mình không nghĩ vậy và nó vẫn tiếp tục kêu bíp bíp.

Và mình đã “cám ơn” chiếc đồng hồ của mình bằng cách ném nó xuống sàn nhà. Tiếng bíp bíp mất hẳn. Khi mình nhìn xem chiếc đồng hồ nằm ở đâu, mình nhận ra mình cũng đang nằm trên sàn nhà. Vì sao ư? Vì mình không có giường. Mình bật đèn để có thể bắt đầu một ngày mới. Mình đi qua chiếc gương của cái tủ đặt trong phòng để lấy quần áo. Trong gương có thể nhìn rõ khoảng không gian ngủ nghỉ của mình - một chiếc chăn dày và một cái gối.

Chiếc gương cũng phản chiếu rằng căn phòng này không thuộc về mình. Nó khiến mình thấy buồn. Suýt chút nữa thì mình bật khóc. Mình vơ vội bộ quần áo trong tủ và bước ra hành lang vào nhà tắm. Trong lúc tắm, mình đã khóc. Nước mắt hòa lẫn với nước từ vòi chảy xuống mặt mình. Mình chào đón cả nỗi đau song hành cùng những giọt nước mắt. Đó là cách duy nhất mình có thể đối phó với tình huống hiện tại của mình. Căn phòng này, hành lang kia và cả buồng tắm này đều không thuộc về mình. Đây không phải nhà của mình. Dưới kia, trong một căn phòng có mẹ mình đang ngủ, nhưng đây vẫn không phải là nhà của mình. Mình không còn nhà nữa rồi.

5 giờ 30 sáng. Mình bước ra khỏi nhà tắm, đã tắm xong và sẵn sàng đi. Mình cần phải nhắc bản thân rằng hôm nay là ngày đầu tiên trong năm học đầu cấp ba của mình ở trường Wilson. Đáng ra mình phải vui vì có cơ hội gặp lại bạn bè sau cả một mùa hè dài. Nhưng mình lại băn khoăn không

hiếu mùa hè của bạn bè mình có tồi tệ như mùa hè của mình không. Mùa hè vừa rồi là quãng thời gian tồi tệ nhất trong 14 năm tuổi đời ngắn ngủi của mình. Tất cả chỉ bắt đầu bằng một cuộc điện thoại mà mình sẽ không bao giờ quên.

Mẹ mình đang khóc lóc, đang cầu xin, đang van nài cho mẹ thêm thời gian. Trông mẹ hết như một người sắp chết đang cố hít hít lấy chút không khí. Dù chẳng bao giờ quan tâm tới “chuyện của người lớn”, nhưng lần này mình đã căng hết tai lên để nghe. Mình không bao giờ muốn nhìn thấy mẹ khóc.

Khi đã gác máy, mẹ quay lại và nhìn thấy mình đang đứng đó, trông vô cùng bối rối và sợ hãi. Mình không biết đã xảy ra chuyện gì. Mẹ ôm chầm lấy mình, ôm chặt hết mức có thể và mẹ nói cho mẹ xin lỗi. Mẹ lại bắt đầu khóc, lần này còn khóc to hơn lúc nãy khi mình xuống. Nước mắt của mẹ nhỏ xuống chiếc áo sơ mi của mình, lổ chỗ như những vết đạn. Mẹ nói với mình rằng hai mẹ con sẽ bị đuổi ra khỏi nhà. Mẹ lại xin lỗi mình, mẹ cứ nói rằng mẹ thật không xứng làm mẹ, làm người bảo hộ cho mình. Mẹ đã chậm một tháng tiền nhà chưa trả. Chủ nhà là một kẻ khát tiền, vì thế, chuyện lại càng thêm tồi tệ. Mình mới 14 tuổi, còn quá trẻ để kiếm được một việc làm. Công việc duy nhất mà mình có thể xin được ở khu phố của mình là đi bán thuốc phiện - nên mình đã quyết định bỏ qua nó.

Khi những đứa trẻ khác được vui vẻ tận hưởng kỳ nghỉ hè thì mình lại phải đóng gói quần áo và đồ đạc vào những chiếc hộp và cứ thấp thỏm không hiểu rồi hai mẹ con sẽ đi đâu. Mẹ mình không biết phải làm gì, cũng chẳng biết phải đi đâu. Mẹ con mình không có gia đình nào để nương tựa.

Không có khoản tiền nào để trông mong. Không có việc, mẹ mình còn không có đủ tiền để thuê một nơi khác để ở. Phải làm gì bây giờ? Không có sự giúp đỡ của cha, chỉ có hai mẹ con - mẹ và con trai.

Buổi tối trước khi viên quận trưởng có chuyến viếng thăm không được chào đón ở nhà mẹ con mình, mình đã cầu Chúa xin Người một cách thoát ra khỏi đồng hồ độn đau đầu này. Chán nản và thất vọng, mình cố tìm tới giấc ngủ với hy vọng sẽ có điều gì đó xảy ra.

Buổi sáng ngày phải dọn đi, có tiếng gõ cửa dồn dập khiến mình tỉnh giấc. Viên quận trưởng đã có mặt để thi hành nhiệm vụ. Hai mẹ con mình phải dọn tất cả đồ đạc ra ngoài thật nhanh. Mình bắt đầu nhìn lên trời, có điều gì đó xảy ra. Mình quay sang nhìn mẹ xem mẹ có ổn không, vì suốt từ lúc chuyển đồ tới giờ, mẹ cứ im lặng mãi.

Mục sư của mẹ con mình có một người bạn. Ông này có một ngôi nhà rất lớn, rất đẹp, mà lại chỉ sống có một mình. Khi biết hoàn cảnh của hai mẹ con mình, ông đã dang rộng vòng tay cho mẹ con mình ở nhờ. Vòng tay của một người xa lạ lại ấm áp hơn nhiều so với vòng tay của viên quận trưởng.

Sáu giờ sáng. Mình đang chờ xe buýt. Những kỉ niệm về mùa hè đã qua cứ diễn hành trong đầu mình, hết như một bài hát được bật đi bật lại liên tục. Mình cố tự an ủi bản thân rằng chuyện có thể còn xấu hơn ấy chứ, được như thế này đã là may lắm rồi. Mình chưa bao giờ gặp phải chuyện gì như vậy. Mình bắt đầu nghĩ chuyện xảy ra là do lỗi của mình, vì Giáng sinh và sinh nhật năm nào mình cũng đòi mua những trò chơi điện tử đắt tiền nhất. Đáng ra mình chỉ nên đòi mua những thứ rẻ hơn - những thứ nằm trong khả năng chi trả của mẹ.

6 giờ 45. Mình vừa đi một chuyến xe buýt để bắt chuyến xe buýt đi thẳng tới trường này. Trường... Việc quái gì mình phải đến trường chứ? Đến trường để làm gì khi mà mình còn không có chỗ để ở? Khi bạn bè hỏi

kỳ nghỉ hè của mình thế nào, mình biết trả lời ra sao đây? Chẳng lẽ lại nói mình bị đuổi ra khỏi ngôi nhà của mình sao? Mình không muốn vậy. Nhất định mình sẽ không hé răng nói nửa lời về chuyện đã xảy ra. Mình biết chắc các bạn ai cũng sẽ mặc quần áo mới, giày dép mới, đầu tóc mới. Còn mình thì sao? Chỉ có quần áo của năm ngoái, đôi giày cũng là giày cũ và tóc vẫn để kiểu đó, chưa cắt. Mình có cảm giác nỗ lực để có được tâm trạng thoải mái và để đạt được kết quả học tập tốt là vô ích.

7 giờ 10. Xe buýt dừng trước cổng trường. Bụng mình quặn thắt lại như thể nó bị vo thành một quả bóng nhỏ. Mình có cảm giác buồn nôn. Mình không ngừng cho rằng mình sẽ bị cười thối mũi ngay khi bước chân ra khỏi xe buýt. Nhưng không, mình được hai người bạn cùng học lớp Ngữ văn năm ngoái vui vẻ chào đón. Đó chính là lúc mình chợt nhận ra cô Gruwell - cô giáo Ngữ văn đầy đam mê của mình năm ngoái, chính là người có thể giúp mình tin tưởng, hy vọng vào tương lai. Được nói chuyện với các bạn về lớp học Ngữ văn và về những cuộc phiêu lưu chúng mình đã trải qua trong năm học trước, mình bắt đầu cảm thấy ấm lòng hơn.

7 giờ 45. Mình nhận được lịch học và giáo viên đầu tiên trong thời khóa biểu là cô Gruwell, phòng 203. Mình bước vào căn phòng đó và cảm giác như mọi vấn đề trong cuộc sống của mình không còn quan trọng nữa. Mình đã được ở nhà.

Nhật ký 25

Nhật ký thân yêu,

Chết tiệt! Năm học mới đã bắt đầu, vậy mà mình lại phải vào viện. Lần này là vì mổ xoang. Bác sỹ nói mình sẽ phải nghỉ học khoảng một hoặc hai

tuần. Hy vọng là họ nói đúng.

Mình thường xuyên phải nhập viện vì bệnh phổi, chính xác là vì bệnh xơ nang. Xơ nang đã song hành và trở thành một phần cuộc sống của mình. Mình khó thở! Cứ 5 đến 15 phút mình lại bị một cơn ho dữ dội, mỗi lần ho như vậy lại kéo dài trong 5 phút. Mình bị mất tập trung, thậm chí còn không thở được. Việc thiếu oxy khiến mình mắc chứng đau nửa đầu. Cân nặng của mình cũng là một vấn đề. Vì mình không tiêu hóa được những gì mình ăn, nên mình chẳng thể tăng cân. Mình phải uống thuốc để giúp tiêu hóa thức ăn và điều trị bệnh khó thở. Nếu không uống thuốc, mình có thể bị đau bụng dữ dội. Mỗi lần như vậy mình lại thường sút cân.

Mình đã nằm trong danh sách cần phải ghép phổi hơn sáu tháng nay và có lẽ mình chỉ còn sống được vài năm nữa nếu không được ghép phổi mới. Điều đó khiến mình băn khoăn không biết liệu mình có sống sót qua lần này không. Mình biết là mình sẽ vượt qua được, chỉ có điều, trước mắt mình là cả một chặng đường gồ ghề, đáng sợ. Bất cứ chuyện gì cũng có thể xảy ra với mình, chỉ hy vọng là mình được chuẩn bị trước.

Chắc mình sẽ nhớ trường lớp, nhớ bạn bè lắm. Mình sẽ rất nhớ cô G và lớp học của cô. Năm ngoái, khi mình ở viện, cô đã mua một tấm thẻ rộng chừng 60cm và để tất cả học sinh trong lớp của cô ký tên lên đó. Thậm chí cô còn vào viện thăm mình.

Mình không biết mình đã bỏ lỡ những bài luận nào nhưng mình hy vọng là không quá nhiều. Mình hy vọng cuộc phẫu thuật không bắt mình phải nghỉ học quá hai tuần. Mình ghét phải nghỉ học nhiều hơn thế vì đi học là một trong những việc duy nhất mà mình thích làm.

Nhật ký 26

Nhật ký thân yêu,

Hôm nay mình bước vào lớp Ngữ văn giai đoạn 5 và tất cả các bàn đều được kê sát vào tường. Trên bảng có dòng chữ Mười hai người nổi giận (Twelve Angry Men) và bên dưới liệt kê tên các nhân vật trong vở kịch. Có vẻ như cô muốn bọn mình đóng vai nhân vật. Nếu may mắn, có thể mình sẽ là người đầu tiên được cô chọn. Sao mình lại cứ muốn được chuyển vào lớp này ư?

Dường như mọi người ở đây ai cũng biết nhau, giống như chương trình truyền hình Cheers[1] vậy, ở đây mọi người đều biết tên bạn. Thực ra mình không nói chuyện với mọi người và mình nghĩ chắc chẳng ai biết tên mình. Nhưng mình lại thích như thế.

[1] Cheers là loạt chương trình truyền hình hài tình huống (sitcom) kéo dài từ năm 1982 đến 1993.

“Ôi Chúa ơi... cô ấy sẽ chọn mình đóng một nhân vật. Mình biết cô ấy sẽ chọn... chết, chết rồi, cô ấy đang nhìn mình”. Giờ thì tất cả mọi người sẽ biết tên mình mất. Mình liền chúi đầu vào chiếc ba lô, giả như đang tìm thứ gì đó, bất cứ thứ gì, miễn là trông mình như đang không để ý tới cô ấy. Mình không thể nhận việc này, mình không cần kiểu căng thẳng đó. Phùùù, cô ấy đã đi qua mình, lần này mình đã gặp may. Mình ghét phải nói trước mặt mọi người, nhưng tất cả những gì mà cô giáo này muốn lại là nói. Cô gọi mọi người trả lời các câu hỏi, cứ như thể đầu họ có thể nghĩ ngay ra những câu trả lời thông minh vậy.

Nhật ký 27

Nhật ký thân yêu,

Giết người, kết liễu một cuộc đời, đánh cắp một linh hồn, là việc bạn không bao giờ có thể xin lỗi hay bồi thường được. Đạo gần đây, từ giết người cứ như một cái bóng lớn vờn quanh đời mình. Bất cứ nơi nào mình đặt chân đến, mình đều nhìn thấy phiên xử O. J. Simpson[2] trên truyền hình. Cô G đang cho lớp mình đọc câu chuyện *Mười hai người nổi giận*. Vào 2 giờ chiều nay, anh trai mình sẽ bị phán quyết trong chính phiên tòa xét xử anh ấy vì tội giết người. Mình thường nghĩ tới “mười hai người nổi giận” trong một căn phòng đầy sự căm ghét, thù địch, người nào người nấy đều cố hết sức để quyết định số phận của anh trai mình.

[2] O. J. Simpson từng là một trong những ngôi sao bóng bầu dục nổi tiếng nhất nước Mỹ với hàng loạt thành tích lừng lẫy trong các giải đấu chuyên nghiệp. Sau khi giã từ sự nghiệp thi đấu, Simpson nổi tiếng với vai trò là nam diễn viên ăn khách của điện ảnh Hollywood. Tuy nhiên, nhắc tới O. J. Simpson, người dân Mỹ nhớ ngay tới “phiên tòa thế kỷ” xét xử cựu cầu thủ bóng bầu dục bị buộc tội giết vợ cũ là Nicole Brour và người tình Ron Goldman tại nhà riêng của Nicole vào năm 1994.

Mình cứ nghĩ sẽ thế nào nếu không có những lời biện hộ triệu đô, nếu không có một đội trong mơ xách trong tay những chiếc cặp táp chỉ toàn những lý lẽ có lợi cho anh. Sao lại chỉ có một luật sư được chỉ định sẵn, biết đâu ông ta cũng tin rằng anh mình có tội.

Mình đã theo dõi phiên xử O. J. trên ti vi. Có vẻ như khi bên công tố tuyên đọc cáo trạng chống lại ông ta, đội trong mơ đó sẽ phải trình ra được

những thứ có lợi cho ông ta, làm giảm giá trị của những bằng chứng chống lại ông ta và làm mềm lòng bồi thẩm đoàn. Rồi mình vận dụng vào trường hợp của anh mình - trường hợp mà hy vọng duy nhất của anh ấy là lời thú tội của kẻ đi cùng với anh, kẻ giết người thực sự. Tòa tuyên bố:

“Bị đơn đã thừa nhận hành động của mình với một người không phải là thành viên của phiên tòa. Chính vì thế, lời khai nhận đó không có hiệu lực và không có tính pháp lý, vì vậy không thể dùng làm bằng chứng trước tòa được”.

Luật sư của anh đến và khuyên anh biện hộ theo điều luật bổ sung số 5 - không tuyên bố, không kết tội. Lại một lần nữa họ đã chứng minh rằng công lý không có nghĩa là kẻ xấu phải vào tù, nó chỉ đơn giản đồng nghĩa với việc có ai đó phải trả giá cho tội ác mà thôi.

Mình nhớ những hình ảnh từ câu chuyện Mười hai người nổi giận và cách mà vị bồi thẩm lạc quan đã lay chuyển được trái tim của 11 người còn lại. Ngay khi mình bắt đầu cảm thấy có chút hy vọng, mình liền nhận ra đó chỉ là một cuốn sách, không hơn không kém.

Ngày hôm nay vào lúc 2 giờ, anh mình đã phải ra hầu tòa mà không có một đội trong mơ, cũng không có thiên thần hộ vệ. Anh bị kết án 15 năm tù.

Nhật ký 28

Nhật ký thân yêu,

Kể từ hồi cấp một, mình luôn được học ở những lớp dành cho học sinh giỏi. Mình cứ nghĩ rằng mình đã rất may mắn khi nhận được sự giáo dục tốt

nhất và được học hỏi từ những giáo viên hàng đầu. Mình đang bước đi trên con đường tươi sáng nhất trong số những con đường tươi sáng.

Khi lên cấp hai, mình bắt đầu nhận ra rằng vì mình chỉ theo học những chương trình dành cho học sinh giỏi, nên mình chỉ biết những bạn cũng là học sinh giỏi. Bọn mình không bao giờ nói chuyện với những học sinh khác. Đó đã là luật bất thành văn rồi. Bọn mình không được phép nói chuyện với những học sinh không thuộc chương trình học sinh giỏi, mà cũng có thể các bạn ấy không được phép nói chuyện với bọn mình. Mình biết thế là không đúng, nhưng mình chỉ biết có vậy. Lên cấp ba, mình đã thi đậu vào chương trình khó nhất ở quận. Mình cứ nghĩ đó là điều tốt cho tới tận giữa học kỳ một. Việc học hành chông chất trong đầu mình và mình có cảm giác mình không còn suy nghĩ sáng suốt được nữa. Mình chẳng có thời gian cho bất cứ việc gì, ngoại trừ làm bài tập về nhà. Thật khó để có thể tập trung được khi mà thầy cô giáo của mình đều nói như những cái máy. Mình biết là thầy cô đang truyền đạt cho mình những thông tin quan trọng, nhưng ngay khi đặt chân về tới nhà, mình không sao nhớ nổi điều gì. Bọn mình được giao đọc quá nhiều trang trong một buổi tối và phải làm quá nhiều bài kiểm tra trong một tuần. Mình thậm chí còn không có thời gian để học, học thực sự ấy. Mình đã tìm cách để thoát ra khỏi chương trình học này và tìm cách để theo học một chương trình khác ở trường Trung học Wilson. Mình chấp tay hy vọng chương trình này sẽ tốt hơn.

Chương trình mới này có tên là Học bổng đặc biệt. Mình phải đáp ứng được một loạt những tiêu chí thì mới được theo học. Phải có điểm trung bình cao, phải chăm chỉ đi học, phải học nhiều môn hơn những học sinh bình thường. Cũng có vẻ khó, nhưng dù sao mình vẫn thấy đây là mục tiêu có thể đạt được. Mình bước vào chương trình trong tâm thế thoải mái là vậy, nhưng cuối cùng, chương trình này cũng không hẳn là dành cho mình. Tất cả những giáo viên của mình đều dương dương tự đắc, họ nghĩ họ hơn hẳn những người khác trong trường. Nhìn quanh, mình nhận ra mình hoàn

toàn không thoải mái. Lớp học chỉ toàn những học sinh da trắng, con nhà giàu, chẳng phải lặn tẩn, lo lắng gì ngoài việc nghĩ xem ngày hôm sau sẽ mặc gì. Chúng gửi đi một thông điệp rõ ràng rằng chủng tộc, địa vị kinh tế và tầng lớp của chúng là điều khiến chúng trở nên nổi tiếng và tốt đẹp hơn tất cả mọi người. Dù mình cũng là người da trắng, dù mình cũng sống ở nơi có điều kiện tương tự và dù mình cũng thuộc cùng tầng lớp với chúng, mình vẫn muốn thoát ra khỏi lớp học đó.

Khi mình than phiền với một người bạn của mình, bạn ấy đã kể cho mình nghe về lớp học Ngữ văn của bạn ấy. Bạn mình thao thao kể về những việc lớp bạn ấy đã làm. Khi lớp học đến tác phẩm Camelot, cô giáo phụ trách lớp đã mặc trang phục giống như Nữ hoàng

Guinevere để tạo thêm hứng khởi cho các bạn ấy. Họ còn cùng nhau dựng kịch để câu chuyện trở nên gần gũi với cuộc sống hơn. Mình chưa bao giờ được làm vậy. Bọn mình, nếu có thể đọc to tác phẩm đã là may mắn lắm rồi. Mình nài nỉ bạn mình dẫn mình tới gặp cô Gruwell. Cuối cùng, khi được gặp cô, mình gần như chết lặng.

Chỉ trong vòng một tuần sau đó, cô đã xoay sở để nhận mình vào lớp của cô. Cô cho bọn mình học bằng cách đọc diễn cảm và chơi trò chơi về từ vựng, cô còn lắng nghe những câu hỏi của bọn mình. Cô thực sự quan tâm. Cô nói chuyện với bọn mình ở cấp độ bọn mình có thể hiểu được. Thật tuyệt khi cảm thấy mình là một con người đích thực, chứ không phải một người để thầy cô xem thường.

Nhật ký 29

Nhật ký thân yêu,

Đợt này, trong lớp của cô G, tụi mình đang học huyền thoại về Camelot và vua Arthur. Ban đầu, rất nhiều đứa bọn mình không quan tâm mấy đến huyền thoại có từ thời Trung cổ này. Mình nghĩ cô G đã nhận ra sự thiếu quan tâm lúc đầu đó của bọn mình, vì thế cô đã quyết định thêm một chút “kích thích” để giúp lớp tham gia vào bài học tốt hơn. Cô tuyên bố rằng một khi bài học kết thúc và lớp làm bài kiểm tra, tất cả những học sinh qua bài kiểm tra sẽ được tham quan nhà hàng Thời Trung cổ.

Bọn mình đã có cơ hội sống ở kỉ nguyên Trung cổ và tận hưởng bữa tối ngon lành trong lúc chứng kiến tận mắt cuộc đấu tay đôi của các kiếm sĩ. Thật không có cách dạy nào tốt hơn là cho học sinh được tận mục sở thị và tạo thêm chút gia vị vui vẻ.

Không cần phải nói cũng biết, tuyên bố về chuyến tham quan tới nhà hàng Thời Trung cổ đã đánh thức sự quan tâm của tất cả mọi người. Chẳng bao lâu sau, mọi thành viên trong lớp đều quyết tâm tìm hiểu mọi điều liên quan tới vua Arthur và những cuộc phiêu lưu của Người. Càng tích cực tham gia, mình càng nhận ra rằng mình không còn quan tâm tới bài học vì phần thưởng kia nữa, mà chủ yếu là bởi vì bài học đó thực sự có sức cuốn hút. Tất nhiên ý tưởng cả lớp bọn mình sẽ có cơ hội đi ăn tối và vui vẻ với nhau cũng không phải là ý tưởng tệ.

Càng lúc mình càng trở nên thân quen với những tài liệu của bài học và mình có thể cảm nhận được cảm giác tuyệt vời của việc sắp hoàn thành. Giờ mình đã có thể hiểu và tham gia vào những cuộc thảo luận liên quan tới văn học vĩ đại. Mình hiểu vì mình thực sự đã đọc tác phẩm đó, chứ không phải hiểu vì đã xem một, hai tập phim.

Ngày kiểm tra rồi cũng đến. Mình có thể thấy bụng mình quặn lại khi tới lớp. Mình đã làm bài kiểm tra rất tốt và các bạn khác cũng vậy. Điều này chỉ khiến phần thưởng càng thêm ngọt ngào hơn mà thôi, vì mình đã làm việc rất chăm chỉ và thích thú khi thấy mình như vậy. Nhưng cuối cùng lại có chuyện không hay xảy ra với mình. Một ngày trước chuyến tham quan mà bọn mình đã “dài cổ” đợi, có một giáo viên đã nói với mình và một người bạn trong lớp của mình rằng bọn mình chỉ có thể đi tham quan nếu bọn mình mặc áo sơ mi, thắt cà vạt và không được ăn mặc như găngxtơ. Găngxtơ? Từ bao giờ găngxtơ lại mặc áo sơ mi và quần Levi sát eo như thế hả trời? Mình vẫn tưởng găngxtơ chỉ thích mặc những chiếc quần rộng gấp ba lần so với vòng eo và áo phông trắng. Có lẽ ông thầy này làm vậy vì chủng tộc của mình. Mình không biết và mình thấy bối rối.

Buồn cười là ở chỗ thầy ấy đã tạo ra những điều luật của chính mình. Nhưng bản thân thầy ấy lại chỉ là người “đi ké”. Đáng ra thầy ấy không có quyền áp đặt như vậy. “Không sao”, bọn mình tự an ủi. Dù chẳng ai trong số hai đứa bọn mình có một chiếc cà vạt, bọn mình vẫn sẽ ăn mặc đẹp nhất có thể mà không cần tới chiếc cà vạt. Ngày hôm sau, khi mình và bạn mình đứng xếp hàng chờ lên xe buýt, bọn mình bị yêu cầu đứng ra khỏi hàng và để những người khác lên. Quả thật bọn mình đã bị chính ông thầy hôm qua nói chuyện với bọn mình tước mất cái quyền được tham gia vào chuyến tham quan chỉ bởi vì bọn mình không đeo cà vạt. Mình thực sự ngỡ ngàng. Mình đã phải làm việc chăm chỉ để đạt được khoảnh khắc mong chờ này, để rồi được nghe một câu nói là mình không được phép tham dự chỉ bởi vẻ bề ngoài của mình.

Mình và người bạn ra về trong tâm trạng bối rối, thất vọng. Ngày hôm sau mới là ngày khó khăn, vì tất cả các bạn đều hỏi tại sao mình không đi tham quan. Thực ra, điều khiến mình khó chịu nhất chính là những lời thao thao bất tuyệt của các bạn về việc chuyển đi thú vị thế nào. Một thời gian ngắn sau chuyện đó, mình đã gặp cô Gruwell và ông thầy đã không cho

mình tham dự chuyển tham quan đó. Cô Gruwell gần như đã cãi nhau với thầy ấy! Hiển nhiên là cô cho rằng mình có quyền được đi, giống như tất cả các bạn khác và cô khẳng định chắc chắn việc phân biệt mình chỉ vì cách ăn mặc của mình là điều hoàn toàn sai lầm. Dù ông thầy đó cuối cùng cũng phải xin lỗi mình vì sự phân biệt đối xử vô lý đó, nhưng mình chỉ có thể bỏ qua cho thầy ấy, chứ không thể quên được. Suy nghĩ mình bị tước mất thứ gì đó chỉ bởi vì mình không đeo cà vạt, dù vẫn mặc đúng trang phục, khiến mình thấy khó chịu. Kể từ giờ trở đi, mình sẽ sống ở trên mây và mơ tới khi nào người ta không còn đánh giá một người qua vẻ ngoài nữa.

Nhật ký 30

Nhật ký thân yêu,

“Bốn mắt”, “mù dờ” hay tệ hơn “đít chai” là những nhận xét khốn khổ mà mình đã phải nghe suốt quãng đời tuổi thơ. Hồi học cấp một và cấp hai, ngày nào đi học về mình cũng khóc vì bạn bè, thậm chí là cả người lạ nữa, đều đem mình ra làm trò đùa. Thậm chí mình đã từng cầu xin mẹ cho mình được chuyển trường chỉ vì bạn bè trêu chọc mình quá nhiều. Những lời nhận xét khiếm nhã của họ đã định hình nên tính cách của mình, biến mình trở thành một cô bé nhút nhát, luôn sợ hãi và trầm lặng. Lúc nào mình cũng đơn độc vì mình sợ kết bạn và rồi lại phát hiện ra những người bạn đó cũng nói xấu sau lưng mình, đem mình ra làm trò đùa.

Mới đây, lúc đang ngồi trong lớp học môn Khoa học, mình nghe thấy cô bạn ngồi kế bên đưa ra những nhận xét thô lỗ về thị lực kém cỏi của mình. Mình rất nhạy cảm khi nhắc tới vấn đề thị lực và không hiểu sao cô ta lại biết được điều đó. Mình cố phớt lờ cô ta đi, nhưng cô ta lại bắt đầu viết lên áo khoác của mình. Mình đứng bật dậy và nói: “Biết gì không hả? Tôi quá mệt mỏi với những trò này rồi!” Mình không thể tin được là mình lại có thể

nói được điều đó, vì thường thì mình chỉ lảng tránh những gì mọi người đã nói. Cô ta nói: “Câm đi, đồ mù dờ!” Khi nghe thấy cô ta gọi mình bằng cái tên đó, mình đã mất bình tĩnh. Mình đã dang tay tát thẳng vào mặt cô ta! Cứ như thể cô ta là hiện thân của tất cả những người đã trêu chọc mình cả năm qua. Tất cả những giận dữ dồn nén trong tim mình trong suốt những năm ấu thơ đã được giải phóng vào khoảnh khắc đó. Mình giận đến tím tái mặt mũi! Tím tái theo đúng nghĩa đen của từ này. Đầu mình trống rỗng. Thầy giáo môn khoa học đã phải tách bọn mình ra, nhưng mình vẫn cứ chồm lên không kiểm soát được. Mình cũng không biết chuyện sau đó thế nào.

Khi mình kể cho cô G về cuộc “ấu dả” đó, cô đã kể cho mình nghe về một học sinh của cô có tên là Sharaud - người cũng hay bị đem ra trêu chọc vì cặp môi dày. Cô nói cô nhặt được một bức vẽ đôi môi cậu ta và bức vẽ đó đã khiến cô mất hết bình tĩnh. Sau khi quát mắng ở lớp, cô nói sự việc đó đã khiến cô tỉnh thức và giúp cô trở thành một giáo viên tốt hơn. Biết đâu sự việc này cũng giúp mình trở thành một người tốt hơn.

Nhật ký 31

Nhật ký thân yêu,

Chuông reo và mọi người đã bước vào lớp. Toàn bộ bàn trong lớp đã được kê sát vào tường. Có một chiếc bàn đầy những cốc sâm-panh và những chai rượu táo được đặt ở khắp phòng. “Chuyện gì thế này? Chúng ta có tiệc à?” Mình thấy cô Gruwell vẫy tay như điên, nhưng chẳng ai phản ứng lại hành động trong lúc nồng độ cafein trong máu của cô đang cao. Bọn mình đều biết cafein có tác động như thế nào tới cô Gruwell mà.

Trong quá trình học, mọi thứ đã bắt đầu thay đổi một cách chóng mặt. Cô Gruwell đứng lên bàn và bắt đầu nói về “thay đổi”. “Người phụ nữ này đang muốn làm gì thế nhỉ?”, mình nghĩ. Cô ấy có ý gì khi nhắc tới từ “thay đổi”? Rồi mọi người bắt đầu khóc. Mình tự hỏi: “Sao tất cả mọi người lại khóc nhỉ?” Mình không hiểu tại sao.

Cô Gruwell phát sách và cặp mua từ Barnes & Noble[3] cho bọn mình. Khi nhìn thấy gương mặt của mọi người, mình có cảm giác chỉ muốn nhảy cẫng lên sung sướng. Mình muốn bắt đầu đọc những cuốn sách đó ngay lập tức. Mình đã quá chú tâm tới một trong những quyển sách mới của mình tới nỗi quên mất tiêu là mình cần phải làm gì với chúng. Những cuốn sách còn mới tinh, chưa từng được giở ra và giấy có mùi hệt như mùi của một chiếc ô tô mới. Mình bắt đầu đọc cuốn Đêm (Night) của Elie Wiesel và không thể không bắt đầu giở tới cuốn Làn sóng (The wave) của Todd Strasser, cuốn Nhật ký của Anne Frank và cuối cùng là cuốn Nhật ký của Zlata. Lúc đầu mình nghĩ chắc tụi mình sắp phải làm một loạt những bài báo cáo về những cuốn sách này. Nhưng rồi cô Gruwell lại nói với bọn mình về cái gì mà “đọc để tha thứ”. Cô Gruwell đang nói về cái quái gì thế nhỉ? Cô ấy bảo bọn mình sẽ thích vì những câu chuyện này đều kể về những đứa trẻ có hoàn cảnh tương tự như bọn mình. Tất cả đều là những thanh niên đang ở trong giai đoạn khó khăn của cuộc đời. Có người thành công và có người không. Chỉ đơn giản là thế và tất cả những gì mình muốn làm là trở thành một trong những người thành công.

[3] Barnes & Noble là nhà bán lẻ sách lớn nhất tại Mỹ.

Mình vẫn luôn là một trong số những người cần phải thay đổi - thậm chí có cố lắm thì mình cũng không thể phủ nhận được điều đó. Mẹ chẳng giúp được gì cho mình vì trong mắt mẹ, mình không thể nào làm việc gì sai trái được. Mình luôn là “con gái bé bỏng của mẹ” bất kể ở trường mình có làm

gì tệ hại tới đâu đi chẳng nữa, bất kể mình có dùng loại thuốc phiện nào đi chẳng nữa. Bố thì ngược lại. Bố chẳng bao giờ quan tâm đến chuyện mọi việc mình làm tệ - hay tốt tới đâu, dù là chuyện gì cũng vậy.

Ai khi lớn lên cũng phải thay đổi, không quan trọng là thay đổi tốt hay thay đổi xấu. Vậy nên mình nghĩ mình đã có được một cơ hội mà không phải ai cũng có. Mình đã có cơ hội thứ hai để thay đổi cuộc đời mình sao cho tốt hơn. Mình thật sự biết ơn Chúa vì Người đã gửi một thiên thần tới giúp mình có một cơ hội để thay đổi.

Từ trước tới giờ mọi người vẫn nghĩ mình là con bé sẽ nghiện ngập hoặc có bầu trước khi 14 tuổi và mình sẽ bỏ học. Nhưng giờ mình đã có cơ hội để chứng minh cho mọi người thấy họ đã sai khi nghĩ vậy.

Nhật ký 32

Nhật ký thân yêu,

Đã một năm trôi qua kể từ ngày hai người bạn mình mất. Mọi người ai cũng tôn trọng hai người bạn đó của mình. Đó là hai người gốc da đỏ (cholo[4]) được yêu quý nhất của khu phố. Mình cũng muốn được như vậy khi lớn lên. Tất cả những gì mình muốn làm là gây ấn tượng với họ. Một hôm, khi mình đang ở trường, họ đã bị giết chết khi đang cố thực hiện một vụ trộm. Thử nghĩ xem nếu lúc đó mình đang ở bên họ không biết sẽ thế nào.

[4] Cholo: từ mang tính phân biệt chủng tộc, dùng để gọi những người gốc da đỏ.

Sau tai nạn này, mình bắt đầu nhìn nhận cuộc sống theo một cách hoàn toàn khác. Từ trước đến giờ mình toàn bước đi trên con đường sai trái. Giờ mình và người bạn tốt nhất của mình là những người gốc da đỏ lớn tuổi nhất trong khu. Thật cay đắng khi nghĩ tới việc tất cả những bậc đàn anh đều đã nằm sâu dưới ba tấc đất hoặc đang sống sau song sắt nhà tù. Cùng với thời gian, mình dần thay đổi con đường đi của mình. Mình không muốn bọn đàn em nhìn mình như một kẻ thất bại. Mình đã làm quá nhiều điều tổn hại tới cộng đồng của mình và giờ là lúc mình cần phải làm gì đó để giúp cộng đồng ấy.

Giờ bọn đàn em đang xem mình như một hình mẫu tiêu chuẩn, vì vậy mình cần phải gắng hết sức để tạo ra hình ảnh đúng đắn về mọi việc và phải làm sao để chúng nhìn thấy điều gì là đúng đắn. Hàng xóm ai ai cũng ngưỡng mộ mình. Thăm sâu trong con người mình là cảm giác ấm áp dễ chịu, giống như kiểu mình là “người được chọn” trong khu vậy. Nhưng điều đó cũng khiến mình thấy vô cùng đau đớn vì để cuộc đời mình có được sự thay đổi như vậy, mình đã phải mất đi hai người bạn thân.

Mình cho rằng trên đời này chẳng bao giờ là quá muộn để thay đổi. Mình còn làm được thì những người khác cũng có thể làm được. Tất cả chỉ phụ thuộc vào việc người đó muốn thay đổi tới mức độ nào mà thôi. Mình đã may mắn có được một cơ hội ngay từ lúc bắt đầu.

Chỉ tiếc là hai người bạn kia của mình không bao giờ có được cơ hội tương tự.

Nhật ký 33

Nhật ký thân yêu,

“Không được chống lại đồng loại của mình, máu mủ của mình!”

Những từ này cứ vang vọng trong đầu mình khi mình lê bước trên lối đi ở giữa phòng xử án tới chiếc ghế trống, lạnh lẽo ở cạnh quan tòa. Mình không ngừng tự dặn bản thân: “Quên điều đó đi, mày không muốn phủ nhận bản thân trên bục làm chứng đâu, vì tương lai của bạn mày đang nằm trong tay mày đấy!” Mình tự thuyết phục bản thân rằng mình cần phải nói dối để bảo vệ chính mình. Từ trước tới giờ mình vẫn được dạy như vậy. Khi bước vào phòng xét xử, mình cố tập trung nhìn thẳng về phía trước, vì mình sợ khi bắt gặp ánh mắt của bất kỳ người nào. Xung quanh yên lặng tới mức tiếng động duy nhất mà mình nghe thấy là tiếng bước chân do chính mình tạo ra khi bước trên sàn đá hoa và tiếng tim mình đập.

Khi đã ngồi trên chiếc ghế lạnh lẽo ấy, mình có cảm giác như bị đem ra phơi bày trước biết bao con mắt. Những con mắt ấy, bằng cách nào đó, đã chạm vào phần sâu thẳm trong con người mình và nói cho mình biết tất cả mọi người đều đang trông chờ vào phản ứng của mình.

Khi ngồi xuống, mình để ý thấy phòng xử án được chia ra làm đôi. Một bên là gia đình, bạn bè mình. Hầu hết bọn họ đều là thành viên của những băng nhóm khét tiếng ở California. Tất cả họ đến đây chỉ vì lo lắng không biết bên kia có làm gì mình sau khi tòa tuyên án không. Nhưng dù họ có đến đây để bảo vệ mình, mình vẫn thấy bất an. Mình nghĩ có lẽ là vì họ không thể bảo vệ mình khỏi điều mà mình thực sự thấy sợ hãi - cảm giác tội lỗi bên trong con người mình. Nhưng tất cả những gì mình phải làm là nhìn vào mắt những người ở bên để họ trấn an mình rằng mình không còn lựa chọn nào khác ngoài lựa chọn phải bảo vệ bản thân. Dù có chuyện gì xảy ra đi chăng nữa, mình cũng cần phải bảo vệ Paco. Tất cả những người bên mình đều biết dù có chuyện gì xảy ra mình cũng không bao giờ phản bạn.

Cậu ấy có thể hi sinh mạng sống của cậu ấy cho mình mà không lăn tăn, chần chừ gì và mình cũng vậy, cũng sẵn sàng hi sinh cả mạng sống của mình cho cậu ấy. Tất cả những gì mình cần phải làm chỉ là ngồi đây và nói dối về chuyện đã xảy ra tối hôm đó. Buổi tối mà một lần nữa Paco lại chứng tỏ rằng cậu ấy có thể làm bất cứ việc gì cho bạn gái của cậu ấy. Cậu ấy chỉ bảo vệ mình và gửi đi một lời cảnh báo đừng có động vào mình một lần nữa.

Phía bên kia phòng xử án là những thành viên của gia đình cậu thanh niên bị kết tội giết người oan. Những người này, gia đình và bạn bè cậu ta, tất nhiên là đang nhìn mình với con mắt đầy căm phẫn. Mình biết tại sao, nhưng mình không quan tâm. Mình sợ họ. Họ là kẻ thù của bên mình và chính họ là người gây ra những hấn thù đó. Họ đã giết một người trong số những người bạn của mình và đã nhảy bổ vào mình hai tuần trước. Rồi mắt mình chạm mắt một người phía bên đó. Ánh mắt của cô ấy không chất chứa sự căm phẫn mà hằn sâu nỗi buồn và ẩn chứa sức mạnh, ánh mắt khiến mình thấy quen thuộc đến đau đớn. Cô ấy nhìn mình, nước mắt lăn dài trên hai gò má. Cô đang ôm một bé gái trong lòng.

Khi nhìn thấy những giọt nước mắt của cô ấy, tiếng nói bên trong mình lại khẽ khàng cất lên: “Chẳng phải cô ấy đang nhắc mi nhớ tới một người mà mi yêu thương nhiều hơn bất kỳ người nào trên thế giới này sao?” Mình cố phớt lờ tiếng thì thầm ấy, nhưng sau đó, tiếng nói lại trở nên to, rõ ràng hơn. Nó nói với mình rằng người phụ nữ này chính là mẹ mình và bé gái trong lòng cô ấy chính là mình. Mình không thể không ngoái đầu lại nhìn, tưởng tượng cuộc sống không cha đối với bé gái ấy sẽ ra sao. Mình hình dung ra bức tranh cô bé ngóng trông cha về, nhưng không thấy cha đâu. Mình nghĩ tới hình ảnh cô bé tới thăm cha, nhưng không thể chạm vào người cha mình vì vướng một chiếc cửa sổ không gì phá vỡ nổi, rồi mình hình dung cô bé muốn mở khóa chiếc lồng giam giữ cha và mình biết cô bé không thể làm được việc đó. Đó cũng là những ký ức về người cha tù tội

của mình. Người phụ nữ ấy lại nhìn mình và mình có thể nhận ra nỗi đau mà cô ấy đang phải trải qua cũng giống như nỗi đau của mẹ mình khi bố và anh mình phải vào tù. Mình tự hỏi làm sao họ có thể khác nhau được chứ. Mẹ mình là người Mexico và người phụ nữ da đen này, dù cảm xúc khiến họ bật khóc là khác nhau, nhưng nó đều xuất phát từ trái tim và đều chảy ra theo cùng một cách.

Suốt cuộc đời mình, mình luôn được nghe một điều: “Không được chống lại đồng loại của mình, máu mủ của mình”. Điều đó đã khắc sâu vào tâm khảm của mình, tới mức khi ngồi xuống chiếc ghế dành cho nhân chứng, mình vẫn liên tục tự nhắc lại những lời nói đó cho bản thân. “Không được chống lại đồng loại...” Nhưng chính cái gọi là gia đình, người thân, đồng loại của mình đã đẩy mình vào tình thế tồi tệ nhất trong đời. Cảm xúc trong mình bắt đầu thay đổi. Mình bắt đầu suy nghĩ lại. Trước khi bước vào phòng xử án, trước khi nhìn thấy người phụ nữ này, trước khi nhìn thấy bé gái kia, mình đã bị mọi người thuyết phục là sẽ nói dối, nhưng lúc này đây, mình không còn chắc là mình có thể nói dối được.

Đột nhiên, luật sư của anh chàng bị cáo cắt ngang dòng suy nghĩ của mình bằng một loạt những câu hỏi. Ai là người đã bắn nạn nhân? Mình đưa mắt nhìn bạn mình. Cậu ta đang nhìn mình với vẻ mặt dương dương tự đắc. Cậu ta không hề lo lắng về bất cứ điều gì dù cậu ta là người có tội, dù cậu ta biết thừa mình đã chứng kiến toàn bộ tội ác đó. Khi cậu ta bắn anh chàng nạn nhân, cậu ta đã nhìn mình và nói: “Cái này là vì em”. Cậu ta biết mình sẽ nói dối, cậu ta biết trước giờ mình vẫn luôn ở sau lưng hậu thuẫn cậu ta, vì thế chẳng có lý do gì để giờ mình quay lưng phản lại cậu ta. Mình quay lại nhìn cậu ta và mắt mình bắt đầu ngấn nước. Cậu ta ngạc nhiên, như thể đó không phải là một thương vụ lớn, nhưng lần này, đó đúng là một thương vụ lớn.

Rồi mình đưa mắt nhìn qua mẹ, mẹ lắc đầu như thể mẹ biết mình muốn nói lên sự thật. Mình chưa bao giờ kể cho mẹ nghe chuyện thực sự đã xảy ra tối hôm đó, nhưng mẹ biết bạn mình là người đã làm việc đó. Khi mẹ hỏi mình sẽ nói gì, mình đã trả lời mẹ rằng: “Con sẽ bảo vệ những gì của con, mẹ biết thế nào rồi mà. Mẹ phải biết rằng mẹ và tất cả mọi người trong gia đình đều đã dạy con về những gì là của chính con rồi mà”.

“Mẹ biết, nhưng sao lúc nào cũng phải bằng cách đó?” Trước giờ mẹ chưa bao giờ nói với mình theo cách đó, vì suy cho cùng, bố mình đã ở tù và hầu hết những người trong gia đình mình đều là thành viên của một băng nhóm. Mình luôn nghĩ rằng mẹ chấp nhận mọi chuyện theo cách đó. Cách của mọi chuyện khi bạn là một tay anh chị. Rồi mẹ hỏi mình: “Cảm giác khiến một người vô tội phải vào tù như thế nào? Có lẽ con cũng có cảm giác giống như người đã khiến cha con phải vào tù dù ông ta biết cha con vô tội, nhưng con biết đấy, cũng chỉ vì ông ta muốn bảo vệ cái gọi là của ông ta”. Và lần đầu tiên trong đời, hình ảnh của mẹ đã khiến mình tin rằng mình có thể thay đổi điều vốn được coi là quy chuẩn. Vì lúc đó, mình đã nhắm mắt với Paco và nói: “Paco. Chính Paco đã bắn!”

Nhật ký 34

Nhật ký thân yêu,

Cậu sẽ thất vọng về mình. Thật ra mình còn thất vọng về bản thân hơn ấy chứ, thất vọng vì cách mình lừa dối mọi người, khiến mọi người tin vào một người không phải là mình. Từ khi học lớp của cô Gruwell, mọi người đều nghĩ mình là “cô nhỏ tốt đẹp”. Cô Gruwell luôn đem mình ra làm gương “tốt”. Mình được xem như một học sinh trầm lặng, kết quả học tập tốt và là “con cưng” của cô giáo. Điều kỳ lạ là ở chỗ trong khi tất cả mọi người xung quanh mình đều thay đổi vì “một ố” thay đổi của mình thì

dường như mình lại là người duy nhất chẳng đi tới đâu. Thật khó cho mình vì luôn có rất nhiều người nói với mình rằng mình thông minh, rằng mình có thể đạt được tất cả mọi thứ và thỉnh thoảng họ còn ước giá như họ được giống như mình. Giá mà họ biết được bên trong mình thế nào.

Mình là một kẻ lừa lẹo. Mình phải vật lộn với bí mật khủng khiếp đó - bí mật mình là một “thùng rượu di động”. Mình đi vòng vòng với chai nước trong tay, giả vờ tốt đẹp hơn con người thật của mình. Sâu thẳm trong mình, điều đó khiến mình nhói đau, vì mình không thể trái lòng với bất kỳ ai về vấn đề của mình. Mình rất muốn thay đổi, nhưng quá khó. Thật khó để mình có thể thay đổi, vì mình sợ mọi người không thích mình- không-rượu. Mình đã làm thế quá lâu rồi, việc đó đã trở thành một lịch trình thường nhật giống như thức dậy vào buổi sáng, bước vào phòng tắm và đánh răng vậy.

Mình không thể tiếp tục che giấu sự thật mình là một người nghiện rượu. Mình giấu mẹ, cô G và tất cả bạn bè mình về điều đó. Mình biết mình cần sự giúp đỡ, nhưng làm thế nào để mình nhận được sự giúp đỡ đó đây? Chuyện này giống như là bệnh di truyền vậy, vì không chỉ mình mình gặp vấn đề này, mà ông mình, bố mình và cả bà mình đều có vấn đề tương tự. Mình biết tự mình phải chấm dứt chuyện này, không sớm thì muộn.

Để mình nói cho bạn nghe về một ngày của mình nhé. Tỉnh dậy là mình đã thấy thêm một cốc nước cam có pha chút rượu vodka rồi. Biết mình làm gì không? Như mọi khi, mình tới chỗ cất giấu bí mật của mình, rót thứ đồ uống yêu thích của mình - vodka và nước cam. Mình bắt đầu bản khoản không hiểu làm thế nào mình có thể đạt được điều gì trong đời vì thậm chí mình còn không thể bắt đầu nổi một ngày nếu không có rượu.

Tất nhiên là mẹ mình đã đi làm, vì thế, mình có thể ung dung ra khỏi cửa với một chai nước cam trộn vodka và đem tới trường như thế đó là một

việc thường ngày.

Điều khiến mình phải suy nghĩ là khi mình tới trường, không ai, ngay cả cô Gruwell và thậm chí là cả người bạn thân của mình, biết được rằng mình là một kẻ nghiện rượu. Mình nói chuyện với bạn bè, với thầy cô, nhưng họ vẫn không biết. Bạn có biết vì sao không? Vì mình có một thủ thuật: Sau khi xuống khỏi xe buýt, mình ghé vào một cửa hàng bánh kẹo và mua cả một phong kẹo cao su. Thông minh, đúng không?

Trong giờ học thể dục, mình gần như chết đuối vì chân mình tê liệt khi mình đang ở trong hồ bơi. Tất cả mọi người đều nghĩ vì mình cảm thấy mệt mỏi, duy chỉ có mình biết đó là do mình đã uống say. Vào bữa trưa, mình gần như không thể đứng được. Mình lao thẳng vào phòng tắm, nôn ra hết thảy mọi thứ. Mình cố tìm cách thuyết phục bản thân rằng đó là do cúm, hay cái gì đó đại loại như vậy. Vào bữa tối, mình lại trở lại cung cách mà mọi người vẫn luôn nhìn thấy ở mình: ngọt ngào, thông minh và vô tội.

Chuyện uống rượu của mình thực sự không gây khó chịu gì cho mình trước khi mình bắt đầu đọc tất cả những cuốn sách về những người đã thay đổi và muốn tạo ra điều khác biệt này. Nó khiến mình có cảm giác mình giống như một kẻ đạo đức giả. Câu chuyện ẩn tượng với mình nhất là Đức quốc xã đã cố tình gây tổn thương cho những người vô tội như Anne Frank như thế nào và trong trường hợp của mình, chính mình đã khiến mình bị tổn thương. Chính mình là người đã lựa chọn che giấu. Không may là Anne Frank không bao giờ được tự do. Điều đó khiến mình băn khoăn không biết liệu mình có được tự do hay không.

Nhật ký 35

Nhật ký thân yêu,

Tối nay mình vừa mới hoàn thành xong một trong những cuốn sách “đọc để khoan dung, tha thứ” của mình. Đó là cuốn Làn sóng (The wave). Câu chuyện này kể về một thử nghiệm ở trường học thể hiện áp lực đồng lứa có thể vượt ra khỏi tầm kiểm soát như thế nào. Một trong những nhân vật chính là anh chàng có tên là Robert Billing. Cậu ta gây áp lực và bắt nạt những đứa trẻ mới lớn khác giống như Đức quốc xã thời hiện đại vậy. Những đứa trẻ mới lớn kia giống như những con cừu mù quáng nghe theo người lãnh đạo. Sau khi đọc xong cuốn sách này, mình đã nhận ra teen là những người dễ mắc lừa, cả tin như thế nào. Họ dễ dàng bị lừa làm những việc đi ngược lại mong ước của họ, chỉ vì họ muốn được hòa nhập và nổi tiếng. Đó chắc hẳn là lý do tại sao Hitler lại lấy trẻ em làm mồi. Điều kỳ lạ nằm ở chỗ ông ta có thể kiểm soát được hàng nghìn thanh niên đang tuổi lớn trong tập hợp có tên là “Áo nâu” (Brown Shirts). Mình không thể tin được áp lực bạn đồng lứa có thể tác động tới cuộc sống một người như thế nào và thay đổi họ ra sao. Mình biết những câu chuyện như thế này là thật vì chính mình cũng đã trải qua áp lực bạn đồng lứa. Mình cũng từng muốn cặp kè với một đám đông tự gọi là “đỉnh” (nhưng tệ) tới mức mình đã bị xui làm những việc mà mình biết chắc chắn là không đúng.

Một lần, khi tới trường, mình gặp những người bạn mọi khi mình vẫn hay gặp và có ai đó đang kể cho những người khác nghe về việc họ đã thoát tội lấy trộm đồ ở cửa hàng như thế nào. Mình băn khoăn không hiểu làm thế nào họ có thể lấy được mà không bị bắt. Mình lắng nghe câu chuyện của họ, vì mình chưa bao giờ có câu chuyện nào về đề tài trộm cắp để kể cho họ nghe cả. Bọn họ vẫn thường gọi mình là “đôi giày ngoan”. Ngày hôm đó, mình đã có cảm giác là sẽ chứng minh cho họ thấy họ đã nghĩ sai. Tối hôm đó, mình và gia đình cùng đi mua sắm và đó chính là lúc cơn ác mộng của mình bắt đầu.

Mình đã thó một vài món đồ trang điểm và lúc từ từ tiến ra cửa, mình đã tự trấn an bản thân rằng “Chỉ cần qua khỏi cái cửa đó, mọi chuyện sẽ qua. Làm ơn, xin đừng để ai nhìn thấy...”

“Rồi, mình đã ra đến cửa. Mình đã làm được rồi, mình đã...”, mình nghĩ khi vượt qua hai cánh cửa tự động. “Xin lỗi, cô gái. Tôi là nhân viên bảo vệ ở đây. Mời cô quay trở lại cửa hàng cùng với tôi. Chúng tôi có bằng chứng chứng minh cô đã ăn trộm một vài món đồ trang điểm...”

Cha mẹ mình chết đứng tại chỗ.

Chết tiệt, mình bị bắt quả tang rồi. Thật không thể tin được. Mặt mình cắt không còn giọt máu. Cha mẹ mình bị sốc nặng. Tất cả những gì mà họ có thể làm là nhìn mình chăm chăm, nhìn như không tin vào mắt họ. Trông bố như chỉ chực đánh mình. Mẹ nhìn với ánh mắt như có thể giết mình ngay được. Tất cả những gì họ nói là “Thật là nhục nhã. Sao mà có thể đối xử như thế với bố mẹ hả? Mà có biết chuyện này mất mặt như thế nào không?”

Mình có thể cảm nhận được cơ thể mình đang run lên. Mình chưa bao giờ làm điều gì tương tự như vậy trong suốt cuộc đời mình. Mình biết cha mẹ mình sắp giết mình. “Chuyện này không thể xảy ra được, chỉ là một giấc mơ thôi, giấc mơ thôi mà, tỉnh dậy đi, nhanh lên!”, mình không ngừng lẩm bẩm khi quay bước vào cửa hàng. Họ dẫn mình vào một căn phòng nhỏ kì cục ở góc. Căn phòng chắc cũng được trang bị ánh sáng đầy đủ, nhưng mình lại có cảm giác nó tăm tối và lạnh lẽo biết bao.

Họ bảo mình ngồi xuống, còn cha mẹ mình phải đứng ngoài cửa, nhìn mình chăm chăm. Họ yêu cầu mình lôi hết những đồ trang điểm mình đã

cho vào túi ra. Họ tính tiền, tổng cộng là 15 đô. Và họ lôi ra cái bọc mà mình đã cố giấu lẫn vào những món đồ trong cửa hàng. Họ còn chụp ảnh mình. Có cảm giác như mình là một tên tội phạm nguy hiểm vậy.

Khi chụp ảnh, họ bắt mình cười với cái máy chụp ảnh. Sao họ có thể yêu cầu mình làm thế khi mình đang vướng vào cái đống rắc rối này được chứ?

Mình không ngừng tự hỏi: “Sao mình lại có thể ngờ nghệch tới mức làm cái việc ngu ngốc này để gây ấn tượng với cái lũ gọi là bạn ấy nhỉ? Bọn chúng thậm chí còn không có ở đây để giúp mình thoát ra khỏi vụ rắc rối này. Cha mẹ mình có khi không bao giờ tha thứ cho mình mất, mà có lẽ họ cũng không bao giờ còn tin tưởng mình nữa. Sao mình lại có thể đối xử với cha mẹ như vậy được? Họ vẫn luôn cho mình bất cứ thứ gì mình muốn mà”. Cuối cùng, sau khi đã ký vào mấy tờ giấy, họ để cho mình đi. Mình không muốn đối mặt với bố mẹ. Khi ra xe, mình đi tụt lại đằng sau bố mẹ, càng chậm càng tốt.

Khi về tới nhà, bố mẹ đã giảng đạo cho mình một bài dài thật dài, khiến mình khóc nức nở suốt cả đêm hôm đó. Hôm đó, trước khi đi ngủ, mình đã tự hứa với bản thân rằng sẽ không bao giờ ăn trộm bất cứ thứ gì và cũng không bao giờ làm điều gì dại dột, ngu ngốc như thế nữa. Mình không chỉ làm cha mẹ thấy đau lòng mà còn tự đánh mất lòng tự trọng của bản thân cũng như những lời nhận xét tốt đẹp của mọi người dành cho mình chỉ vì cố thể hiện một người không phải là chính mình.

Nhật ký 36

Nhật ký thân yêu,

Lúc đầu mình đã hỏi cô G: “Sao em lại phải đọc những cuốn sách về những người chẳng có gì giống em? Đó là những người thậm chí em còn không biết và em sẽ không thể hiểu được họ vì họ có hiểu em đâu!” Mình tự thấy mình là người thông minh, thông minh thì mới có thể hỏi được câu đó. Mình tự nhủ: “Cô ấy sẽ không thể nào trả lời mình được đâu vì lần này mình đã đúng”. Cô ngược lên và chậm rãi nói: “Sao em có thể nói như vậy được? Em thậm chí còn chưa mở trang bìa cuốn sách cơ mà. Cứ thử đi, biết đâu đấy. Sách sẽ mang cả cuộc sống phơi bày trước mắt em”. Vậy là mình bắt đầu đọc cuốn sách có tên là Nhật ký Anne Frank, vì mình muốn chứng minh cho cô Gruwell biết là cô đã sai. Mình chỉ muốn chứng minh những gì cô nói là không đúng và rằng cái thủ thuật nho nhỏ của cô chẳng có tác dụng gì với mình cả. Mình ghét đọc sách, mình ghét cô ấy, vì chuyện đó.

Nhưng thật ngạc nhiên, điều mình chứng minh được lại là mình đã sai vì cuốn sách đó quả thật đã đi vào cuộc sống của mình. Đọc tới cuối cuốn sách, mình như muốn phát điên vì Anne Frank đã chết và khi cô ấy chết, một phần trong mình cũng chết cùng với cô ấy. Mình khóc khi cô ấy khóc và cũng giống như cô ấy, mình cũng muốn biết vì sao người Đức lại giết hại đồng bào của cô ấy. Cũng như cô ấy, mình biết cái cảm giác phân biệt chủng tộc, cảm giác bị coi thường chỉ vì màu da của mình. Cũng như cô ấy, “đôi khi mình cảm thấy mình giống như một con chim bị nhốt trong lồng, chỉ muốn thoát ra”. Điều đầu tiên xuất hiện trong đầu mình khi đọc xong cuốn sách là cô G đã nói đúng. Quả thật mình đã tìm thấy chính mình trong những trang sách, đúng như cô ấy đã nói với mình.

Nhật ký 37

Nhật ký thân yêu,

Mình bắt đầu nhận ra rằng Anne Frank, Zlata Filipovic và mình có rất nhiều điểm chung. Tất cả bọn mình cùng bị nhốt vào một kiểu lồng nào đó. Cái lồng của Anne là vùng đất bí mật mà cô ấy và gia đình ẩn náu, là gác mái nơi chia sẻ hầu hết thời gian sống của cô ấy. Cái chuồng của Zlata lại là căn hầm nơi cô ấy dùng làm chốn dung thân, tránh bom đạn. Còn cái lồng của mình lại chính là căn nhà của mình.

Cũng như Anne và Zlata, mình cũng có một kẻ thù độc tài: cha mình. Trong mắt mình, ông ấy không phải là người thực hiện đúng vai trò của một người làm cha, vậy nên mình chỉ coi ông như một người hiến tinh trùng. James không cho phép bọn mình gọi ông là “cha” hay “bố”, hay bất kỳ một danh xưng thân mật nào. Ông nói danh xưng không phải là tên ông; vì vậy, bọn mình phải gọi ông như vậy, bằng tên James của ông.

Thật không may là mình chẳng có điểm gì giống với Anne Frank và Zlata Filipovic trong vấn đề liên quan tới bố. Từ những gì đọc được, mình biết cha họ có vẻ thực sự rất thương yêu họ. Tuy nhiên, mình lại thấy ái ngại cho họ vì những tình huống, những hoàn cảnh mà họ bắt buộc phải chịu đựng. Chẳng hạn, mình có thể dễ dàng coi James là Hitler, còn gia đình mình là những người Do Thái. Dù không thực sự giống như cuộc chiến mà Hitler khơi mào nhưng cuộc chiến trong gia đình mình cũng là kết quả của sự thờ ơ và ngu ngốc. Cũng như mọi cuộc chiến khác, cuộc chiến này cũng có kẻ thù. Cũng có những nạn nhân vô tội, cũng có sự phá hủy, cũng có bạo lực vô nhân tính, cũng có chuyện di tản, cũng có kẻ thắng và người thua.

Mình đã được đọc về những điều kỳ quái diễn ra ở trại tập trung trong Thế chiến thứ hai. Mình đã được đọc về việc họ bị tra tấn như thế nào, bị bỏ đói ra sao, bị cắt xẻo một phần thân thể cho tới khi không còn nhận ra đó là một con người như thế nào. Mình đã từng chứng kiến mẹ bị James đánh đến

gần chết, đã từng chứng kiến mặt mẹ nhoe nhoét máu và nước mắt, cũng tới mức không còn nhận ra mặt mẹ được nữa. Mình thấy lo lắng, sợ hãi và cảm giác mình là người vô dụng khi biết rằng mình chẳng thể làm gì để giúp mẹ.

Mình phải chứng kiến ông ta lấy trộm tiền trong ví của mẹ và bán hết đồ đạc để thỏa mãn cơn nghiện của ông ta.

Thật buồn khi phải nói rằng đáng ra ông ta phải là người bố vững chãi để mình có thể xin được những lời khuyên. Mình vẫn còn nhớ như in cảm giác đau đớn của những lần roi ở lưng, ở chân khi ông ta đánh mình trong những cơn say. Dường như chẳng thể có cái lúc mình có thể tìm tới ông ta để xin một lời khuyên của người làm cha.

Mình có điểm tương đồng với Anne và Zlata. Cũng như họ, mình cũng có một cuốn nhật ký và mình đã viết về cảm giác xấu hổ, viết về sự căm ghét trong mình chỉ vì con người mình, vì mình là ai. Tất cả những gì mình có thể làm là trông chờ tới ngày mẹ bỏ ông ta. Mình ngạc nhiên không hiểu vì sao tới tận lúc này mẹ vẫn chưa làm thế. Mẹ có thể là người phụ nữ cứng rắn nếu mẹ quyết tâm. Mình biết mình sẽ không bao giờ để một người đàn ông nào được phép đụng vào người mình và sẽ không bao giờ tha thứ cho bất kỳ hành động lạm dụng, ngược đãi nào từ bất kỳ ai. Mình đoán chắc mình cũng phải chờ cho chiến tranh kết thúc, giống như Anne và Zlata đã chờ, chỉ hy vọng mình sẽ không phải chết hoặc bị lợi dụng. Mình sẽ là một người mạnh mẽ.

Nhật ký 38

Nhật ký thân yêu,

Bọn mình đang nói về cuộc chiến Bosnia và về việc một vài sự kiện giống với Cuộc Thảm sát trong Chiến tranh thế giới thứ hai như thế nào. Bọn mình đang được đọc câu chuyện về một cô bé có tên là Zlata, người được mệnh danh là Anne Frank thời hiện đại. Có vẻ như mình và Zlata có rất nhiều điểm chung vì khi Zlata đang sống trong cuộc chiến ở Sarajevo thì mình lại phải trải qua một cuộc chiến khác - cuộc bạo động ở Los Angeles. Trớ trêu là ở chỗ cả mình và Zlata mới chỉ 11 tuổi khi thành phố bị vây hãm. Mình có thể hiểu cô ấy đã sợ hãi và hoảng loạn như thế nào khi phải chứng kiến thành phố thân yêu chìm trong biển lửa, vì thành phố của mình cũng vậy.

Vấn đề ở Sarajevo bắt đầu khi một tay bắn tỉa chĩa súng vào một đám đông ở cuộc mít-tinh vì hòa bình. Mọi người hoảng loạn và chiến tranh bùng nổ. Còn ở Los Angeles, cảnh sát đánh một người (có tên là Rodney King) và phải ra hầu tòa. Lời tuyên án “vô tội” đã khiến người dân phẫn nộ. Họ bắt đầu cướp bóc, đánh nhau và đập phá ô tô.

Cả mình và Zlata đều phải ẩn náu vì sự an toàn của bản thân. Chuyện này khiến bọn mình rất sợ hãi. Zlata giam mình trong căn hầm nơi cô ấy có thể nghe thấy tiếng bom nổ, tiếng người la hét. Còn mình, mình phải trốn vào nhà thờ trong khi người ta bắn nhau, đập phá cửa sổ và la hét vì sự sống của bản thân.

Cả mình và Zlata đều đánh mất sự hồn nhiên của tuổi thơ vì bọn mình đã bị tước mất những quyền của trẻ em như được đi học, được nói chuyện điện thoại, được ra ngoài chơi. Nhà nhà bốc cháy, người người bị đánh chỉ vì màu da của họ, vì chủng tộc của họ, vì tôn giáo của họ. Thật đáng tiếc là cả hai bọn mình đều phải hứng chịu những đau thương, mất mát chỉ vì sự vô tâm, sự tàn phá của những người khác.

Cuối cùng, Liên Hợp Quốc đã tiến vào những con đường của Bosnia, cố gắng duy trì hòa bình. Còn ở Los Angeles, sau nhiều ngày hỗn loạn, lực lượng Vệ tinh quốc gia đã trở thành những người gìn giữ hòa bình. Dù Liên Hợp Quốc và lực lượng Vệ tinh quốc gia đã thành công trong việc ngăn chặn bạo lực, nhưng cảm giác không thể dung thứ thì vẫn còn bao trùm cả Bosnia và Los Angeles.

Mình không thể tin được là một người mình không hề quen biết, sống cách xa mình hàng nghìn dặm lại có thể có nhiều điểm tương đồng với mình đến vậy.

Nhật ký 39

Nhật ký thân yêu,

Mình không hiểu! Ý mình là điều đó không đúng, vậy mà nó vẫn diễn ra. Chỉ là mình không tài nào tin được. Chuyện đó đáng sợ tới mức nào đây?

Sao những người phụ nữ đó lại khổ thế? Sao phụ nữ nói chung lại khổ thế?

Bài báo của Peter Maass về Bosnia mà bạn mình đọc sáng nay trong Tạp chí Hội chợ phù hoa (Vanity Fair) giống như một phát súng khơi mào cho vô vàn ký ức trong tâm trí mình. Những người phụ nữ Bosnia này bị quấy rối, bị hãm hiếp, bị làm nhục, thậm chí là mang bầu chỉ bởi những tên lính muốn chứng tỏ sức mạnh của chúng bằng cách tước đoạt sự kiêu hãnh, lòng tự tôn và phẩm cách của người phụ nữ trong họ.

Tại sao?

Sau khi đọc bài báo về sự tàn bạo ở Bosnia, ký ức trong mình đã quay trở lại, mọi việc trở nên rõ ràng như mới xảy ra ngày hôm qua. Mình chỉ mới sáu tuổi khi bị một người bạn của bố quấy rối trong chính căn nhà của ông ta. Tới tận ngày hôm nay, mình vẫn chưa kể cho bố mẹ mình biết. Giữ bí mật đó thật khó đối với mình. Có những lúc mình thấy cần phải nói cho ai đó, nhưng mình không biết phải nói cho ai. Đọc bài báo này, mình có cảm giác mình không phải là người duy nhất thấy đơn độc. Dù mình ở cách xa Bosnia hàng nghìn dặm, mình vẫn ước sao mình có thể làm được điều gì đó.

Khi nghĩ về điều này, mình nghĩ ngay tới việc Zlata và cả gia đình cô ấy hẳn phải dễ chịu lắm khi trốn thoát khỏi tất cả những chuyện này. Điều tương tự cũng có thể xảy đến với Zlata hay với bất kỳ người nào khác nếu ở lại.

Câu chuyện gợi lại những ký ức sâu thẳm trong mình, khiến mình rùng mình. Trên đường từ trường về nhà, mình có cảm giác gần gũi, tương đồng với bất kỳ người nào gặp phải chuyện tương tự. Ngay cả khi đứng ở điểm chờ xe buýt, mình cũng nhận ra những cô gái và những người phụ nữ đang đứng cạnh mình có thể cũng đã từng bị quấy rối, bị làm nhục và phải mang bầu vào một thời điểm nào đó trong đời.

Trên xe buýt về nhà, bộ não của mình hoạt động như một khẩu súng, mỗi viên đạn được bắn ra là một câu hỏi. Viên thứ nhất - Chuyện gì sẽ xảy ra nếu người phụ nữ luống tuổi ngồi đối diện mình cũng từng bị ông chú họ quấy rối tình dục khi còn nhỏ? Viên thứ hai - Thế còn người đàn ông ngồi ở hàng ghế cuối kia thì sao? Đã bao giờ ông ta làm nhục một bé gái chưa?

Tất cả những câu hỏi này cứ nháy múa trong đầu mình cùng với suy nghĩ về câu chuyện kia và về tất cả những điều gây thương tổn khác mà phụ nữ phải đối mặt. Mình mừng vì Peter Maass đã phơi bày vấn đề mà mình tin là tất cả phụ nữ bọn mình đều ý thức được và giúp mình nhận ra mình không hề đơn độc.

Câu chuyện của ông được viết ra nhằm mục đích phơi bày cuộc chiến tranh ở Bosnia, đồng thời vạch trần sự tương đồng giữa cuộc chiến ấy và Cuộc Thảm sát trong Thế chiến thứ hai. Việc biết rằng rất nhiều người đã bị giết và hàng nghìn phụ nữ đã bị hãm hiếp thật khiến người ta phải sốc. Nó khiến mình thấy vừa buồn vừa giận vì quả thực, lịch sử đã lại lặp lại.

Nhật ký 40

Nhật ký thân yêu,

Mình tham gia lớp học của cô Gruwell vài ngày trước. Mình không biết là có nên tham gia vào giữa năm học như thế không. Mình phải cố theo kịp những gì mọi người đang thảo luận trong lớp. Gần đây, tất cả những gì mình được nghe là về một cô gái có tên Zlata. Mình hoàn toàn mù mờ, không biết gì về cô gái này khi mình mới bắt đầu chuyển vào lớp này, vì vậy mình đã hỏi bạn mình - Ana - xem Zlata là ai.

“Chờ nhé!”, Ana nói với mình. Cô ấy tìm trong chiếc hộp để đằng sau bàn của cô Gruwell và nhanh chóng lôi ra một cuốn sách có tựa đề Nhật ký của Zlata: Cuộc sống của một đứa trẻ ở Sarajevo. Cô ấy đưa cuốn sách cho mình đọc.

Mình vẫn phải cố theo kịp những bài thảo luận của lớp, mà chủ yếu vẫn là xoay quanh Zlata. Cả lớp nói về cô bạn đó như thể ai cũng biết cô ấy, như thể họ biết cô ấy đã trải qua những chuyện gì khi ở giữa cuộc chiến. Nhưng làm sao họ có thể biết được, họ chưa bao giờ ở giữa một cuộc chiến..., hoặc ít nhất là mình nghĩ thế. Mình đã học được nhiều điều trong một vài ngày đầu tiên tới mức mình đã có thể hòa nhập cùng với lớp. Một vài bạn trong lớp thực sự đã đi qua một cuộc chiến... một cuộc chiến không được tuyên bố, đổ lên đầu những đứa trẻ ngây thơ, vô tội đang cố trưởng thành. Xã hội không còn quan tâm tới giới trẻ nữa, ngay cả khi giới trẻ bọn mình chính là tương lai của xã hội.

Giờ mình đã đọc xong cuốn sách, mình đã bắt đầu hiểu những gì lớp thảo luận. Một trong những bài luận của lớp mình là phải viết thư mời Zlata tới Long Beach. Rất nhiều học sinh, trong đó có mình, viết bài luận với suy nghĩ đó chỉ là một bài tập, nhưng khi có một bạn hỏi cô Gruwell nếu Zlata đến thật thì sao, ánh mắt cô Gruwell đã ánh lên niềm vui. Mình không nghĩ cô thực sự có ý định gửi những bức thư của bọn mình cho Zlata, nhưng giờ ý tưởng đã được đưa ra, vậy thì tại sao lại không thử?

Lần đầu tiên mình được biết một cô giáo tiếp nhận câu hỏi một cách nghiêm túc. Cô thực sự muốn Zlata bay qua Mỹ để gặp lớp bọn mình! Vậy thì bọn mình phải lấy tiền ở đâu? Mà cô bạn đó sống ở đâu trên thế giới này chứ? Bọn mình không thể nào thực hiện được điều này! Nhưng cô Gruwell lại hỏi: “Đã bao giờ cô khiến các em phải thất vọng chưa?”

Mình bắt đầu viết một bức thư mời chân thành và thêm vào đó những hình vẽ. Mình vẫn không chắc là cô Gruwell có nghiêm túc hay không. Sau khi câu “Đã bao giờ cô khiến các em phải thất vọng chưa?” của cô Gruwell chạy qua chạy lại trong đầu mình vài lần, mình mới bắt đầu hy vọng rằng Zlata sẽ đến thăm bọn mình thật, nhưng lúc này đây, tất cả những gì mình

và các bạn còn lại trong lớp có thể làm là tiếp tục viết thư và chấp tay cầu
nguyện.

Năm thứ hai - Mùa xuân năm 1996

Zlata thân yêu,

Người ta vẫn nói nước Mỹ là “Vùng đất của Tự do và lòng dũng cảm”, nhưng vùng đất ấy có thực sự tự do khi mà biết bao người đã bị giết? Mình là Thomas (Tommy) Jefferson đến từ trường Trung học Wilson ở Long Beach, California. Mình 15 tuổi và cuộc sống của mình dường như rất giống cuộc sống của bạn. Trong nhật ký của mình, bạn nói rằng bạn đã phải canh để tránh những tay bắn tia và những tay súng. Còn mình, mình phải canh để tránh những tay súng và những tay găngxtơ. Bạn của bạn đã chết vì súng, bạn của mình - Richard (15 tuổi) và anh họ mình - Matthew (19 tuổi) - cũng mất vì súng. Điều lạ là... đất nước của mình không có chiến tranh. (Hay là có?)

Cậu bạn thân Richard của mình chết vì một viên đạn bắn trúng tim do một kẻ đang cố ăn cắp ô tô của mẹ hắn bắn. Cậu ấy đã chết trong vòng tay mẹ. Những lời cuối cùng của cậu ấy là “Con yêu mẹ”. Cậu ấy đã vĩnh viễn ra đi vào ngày 8 tháng

Mười hai năm 1995, đúng hai tuần trước Giáng sinh. Khi gặp mẹ cậu ấy vào Giáng sinh, mình thậm chí còn không biết phải nói gì. Mình có thể nói được gì với một người mẹ vừa mất đi đứa con trai thân yêu đây?

Anh họ Matthew của mình bị một tay găngxtơ bắn năm phát vào đầu hôm mùng 8 tháng Hai năm 1996. Matthew đang trên đường về nhà thì bị

một nhóm gangster kéo lên chiếc xe tải của bọn chúng. Sau đó chúng đưa anh tới đường ray xe lửa, đánh đập anh dã man, sau đó bắn liên tiếp vào đầu anh. Mình đau! Mình thật sự đau đớn khi nghĩ về cái chết của anh.

Chỉ trong vòng hai tháng, hai người mình thực sự quan tâm đã lần lượt ra đi một cách vô nghĩa. Báo chí đã không hề đả động gì đến hai sự ra đi đó. Tại sao? Sao chẳng ai buồn quan tâm? Mình quan tâm! Gia đình họ cũng quan tâm, nhưng giờ mẹ của họ đang không biết phải sống tiếp như thế nào, vì họ sẽ không bao giờ còn có thể nghe hay nhìn thấy con trai họ nữa. Đôi lúc mình muốn cầm súng và trả thù, nhưng thế thì chúng tỏ được gì? Liệu nó có chứng tỏ được mình quan tâm tới họ như thế nào không? Liệu nó có chứng tỏ được mình đang sống vì họ không? KHÔNG! Điều duy nhất mà nó chứng tỏ được là mình thật ngu ngốc. Nhưng mình không phải người ngu dốt...

Lý do chính khiến mình viết bức thư này cho bạn - Zlata - là vì mình biết bạn cũng từng ở vào hoàn cảnh tương tự. Những gì bạn trải qua đã lay động con tim mình, khiến cho anh chàng cầu thủ bóng đá to cao là mình phải rơi lệ. (Mình rất ít khi khóc.) Vậy nên, làm ơn, Zlata, làm ơn cho mình biết mình có thể đối phó với bi kịch này như thế nào đây?

Hiện tại mình đã đọc xong cuốn sách của bạn, mình đã có chút kiến thức về chuyện gì đã xảy ra ở Bosnia. Mình mong có cơ hội chia sẻ kiến thức cho mọi người biết chuyện gì đang diễn ra ở “Mỹ” vì tới tận lúc này, khi “cuộc chiến không được tuyên bố” kia đã kết thúc, mình vẫn chưa được tự do!

Bạn của bạn, Tommy Jefferson

Bài 4. Cô Gruwell

Nhật ký thân yêu,

Sau chương trình “bánh mì vì sự thay đổi” của cô trò mình, học sinh của mình đã biết thế nào là sự thấu hiểu. Những học sinh vốn dĩ lãnh cảm, thờ ơ của mình dường như đã chuyển hóa thành những học sinh khá giỏi, có nhận thức. Chúng đều trở nên có động lực, tới mức có sức lan truyền ghê gớm.

Và khi Tommy nói với mình rằng cậu bé đã đọc xong tất cả những cuốn sách trong chương trình “đọc để khoan dung, tha thứ”, mình gần như đã phi hết cả số cà phê uống buổi sáng ra.

“Tommy, em đã đọc hết rồi sao?”, mình hỏi.

“Vâng, thực ra thì tại vì em bị cấm túc suốt hai tuần vừa rồi, nên tất cả những gì em có thể làm là đọc”.

Đọc ư? Chờ chút nào, có đúng đây là cậu bé Tommy vốn rất ghét đọc không? Tommy cũng là học sinh bị kỷ luật phải chuyển trường như Sharaud. Cậu bé được chuyển vào lớp của mình vào giữa kỳ học nhờ có sự can thiệp của thầy phó hiệu trưởng. Một điều có thể nhận thấy rõ ràng là giáo viên Ngữ văn lúc trước của cậu rất sợ cậu. Thật ra, lúc đầu mình cũng vậy, cũng thấy sợ, nhưng khi cậu bé hỏi mượn thêm sách, mình đã không thể không ôm cậu bé một cái. Sau đó mình đã gọi cho bố cậu bé.

Đó là lần đầu tiên mình gọi điện cho một phụ huynh để thông báo tin vui. Chắc chắn đó cũng là lần đầu tiên bố của Tommy nhận được một cuộc gọi như vậy, vì câu đầu tiên mà ông nói khi bắt đầu cuộc đối thoại với mình là: “Được rồi, lần này thì Tommy lại gây ra chuyện gì thế?” Ông đã rất ngạc

nhiên khi nghe mình nói Tommy là một học sinh ngôi sao trong lớp của mình.

Và Tommy không phải là người duy nhất. Dù có bị phạt hay không, tất cả bọn trẻ đều trở thành những con mọt sách. Chúng thậm chí còn mang theo chiếc túi bóng có ghi Barnes & Noble để “trưng” những cuốn sách mới của chúng. Bọn trẻ gọi đó là “thể hiện, khoe mẽ”, còn mình gọi đó là sự kỳ diệu.

Sự háo hức của bọn trẻ thậm chí còn kích thích mình nhiều hơn. Mình muốn vạch trần tội diệt chủng ở Bosnia. Lúc gợi ý bọn trẻ viết thư mời Zlata tới thăm lớp học, mình thực sự không nghĩ gì nhiều. Yêu cầu bọn trẻ viết thư chỉ là một bài tập, nhưng mình không hề nghĩ bọn trẻ lại nghiêm túc đến vậy. Mình đã đánh giá quá thấp sức mạnh của lời đề nghị đó. Một số em còn tin rằng chỉ cần chúng viết cho Zlata, cô bé ấy sẽ đến, cứ như thể đó là một chuyện chắc chắn sẽ trở thành hiện thực vậy.

Những bức thư của các em có sức thôi thúc kỳ lạ, khiến mình phải mang tất cả tới phòng máy của trường và đánh máy lại. Sau đó mình đã đem tất cả tới Kinkos để đóng thành một cuốn sách. Mình đặt bức thư của Tommy ở ngay đầu vì cậu bé đã nêu bật được sự tương đồng giữa cuộc chiến ở Bosnia và bạo lực vô nghĩa của những tay anh chị ở thành phố này. Cậu bé đã bắt đầu bức thư của mình thế này: “Người ta vẫn nói nước Mỹ là ‘Vùng đất của Tự do và lòng dũng cảm’, nhưng vùng đất ấy có thực sự tự do khi mà biết bao người đã bị giết?”

Dù cách nhau nửa vòng Trái đất, cậu bé vẫn có thể chỉ ra những điểm tương đồng trong cuộc sống của mình với người bạn chưa từng biết mặt: Ở Sarajevo, những đứa trẻ vô tội phải chết oan vì những tay bắn tỉa, còn ở Los Angeles, bọn trẻ lại mất mạng vì những tay súng bắn vung vãi trên đường.

Nina - bạn của Zlata đã chết vì mảnh bom và bạn thân nhất của Tommy cũng đã bị giết chết. Cậu bé đã kết thúc bức thư của mình bằng cách khẳng định: “Hiện tại mình đã đọc xong cuốn sách của bạn, mình đã có chút kiến thức về chuyện gì đã xảy ra ở Bosnia. Mình mong có cơ hội chia sẻ kiến thức cho mọi người biết chuyện gì đang diễn ra ở ‘Mỹ’ vì tới tận lúc này, khi ‘cuộc chiến không được tuyên bố’ kia đã kết thúc, mình vẫn chưa được tự do!”

Chiến tranh? Ở nước Mỹ ư? Thật buồn khi biết rằng những đứa trẻ như Tommy cảm thấy như chúng đang sống giữa thời chiến tranh loạn lạc. Mình không nghĩ chiến tranh là vấn đề của dân tộc này. Mình đã đọc về những cuộc chiến trên báo chí và xem tường thuật trên bản tin buổi tối. Mình thật ngờ nghệch khi cho rằng chiến tranh đang diễn ra ở những nơi xa xôi nào đó - những nơi có những cái tên thật khó phát âm, chứ không phải ở Long Beach này.

Dù được tuyên bố hay không, trên mỗi góc phố, mỗi con đường, mỗi hẻm ngõ của Long Beach luôn có một cuộc chiến. Dù không có xe tăng quần thảo trên đường, nhưng nơi này lại đầy rẫy những khẩu uzi[1], những khẩu bán tự động và rất nhiều vũ khí khác. Có học sinh đã từng nói với mình: “Bọn gangster không chết, cô G ạ, thậm chí chúng còn ngày càng nhiều hơn” như thể không có cách nào giải quyết được vấn đề này.

[1] Uzi: một loại súng tiểu liên.

Hiểm họa chiến tranh - dù là trong tay của binh lính Đức quốc xã, trong tay kẻ bắn tỉa ở Sarajevo hay những tay gangster trên đường phố Mỹ - đều là thảm kịch. Sau câu nói vô vọng của một học sinh “Zlata đã sống sót qua cuộc chiến của bạn ấy, nhưng em sợ mình không sống qua được cuộc chiến của mình”, mình đã hoàn toàn bị thuyết phục rằng Zlata cần phải đọc

những bức thư của các em. Nhưng ngay khi nhận ra điều đó, mình bắt đầu hốt hoảng. Mình không biết sẽ phải gửi những bức thư đó tới đâu. Quả thực mình không biết Zlata sống ở đâu, liệu cô bé có biết tiếng Anh không và phải tốn bao nhiêu tiền để có thể mời cô bé tới đây. Có quá nhiều điều mình không biết. Liệu có phải đón cả cha mẹ cô bé, có cần tìm phiên dịch hay phải đón cả một đoàn đi kèm không?

Trong nỗ lực nhằm thực hiện ý định mời Zlata tới thăm, mình đã giao ngược một nhiệm vụ lại cho bọn trẻ. “Nếu các em muốn bạn ấy đến, các em cần phải gây quỹ, kiếm tiền để đưa bạn ấy đến”. Một thử thách khó khăn, nhưng không thể ngăn cản quyết tâm của các em.

Ngày hôm sau, một học sinh đã mang một bình nước Sparklet tới và đặt ở giữa phòng học. Cậu bé tuyên bố: “Chúng ta cần bắt đầu quyên góp tiền để đón Zlata tới” và sau đó cậu đã thả vào đó một vài đồng xu. Nhìn cậu bé nghiêm túc tới mức mình không thể nói thật với cậu bé rằng có lẽ cần phải thả đầy hai cái bình như này mới đủ tiền mua một chiếc vé máy bay.

Hai ngày sau, khi đầy chiếc bình đã có một ít tiền xu cùng với một vài đồng đôla, cậu bé đã hỏi mình: “Cô Gruwell, chuyện gì sẽ xảy ra nếu chúng em quyên góp đủ tiền nhưng Zlata không đến?” Mình đã quá quen với việc bị bọn trẻ hỏi những câu khó trả lời, nhưng lần này, mình thực sự không có sự chuẩn bị trước. Cố rảo bước thật nhanh, mình trả lời: “Nếu cô bé không tới, chúng ta sẽ dùng số tiền đó để mua nhiều sách hơn và đi tham quan một chuyến. Còn nếu bạn ấy đến, cuộc sống của các em sẽ không bao giờ như cũ nữa”.

Và điều đó đã tác động tới mình... Tốt hơn hết là mình phải tìm ra cô bé Zlata đó và ít nhất cũng phải gửi những bức thư kia tới tay cô bé. Nếu cô bé không trả lời, cũng không sao, vì ít nhất thì mình cũng đã cố gắng rồi.

Vì thế, mình dành kỳ nghỉ Giáng sinh của mình để lần theo dấu vết của Zlata. Mình thực sự không biết phải bắt đầu từ đâu. Tất cả những gì mình biết là cô bé là một người tị nạn sống ở đâu đó quanh châu Âu!

Mình bắt đầu từ bảo tàng Tolerance[2]. Họ cho rằng cô bé sống ở Pháp. Sau đó Renee Firestone[3] lại nói với mình rằng họ nghĩ cô bé đã chuyển qua Ireland. Để chắc ăn, mình đã gửi gói thư tới cả hai đất nước. Sau đó mình còn “kiểm tra” khả năng “gõ cửa” của mình. Mình đã trích đăng lên vé máy bay, khẩn khoản xin những nhà hàng địa phương quỳn quà tặng và khách sạn của mình thậm chí còn dành cho mình hai phòng nếu cô bé Zlata chấp nhận lời mời của cô trò mình. Chuẩn bị đâu vào đấy, tất cả những gì mình và học sinh có thể làm bây giờ là chờ đợi.

[2] Bảo tàng Tolerance: bảo tàng ở Los Angeles.

[3] Renee Firestone: Người sống sót sau Cuộc thảm sát trong Thế chiến thứ hai, đi khắp mọi nơi để chia sẻ về những trải nghiệm đau thương của mình.

Trong lúc hồi hộp, lo lắng chờ phản hồi từ Zlata, một người phụ nữ tuyệt vời có tên là Gerda Seifer - một nạn nhân còn sống sót của Cuộc Thảm sát người Ba Lan - đã gọi điện cho mình và nói rằng Miep Gies sắp tới Mỹ để giúp làm lễ kỉ niệm 15 năm ngày ra mắt cuốn nhật ký của Anne Frank. Miep là thư ký của Otto Frank và là người có trách nhiệm tìm kiếm cuốn nhật ký của Anne. Bà đã 87 tuổi và sẽ bay đến từ Amsterdam. Tình cờ là giám đốc sự kiện đó lại sống gần chỗ mình. Mình và ông ta đã gặp nhau để nói chuyện. Ông đề nghị thay đổi lịch trình của bà Miep, để bà có thể tới

gặp những học sinh của mình. Thật tuyệt vời! Được gặp một huyền thoại như bà Miep vượt xa sự mong đợi của bọn mình.

Để giúp học sinh của mình chuẩn bị cho cuộc gặp với bà Miep, mình đã nhờ bà Gerda chia sẻ kinh nghiệm của bà về Thế chiến thứ hai với các em. Cũng giống như Anne - người đã phải chôn vùi quãng đời thanh xuân của mình trong căn nhà phụ bí mật, bà Gerda đã phải ngồi trên một chiếc thùng gỗ trong căn hầm chứa rượu không có cửa sổ. Không chỉ được thể hiện sự đồng cảm với những mất mát và những ngược đãi mà bà Gerda phải chịu, mình hy vọng các em còn có thể hiểu được cảm giác của Anne Frank.

Nhật ký 41

Nhật ký thân yêu,

Khi bọn mình bắt đầu học về tầm quan trọng của việc không phân biệt chủng tộc, mình không hề nghĩ rằng bài học đó có thể thay đổi cuộc đời mình. Sau khi đọc cuốn Đêm và Nhật ký Anne Frank, mình đã biết về Cuộc Thảm sát, nhưng mình không hề được chuẩn bị cho những gì mình phải đối mặt ngày hôm nay.

Từ rất lâu rồi, cô Gruwell đã nói về cuộc viếng thăm của một nạn nhân sống sót sau Cuộc Thảm sát - bà Gerda Seifer. Và hôm nay, bọn mình đã được gặp bà thật. Cũng như Anne, bà là người Do Thái, sinh ra ở Ba Lan và bà cũng không đáp ứng được những tiêu chuẩn về dòng máu thuần khiết của Hitler. Trong suốt Chiến tranh thế giới thứ hai, cha mẹ bà đã phải đem bà đi trốn cùng với một gia đình Công giáo. Bà buộc phải sống trong một căn hầm thấp tới mức khó có thể đứng thẳng được. Bà có thể nghe thấy tiếng bước chân của lính Đức quốc xã đi tuần bên ngoài, chờ bắt nạn nhân

tiếp theo của chúng. Bà là người duy nhất trong gia đình sống sót. May mắn là bà đã được thả khỏi trại lính.

Cũng giống như Anne, bà Gerda cũng bị bắt. Cả Anne và bà Gerda đều không được sống cuộc sống của một người bình thường. Họ đã đánh mất sự hồn nhiên, ngây thơ của mình chỉ vì những hoàn cảnh không thể kiểm soát được. Bất kỳ khi nào mạo hiểm ra ngoài, họ đều phải đối mặt với khả năng bị bọn mật vụ của Đức quốc xã bắt. Những người Do Thái phải mang hình Ngôi sao David[4] màu vàng để phân biệt họ với những người khác. Họ bị bắt tới một ngôi trường đặc biệt, hoàn toàn biệt lập với những đứa trẻ khác. Họ bị mang ra làm trò cười và bị đày đọa, dày vò trong suốt cuộc chiến tranh.

[4] Ngôi sao David (Star of David): có hình dạng của một ngôi sao sáu cánh, gồm hai hình tam giác lồng vào nhau, đây được xem là biểu tượng của người Do Thái và đạo Do Thái. Năm 1948, cùng với sự thành lập của nước Israel, ngôi sao này đã được gắn lên lá quốc kỳ và trở thành biểu tượng của quốc gia này.

Thật không may, mình cũng biết chính xác cảm giác không được ra ngoài là thế nào, không phải vì bọn mật vụ của Đức quốc xã, mà vì những tay găngtơ nhan nhản ngoài đường. Khi ra ngoài, mình thường xuyên phải ngó trước ngó sau, hết bên này tới bên kia, nhìn khắp lượt những người đứng xung quanh mình. Khi cảm thấy lạc lõng, mình phải điều chỉnh vẻ ngoài của mình sao cho ăn khớp. Nếu vẻ ngoài và hành động của mình trông giống như mình thuộc cùng một “giuộc” với chúng, chúng sẽ không đối đầu với mình. Sẽ là “thiếu tôn trọng” nếu nhìn thẳng vào mắt một thành viên trong một nhóm găngtơ nào đó. Tưởng tượng xem chuyện gì sẽ xảy ra nếu một tù binh trong trại tập trung tỏ thái độ xúc phạm một mật vụ của Đức quốc xã - anh ta có thể bị giết ngay lập tức. Sau khi nghe những câu

chuyện của bà Gerda, mình có thể đảm bảo chắc chắn mình sẽ không lặp lại những sai lầm của người khác.

Mình ngạc nhiên khi biết mình không chỉ cảm thấy đồng cảm với Anne Frank mà mình còn thương cảm cho những người sống sót sau Cuộc Thảm sát. Mình mừng vì có được cơ hội nghe kể về quá khứ thông qua bà Gerda. Bà là một bằng chứng sống của lịch sử. Kinh nghiệm này sẽ giúp mình tiếp tục tìm hiểu thông điệp về lòng khoan dung mà Anne đã vì nó mà xả thân và cũng nhờ nó mà bà Gerda có thể sống sót được.

Nhật ký 42

Nhật ký thân yêu,

Với một đứa trẻ 15 tuổi, những người anh hùng duy nhất mà mình biết là những người mặc đồ bó sát, đồ lót sặc sỡ, màu mè có thể bay lượn và ném bay những tòa nhà làm thú vui. Nhưng hôm nay, mọi thứ đã thay đổi. Một người anh hùng thực sự đã bước ra khỏi trang sách và có một chuyến thăm đặc biệt tới lớp mình. Tên bà là Miep Gies và bà chính là người phụ nữ mà Anne Frank đã nói đến trong cuốn nhật ký của cô ấy. Mình không thể tin được là người chịu trách nhiệm gìn giữ cuốn nhật ký của Anne Frank trên căn chòi áp mái lại đến nói chuyện trực tiếp với bọn mình!

Ngay khi bước vào trung tâm thanh thiếu niên Bruin Den, mình đã cảm thấy háo hức rồi. Rất nhiều học sinh hôm qua đã cố nán lại sau giờ tan học để làm tấm bảng chào mừng trang trí trên tường và một vài bạn đã tới trường thật sớm để chuẩn bị một bữa tiệc đứng thật hoành tráng. Bọn mình ai nấy đều muốn mọi thứ phải thật hoàn hảo.

Sau phần giới thiệu chào mừng của cô Gruwell, bà Miep đã bước vào. Tất cả mọi người đều đứng dậy và vỗ tay khi bà bước vào hành lang. Minh hồi hộp, háo hức được trực tiếp nhìn thấy bà sau khi đã xem hình bà trên phim ảnh và đã đọc về bà trong cuốn sách. Không cần đồ lót sắc sỡ - bà vẫn thực sự là một người hùng.

Sau khi đã ổn định chỗ ngồi, bà Miep bắt đầu nói về việc bà vui như thế nào khi được gặp bọn mình. Chính bà đã miêu tả cho bọn mình biết bà đã che giấu gia đình Frank khỏi sự lùng sục của lính Đức quốc xã như thế nào và bà đã tìm thấy cuốn nhật ký của Anne ra sao. Khi bà miêu tả lại lúc bọn mật vụ của Đức quốc xã bắt Anne đi mà không để bà được nói lời từ biệt, tất cả bọn mình đều xúc động. Bà đã cho bọn mình biết bà đã cố mua chuộc bọn lính Đức để chúng thả những người bạn của bà ra, nhưng chúng đã đe dọa sẽ giết chết bà.

Người bạn ngồi bên cạnh mình đã khóc. Vì bọn mình đang tìm hiểu về Cuộc Thảm sát, điều đó đã khiến cậu ấy nghĩ rằng tất cả những người cậu ấy biết đều đã bị giết chết. Người bạn thân nhất của cậu ấy đã vô tình bắn vào chính mình và tới tận ngày hôm nay, cậu ấy vẫn còn bị ám ảnh về cái chết của người bạn đó. Bà Miep đã nói với tất cả bọn mình rằng không có ngày nào trôi qua mà bà không nghĩ tới Anne.

Khi bà nói ra điều này, người bạn của mình đã đứng bật dậy và nói với bà rằng bà chính là vị anh hùng trong tim cậu ấy. Rồi cậu ấy hỏi bà có tin mình là một anh hùng hay không. Tất cả bọn mình đều trông chờ bà sẽ nói có, nhưng bà đã khiến tất cả ngạc nhiên. Bà đã trả lời rằng: “Không. Các cháu, những người bạn của bà, mới là những anh hùng đích thực”. Anh hùng ư? Bọn mình sao? Câu nói đó của bà đã khiến mình nhận thức sâu sắc hơn về sự đặc biệt của những người bạn cùng lớp với mình. Như bà đã nói, bọn mình là những anh hùng và việc để thế hệ trẻ đi sau biết chuyện gì đang

diễn ra phụ thuộc chủ yếu vào bọn mình. Thật tuyệt khi biết dù chỉ một lần trong đời mình và các bạn mình đã, đang làm một điều đúng đắn.

Khi bà kết thúc buổi nói chuyện và tất cả bọn mình đều có cơ hội ôm bà, xin bà ký vào sách, mình mới nhận ra bọn mình may mắn tới mức nào. Hầu hết mọi người không có cơ hội lắng nghe trực tiếp câu chuyện của bà như bọn mình. Di sản của một cô gái để lại, được một người phụ nữ chuyển tải và được truyền lại cho thế hệ thanh thiếu niên mới - những người có cơ hội tạo ra sự khác biệt giống như cuốn nhật ký của Anne.

Giờ đây, sau cuộc gặp với bà Miep, mình có thể nói một cách chân thành rằng những nhân vật anh hùng trong mình không phải là những nhân vật hư cấu. Người anh hùng trong mình là người có thật.

Nhật ký 43

Nhật ký thân yêu,

“Nếu em có thể trở thành người bất tử nhưng không thay đổi được gì hoặc chỉ tồn tại trong một nháy mắt nhưng lại có thể thay đổi được mọi việc, em sẽ chọn điều nào?” Đây là một trong những câu hỏi ủa cô G dành cho tụi mình sau khi tụi mình đọc bài thơ này.

Khoảnh khắc

Để anh ước cho cuộc đời mình

Vì nỗi buồn của hòn đá

Không bao giờ biết sợ chỉ đầu tiên

Không bao giờ biết nỗi đau của băng

Khi pha lê dần hình thành

Những mũi kim nén vào trong tim

Để sống bất tử

Và không bao giờ cảm thấy

Phải đợi cả triệu cuộc đời

Chỉ để xói mòn và trở thành cát

Không phải ước cho hòn đá

Mà là ước cho ngọn lửa

Kéo dài chỉ trong một khoảnh khắc

Nhưng có thể thay đổi mọi thứ

Ôi để là tia chớp

Để tồn tại không tới một khoảnh khắc

Nhưng trong một khoảnh khắc

Có thể phơi bày cả thế giới cho mọi con mắt đang mở

Ôi, để là tiếng sấm

Để rền và vang

Để xâm nhập vào ký ức

Vào tâm trí và xương sống

Để sưởi ấm linh hồn và rung chuyển mặt đất

Để đập được cả cát

Thành những hạt nhỏ hơn Hoặc là

núi

Ngủ, tắt

Nhưng vẫn thu thập một khoảnh khắc định mệnh

Sức mạnh thổi bay cả thế giới

Ôi, để tồn tại trong một nháy mắt và chẳng để lại gì

Mà chẳng có gì bất biến sau lưng.

Vincent Guilliano

9 tháng 1, 1991

Cô G đưa bạn mình bài thơ này của một người bạn học cùng đại học với cô. Trớ trêu thay, chú ấy đã mất một thời gian ngắn sau khi viết bài thơ này bằng cách trảm mình xuống vịnh San Francisco. Sau khi bạn mình đã đọc xong bài thơ này, cô G đã chuyển nó thành dạng thức đơn giản nhất. Cô muốn không có câu nào hay phần nào của bài thơ bị hiểu nhầm. Cô muốn bài thơ này trở thành phương châm trong lớp, trở thành nguyên tắc sống của bạn mình.

Cô nói bạn mình cần trở thành những người có đủ đam mê để thay đổi thế giới. Nếu mình là ngọn lửa, là tiếng sấm hay tia chớp, bạn mình hoàn toàn có thể thay đổi được mọi thứ.

Tất cả bạn mình đều nghĩ rằng bài học của cô Gruwell thật sự rất có ý nghĩa. Tất cả, nhưng bạn mình ư? Tia chớp và tiếng sấm sao? Không thể nào! Những đứa trẻ dưới mức trung bình chắc-chắn-sẽ-bỏ-học ư? Làm ơn đi, như những gì mình có thể nhớ, bạn mình đã bị gạt qua một bên, bị lãng quên và giờ, hoàn toàn đột ngột, bạn mình lại có quyền năng thay đổi cả thế

giới sao? Chỉ có cô Gruwell mới có thể đưa ra những kết luận điên khùng như thế mà thôi.

Cô đã cố thuyết phục bọn mình rằng bọn mình có thể làm bất cứ điều gì. Nhưng chỉ tới khi có buổi nói chuyện của bà Miep, những gì cô nói mới thực sự có ý nghĩa. Mình nhớ bọn mình đã nói với bà rằng bọn mình ngưỡng mộ bà như thế nào vì đã dám mạo hiểm mọi thứ để chăm sóc cho Anne và gia đình cô ấy. Nhưng bà đã nói rằng bà làm vậy chỉ vì đó là “điều cần phải làm”.

Có bạn nào đó đã đứng dậy và nói rằng bà Miep thực sự là anh hùng trong mắt bạn ấy.

“Không, các cháu mới là những anh hùng thực sự”, bà đáp lại. Bà - một trong những nữ anh hùng nổi tiếng nhất của mọi thời đại - lại nói với bọn mình rằng bọn mình mới là những anh hùng.

“Đừng để cái chết của Anne trở thành vô nghĩa”, bà Miep nói, dùng những lời nói của riêng bà để đúc kết tất cả. Bà Miep muốn bọn mình giữ cho thông điệp của Anne còn mãi, việc thông điệp ấy có được lưu truyền hay không phụ thuộc vào bọn mình. Bà Miep và cô Gruwell có cùng một mục tiêu về lâu dài. Cả hai đều muốn bọn mình phải chớp được cơ hội, nắm bắt được khoảnh khắc. Cô Gruwell muốn bọn mình nhận ra rằng bọn mình có thể thay đổi mọi việc, còn bà Miep muốn bọn mình hiểu được thông điệp của Anne và chia sẻ thông điệp đó với cả thế giới.

Đó chính là lúc mọi thứ trở nên rõ ràng như pha lê. Thông điệp về sự khoan dung của Anne đã trở thành thông điệp của bọn mình.

Vào khoảnh khắc đó, mình trở nên giống như ngọn lửa, như tia chớp và như tiếng sấm.

Nhật ký 44

Nhật ký thân yêu,

Mình không thể tin được là Zlata Filipovic sắp đến đây! Những bức thư của bọn mình thực sự đã được đền đáp. Sau khi đọc xong cuốn sách của cô ấy, mình không thể làm gì khác ngoài việc liên tưởng cuộc sống của cô ấy với cuộc sống của mình. Thật thú vị khi nhận ra rằng có một người bằng tuổi mình lại phải trải qua một trải nghiệm kinh hoàng là tìm kiếm một nơi trú ẩn khỏi cuộc chiến. Dù mình không phải hứng chịu một cuộc chiến thực sự nhưng gia đình mình cũng phải cố gắng lắm mới kịp thoát khỏi cuộc chiến ở Nicaragua. Khói lửa, chớp lòa súng đạn, chiến tranh cũng bao trùm đất nước mình.

Thật lòng mà nói, mình không dám nghĩ là Zlata sẽ đáp lại lời mời của bọn mình. Mình có cảm giác bọn mình đang viết thư cho một người nổi tiếng và tất cả những gì bọn mình nhận lại được chỉ là một lá thư cảm ơn từ người đại diện, được gửi kèm với một tấm hình có chữ ký của cô ấy. Nhưng sự thực là Zlata đã hồi âm và sự hồi âm đó còn khiến tụi mình thỏa mãn hơn nhiều. Bởi lẽ cô ấy không chỉ trực tiếp viết thư trả lời bọn mình, mà cô ấy còn viết rằng được gặp bọn mình còn hơn cả hạnh phúc ấy chứ. Mình thích cảm giác sắp sửa được gặp một người có liên quan tới mình.

Nhật ký 45

Nhật ký thân yêu,

Ngày 24 tháng Ba năm 1996 là ngày mình sẽ không bao giờ quên. Mình có vinh hạnh được cùng gia đình tới khách sạn Marriott ở Newport Beach gặp Zlata Filipovic và cha mẹ chị ấy - chú Malik và cô Alicia, cùng với người bạn thân nhất của bạn ấy - Mirna. Cha mẹ mình đã diện bộ quần áo đẹp nhất, còn mình mặc vest.

Cả nhà mình lái xe tới khách sạn, nhưng hoàn toàn không biết mình mong đợi điều gì ở buổi tối này. Ngay khi đặt chân vào bên trong khách sạn Marriott, mình cảm thấy rất háo hức. Một nhiếp ảnh gia đã chụp ảnh nhà mình và những người bồi bàn mặc lễ phục, đeo găng tay trắng đã mang món khai vị ra bằng một chiếc khay bạc. Họ thậm chí còn phục vụ bạn mình những cốc sâm banh. Vì cô Gruwell làm việc ở đây nên cô đã tác động để tất cả mọi người đều đối xử với bạn mình như với những thành viên trong hoàng tộc.

Khi Zlata đến gặp bạn mình, tất cả bạn mình liền vây quanh cô ấy, như thể cô ấy là một người vô cùng nổi tiếng. Bạn mình ai cũng muốn chụp ảnh cùng với cô ấy và hỏi những câu hỏi liên quan tới cuộc sống của cô ấy. Thật tuyệt khi có một cô gái ngang tuổi bạn mình nhưng lại trở thành hình mẫu lý tưởng của bạn mình. Bạn mình vẫn không thể tin nổi rằng cô ấy đang ở đây.

Mình phát hiện ra bạn mình có rất nhiều điểm chung. Cả mình và bạn ấy đều thích nghe nhạc, thích ở cùng bạn bè. Zlata để lại ấn tượng đầu tiên tốt đẹp tới mức mình sẽ không bao giờ quên bạn ấy. Khi tiếp tục buổi lễ, bạn mình đã có một bữa tối trang trọng để bày tỏ sự tôn trọng với bạn ấy. Thức ăn rất ngon. Ít nhất phải có tới năm món. Có rất nhiều thìa và đĩa trên bàn. Mình mừng là cô Gruwell đã chỉ cho bạn mình biết bạn mình nên ăn món nào trước.

Trước khi kết thúc buổi tối tuyệt vời đó, cô Gruwell đã nói với bọn mình rằng đây mới chỉ là khởi đầu, sẽ còn nhiều điều tốt đẹp nữa. Mình rời khách sạn Marriott với cảm giác vô cùng dễ chịu và kì vọng rất nhiều vào tương lai.

Nhật ký 46

Nhật ký thân yêu,

Tình bạn của mình với Mary khiến mình nhớ tới tình bạn của Zlata với Mirna. Họ đã cùng nhau đi qua cuộc chiến liên quan tới tôn giáo và chủng tộc và họ vẫn là bạn tốt nhất của nhau. Điểm khác biệt duy nhất là cả hai gia đình của bọn họ đều không muốn ngăn cấm tình bạn đó. Đất nước này không có chiến tranh, nhưng mình thậm chí còn không thể đi xem phim cùng với bạn của mình chỉ vì cô ấy là người da trắng. Sao chuyện đó vẫn còn tiếp diễn được nhỉ? Mình cứ tưởng chúng ta đã bước vào một kỉ nguyên mới và đã vượt qua vấn đề về chủng tộc rồi chứ. Đúng, chính xác là như vậy! Mình đang sống trong một thế giới kì ảo. Con người không có thời gian để vượt qua sự thù hận của người khác nhờ thứ không quan trọng như chủng tộc.

Bạn ấy là người bạn tốt nhất trên đời. Bạn ấy thông minh, hài hước, bạn ấy không chỉ nghe mà còn lắng nghe mình và bọn mình có rất nhiều điểm chung, nhưng... bạn ấy là người da trắng. Chuyện đó thì có gì là sai trái, dù sao thì đó cũng chẳng phải là vấn đề đối với mình. Nhưng với tất cả mọi người, đặc biệt là gia đình mình và đặc biệt hơn nữa là với bố mình, đó lại là vấn đề nghiêm trọng.

Bố mình luôn nổi giận khi mình đi chơi cùng bạn ấy. Bố luôn hỏi: “Sao con không chơi với những người bạn da đen ấy?” hoặc: “Con lại chuẩn bị tới nhà cái con bé không ra gì ấy đấy à?” Thôi nào, ai còn dùng những từ này nữa chứ? Bố muốn mình cẩn thận vì những người da trắng luôn đâm sau lưng người khác. Bố hoàn toàn không biết bạn ấy là người như thế nào. Mình không thể tin được là bố lại thờ ơ đến vậy. Mình nghĩ đó là do bố lớn lên trong một kỉ nguyên nặng nề về tư tưởng phân biệt chủng tộc. Tệ hơn nữa, bố lại lớn lên ở miền Nam và phân biệt chủng tộc là tất cả những gì bố được chứng kiến. Nhưng chẳng lẽ vì vậy mà bố có quyền đổ hết mọi giận dữ lên đầu mình và bạn mình sao? Mình không nghĩ vậy!

Bố nghĩ bạn mình đang biến mình thành một cô gái da trắng, vì bạn ấy là bạn tốt nhất của mình và mình đến với bạn ấy suốt cả ngày. Bạn ấy chưa bao giờ làm gì tổn hại đến mình, mà ngay cả khi bạn ấy có làm vậy, mình cũng không nhìn nhận chuyện đó như thể toàn bộ tộc người da trắng của bạn ấy đã làm hại mình.

Màu da là điều cuối cùng xuất hiện trong đầu mình khi bọn mình chơi với nhau. Bọn mình có nhiều việc cần quan tâm hơn.

Nhật ký 47

Nhật ký thân yêu,

Tri thức đến theo những cách thật lạ lùng. Mình không thể tin được là một người sống cách xa mình cả vạn dặm lại có thể ảnh hưởng tới mình. Nhưng tối nay, suy nghĩ đó của mình đã thay đổi. Đến hôm nay, Zlata đã ở cùng với bọn mình được bốn ngày và bọn mình đã có nhiều thời gian để tìm hiểu về bạn ấy và bạn ấy cũng chỉ giống như bọn mình. Khi gặp bạn ấy,

mình và bạn ấy đã đi cùng một loại giày! Mình không thể tin được là bạn ấy cũng đi giày Doc Martens. Khi bắt đầu hiểu hơn về nhau, bọn mình bắt đầu nói chuyện về những chủ đề giống nhau. Về Pearl Jam và về việc Eddie Vedder đẹp trai tới mức nào. Nếu không biết bạn ấy chính là Zlata Filipovic - “tác giả tuổi teen nổi tiếng đến từ đất nước bị chiến tranh tàn phá Bosnia”, hẳn mình đã khẳng định ấy cũng chỉ là một cô gái 15 tuổi bình thường, cũng thích đi mua sắm và lượn lờ cùng bạn bè. Nhưng điều hay nhất chính là, bạn ấy thực sự là một cô gái 15 tuổi bình thường.

Khi bạn ấy đến, bọn mình được mời vào hội trường của người Croatia để nghe bạn ấy nói chuyện. Bọn mình không muốn đến tay không, vì vậy bọn mình đã thu thập thuốc men, quần áo, thậm chí là cả đồ chơi cũ. Tất cả những thứ này đều sẽ được gửi ngược trở lại Bosnia. Đây là lần đầu tiên bọn mình được tiếp xúc với một người thực sự bị ngược đãi ở Bosnia. Bọn mình không dám trông chờ gì ở họ hơn là sự chấp nhận và khoan dung. Mình nghĩ họ không mấy quan tâm tới màu da, tín ngưỡng hay chủng tộc của bất kỳ ai trong bọn mình. Nhưng đáng buồn là một số người đã chứng minh suy nghĩ đó của mình là sai.

Khi Zlata nói chuyện trước mặt những người đến từ Croatia, họ đều gật đầu. Họ luôn miệng nói “đúng, đúng”. Bạn ấy chỉ toàn nói về những bất công mà một người phải gánh chịu vì một cái mác hay một niềm tin đơn giản. Bạn ấy cũng chia sẻ về trải nghiệm 14 năm lớn lên ở đất nước Bosnia bị chiến tranh tàn phá của mình. Với bạn ấy, việc mất bạn chỉ vì diện mạo hoặc niềm tin của họ mới khó tiếp nhận làm sao. Lúc này, chính bọn mình là những người gật đầu lia lịa.

Tuy nhiên, có một điều thực sự để lại ấn tượng nổi bật cho mình trong buổi tối hôm đó. Khi bạn ấy trả lời những câu hỏi của mọi người, có hai người lớn đã hỏi bạn ấy là người dân tộc nào, Croatia, đạo Hồi hay Serbia?

Mình thấy buồn vì thay vì tiếp nhận thông điệp mà bạn ấy cố truyền đạt, họ lại quá quan tâm tới quốc tịch của bạn ấy. Liệu đây có đúng là những người lớn đã rao giảng phân biệt chủng tộc là sai lầm, là đáng lên án không? Liệu đây có đúng là những người mà chỉ mới một phút trước còn gật đầu đồng tình với bạn ấy rằng không nên quan tâm tới “cái mác” của một người không? Zlata đảo mắt, nhìn bọn mình và trả lời đơn giản: “Tôi là một con người”.

Đó chính xác là tên gọi của tất cả chúng ta. Chúng ta dành quá nhiều thời gian để xác định chủng tộc của một người là gì trong khi chúng ta chỉ biết họ với tư cách từng cá nhân riêng lẻ. Mình thích trả lời câu hỏi của họ bằng một câu hỏi. Điều đó thì có gì quan trọng? Có gì khác biệt không khi bạn ấy là người Croatia, người Hồi giáo hay người Serbia?

Bạn ấy đã dạy mình một bài học giá trị nhất mà bất kỳ người nào cũng có thể nhận được và phải suy ngẫm, ấy là: Bạn ấy mới chỉ 15! Kể từ ngày hôm đó, mình cố không chấp nhận “cái mác” xã hội gán cho mình, mà đấu tranh chống lại nó.

Mình vẫn luôn được dạy rằng cần phải tự hào về gốc Latin, vì mình là người Mexico và đúng là mình đã tự hào. Có khi mình còn tự hào về “cái mác” ấy hơn cái mác là một con người. Đó là điều mà hầu hết bọn mình đã được dạy. Từ ngày bước chân vào thế giới này, chúng ta đã là một cái nhãn, một con số, một số liệu nào đó rồi. Cuộc sống là thế đấy! Giờ nếu bạn hỏi mình thuộc chủng tộc nào, cũng như Zlata, mình cũng chỉ trả lời đơn giản rằng “Mình là con người”.

Nhật ký 48

Nhật ký thân yêu,

Hôm nay mình đến hội trường của người Croatia cùng với Zlata và đã gặp một cậu bé tên là Tony. Cậu bé này đã sống một cuộc đời như ác mộng chỉ bởi vì cậu là người Croatia. Một đêm, khi cậu đang ngủ, quân lính Serbia đã ập vào nhà và bắn thẳng vào mặt cậu. Một người phụ nữ Bosnia sống ở Los Angeles đã tài trợ cho chuyến đi tới Mỹ của Tony nhằm chinh lại hàm. Khi bọn mình gặp cậu bé, cậu bé chỉ có một miếng kim loại để nối hai hàm lại với nhau.

Khi nhìn thấy Tony, mình thấy thật biết ơn gia đình vì đã đi khỏi Peru trước khi cả nhà bị hãm hại - hoặc tệ hơn, bị giết. Mình nghĩ về đứa em trai ba tuổi của mình và tưởng tượng nó là người rơi vào hoàn cảnh của Tony, rằng nó mới là người đang kể lại câu chuyện kinh khủng này. Cũng như cuộc sống của gia đình mình, cuộc sống của gia đình Tony đã hoàn toàn thay đổi vì sự kinh hoàng của chiến tranh. Cậu bé là chứng nhân còn sống sót sau thảm họa diệt tộc (xóa sạch một dân tộc), còn gia đình mình là người sống sót sau một cuộc cách mạng mà cuối cùng đã trở thành cuộc khủng bố. Dù cuộc chiến tranh ở Bosnia là cuộc chiến về tôn giáo và chủng tộc nhưng nó cũng là cuộc chiến tranh vô nghĩa, chẳng khác gì cuộc khủng bố bao trùm đất nước mình. Nó đều khiến cho biết bao người phải rời bỏ nhà cửa và mất đi mạng sống của mình.

Dù cuộc chiến của những tay khủng bố ở Peru bắt đầu từ một lý do chính đáng nhưng nó cũng đã biến cuộc sống của biết bao người trở thành cơn ác mộng. Đi qua một chiếc xe đang đỗ, người ta không thể không băn khoăn liệu có quả bom nào được đặt vào thùng xe không. Khi đã đi qua rồi, người ta lại tự hỏi không biết nó có nổ tung trước mặt mình không.

Mình nhớ bố mình từng nói: “Mọi chuyện sẽ ổn thôi. Ở Mỹ có nhiều cơ hội hơn, nhiều công việc hơn mà lại không có khủng bố”. Khi bố nói vậy, thực sự mình không hiểu ý của bố lắm, vì mình mới chỉ 10 tuổi. Mình chỉ nghĩ về bài tập về nhà, về đồ ăn, về TV và về việc được ra ngoài chơi với bạn bè.

Mình đã từng tới Mỹ thăm gia đình, nhưng mình chưa từng nghĩ là mình sẽ sống cả đời ở nơi này. Bốn tuần sau khi bố nói cả nhà mình sẽ chuyển đi, bà đã gọi điện cho nhà mình. Bố đã tới Đại sứ quán Mỹ để lấy giấy tờ làm thẻ xanh. Gia đình mình có thể nhận được số an ninh xã hội và thẻ xanh ba tháng sau khi tới Mỹ.

Ba tuần trước khi gia đình mình bay tới Mỹ, bọn khủng bố đã làm nổ tung ngôi nhà ngay bên cạnh nhà mình. Tiếng nổ đã đánh thức tất cả mọi người trong khu phố. Mình đột nhiên mở mắt khi có làn khí nóng phả vào mặt. Mình bước ra khỏi giường, chỉ nhìn thấy khói và ánh sáng ở chỗ vốn là cửa sổ phòng ngủ của mình. Mình thấy mẹ đang chạy về phía mình, vừa chạy vừa la hét, nhưng mình không nghe thấy gì. Tất cả những gì mình nghe được là tiếng vang trong đầu mình. Mẹ chớp lấy

mình, lắc lắc đầu mình. Mình có thể nghe thấy sự hỗn loạn của cả khu phố. Mẹ bế mình ra ngoài, chân mình đang chảy máu vì mình đã đâm lên kính cửa sổ bị vỡ. Lính cứu hỏa đã nói với bố mình rằng trong số 20 thanh dynamite, 10 thanh đã phát nổ. Nếu cả 20 thanh cùng nổ thì cả nhà mình cũng bị nổ tung. Mình đã nhận ra tầm quan trọng của chuyện đang diễn ra và mình thấy mừng khi được chuyển tới Mỹ.

Ngày đầu tiên đi học ở Mỹ của mình thật khó khăn. Mình không hiểu một từ tiếng Anh nào. Mọi thứ đều quá khác. Ở Peru mình cũng có học tiếng Anh, nhưng không hề giống như thế này. Ở đây ai cũng nói quá

nhanh, thật khó để nghe được từ của họ. Mọi thứ nghe đều như Rs và Ss hết. Mình không thể nói, đọc hay viết tiếng Anh. Ngày thứ ba đi học, một vài cậu bạn người Mexico đã nói chuyện với mình. Bọn mình cùng nói chuyện, cùng chơi và họ đã dạy mình tiếng Anh.

Giống như năm đầu ở Mỹ của mình, Tony không hiểu tiếng Anh. Cách duy nhất để mình giao tiếp với cậu bé là chơi cùng cậu. Mình cảm thấy tốt hơn khi thấy cậu bé vui, bất chấp câu chuyện bi thương kia. Dù rất đau khi cười, nhưng cậu bé vẫn cười. Dù không hiểu được một từ nào bọn mình nói ra nhưng cậu bé đã hiểu được là bọn mình có thể cảm nhận được nỗi đau của cậu ấy. Bọn mình thực sự hiểu cảm giác sống trong chiến tranh là thế nào.

Khi Zlata viết những em bé Bosnia đã trở thành “người lính”, còn binh lính lại trở thành những “em bé”, lúc đầu mình không hiểu được ý bạn ấy. Nhưng sau khi nghe câu chuyện của Tony, mình đã hiểu được. Trong chiến tranh, trẻ em đánh mất sự ngây thơ của mình và dù binh lính cho rằng nguyên nhân tham chiến của họ là chính đáng, họ vẫn hành xử giống như trẻ con khi cố đạt được mục đích của mình. Việc người lớn bước vào “phòng” một em bé, lấy cắp sự ngây thơ, hồn nhiên của nó khiến mình thấy buồn. Họ đã đánh cắp nụ cười của thằng bé. Tony đã phải mang một vết sẹo vĩnh viễn của chiến tranh trên mặt, giống như mình phải mang một vết sẹo trong tâm hồn.

Nhật ký 49

Nhật ký thân yêu,

Mình mệt lả sau ngày hôm qua! Bọn mình đã có trọn một ngày cùng với Zlata và Mirna. Ngày “chạy marathon” của mình bắt đầu từ 7 giờ sáng và mình không về nhà cho tới tận 10 giờ đêm. Hay là 11 giờ ấy nhỉ? Dù mệt nhoài, nhưng mình không thể không mong có thêm một ngày nữa cùng với họ!

Bọn mình bắt đầu bằng một bữa sáng do “Đội những bà mẹ giấc mơ” chuẩn bị. Đó là những bà mẹ tận tâm - những người đã nhận lớp mình là con. Sau khi ăn sáng, bọn mình lên xe buýt tới Los Angeles. Đó là lần đầu tiên mình được đi xe buýt thuê riêng. Xe buýt có điều hòa, có ti vi, có đầu VCR và còn có cả đèn mà bọn mình có thể ngồi ngay tại chỗ cũng bật hoặc tắt được. Lại còn có phòng tắm nữa chứ! Thật khác với xe buýt của trường!

Chẳng mấy chốc bọn mình đã tới Bảo tàng Tolerance - điểm dừng chân đầu tiên của cả đoàn. Với nhiều người, đây là lần đầu tiên họ đến đây, nhưng với mình, đây là lần thứ hai. Hồi học năm đầu tiên, bọn mình đã được tới thẳng rạp hát của bảo tàng để xem vở Học tập bậc cao. Lần này, bọn mình có một chuyến tham quan bảo tàng riêng.

Bảo tàng tập trung vào sự mô phỏng về định kiến, tội diệt chủng và lịch sử của sự không khoan dung. Còn có những bức tranh hài cho bọn mình ví dụ về việc mọi người bị đánh giá sai như thế nào và minh họa cho bọn mình biết những suy nghĩ tiêu cực có thể dẫn tới bạo lực ra sao. Ngoài ra, còn có một khu vực trưng bày giày rách, hỏng, mà mỗi chiếc lại tượng trưng cho một nạn nhân của Cuộc Thảm sát.

Trong chuyến tham quan, mỗi đứa bọn mình nhận được một tấm hộ chiếu có mặt và tên một đứa trẻ. Nhiệm vụ của bọn mình là trong lúc tham quan khắp bảo tàng, bọn mình phải tìm hiểu xem chuyện gì đã xảy ra với những đứa trẻ đó. Mỗi phòng mà mình đặt chân vào, mình đều đút tấm hộ

chiếu vào máy tính và nó có thể nói cho mình biết số phận của đứa trẻ đó. Một số bạn của mình có tấm hộ chiếu của những em bé đã mất rồi. Rất nhiều người trong bọn mình đã khóc trong suốt cuộc tham quan.

Sau khi bọn mình ra khỏi bảo tàng, đất bên ngoài đã ẩm ướt vì mưa. Có vẻ như mưa hiện thân cho những giọt nước mắt của người đã khuất. Giống như họ khóc với bọn mình vì nỗi buồn đau trong câu chuyện của họ.

Sau cuộc hành trình, bọn mình đã tới nhà hàng “Lawry - nhà hàng sườn ngon nhất” để ăn trưa. Nhà hàng đó tọa lạc tại đồi Beverly. Mình không dám chạm vào bất cứ thứ gì, vì mình sợ có thể làm vỡ thứ gì đó. Bàn ăn có nến, hoa tươi và khăn ăn được gấp rất đẹp. Chỗ ngồi được làm bằng da thật, không dính và cũng không có mùi khó chịu như một số nhà hàng mà mình đã đến. Nhà hàng Lawry đối xử với bọn mình như những ông hoàng! Đầu bếp đi quanh với đồ ăn được bày trên một xe đẩy đồ ăn nóng và phục vụ bọn mình món sườn ngon nhất. Đến cả nhà vệ sinh cũng được trang hoàng bằng hoa tươi. Có thể chắc chắn một điều, nó dễ chịu hơn nhà vệ sinh ở trường mình nhiều. Nhà vệ sinh ở trường thường xuyên có mùi thuốc lá, gương cũng như bồn rửa mặt thường xuyên có vết bẩn. Có khi còn thấy bồn cầu bị tắc hoặc giấy vệ sinh lại bị treo trên trần nhà.

Khi đã no căng bụng, bọn mình lại quay trở lại bảo tàng để xem bộ phim Bản danh sách của Schindler. Lúc đầu Oskar Schindler rất tự hào khi khoác trên mình bộ quân phục của Đức quốc xã. Anh ta không mấy quan tâm tới việc những người Do Thái và những người khác bị vây tròn và tống lên những chiếc xe chứa đầy gia súc. Trong một lần vây bắt như vậy, anh ta nhìn thấy một bé gái mặc đồ màu đỏ. Cô bé nổi bật so với những người khác, vì bộ phim đó là phim đen trắng. Cô bé đang trốn chạy khỏi sự hỗn loạn và tìm cách ẩn náu. Vài ngày sau, anh ta nhìn thấy cô bé đã chết, xác cô bé bị đóng cọc cùng với xác nhiều người khác sắp bị ném vào môi

lửa. Đó chính là lúc anh ta bắt đầu cố gắng hết sức để cứu những người Do Thái bằng số tiền mà anh ta có. Cuối phim, anh ta đã cứu được khoảng một nghìn người Do Thái.

Bộ phim đã khiến những câu chuyện Đêm, Làn sóng và Nhật ký của một bé gái trở nên sống động. Một người bạn của mình còn nói cậu ấy còn nhớ tới cái chết của một trong những người bạn của cậu ấy. Cậu ấy nói rằng chiếc áo khoác đỏ của cô bé trong phim khiến cậu ấy nhớ tới máu của bạn mình. Điều đó khiến mình nhận ra bạo lực, chiến tranh vô nghĩa không chỉ xảy ra trong những cuốn sách lịch sử hay trong những bộ phim.

Sau khi xem phim xong, bọn mình tới khách sạn Century City Marriott để đón tiếp những người còn sống sót sau Cuộc Thảm sát và đón tiếp chính bọn mình. Nạn nhân sống sót sau Cuộc Thảm sát ở bàn mình đã chỉ cho bọn mình xem hình xăm của ông ấy và việc đó khiến mình băn khoăn không hiểu ông ấy có bao giờ cố giấu mọi người hình xăm đó không. Mình rất muốn biết: Mỗi ngày ở trại tập trung đó, ông đã nghĩ gì? Nỗi sợ lớn nhất của ông là gì? Có bao giờ ông nghĩ tới chuyện tự tử không? Mình muốn hỏi, nhưng mình quá căng thẳng và mình nghĩ câu hỏi của mình thật ngu ngốc.

Lúc gần ăn tối xong, học sinh bọn mình được giới thiệu về người sống sót sau Cuộc Thảm sát đang ngồi cùng bàn với mình và nói cho mọi người biết những thông tin thú vị về trải nghiệm của người đó. Một vài câu hỏi của mình đã được trả lời, nhưng vẫn còn những câu hỏi khác nữa.

Mình có cảm giác đọc sách giúp mình có nền tảng kiến thức về “mẫu” lịch sử này, nhưng cuộc chạy marathon hôm nay với bảo tàng, với phim ảnh và đặc biệt là cuộc gặp với những nhân chứng còn sống sót đã giúp mình hiểu hơn về Cuộc Thảm sát. Mình mừng vì họ còn sống để chia sẻ những

câu chuyện của họ với bọn mình và truyền cho bọn mình ngọn đuốc. Ngón tay mình vẫn đang nóng ran!

Nhật ký 50

Nhật ký thân yêu,

Xin lỗi nhật ký, tối nay mình không định làm thế, nhưng cái hộp bột phấn trắng ấy lại mời chào mình. Khi nghiền cục “đá trắng” (thuốc phiện) trong hộp trang điểm của mình thành những hạt phấn mịn, mình lại nghĩ về tuần vừa rồi khi được ở bên Zlata và về chương trình “bánh mì vì sự thay đổi” đáng hổ thẹn của bọn mình.

Hôm nay Zlata sẽ đi và mình không thể không thấy tội lỗi vì những gì mình đã làm gần đây. Tất cả đều tốt lên, riêng mình lại xấu đi. Cả tuần này, mọi người đều coi bọn mình là những thanh thiếu niên đã biết cách thay đổi cuộc đời. Tờ báo địa phương còn đăng bài kể lại câu chuyện bọn mình đã đưa Zlata tới đây như thế nào và bọn mình đã tạo ra động lực thay đổi cuộc đời ra sao. Điều đó đúng, nhưng không phải với mình. Nó khiến mình khó chịu khi mình không thành thật, đặc biệt là với Zlata, nhưng liệu đó có phải là nói dối không khi mình không nói bất cứ điều gì?

Cô Gruwell chắc sẽ thất vọng lắm nếu khám phá ra sự thật. Mình thật sự không thể nói bất cứ điều gì vào lúc này, vì nó sẽ chỉ khiến mọi chuyện tệ hơn mà thôi. Mình không biết cô ấy sẽ làm gì, đặc biệt là khi Zlata đang ở đây. Lúc này, có lẽ mình vẫn nên giữ bí mật điều đó. Mình ước gì cô ấy đừng tin mình nhiều như vậy. Ý mình là làm sao cô ấy có thể tin tưởng mình khi chính mình còn không tin vào bản thân? Cô ấy không thể tin tưởng một người ăn trộm tiền của gia đình, cầu xin bạn cho ít tiền lẻ và đào

cả một cái hang chỉ để hỗ trợ cho thói quen hút thuốc phiện của mình. Đã có lúc mình ước gì mình bị bắt quả tang, để tất cả những điều dối trá này trở thành quá khứ. Nhưng thực tế lại khiến mình choàng tỉnh. Vấn đề là mình vẫn chưa sẵn sàng thay đổi. Mình biết mình cần phải dừng lại, nhưng sẽ là sai lầm nếu dừng lại chỉ vì ai đó. Khi nghe những lời nói sáo rỗng như “Ôm hôn chứ đừng hút chích”, hay “Thông minh thì đừng bắt đầu (thử)”, mình lại chỉ muốn hút nhiều hơn. Thôi nào, hãy thực tế đi, chán ngán làm sao!

Thành thật mà nói, mình thực sự chưa sẵn sàng từ bỏ.

Mình - như mọi người vẫn gọi - là con nghiện. Rõ hơn nữa thì con nghiện là người hút hoặc hút nhiều. Không ai biết bí mật của mình, đặc biệt là Zlata và mình muốn mọi chuyện cứ như vậy. Đó chẳng phải điều gì hay ho để khoe khoang. Mình đã thành thạo tới mức có thể giấu được tất cả của mọi người. Khi Zlata ở đây, bạn ấy và cô Gruwell hoàn toàn không biết mình đã phê. Thậm chí mình còn phê từ trước khi bọn mình tới phim trường của hãng Universal cùng với Zlata, nhưng mình vẫn gắng giả bộ như bình thường. Ngay cả lúc nói chuyện về ban nhạc yêu thích nhất của mình giữa những chuyến đi, mình cũng không nghĩ là cô ấy biết.

Lần đầu khi bắt đầu phê, người mình căng ra và mình không thể ngồi im một chỗ. Nhưng giờ mình đã học được cách kiểm soát việc đó và mình có thể chế ngự được nó. Mình nghĩ đó là điều tất yếu xảy ra khi bạn làm một việc gì đó suốt ngày. Người ta không thể nhìn được cái gì ở ngay dưới mũi mình và tin mình đi, mình đã lấy nó làm lợi thế của mình.

Điều tồi tệ nhất trong chuyện này là mình đã vào trại cai nghiện ngoại trú hai ngày một tuần, nhưng mình chỉ làm cho mọi việc càng thêm tồi tệ bằng cách hút càng ngày càng nhiều hơn, càng ngày càng nặng hơn. Trở trêu là ở lý do tất cả những chuyện này bắt đầu như thế nào. Mình từng bị tống vào trại cai nghiện vì sở hữu ma túy làm từ cây gai dầu và giờ mình lại

ở trong trại cai nghiện, nhưng mình lại nghiện nặng hơn. Điều đó có gì thay đổi? Khi tất cả mọi người thay đổi thói quen cũ thì mình lại tạo ra thói quen mới.

Điều mình sợ nhất là mình có thể trở thành một con nghiện. Ý mình là, liệu có ai bị nghiện giống mình không? Khi nhắc tới người nghiện, mình thường nghĩ tới những người đi lang thang ngoài đường, van nài mọi người cho tiền lẻ, vứt trẻ sơ sinh còn sống vào thùng rác. Nhưng khi nghĩ về điều đó, mình vẫn không cảm thấy tốt hơn. Mình là người mà các bạn gọi là đứa trẻ kiểu mẫu. Một người con ngoan, một học sinh gương mẫu của cô Gruwell và giờ mình có một người bạn mới đáng ngạc nhiên - nhưng mình lại nói dối mẹ, nói dối cô Gruwell và nói dối Zlata. Mình hoàn toàn không phải là một đứa trẻ kiểu mẫu.

Giờ mình nghĩ chắc bạn định gọi mình là con nghiện. Không còn những bài kiểm tra điểm A, không còn là con cưng của thầy cô giáo (như trước đây). Mình xin xỏ, ăn trộm và lừa gạt chỉ để được rít một hơi. Tất nhiên là nó có những cạm bẫy, nhưng bạn biết người ta nói gì không? “Nói phắt ra cho thiên hạ khỏi tò mò”. Nhưng không phải là mình.

Với mình, rít một hơi chưa đủ, giờ mình đã chuyển qua dùng tẩu. Cường độ càng cao, mình càng phê. Mình thích hút bằng tẩu hơn cả. Điều đó khiến mình choáng váng, sợ hãi, vì mình không bao giờ nghĩ mình có thể sa đà tới mức này. Liệu mình còn có thể quay đầu lại, hay cứ mãi tiến gần hơn tới con đường không ánh sáng, không lối thoát này?

Mình thật sự vui mừng khi tuần ở cùng Zlata, mọi mối quan tâm của mình đều bị gạt qua một bên. Thật sự rất vui, nhưng mình không xứng đáng được nhận điều đó. Bỏ tất cả sau lưng, mình bập môi vào ống hút, ngồi xuống bồn cầu, kiểm tra nhà vệ sinh đã khóa chưa, rồi đưa nó lên mũi và

hít. Khi nó nóng lên là dấu hiệu chắc chắn mình đang sắp phê. Ồ đúng, lại sắp tốt đẹp rồi. Không còn đau đầu, không còn đau người, không còn đau bụng cho tới khi, tất nhiên là cho tới khi hết phê.

Nhật ký 51

Nhật ký thân yêu,

Với Bosnia, bóng rổ là một sự kiện đáng nhớ. Cô Gruwell và học trò của cô đã tổ chức một cuộc đấu tại trường để giúp quyên góp thức ăn, thuốc men cho trẻ em ở Bosnia. Có 500 người tham dự và ngoài bóng rổ, còn có trại cổ vũ dành cho các em nhỏ và một chương trình tài năng lúc giữa giờ. Mình cũng là một thành viên trong đội, dù mình không thuộc lớp cô ấy. Đội của mình có tên là Những thiên thần của Anne (để tưởng nhớ Anne Frank) và mình còn được giữ luôn chiếc áo len. Không ai quan tâm ai thắng, ai thua, tất cả chỉ vui vẻ để giúp đỡ những người cần sự giúp đỡ.

Sau ngày hôm nay, mình thực sự rất muốn theo học lớp của cô ấy. Họ không đơn thuần chỉ là một “lớp học”, mà giống như một gia đình. Cô Gruwell làm những việc đơn giản nhưng lại rất thông minh. Mình có cảm giác như mình đã trở thành một phần trong đội của họ vì không ai quan tâm màu da của mình là gì hay trông mình như thế nào. Tất cả những gì họ quan tâm là xích lại gần nhau vì một mục đích chung. Con người thật sự của mình được chấp nhận mà không bị cười nhạo là một điều thật tuyệt - đó không phải là điều mình thường nhận được.

Điều đó khiến mình nhớ lại nhiều ký ức trong quá khứ. Trong lớp chọn của mình, mình chưa bao giờ được thoải mái như vậy. Mình luôn bị xem là người kì quặc và không bao giờ được chấp nhận. Mình luôn sống trong cảm

giác phải cố gồng mình để chứng minh mình thuộc về nơi đó. Mình luôn cảm thấy như vậy kể từ ngày hôm đó trở về trước.

Mình lớn lên cùng với những người mập. Mẹ mình - mập, anh mình - mập, chị mình - mập, cô, dì mình, bạn đoán đúng rồi đó - mập! Khi còn nhỏ, mình luôn nghĩ tại sao lại là mình? Tại sao mình phải mập? Sao mình lại phải là đứa trẻ không chơi thể thao được vì mình quá mập? Mình không thể leo dây thừng trong tiết thể dục, mình không thể đu xích đu và mình không được chơi kéo co. Mình cứ nghĩ mình không thể làm gì cân nặng của mình. Mình cứ nghĩ đó là hình ảnh bắt buộc của mình, phải MẬP!

Khi chơi nhảy dây và nghe những đứa trẻ khác hét lên “ĐỘNG ĐẤT! Trốn đi thôi!”, mình cảm thấy đau đớn. Mọi người vẫn thường hỏi mình: “Sao lại để mọi người gọi mình theo cách đó? Phải tự bảo vệ mình chứ!”, nhưng mình thật sự không có dũng khí để làm được việc đó. Mình không nói bất cứ điều gì vì mình sợ phải nghe họ nói: “Câm cái miệng béo ị của mày lại đi!” Mình không muốn có cảm giác bối rối và xấu hổ.

Năm lớp Sáu của mình đúng là địa ngục! Mình gần như không có bạn và mình không thể nhìn thẳng mặt ai. Tất cả những gì mình có thể nghĩ tới là thức ăn. Lúc học xong năm lớp Sáu, mình đã nặng hơn 90 kilôgam - quá mức so với học sinh tầm tuổi này. Mình mặc quần áo cỡ 26 đến 28 và mình hoàn toàn chẳng có chút tự tin nào vào bản thân. Mình cứ nghĩ mình quá xấu! Mình không có bạn trai, mình không đặt chân tới những bữa tiệc, không có cuộc sống xã hội. Mình gần như chỉ có một mình, sống khép kín. Khi những đứa trẻ ấy nhìn thấy mình đi ăn trưa, chúng thường bảo: “Ồ béo ị như mày không cần ăn nữa đâu!” Mình cố phớt lờ bọn chúng, nhưng một lúc sau, những lời nói đó lại khiến mình không thể nào phớt lờ được. Mình không thể tin được chuyện người khác lấy mất lòng tự tôn của mình để xây dựng lòng tự tôn của họ. Lý do duy nhất mình không chọn giải pháp cuối

cùng là đắm thẳng vào cái thân hình gầy guộc của bọn chúng là vì mình không muốn trở thành người vừa béo lại vừa ưa bạo lực, để rồi sau đó sẽ không còn ai muốn nói chuyện với mình nữa.

Mình thấy cô độc, thấy xấu hổ và buồn xuôi mọi thứ. Đi học về, mình thường nghĩ tới điều muốn nói với mọi người, nhưng mình lại không có đủ dũng khí để nói ra. Mình ghét họ và ghét cả bản thân mình. Mình có cảm giác như mình đang thu mình trong một cái vỏ ốc và không có cách nào thoát ra ngoài được.

Thay vì ngòi thương tiếc cho bản thân, mình chuyển sang tìm niềm vui ở việc đọc sách và đi học. Đột nhiên, mình nhận được toàn điểm A. Trường học giúp mình bò ra khỏi cái vỏ ốc của mình, chậm, nhưng chắc.

Bóng rổ vì Bosnia thực sự là một sự tái sinh. Mọi cảm giác bất an của mình đều biến mất. Khi trận đấu kết thúc, bọn mình đã dàn hàng đội Con tàu linh hồn và nhảy múa ngay trên sân bóng rổ. Mình không thể tin được là mình lại có can đảm để đứng ở giữa hàng và nhảy múa trước mặt 500 người. Tất cả mọi người đều phấn khích, họ cổ vũ cho mình và vỗ tay với mình. Mình có cảm giác mình được chào đón, giống như mình là một phần của một gia đình vậy. Mình không phải là một “gương mặt” nào đó trong lớp, mà mình có cơ hội thể hiện bản thân và trở thành một ngôi sao!

Thư của Zlata

Dublin, 4 tháng 1 năm 1996

Các bạn yêu quý,

Mình đã có một tuần ngắn ngủi điên khùng, nhưng đồng thời cũng là một tuần vô cùng đặc biệt cùng với các bạn. Giờ mình những khoảnh khắc đó vẫn tua đi tua lại trong đầu mình, mình vẫn còn nhớ như in tất cả các bạn và vẫn còn đọc thư của các bạn. Nghe những đoạn băng mà các bạn gửi cho mình, ngắm nhìn những món quà các bạn tặng, nhìn vết bẩn do nhậu nhẹt để lại trên áo khoác của mình (đùa đấy!)... Tất cả những kỉ niệm, những ký ức mà các bạn dành cho mình sẽ mãi ở bên mình, đó là những gì mình sẽ không bao giờ quên. Và mình rất muốn cảm ơn tất cả các bạn vì tất cả những điều đó, vì tình bạn, vì sự cảm thông của các bạn - những điều mà con người thật sự cần. Và chắc chắn các bạn đã có được điều đó, cùng với hoài bão mạnh mẽ, để có thể biến thế giới thành một nơi tốt đẹp hơn bằng cách bắt đầu từ chính bản thân và những người xung quanh các bạn. Các bạn chính là những người anh hùng thực sự.

Nhưng mình cũng muốn cảm ơn các bạn vì những gì các bạn đang làm hôm nay cho đất nước mình, cho trẻ em, cho thế hệ trẻ - những người thật sự cần những người giống như các bạn, những người không chút vị kỷ và làm một điều gì đó cho họ một cách hoàn toàn nhân văn. Xin cảm ơn các bạn vì đã không quên họ, vì đã xóa nhòa cảm giác bị từ bỏ mà phần còn lại của thế giới đã mang lại cho họ. Các bạn cần phải biết rằng họ sẽ đánh giá rất cao điều đó, họ trân trọng bất kỳ điều gì các bạn dành cho họ, không phải vì số lượng mà là vì biểu hiện. Hành động chìa tay ra giúp đỡ người khác tuyệt vời hơn bất cứ điều gì!

Để không dài dòng, mình chỉ muốn cầu chúc cho các bạn những điều may mắn nhất và cả niềm vui nữa.

Hãy tận hưởng cuộc sống của mình. Nhờ có các bạn mà có thêm nhiều người bạn nữa biết về Bosnia. Hãy đến Bosnia Xinh đẹp (ha-ha) và hãy đi cùng nhau.

Đừng quên - sức mạnh nằm ở chính bạn. Bạn có quyền năng. Bạn cũng có lựa chọn hướng sức mạnh, quyền năng đó tới nơi nào. Xin đừng quên điều đó.

Một lần nữa, cảm ơn các bạn vì tất cả - nhân danh mình và nhân danh tất cả những người cần sự giúp đỡ của các bạn từ đất nước Bosnia nhỏ bé này. Và xin gửi lời cảm ơn đặc biệt tới người thầy tuyệt vời của các bạn (hãy cho mình nghe tiếng vỗ tay nào!)..

Yêu và nhớ các bạn nhiều.

Tất cả các bạn của mình...

Sớm gặp lại

Yêu quý,

Zlata

Tái bút: Gửi lời chào chân thành và nồng ấm nhất tới tất cả mọi người ở Los Angeles nhiều nắng. “Chúng ta phải học cách sống cùng nhau như anh chị em hoặc cùng lụi tàn như những kẻ ngốc.” - Martin Luther King, Jr

Nhật ký 52

Nhật ký thân yêu,

Cuộc sống của mình đang trượt dốc, nhanh tới mức mình không biết là mình còn có thể phanh lại được không nữa. Hãy bắt đầu từ đầu nhé. Một hôm mình và em gái vào phòng của bố mẹ để tìm một vài tấm ảnh. Hai chị em mình đã tìm thấy một bức ảnh mẹ chụp với một người đàn ông lớn tuổi ở khách sạn. Hai người mặc đồ tắm, ngồi bên cạnh nhau, khoác tay nhau. Điều đáng nói là bố mẹ mình vẫn còn là vợ chồng. Cả hai chị em mình đều không hiểu. Mình nghĩ điều đó đã giáng cho mình một đòn đau hơn so với em gái mình. Lúc đó mình không biết là mình nên khóc hay phải gào thét lên nữa. Đây là gia đình mà mẹ mình đã dày công gây dựng nên. Hai chị em mình đã mang bức hình đến gặp mẹ và hỏi mẹ về người đàn ông kia. Mẹ thực sự rất bảo thủ và bắt bọn mình phải tránh xa phòng mẹ ra, mẹ nói bọn mình không có quyền can thiệp vào việc của mẹ và rằng người đàn ông đó chỉ là bạn mẹ. Mình không thể tin được, dù chỉ là một phút. Mẹ hẳn sẽ không khó chịu đến mức đó nếu người đàn ông này chỉ đơn thuần là bạn mẹ. Tuần trước, khi mẹ xuống phố với “bạn cùng cơ quan”, chắc chắn mẹ đã ở với người đàn ông này! Thế có nghĩa là... mẹ đang lừa dối bố! Cả hai chị em mình không ai dám nói gì với bố, vì vậy, cả hai đã quyết định phải giữ mồm giữ miệng. Bố sẽ nhanh chóng phát hiện ra thôi. Gia đình mình đang bắt đầu đổ vỡ, hiện tại thì chưa, nhưng mình biết chắc chắn là sắp.

Mình muốn lớp học của cô G là gia đình thay thế của mình, nhưng mình lại nhanh chóng phát hiện ra đó không phải là một ý tưởng hay ho, bởi lẽ năm tới bọn mình không còn là một gia đình được nữa. Dù cô G vẫn muốn dạy bọn mình trong năm tới nhưng các thầy cô giáo Ngữ văn khác lại không để cô dạy. Họ lập luận rằng người mới chỉ dạy ở đây có hai năm không có quyền chọn học sinh và theo lớp đó suốt bốn năm liền. Có cả chục thầy cô phàn nàn về chuyện đó. Vì vậy, lúc này đây, bọn mình đang phải đối mặt với nguy cơ không còn là một lớp trong năm tới nữa.

Điều này không thể xảy đến với mình được. Vậy là cả hai gia đình của mình đều chuẩn bị tan vỡ. Mình sẽ chẳng còn lại ai, vì bọn mình sẽ bị chia nhỏ ra các lớp khác nhau. Mình không thể đối phó được với chuyện này; mình không thể mất cả hai gia đình được! Đó là tất cả những gì mình có. Chỉ vì những thầy cô khác đang ganh ghét. Bây giờ bọn mình nhận được mọi sự quan tâm chú ý, báo chí đăng bài về bọn mình. Nhiều thầy cô cả năm chẳng làm gì mới mẻ, nhưng giờ họ đang cố làm điều gì đó khác đi, vì họ đang ghen tị. Họ chỉ muốn kìm hãm, chia cắt bọn mình và ngăn không cho bọn mình tạo nên khác biệt. Sẽ không được đâu!

Cô G đã làm mọi việc trong khả năng có thể; cô nói chuyện với bất kỳ người nào chịu nghe cô nói về thành tích của bọn mình cho tới khi cô trò mình có chút hy vọng nào đó. Họ nói về việc để bọn mình được giữ lại lớp của bọn mình. Ai nấy đều lo lắng. Mình thậm chí còn nhìn thấy hai bạn khóc vì chuyện đó, mà biết đâu, có ai đó cũng đã nhìn thấy mình khóc vì chuyện này hơn một lần rồi ấy chứ. Tất cả những gì mình có thể nghĩ được là việc bọn mình có thể sẽ không còn được ở cùng với nhau nữa. Bọn mình cần phải làm gì? Bọn mình sẽ thành ra cái gì? Cứ làm như học cấp ba chưa đủ khó, mà phải khiến nó trở nên khó khăn hơn gấp mười lần ấy. Lúc này, mình đã có một vùng trời bình yên thoải mái, mình đã có một nơi mà mọi người đều chấp nhận mình, mình cũng chấp nhận tất cả mọi người và mình không thể không có nó trong vòng năm năm tới.

Lúc này là quãng thời gian khó khăn với tất cả mọi người. Bọn mình vẫn tiếp tục cùng học trong một lớp, nhưng bọn mình hoàn toàn không biết năm tới bọn mình có còn được sát cánh cùng nhau như vậy nữa không. Những thầy cô giáo kia sẽ không thể phá vỡ sợi dây xích của bọn mình được, bọn mình đã được kết nối với nhau, không phải bằng tay chân mà bằng trái tim. Và bọn mình sẽ mãi ở bên nhau. Mình sợ, thật sự rất sợ. Hy vọng mọi khó khăn sẽ kết thúc.

Nhật ký 53

Nhật ký thân yêu,

Năm học sắp kết thúc rồi và mình mới biết rằng năm tới bọn mình vẫn được học với cô Gruwell! Đó quả là một tin tuyệt vời với tất cả bọn mình. Cô đã phải rất nỗ lực mới có thể giữ được lớp mình như cũ. Mình thật may mắn khi được học với cô suốt hai năm qua. Mẹ nói mình đã “trúng số độc đắc trong giáo dục”. Cô là cô giáo tốt nhất mình từng được học. Cô thực sự quan tâm tới bọn mình và không bao giờ đánh giá bọn mình qua vẻ bề ngoài. Giờ mình đã được học ở lớp của cô trong năm tiếp theo!

Mình có rất nhiều bạn học ở lớp chuyên Ngữ văn và họ đều rất quan tâm tới những gì lớp mình đã làm được thời gian gần đây. Họ hỏi rất nhiều về những chuyến tham quan và những bữa tối của bọn mình. Sau một năm học, tất cả những người bạn trước đây chỉ coi mình là đồ ngốc giờ lại rất quan tâm tới lớp học của mình. Suy cho cùng, họ vẫn thường gọi lớp học của cô Gruwell là “lớp Da đen” vì màu da của phần lớn các thành viên trong lớp. Họ luôn khiến mình nghĩ mình là một cậu nhóc da trắng ngu ngốc vì mình không học cùng lớp chọn với họ. Hờ, thực ra thì có vẻ như họ mới là những kẻ thua cuộc, vì họ hoàn toàn không biết lớp học này tuyệt tới mức nào và nhờ có lớp học này mà mình có biết bao nhiêu bạn. Bọn mình đã có dịp gặp gỡ nhiều diễn giả và tới tham quan nhiều bảo tàng, cũng như các buổi gặp mặt mang tính xã hội khác. Mình đã có cách nhìn nhận nhiều việc khác so với bạn bè mình nhờ có những trải nghiệm mới này, nhưng mình vẫn coi họ là bạn mình.

Mình đã nói với bạn bè mình rằng lớp học của cô Gruwell còn chỗ cho hai người nữa. Và ngay ngày hôm sau, mình đã phát hiện ra rằng tất cả bọn họ đều ký vào danh sách chờ để được vào lớp của cô. Nếu các bạn

mình được nhận vào lớp, mình hy vọng họ sẽ tôn trọng cô Gruwell và các bạn khác. Nếu không, mình sẽ phải điều chỉnh họ vì như mình được biết, họ là những người đang trong giai đoạn thử thách ở “Lớp Da đen” của mình!

QUỪ ANNE FRANK

Gửi khoa và học sinh trường Trung học Wilson

Amsterdam, 6 tháng 1 năm 1996

Các em học sinh yêu quý,

Gửi lời cảm ơn chân thành tới tất cả các em vì khoảng thời gian tuyệt vời tôi có được ở trường của các em.

Những quan tâm và sự hiểu biết của cả học sinh và giáo viên đã tạo ấn tượng sâu sắc trong tôi. Tôi có thể khẳng định không chút do dự rằng chuyến thăm này là một trong những trải nghiệm quý báu độc nhất vô nhị của tôi. Hình ảnh của các em vẫn còn vẹn nguyên trong trái tim tôi.

Chào thân ái,

Năm thứ ba - Mùa thu năm 1996

Bài 5: Cô Gruwell

Nhật ký thân yêu,

Không thể tin được là ngày mai năm học mới sẽ bắt đầu mà mình vẫn còn ở sân bay Pháp. Dù mình sẽ bị trễ máy bay vào buổi sáng, nhưng cũng đáng. Vì không thể đưa học sinh đi cùng trong chuyến đi kéo dài hai tuần này nên mình muốn mang một phần châu Âu về cùng với mình. Thế nên mình đã thu thập sách vở, tài liệu của các bảo tàng và bưu thiếp từ tất cả những địa danh mà bọn mình đã có dịp học ở trên lớp, chẳng hạn như Tháp London, căn gác áp mái của Anne. Mình không thể chờ tới lúc cho bọn nhỏ xem đôi giày gỗ từ Hà Lan, hòn đá Barley từ Ireland và tất cả những bức hình này.

Với một chuyến bay 12 tiếng phía trước, mình có rất nhiều thời gian để nhớ lại toàn bộ mùa hè. Mình “tua lại bộ phim trong đầu mình” - như Zlata nói - và nghĩ tới mùa hè vừa qua, từ lúc bắt đầu và dừng lại một chút ở những điểm nhấn.

Ngày đầu hè có vẻ như cách đây khá lâu. Hình như mình không có kỳ nghỉ hè theo nghĩa truyền thống nữa rồi, vì mình đã bắt đầu dạy ở trường đại học. Một giáo sư của trường Đại học Quốc gia - bố của một học sinh trong lớp - đã mời mình tới dạy một buổi hội nghị chuyên đề về cách truyền cảm hứng để học sinh chịu đọc sách. Đó là hai tiếng đầy xúc động. Được

nửa buổi, mọi người bắt đầu khóc. Và đến cuối buổi, hiệu trưởng trường đại học đã mời mình về làm việc.

Vậy là trong tuần mình sẽ dạy hai lớp, cuối tuần mình sẽ làm việc ở khách sạn Marriott - công việc giúp mình tiết kiệm đủ tiền để tới châu Âu thăm Zlata và bà Miep.

Điểm dừng chân đầu tiên của mình là Hà Lan. Một trong những lợi ích của việc làm người giữ cửa ở khách sạn Marriott là mình được ở tại những khách sạn khác với mức chiết khấu dành cho nhân viên, vì vậy mình đã ở tại khách sạn Marriott Amsterdam ở trung tâm thành phố. Đây là lần thứ hai mình tới Amsterdam, nhưng kể từ khi gặp bà Miep và được nhìn thấy tập tài liệu Nhớ Anne Frank, chuyến đi này trở nên có ý nghĩa với mình hơn rất nhiều.

Mình đã sắp xếp để được gặp bà Miep cùng bạn bà - bà Cor - ở khách sạn của mình. Mình đã đưa cho bà một gói quà từ học sinh của mình được bọc cẩn thận, bên trong là chiếc áo len có chữ “Miep Mania” dùng trong trận đấu bóng rổ vì Bosnia; những tấm hình về chuyến viếng thăm của bà được đóng khung rất đẹp và một ấn bản của tờ tạp chí Con người (People) có đăng bức hình bà chụp cùng với những học sinh của mình. Hiển nhiên, những món đồ đó thực sự tạo ấn tượng với bà, thậm chí bà còn nói: “Hình ảnh của các em vẫn còn vẹn nguyên trong trái tim tôi”.

Bà và mình cũng nói chuyện về Anne. Dù đã 35 năm kể từ ngày Anne mất, nhưng bà nói không có ngày nào qua đi mà bà không nhớ tới Anne. Khi bà miêu tả về mối quan hệ đặc biệt và những hi sinh của bà trong hai năm che giấu cho cô bé, mình chỉ biết ngồi đó kinh ngạc. Bà kể cho mình nghe câu chuyện đã đập xe nhiều dặm trong tuyết chỉ để đào củ cải và về khoảng thời gian Anne thuyết phục bà ở lại căn gác áp mái vào buổi tối. Bà

không chỉ tốt bụng mà còn rất dũng cảm. Bà cũng kể lại chuyện sau khi những người bạn của bà bị bắt, bà đã xông vào trụ sở của Đức quốc xã và cố mua chuộc mật vụ Đức quốc xã như thế nào để họ được thả. Che giấu người Do Thái sẽ phải chịu hình phạt là tử hình, vì thế phải nói là bà đã rất may mắn khi không bị giết. Dù không thể cứu sống những người bạn Do Thái của mình nhưng bà đã cứu sống được cuốn nhật ký quý giá của Anne Frank. Giờ đây, khi nhắc tới Cuộc Thảm sát, hàng triệu người đã nghĩ tới Anne.

Điều khiến mình ấn tượng nhất ở bà là sự khiêm tốn. Bất chấp những danh hiệu đã nhận được, bà không hề coi hành động của mình là anh hùng hay phi thường. Bà nói với mình rằng điều mà bà trông chờ mọi người sẽ học được từ cuộc đời bà là “mỗi một cá nhân, ngay cả một bà nội trợ hay một cô thư ký hoàn toàn tầm thường, cũng có thể tạo nên điều khác biệt”. Mình không thể chờ tới lúc được chia sẻ triết lý vô cùng đơn giản này của bà với những học sinh của mình, rằng chúng cũng có thể tạo nên những khác biệt - giống như Anne hay Zlata vậy.

Bà Miep đã rất háo hức khi mình nói rằng mình sẽ bay tới Dublin thăm Zlata và bố mẹ cô bé. Bà đã gặp Zlata hai năm trước, trong chuyến đi quảng bá cho cuốn sách của cô bé và bà bảo cô bé có “đôi mắt của Anne”.

Sau vài ngày ở Amsterdam, cố nhìn nhận mọi việc theo cách nhìn của Anne, mình đã bay tới Ireland để thăm Zlata và bố mẹ cô bé. Họ vừa mới trở về sau kì nghỉ hè tới bờ biển Croatia. Đó là lần đầu tiên họ trở lại Ban Căng kể từ khi trốn chạy khỏi cuộc chiến vào mùa đông năm 1993. Bố mẹ của Mirna rất nhớ con, vì vậy cô bé định ở lại Sarajevo để theo học năm học này. Zlata và Mirna chưa bao giờ tách rời kể từ khi rời khỏi Bosnia, vì vậy lần này cả hai sẽ phải mất một khoảng thời gian để thích nghi.

Zlata nói rằng đã có quá nhiều thay đổi ở Sarajevo kể từ khi cuộc chiến bắt đầu. Mình và họ đã dành rất nhiều thời gian để xem lại những bức hình gia đình trước khi chiến tranh nổ ra. Sân vận động từng tổ chức thế vận hội Olympics năm 1984 giờ ngập tràn bia mộ. Dù rất nhiều tòa nhà đang trong quá trình xây dựng lại nhưng cha mẹ Zlata cho rằng còn phải mất một thời gian dài nữa để tái thiết lập những mối quan hệ. Nơi này vẫn còn rất nhiều hận thù và căng thẳng chủng tộc.

Dù cuốn sách của Zlata đã soi sáng cho vấn đề xảy ra ở Bosnia nhưng phải tới khi rời nơi đó đi, cô bé mới nhận ra tầm quan trọng của cuộc chiến ấy. Vậy là bọn mình đã dành hàng giờ liền để nói chuyện về chính trị, xem ảnh và tiên đoán về chuyện gì sẽ xảy ra khi toàn bộ lính Mỹ rút đi.

Dù cùng tuổi với những học sinh của mình nhưng Zlata có vẻ thông minh hơn rất nhiều. Đôi khi cô bé có vẻ già dặn của một triết gia, lúc lại là một thiếu niên điển hình. Sau khi nói chuyện hàng giờ liền về chính trị trong bữa cơm truyền thống của Bosnia, cô bé muốn đưa mình đi mua sắm ở Dublin và dẫn mình đi tham quan thành phố đã tiếp nhận cô bé. Cô bé đã dẫn mình đi xem một ban nhạc rock mạnh, đã giúp mình chọn giày Doc Martens và cô bé cùng với một người bạn - Daragh - đã làm một bộ phim cho học sinh của mình.

Bọn mình đã trở nên thật sự thân thiết trong chuyến thăm này, tới mức khi mình đi, tất cả đều đã khóc.

Sau khi rời Dublin, mình đã đi nhanh một vòng thăm London, nhưng mình không thể chờ đến lúc tới Paris để gặp anh họ của Zlata - Melika. Trước khi tới Ireland, Zlata và Mirna đã đi học cùng với Melika ở Paris. Bọn mình gặp nhau ở tháp Eiffel và mình gần như có cảm giác được gặp lại một phần của gia đình mình. Cũng như gặp Zlata và bà Miep, ngắm cảnh

chỉ là việc thứ hai sau việc chia sẻ những câu chuyện, những bức ảnh và xây dựng mối quan hệ.

Vì chuyến đi này sẽ thực sự hữu ích trong việc đưa “Văn học thế giới” vào cuộc sống, mình đã nghĩ về một cách rất thông minh để đưa “Văn học Mỹ” vào cuộc sống. Mình băn khoăn không hiểu năm nay bọn mình có làm bạn với biểu tượng văn học nào không, hay có tới thăm địa danh lịch sử nào không. Năm ngoái chắc hẳn là năm đứng đầu bảng.

Nhật ký 54

Nhật ký thân yêu,

Khi sinh ra, chắc mình đã được bác sĩ đóng dấu “Phát ngôn viên quốc gia vì hoàn cảnh của người da đen” lên trán - cái dấu mà chỉ thầy cô giáo của mình mới nhìn thấy. Phần lớn thầy cô giáo mình đều đối xử với mình như thể mình và chỉ mình mới có câu trả lời cho những sinh vật huyền bí là người Mỹ gốc Phi, kiểu như mình là hòn đá Rosetta[1] của người da đen vậy. Mọi chuyện cứ diễn ra như vậy cho tới khi mình chuyển tới lớp của cô Gruwell. Trước đó, mình thường xuyên phải nghe những câu hỏi kiểu như “Nào Joyce, người da đen cảm thấy như thế nào về Hành động quả quyết[2] nhỉ?”

[1] Rosetta Stone: phiến đá của người Ai Cập cổ, trên đó khắc một thông điệp bằng ba loại chữ (chữ Hy Lạp cổ, chữ Ai Cập cổ và chữ tượng hình).

[2] Nguyên văn: Affirmative Action. Đây là chính sách đưa vấn đề chủng tộc, địa vị xã hội, sự nghiệp quân sự và những thiệt thòi về

Kèm theo đó là những cái nhìn chua cay. “Joyce, em có thể cho chúng tôi biết cái nhìn của người da đen về tác phẩm Màu tím (The color purple[3]) được chứ?”

[3] The color purple: Cuốn tiểu thuyết đoạt giải Pulitzer, kể về Celie, một phụ nữ trẻ nhút nhát, từng bị chính người cha của mình cưỡng bức, sinh ra hai đứa con và sống nhiều năm bất hạnh khi lấy phải một người chồng hung bạo.

Có thể mình đã nhìn nhận sai về tất cả những chuyện này, mà cũng có thể mình phải cảm thấy mình được coi trọng. Ý mình là, mình được tin tưởng giao trọng trách thể hiện tiếng nói của cả triệu người, đúng không? Sai rồi! Mình không hề thấy được coi trọng. Làm thế quái nào mà mình biết được người da đen nghĩ gì về Hành động quả quyết hay Màu tím chứ? Đó là cái gì, là phép thuật ư? Người da đen đọc và bực, bọn mình lại đưa ra được kết luận giống đến kỳ diệu sao? Quan điểm duy nhất mà mình có thể đưa ra ở một mức độ chắc chắn nào đó là quan điểm của riêng mình.

Mình biết có người sẽ nói “Nào, Joyce, không phải ngày nào người ta cũng có thể tìm được một người Mỹ gốc Phi ở một vị trí tiên tiến và một khóa học hạng danh dự đâu”. Mọi người cứ nghĩ rằng mình phải biết nhiều mặt sinh lý (ví dụ, tàn tật) vào xem xét nhằm nâng cao cơ hội bình đẳng cho mọi người. Chính sách này bao gồm các vấn đề việc làm, giáo dục và các chương trình sức khỏe. Chính sách này được ban bố nhằm hai mục đích: tối đa hóa sự đa dạng trong mọi tầng lớp xã hội cùng với những lợi ích đi kèm, đồng thời giảm thiểu những bất lợi có thể có từ nạn phân biệt chủng tộc. hơn những người khác, đặc biệt là khi mình lại học ở lớp này. Giá mà mình không để ý, hoặc tốt hơn, mình có thể quên được mình là người da đen duy nhất ở đây. Hmm, có lẽ phải tự tẩy não mình thôi.

Mình nhớ cô giáo trước cô Gruwell của mình. Xét trên phương diện người làm thầy, cô không được khéo léo cho lắm. Mình vẫn phải đối phó với rất nhiều kiểu nhận xét thô lỗ, chụp mũ khác nhau, nhưng một hôm, cô đã đi quá xa. Đang ngồi trong lớp, nhìn danh sách những bài đọc của cả năm, cùng với những bài viết luận thì mình nhận ra sự thiếu hụt đến đáng buồn của tính đa dạng. Mình hỏi cô tại sao và câu trả lời của cô là “Chúng ta không đọc những tác phẩm văn học của người da đen trong lớp học này, vì những thứ đó chỉ toàn tình dục, thông dâm, thuốc phiện và những lời chửi rủa, thóa mạ”. Chà! Dừng ở đây được rồi, từ từ nào cô, chỉ cần đơn giản “Nó không phù hợp” là đã đủ diễn tả rồi mà. Nhưng không, cô ấy lại đưa nó lên đến tột cùng. Mình gần như xem thường sự ngu dốt hiển nhiên trong kết luận của cô ấy, nhưng cô ấy có cần phải nói điều đó trước toàn lớp học như vậy không? Ý mình là..., trời ạ!!

Mình vẫn kìm nén, giữ mồm giữ miệng cho tới bữa trưa, khi mình kể cho bạn mình nghe. Phản ứng của cô ấy là mình cần phải nói cho mẹ, cho thầy hiệu trưởng, cho thầy giám thị, ai cũng được, miễn là phải nói cho ai đó biết. Mình đã kể cho mẹ mình nghe khi về nhà. Mình cố kể cho mẹ bằng giọng hờ hững, vô tư nhất. Bạn có thể tưởng tượng được không, ở giữa bàn ăn tối, khi đang thưởng thức món thịt gà và rau cải xanh, mình nhắc tới sự kiện trong ngày hoàn toàn bình thường như mọi khi.

“Ngày hôm nay của con thế nào, Joyce?” “Con chẳng biết, vẫn thế, con đoán vậy”. “Nói cho mẹ nghe xem nào”.

“Dạ, con ăn trưa cùng với Alisa và làm bài kiểm tra Hóa. À, chỉ có điều, cô giáo dạy Ngữ văn của con đúng là mù quáng”.

Công cuộc ăn uống tạm dừng một chút, sau đó là tiếng thìa, đĩa đặt xuống đĩa, cũng không còn tiếng nhai tóp tép. Mẹ chỉ nhìn mình. Rồi mẹ hỏi mình đã làm gì. Và mình nói với mẹ rằng “Chẳng làm cái quái gì!”. Thực ra thì mình không được phép nói tục hay chửi thề trước mặt mẹ, nên mình đã phải sửa lại “Không có gì ạ!”. Ngày hôm sau mình được gọi tới phòng thầy hiệu trưởng và mẹ mình cũng ở đó, với một danh sách những cuốn sách do người da đen viết và viết về người da đen. Mình được thông báo là cô giáo của mình đã được gọi tới và cá nhân thầy hiệu trưởng cũng đã xin lỗi vì những lời nói đó của nhân viên. Mẹ đưa cho mình danh sách những cuốn sách và để mình quay trở lại lớp sau khi đã ôm và hôn mình.

Được rồi, mình phải làm gì đây? Bước vào lớp với nụ cười trên môi và một tờ danh sách trên tay, rồi đưa nó cho cô giáo như đưa một quả táo ngon lành sao? “Thưa cô Bigot, em chỉ muốn đưa cô danh sách những cuốn sách tuyệt vời. Em hy vọng là chúng không có liên quan gì tới thuốc phiện, thông dâm, tình dục hay những lời nguyền rủa, thóa mạ. Ngoài ra, em muốn cô biết em không hề có chút ác cảm nào với cô và em vẫn trông chờ những bài giảng khai sáng của cô trong hai năm tới!” Đúng, đúng vậy đấy! Mình không thể tưởng tượng nổi mình có thể nói gì khác với người phụ nữ này và khi mình còn ở lớp chuyên Ngữ văn, mình còn phải là phát ngôn viên trong suốt quãng đời sự nghiệp học hành cấp ba của mình.

Mình kể cho Alisa về tình thế tiến thoái lưỡng nan của mình và cô ấy kể cho mình nghe tất cả về lớp học Ngữ văn của cô ấy. Cô ấy khẳng định với mình rằng cô giáo của cô ấy mới là người thực sự xứng đáng với danh hiệu “nhà giáo dục”. Cô ấy đặt toàn bộ tâm huyết vào lớp học, quan tâm, lắng nghe và trên hết là không dán mác cho bất kỳ ai. Mình thật sự không quan tâm tới tất cả những việc khác, mình chỉ muốn không còn phải đóng vai “phát ngôn viên” cho tất cả những người Mỹ gốc Phi nữa.

Mình đã bắt đầu năm thứ ba của mình ở lớp của cô Gruwell như thế đấy. Đó là một câu chuyện cổ tích của cá nhân mình về điều huyền bí và sự nghi ngại, về lòng hận thù và chủ nghĩa anh hùng, về tai tiếng và sự hi sinh.

Thực ra, đó là câu chuyện về một người phụ nữ không hề quan tâm tới khuôn mẫu, có một cục tẩy xóa được cái dấu “Phát ngôn viên quốc gia cho hoàn cảnh của người da đen” trên trán mình. Và cô đã đổi nó thành “Phát ngôn viên cho Joyce Robert”.

Nhật ký 55

Nhật ký thân yêu,

Cả tháng trước, bọn mình chỉ học về các nhà văn Mỹ như Ralph Waldo Emerson và Henry David Thoreau. Emerson viết về đề tài niềm tin vào bản thân. Ông từng viết thế này: “Đã là người, phải là người không theo lẽ thói nào”. Lớp mình thực sự bị Emerson hấp dẫn vì cô Gruwell đang khuyến khích bọn mình trở thành những người suy nghĩ độc lập và thách thức uy quyền. Mình ngạc nhiên sao triết lý của ông lại có thể đúng với mình nhiều đến thế. Suốt bốn năm qua, mình đã luôn tự đổ lỗi cho bản thân vì những việc mình không thể nào kiểm soát được. Đó chỉ là những bi kịch không mong đợi, giáng thẳng xuống đầu mình. Mình vẫn luôn đổ lỗi cho mình vì cái chết của bà.

Mình chỉ mới 12 tuổi khi bà mất vì bị bỏng nặng bởi ngọn lửa được cho là do bố mình gây ra. Bà bị bỏng từ đầu tới chân. Bố rót dầu vào người bà và bật lò sưởi trong bếp lên. Bà bắt lửa ngay lập tức. Khi mình nhìn thấy bà, bà đã bị phỏng rộp hết cả người và tóc bà đã cháy sém hết cả. Da bà đã cháy đen và tróc ra từng mảng. Bà khóc, nước mắt lăn dài trên má. Mình có thể nghĩ thấy mùi da thịt bà bị cháy.

Mình có cảm giác tim mình muốn vỡ tung và bụng mình quặn thắt lại, vì mình cảm nhận được bà sắp mất. Cảm giác mất đi hai người mà mình thương yêu nhất trên thế giới này khiến mình như chết từ bên trong.

Trực thăng đến và đưa bà tới một bệnh viện khác.

Mình và dì chỉ biết đứng đó nhìn cho tới khi trực thăng khuất dạng. Mình thấy yếu tới mức gần như không đứng nổi. Mình nhìn sang dì. Người dì run lên. Mình không muốn về nhà, vì mình biết cuối cùng mình cũng phải đối mặt với bố. Khi tới gần ngôi nhà của bố, mình nhìn thấy cảnh tượng giống như một đám đông đang giận dữ có thể tấn công bất cứ lúc nào. Mình có thể nhìn thấy bố đứng ở cửa sổ, tay cầm một con dao. Mình ghét ông ta. Ông ta khiến mình sợ run vì mình biết ông ta muốn giết bà. Đám đông đang gào thét chửi vào mặt ông ta và ông ta cũng chửi lại.

Cuối cùng, cảnh sát cũng đến và họ gõ cửa. Mình đứng đó, cố di chuyển để ông ta không nhìn thấy mình, nhưng chân mình dường như tự nắm quyền kiểm soát, chúng không để mình di chuyển. Nước mắt lăn dài trên má mình. Mình nhìn họ còng tay ông ta, đọc cho ông ta biết những quyền của mình và tống ông ta vào thùng sau xe. Mình nhìn cho tới khi chiếc ô tô đi khuất dạng. Lúc đó, mình đã biết cuộc đời mình sẽ thay đổi mãi mãi.

Mình đưa mắt nhìn mọi người, cố giấu cảm giác xấu hổ gần như được viết thành chữ trên mặt mình. “Sao ông ta lại làm điều đó? Điều gì khiến ông ta nổi điên như vậy?”, mình tự hỏi. Mình có rất nhiều câu hỏi, nhưng không ai có thể trả lời những câu hỏi ấy cho mình. Thậm chí mình nghĩ ông ta cũng không thể trả lời được. Ông ta đã dọa sẽ giết chết mình, nhưng ông ta lại giết bà thay vì giết mình.

Sau cái chết của bà, mình không thể ngừng đau lên được. Bất cứ khi nào mình bước đi, mặt đất là tất cả những gì mình nhìn thấy. Các thành viên trong gia đình thường xuyên nhắc mình nhớ về sự ra đi của bà. Mình tìm cách để chấm dứt nỗi đau và luôn tự hỏi mình những câu hỏi như “Sao bố mình lại xử sự như vậy? Sao ông ta lại để lại mình với mặc cảm tội lỗi đó? Mình không hiểu ông ta đang nghĩ gì nữa. Liệu ông ta có suy nghĩ cho mình không?”

Bố mình chỉ phải ở tù ba tháng. Đôi khi mình thấy bố rồi tới mức thậm chí mình còn không chắc liệu có đúng ông ấy đã giết chết bà không. Có lẽ, với mình thật khó để chấp nhận sự thật ấy, vì ông là bố mình.

Khi Emerson kết thúc bài luận của mình với câu “Vĩ đại là bị hiểu nhầm”, mình đã nghĩ không biết bao nhiêu người đã hiểu lầm mình. Không có ai thực sự hiểu mình cảm thấy như thế nào. Họ quá quan tâm đến suy nghĩ của bản thân họ. Mình thấy khó chịu vì họ thậm chí còn không tìm cách hiểu mình. Sâu thẳm trong tâm can, mình chỉ là một cô bé đang sợ hãi vì bị hiểu lầm. Có thể bị hiểu lầm cũng không phải điều gì tệ lắm. Giờ đã đến lúc mình phải học cách làm chủ và tự tin vào bản thân mình.

Nhật ký 56

Nhật ký thân yêu,

Một chiếc vỏ hộp sữa được ném ra, có ai đó hét lên

“Bọn da đen chết tiệt!”, một đám đông được hình thành và cuộc chiến bắt đầu. Đứa đấm, đứa đá, đứa ném đồ vào nhau. Cuộc chiến kéo dài khoảng ba phút, vậy mà có cảm giác như ba tiếng đã trôi qua. Chẳng hiểu

bằng cách nào mình có thể xoay sở thoát ra khỏi đám đông đó mà không phải đánh ai hay ném cái gì vào ai. Mình không cần phải tham gia vào cuộc ẩu đả đó, vì nguyên nhân của nó thật ngớ ngẩn. Khi đã đứng tránh ra xa, mình nhìn thấy giám thị và cảnh sát đang giải tán đám đông đó. Một phút sau, tiếng chuông mới chậm chạp vang lên, báo hiệu bữa trưa đã kết thúc. Đám đông miễn cưỡng bước vào lớp vì họ còn muốn nấn ná xem chuyện gì xảy ra với những kẻ mào đầu.

Hai người phải tới phòng của thầy hiệu trưởng, một là người Mỹ gốc Phi, một là người Tây Ban Nha. Thầy hiệu trưởng đành chỉ học cả hai, hy vọng giải quyết được vấn đề một cách nhanh nhất có thể, nhưng quyết định của thầy chỉ làm cho vấn đề thêm tồi tệ. Những người bạn của hai chủng tộc đó giờ đã ôm lòng thù hận với nhau.

Sau khi tan học, một mình mình đi bộ ra điểm chờ xe buýt. Mình để ý thấy có một vài người Tây Ban Nha đang đứng ở điểm chờ bên cạnh - chỗ mà những người Mỹ gốc Phi đang đứng chờ. Khi xe buýt đến, tất cả cùng bước lên xe và một cuộc chiến khác lại nổ ra. Lần này là hiệp hai. Một số anh chàng còn múa cây gậy đem từ lớp học nghệ thuật ra. Ít nhất mỗi bên có khoảng 20 người tham gia vào cuộc ẩu đả trên xe buýt này. Mình đứng dậy và dịch ra sau dây ghế. Có quá nhiều người ở trên xe buýt, tới mức chiếc xe đang lắc lư. Người lái xe buýt đã phải bảo là cô sẽ gọi cảnh sát, nhờ thế mà bọn Mỹ gốc Phi mới xuống xe.

Khi họ đang chờ chuyển xe buýt kế tiếp, một cậu nhóc người Tây Ban Nha băng qua đường để tới điểm chờ xe buýt đó. Cậu ta không nhìn thấy cuộc ẩu đả kia đã kết thúc, nhưng cậu ta thấy tình trạng căng thẳng, giận dữ trong đám đông khi đi ngang qua điểm chờ xe buýt. Khi cậu ta đi qua đám đông đó, có đứa nháy xô ra trước mặt, hất hàm hỏi: “Mày vừa nói cái gì?” Cậu ta chẳng nói gì cả. Cậu ta không trả lời mà chỉ cố gắng đi ngang qua.

Tên đứng trước mặt cậu đột nhiên giơ tay đâm thẳng vào mặt cậu. Cậu ngã dúi dúi vào bụi cây, những tên còn lại đồng loạt xông vào. Có 20 tên hung dữ cùng đánh một cậu bé. Có đứa nào đó túm cổ cậu, lôi xềnh xệch ra ngoài đường. Chúng bắt đầu đá, đâm túi bụi vào mạng sườn vào mặt vào bất cứ chỗ nào trên người cậu mà chúng có thể đâm được. Có đứa chộp lấy cái thùng rác bằng kim loại, nện thẳng vào mặt cậu. Giao thông bị tắc nghẽn, một chiếc xe buýt đỗ ở điểm dừng bên kia đường. Người lái xe buýt bước xuống giúp cậu bé. Ông ấy đã hét lên: “Thôi ngay, mấy thằng oắt con”. Có đứa quay lại, đâm thẳng vào mặt người lái xe buýt, ông ta liền chạy vào cửa hàng gần đó và gọi điện cho cảnh sát. Có một người phụ nữ cũng dừng xe và giúp cậu bé, nhưng cũng nhận được một cú đâm vào mặt cho nỗ lực của mình. Ngay khi người phụ nữ trở lại chiếc xe của bà thì cảnh sát đến, chấm dứt cuộc hỗn chiến.

Cậu bé kia nằm bất tỉnh, gãy cả chân, tay và lưng.

Mình đã chứng kiến cảnh cậu bé được đưa vào viện và cũng chứng kiến cảnh những kẻ thủ ác bị bắt.

“Sao mình không làm gì để giúp cậu bé đó?”, mình tự hỏi. Có lẽ là vì mình sợ hậu quả. Nhiều khả năng mình cũng sẽ bị đám đông nện cho như tử. Kể cả có bị thương, mình cũng ước giá mà mình đã làm gì đó. Nếu cô G phát hiện ra rằng mình chỉ đứng đó mà không làm gì, cô chắc sẽ thất vọng vì mình lười. Suy cho cùng, mình vẫn chưa phải là một người tự tin vào bản thân cho lắm. Mình chỉ hy vọng cô không phát hiện ra.

Nhật ký 57

Nhật ký thân yêu,

Cuối cùng thì hôm nay mình cũng hiểu được ý nghĩa thật sự của từ tự tin vào bản thân. Ở lớp, cô Gruwell phát cho mỗi người một bảng tự đánh giá yêu cầu chúng mình phải tự điền chữ cái đánh giá thứ hạng bản thân vào đó, sau đó viết một vài lời ngắn gọn giải thích tại sao chúng mình cho rằng chúng mình đáng được hưởng thứ hạng đó. Ngay lập tức và gần như không do dự, mình viết “F”.

Mình có một vài vấn đề ở nhà và gần đây đã bỏ rất nhiều buổi học. Mình mới biết là mẹ mình mắc một căn bệnh có tên là lupus[4]. Tất cả những gì mình biết là nó ảnh hưởng tới thận của mẹ và làm mẹ yếu tới mức không thể trông chừng đứa em nhỏ của mình, cũng không thể làm bất cứ việc gì vì căn bệnh đó. Vậy nên, thay vì tới trường, mình thường ở nhà giúp mẹ, vì mẹ cần mình. Bất kể lý do của mình là gì đi chăng nữa, mình cũng nghĩ cô Gruwell sẽ đánh trượt mình. Mình thấy buồn chán, xấu hổ, nhưng xen vào đó là cảm giác có chút tự hào vì mình đã thành thật.

[4] Lupus ban đỏ hệ thống là một bệnh tự miễn của mô liên kết, có thể ảnh hưởng đến mọi bộ phận cơ thể. Lupus ban đỏ hệ thống gây nguy hiểm nhiều nhất cho tim, các khớp, da, phổi, các mạch máu, gan, thận và hệ thần kinh.

Mình ngồi ở ghế, thất vọng vì không biết tình trạng của mình sẽ kết thúc thế nào. Mình hoàn toàn không biết trên thực tế, đó mới chỉ là khởi đầu. Cô Gruwell tiến về phía mình và nói muốn nói chuyện với mình ở tiền sảnh. Lúc đầu mình cứ nghĩ cô sẽ đánh trượt mình, nhưng môn Ngữ văn của mình mới chỉ ở mức “bập bõm” như những thầy cô khác vẫn thường gọi, thì mình có thể làm gì khác được? Mình tưởng tượng cô sẽ cho mình một bài “giáo huấn” giống như những thầy cô khác: “Em trượt, nhưng tôi biết em cũng sáng dạ, vậy nên hãy bắt đầu học hành chăm chỉ đi. Được chứ?” Đôi khi

mình chỉ nói: “Cũng không tệ, đúng không ạ? Em đã trượt, vậy em có thể làm gì để thay đổi điều đó?” Nhưng vì đã nhiều lần bị mắng hoặc bị gạt đi vì câu hỏi đó, nên lần này mình giữ nó lại cho riêng mình. Mình bước vào tiền sảnh và ngay lập tức cô quay lại phía mình và nói: “Cái gì đây?” Cô giơ bảng đánh giá của mình ra trước mặt mình. “Em có biết điều này có nghĩa là gì không?” Mình không trả lời. Mình không biết phải nói gì. Ngay khi mình nghĩ cô đã tức điên lên rồi, cô lại trở nên điềm tĩnh và nói: “Chết tiệt! Cái này có nghĩa là thế đấy! Em chết tiệt, tôi chết tiệt và tất cả những người quan tâm tới em đều chết tiệt!” Ngay lập tức, cuộc đối thoại của mình trở thành con đường xuống địa ngục. Mình đã bị hất tung lên, bối rối, kinh ngạc và nói một cách ngắn gọn là mình sốc.

Trong suốt đời mình, chưa từng có ai dám liêu lĩnh nói với mình như thế. Mình chưa bao giờ được nghe một lời “động viên, cổ vũ” như thế này. Khi hai hàm răng của mình đã tìm được đường để trở lại đúng vị trí của chúng cũng là lúc điều cô ấy nói bắt đầu ngấm vào mình. Cô ấy đến để nói với mình rằng “cho tới khi mình có đủ dũng khí nhìn thẳng vào mặt và nói cô ấy là đồ chết tiệt, cô ấy cũng không để mình thất bại, kể cả điều đó có đồng nghĩa với việc ngày nào cũng phải tới nhà mình cho tới khi mình làm xong bài tập”. Mình không thể nói lại cô, vì thế mình chỉ đứng đó, mắt nhắm lệ.

Điều cô ấy đã chỉ cho mình hôm nay là người thật sự tin vào bản thân là người phải hành động, không trông chờ vào cơ may, mà mọi việc phải phụ thuộc vào chính bản thân mình. Cô đã cho mình biết rằng xin lỗi không mang lại thành công và khác biệt không phải thứ bạn có thể song hành cùng, mà là thứ bạn phải nhảy qua. Trở ngại duy nhất chính là những trở ngại mà bạn cho phép chúng tác động tới bạn. Một người thực sự tin vào bản thân sẽ tìm thấy điểm yếu của mình và củng cố nó. Mình muốn là một người tự tin vào bản thân, bây giờ và mãi mãi.

Nhật ký 58

Nhật ký thân yêu,

Lớp mình đang đọc một phần cuốn Bắt trẻ đồng xanh[5] (The catcher in the Rye), trong đó Holden Caulfield kể về vụ tự tử của bạn mình. Holden, người không quan tâm về bất cứ việc gì hay bất cứ ai có vẻ như thật sự buồn bã vì cái chết của người bạn. Trước đây, mình không bao giờ nghĩ về hậu quả hay tác động của việc tự sát đến bất kỳ người nào. Tất cả những gì mình nghĩ tới chỉ là sự thất bại của chính mình.

[5] Bắt trẻ đồng xanh: tiểu thuyết đầu tay của nhà văn Mỹ J. D. Salinger. Tác phẩm là chuyện kể của nhân vật chính Holden Caulfield trong những ngày cậu ở thành phố New York sau khi bị đuổi khỏi Pencey Prep, một trường dự bị đại học. Xuất hiện lần đầu tiên tại Hoa Kỳ năm 1951, tác phẩm này đã gây ra tranh cãi lớn vì đã sử dụng nhiều ngôn từ tục tĩu, mô tả tâm lý chán chường và vấn đề tình dục của tuổi vị thành niên. Nhân vật chính của Bắt trẻ đồng xanh, Holden Caulfield, đã trở thành hình tượng cho sự nổi loạn và thách thức của thanh thiếu niên Mỹ.

Mình có một vấn đề. Suốt hai năm qua, mình bị giày vò bởi một căn bệnh xuất hiện trong gia đình mình. Khi mình lên bốn, mẹ mình được chẩn đoán là “suy nhược lâm sàng” do cân bằng hóa học. May mắn là mẹ đã tìm sự trợ giúp trước khi quá muộn. Mẹ nhận được trợ giúp y tế và được chữa trị với sự giúp đỡ của một loại thuốc điều trị có tên là Amitriptylin[6].

[6] Amitriptylin là thuốc chống trầm cảm ba vòng, làm giảm lo âu và có tác dụng an thần.

Giờ căn bệnh này - kẻ thù của gia đình mình - lại quay trở lại để tuyên bố một nạn nhân khác. Năm ngoài sự mong đợi của mình, mình đã bị bắt làm tù binh của nó - và mình có cảm giác như mình đang bị trừng phạt vì một tội ác không phải do mình gây ra. Cơn ác mộng đáng sợ nhất của mình giờ đã trở thành sự thật. Ý nghĩ tự kết liễu đời mình luôn hiển hiện trong tâm trí mình, “24/7”. Không ngày nào qua đi mà kẻ thù không gieo rắc suy nghĩ tự tử vào đầu mình. Mình rối bời - và mình bị tổn thương. Không một lời thông báo, kẻ thù của mình đã kiểm soát cơ thể và tâm hồn mình, biến mình thành một con rối. Suy nghĩ - và cả cảm xúc của mình đều bị tái tạo thành những nỗi lo đáng sợ nhất. Mình bắt đầu kêu khóc và gào thét chẳng vì lý do gì, bắt đầu bùng nổ những cơn giận không sao giải thích nổi chất chứa từ sâu bên trong mình. Mình chỉ còn cảm thấy vô nghĩa, chẳng có chút hy vọng sống nào.

Thậm chí mình đã từng một lần tự kết liễu đời mình, vì mình nghĩ chẳng còn lựa chọn nào khác. Đó là ngày mà mình và mẹ cãi nhau nảy lửa.

Giờ nghĩ lại mới thấy chuyện đó thật giả tạo. Giống như một trong những chương trình truyền hình cũ rích sau giờ học vậy. Sau cuộc cãi vã đó, mình không biết phải làm gì, cuối cùng mình bước vào bếp. Khi đặt chân vào đó, mình cảm giác như có một cơn gió lạnh thoáng qua. Mình đứng đó, trong bóng tối, tay nắm chặt con dao, dí vào cổ tay. Tim mình đập mỗi lúc một nhanh hơn khi mình giơ tay kia ra. Mình kéo cánh tay áo, để lộ phần cổ tay. Mắt mình tối sầm lại. Mình nhìn xuống và nhận ra con dao chưa hề cắt đứt da thịt mình. Con dao ấy quá cùn.

Nhật ký 59

Nhật ký thân yêu,

Mình sắp kể cho bạn nghe về một chuyện ngớ ngẩn mà mình đã tự chui đầu vào cách đây hai ngày. Mọi chuyện bắt đầu từ khoảng một tháng trước khi mình được giao nhiệm vụ đọc cuốn *Bắt trẻ đồng xanh*. Mình nhìn cái bìa đọc một màu trắng ấy và đặt nó xuống chiếc bàn vốn chỉ để bắt bụi. Mình tự hỏi: “Cuốn sách này có thể dạy mình được gì chứ?” Mình thực sự chẳng thích thú gì với việc phải đọc cuốn sách này, nhưng chẳng hiểu sao mình lại cầm nó lên. Như mọi khi, mình lại đọc phần cuối trước. Sau khi nhìn qua danh sách từ vựng mà tác giả J. D. Salinger dùng, mình đã bị hấp hồn. Mình tự nhủ: “Trời ơi! Cuốn sách này đúng là kiểu của mình!” Ngay lập tức, mình có cảm giác ngưỡng mộ tác giả không chỉ vì văn phong độc đáo của ông mà còn vì ông không cố nhồi nhét vào đó những thông điệp sáo rỗng ngu ngốc. (Bạn biết đấy, cái kiểu cố để cứu văn thể hệ trẻ ngày nay ấy.) Kiểu viết nhạt nhẽo ấy chỉ khiến mình muốn ói mà thôi.

Chà, mình đã đọc cả cuốn sách đó. Mình ngạc nhiên khi phát hiện ra sao mình có thể liên quan tới anh chàng Holden - nhân vật chính - đến vậy. Khi giới thiệu cuốn sách, cô Gruwell đã nói rằng lớp mình có rất nhiều Holden. Giờ mình đã hiểu ý cô là gì. Giống như Holden, mình cũng nghĩ rằng mọi người xung quanh mình hình như đều giả tạo. Mình tới trường với một đồng những kẻ chỉ biết tuân thủ. Tất cả những nơi mà mình nhìn, mình đều thấy vô vàn những thứ được gọi là kiểu mẫu hoàn hảo. Giáo viên giống như những nhà quản lý điều hành nhà máy kiểm soát trí tuệ vậy.

Với bố mẹ, liệu họ có nghĩ mọi động thái của mình đều nằm trong kế hoạch nhằm chọc tức họ không? Bố mẹ mình nói chuyện với mình như thể mình vẫn còn là một đứa trẻ con vắt mũi chưa sạch, chưa biết gì về cuộc sống vậy. Mình có cảm giác cần phải chạy trốn. Mình đã chán ngán tất cả những nguyên tắc đè nặng lên người mình rồi. Mình không muốn chơi trò chơi cũ rích, rẻ tiền của họ nữa. Vì vậy, đây chính là lúc cuộc hành trình trốn thoát khỏi “hệ thống” của mình bắt đầu. Dù sao thì điều đó cũng đáng để mình nỗ lực.

Một buổi tối, mình và hai người bạn gái đang ngồi xem ti vi và nói chuyện. Bạn biết đấy, những chuyện của con gái ấy mà. Chợt chuông điện thoại reo. Là mẹ mình.

Mẹ gọi chỉ để hỏi mấy giờ mình có mặt ở nhà. Mình xin thề, mẹ đúng là một gã thám tử đáng ghét, lúc nào cũng theo dấu mình. Mình nói với mẹ là một tiếng nữa mình sẽ về. Nhưng một tiếng trôi qua và mình không muốn về nhà. Vậy là thay vì về thẳng nhà, mình và hai người bạn lại lái xe ra bãi biển. Mình chẳng hiểu sao, nhưng có lẽ là ở khoảng giữa nhà của bạn mình và bãi biển, cuối cùng bọn mình lại có mặt ở Las Vegas. Mình nghĩ chắc bọn mình đã rẽ nhầm ở đâu đó. Ồ không, mình đùa đấy, đó chỉ là lời giải thích của mình dành cho mẹ thôi. Thật không may là mẹ đã chẳng tin. Sự thật phải là thế này: Người bạn thân nhất của mình chưa bao giờ tới Las Vegas và lúc ấy, đó có lẽ là một ý tưởng không tồi. Bọn mình đã tới Las Vegas ngắm cảnh mặt trời mọc lên từ phía sau những sòng bài. Mỗi lần tới Las Vegas, bọn mình thường đi lòng vòng, chụp ảnh, chụp ảnh và chụp ảnh, chụp rất nhiều ảnh. Mình không thể đánh bạc, vì mình mới 16 tuổi. Sau đó mình đã gọi điện về nhà. Mình buồn bực và hơn nữa, mình đã đi cả đêm. Mình đoán chắc mẹ sẽ giận lắm. Mẹ giận điên, thậm chí còn dọa sẽ gọi điện cho cảnh sát Las Vegas và báo biển số xe của bạn mình. Điều đó sẽ phá hỏng toàn bộ cuộc hành trình của bọn mình mất. Sau cuộc nói chuyện thẳng thắn với bà mẹ già yêu quý của mình, bọn mình đã quyết định thử một thứ mà tối hôm trước bọn mình không thử. Sau bữa sáng tuyệt vời tại một trong những nhà hàng 5 sao ở Las Vegas, bọn mình đã quay xe hướng về nhà.

Không như Holden, mình thoát được “cuộc điều tra”. Dù mình đã khiêu khích mẹ bằng cách cầu xin “Mẹ gửi con đi, đi đâu cũng được, tới trại cải tạo hay cái gì đại loại thế cũng được. Bất cứ đâu, miễn là không phải nơi này”. “Nhưng con chẳng có gì sai cả”, mẹ vẫn khẳng khẳng. Và mình đã

nói: “Con cần phải đi, con đã chán ngán tất cả mọi thứ và tất cả mọi người rồi”.

Nhưng nơi xa nhất mà mẹ “gửi” mình tới chính là căn phòng chết tiệt của mình.

Nhật ký 60

Nhật ký thân yêu,

Hôm nay, điều kỳ cục nhất đã xảy ra: Mình được John Tu mời về làm việc! Mình không thể tin được là mình sẽ được làm việc cho một triệu phú. Cách mình nhận được công việc đó cũng thật điên khùng.

Bọn mình có một bữa tiệc thật lớn ở Bruin Den cùng với cha mẹ. Cô Gruwell thật sự là người trong gia đình và bọn mình thường tổ chức những bữa tiệc có sự góp mặt của tất cả các gia đình. Bố của cô, mẹ kế của cô và em trai cô giờ thực sự là một phần của gia đình bọn mình. Bữa tiệc này là một cơ hội để cả gia đình mình gặp gỡ John Tu và cảm ơn ông vì sự giúp đỡ của ông.

Sau khi bữa tiệc kết thúc, mình hỏi ông có cần đi nhờ ra chỗ đậu xe của ông không. Chỉ có năm dãy nhà thôi, nhưng mình không muốn ông cùng vợ và hai con phải đi bộ lúc muộn thế này trong khu phố của bọn mình. Với một triệu phú như ông, mình sợ ông sẽ bị bắt cóc.

Khi hỏi ông có muốn đi nhờ không, mình thực sự không nghĩ là ông sẽ nói có. Khi ông nhận lời, mình chỉ muốn nói “Chết tiệt!”. Mình chết lặng, vì mình chỉ có chiếc xe cũ từ những năm 78 - kém xa con Mercedes thời

thượng của ông. Khi ông ngồi vào xe của mình, mình thấy rất xấu hổ vì xe của mình chỉ có một ghế lái ở hàng ghế trước. Ghế dành cho khách đã bị mất trộm. Chỉ có một khoảng trống to đùng, cũ kỹ ở phía trước. Xe mình thậm chí còn không có đài, không có gương chiếu hậu. Cửa trước còn có một vết nứt to, rõ vô duyên. Nó đã làm mình mất điểm. Khi bước vào xe, John đã nói: “Thật thoải mái! Giống như một chiếc xe hòm vậy!” Ông nhào người lên phía ghế của mình. Ghế sau xe mình không phải làm bằng da, nhưng ông lại ngồi vắt chéo hai chân như thể ông là người chủ của chiếc xe vậy. Rồi ông nói ông chỉ ước lúc bằng tuổi mình ông có thể lái một chiếc xe như thế này, nhưng ông chỉ có xe đạp để đi thôi. Chà, không phải ông vốn đã là triệu phú - đúng như mình nghĩ! Gia sản của ông kiếm được thực sự là nhờ làm việc chăm chỉ. Điều đó thực sự có ý nghĩa với mình. Giống như ông đang nói với mình rằng đừng cứ mãi ở cấp độ này và lái một “chiếc xe thùng” 200 đô khi mà mình có đủ khả năng để lái một chiếc Mercedes.

Khi tới chỗ xe ông đỗ, ông không những chỉ cảm ơn mình, mà còn hỏi mình có muốn làm cho công ty máy tính của ông không. Một công việc ư? Trước giờ mình chưa bao giờ có một công việc. Ông nói mình có thể học một thứ gì đó mới... và giờ mình không thể chờ tới lúc bắt đầu sự nghiệp mới của mình và lái cuộc đời mình sang một hướng khác!

Nhật ký 61

Nhật ký thân yêu,

Hôm nay ở lớp, bọn mình đã thảo luận những tiêu chuẩn kép ứng cho cả nam và nữ như thế nào. Bọn mình đã nói về việc đàn ông có thể đạt được bất cứ thứ gì họ muốn, nhưng khi phụ nữ làm vậy, họ sẽ bị xem thường, thậm chí là bị sỉ nhục. Cô Gruwell giới thiệu với cả lớp cụm từ “chứng ghét

phụ nữ” và tất cả mọi người ở lớp đều nhao nhao: “Gì ạ? Cụm từ gì cơ ạ?” Thậm chí một cậu ở góc lớp còn nói: “Cô nói gì cơ? ‘Chúng hét-hụ-nữ’ ấy ạ?” và cười toáng lên.

Cô Gruwell chủ trì một cuộc tranh luận có tên là “Chúng ghét phụ nữ hay Làm hại người khác?” Cô bắt đầu bằng việc cho bọn mình phân tích hình bìa của album Snoop Doggy Dogg với những nhân vật hoạt hình đại diện cho chó đực và chó cái. Chó đực đứng ở trên đỉnh “ngôi nhà chó”, còn chó cái lại ở tận dưới đáy. Trong suốt bộ phim, chó cái luôn bị gọi là “ba bớp”, thậm chí còn bị đá ra khỏi ngôi nhà chó trong hình minh họa cuối cùng. Tất cả các bạn nữ đều cảm nhận được rằng bộ phim hoạt hình này đã thể hiện suy nghĩ đàn ông coi mình là người đứng trên tất cả mọi thứ như thế nào. Mình nghĩ đã đến lúc đàn ông phải tôn trọng phụ nữ thay vì xem thường họ. Mình chẳng hiểu tại sao phụ nữ lại cho phép đàn ông chà đạp lên họ và xem họ như một món đồ thay vì trân trọng họ như kho báu. Nhưng chuyện đó sẽ chẳng bao giờ thay đổi nếu phụ nữ không tôn trọng chính bản thân mình hơn.

Nếu bạn đang tìm ai đó có thể cho bạn một ví dụ về chúng ghét phụ nữ, gia đình mình có thể là ví dụ điển hình nhất. Những người anh họ của mình được khuyên bảo như thế này: “Nhớ lừa được cô bé Jimmy đó nhé!” hoặc “Tán càng nhiều gái càng tốt!” Vì mình là con gái duy nhất trong gia đình nên lời khuyên duy nhất mình nhận được là phải khép chân lại. Chính vì vậy, khi mình để mất sự trinh trắng của người con gái, đó cũng là ngày tàn của thế giới.

Mình và bạn trai đã hẹn hò được hai năm trước khi bọn mình quyết định quan hệ. Đến thời điểm được xem là khoảnh khắc vô cùng đặc biệt, mình cứ nghĩ sẽ nhận được những nụ hôn, những cái vuốt ve âu yếm. Nhưng sự thật là chỉ có năm phút. Sau khi kết thúc, mình nhìn bạn trai và hỏi: “Chỉ có

vậy thôi sao?”. Mình cứ nghĩ mất trinh là cái gì đó đáng giá hơn cơ. Thay vào đó, nó lại là điều khiến mình thấy hối tiếc.

Giờ mình không còn trong trắng và tất cả mọi người đều nhìn mình như thể mình là một con chó cái hư hỏng.

Tất nhiên, nếu mình là con trai, hẳn mình đã nhận được khối lời chúc mừng. Mình ước gì mọi chuyện khác đi, nhưng không thể.

Nhật ký 62

Nhật ký thân yêu,

Hôm nay là một ngày thay đổi cuộc đời mình. Ngay khi bước vào tiết học thứ hai của lớp cô Gruwell, mình đã cầm cuốn Màu tía - cuốn tiểu thuyết của Alice Walker lên. Mình bắt đầu đọc, đọc tiếp, đọc nhiều hơn và phát hiện ra mình không thể nào đặt nó xuống được. Chuyện thật căng thẳng và phức tạp. Mình đọc thật chậm, vừa đọc vừa tự hỏi không biết cô ấy là ai, cô ấy đã đi đâu. Trước đây mình chưa bao giờ gặp cô ấy, cũng chưa bao giờ ở nơi cô ấy từng ở. Nhưng bất chấp tất cả những điều đó, Celie vẫn thân thương một cách lạ lùng. Cuộc sống không dễ dàng chút nào với Celie, nhưng cô ấy biết cách sống sót. Cô ấy cần một chút giúp đỡ để vượt qua.

Hãy nghĩ về điều đó, mình thực sự biết Celie là ai...

Chú Joe của mình không giống bất kỳ người chú nào. Chú rất tốt bụng, quan tâm tới người khác, là người biết lắng nghe, là người hiểu biết, rất đẹp trai và trên tất cả, chú luôn biết cần phải nói gì khi mình đau khổ. Chú luôn ở bên khi mình cần một vòng tay ấm áp, chân thành và yêu thương. Về cơ

bản, chú là người hùng của mình. Mình yêu chú Joe, bằng tất cả trái tim mình.

Cả nhà mình sống trong một căn hộ nhỏ. Vì vậy, mình, chú Joe và các em trai ngủ chung ở phòng khách. Ánh trăng soi rọi căn phòng nhỏ của chú cháu mình và mùi của cây thông Giáng sinh mới chặt len lỏi khắp mũi mình. Cuộc sống không thể nào tốt hơn, mình nghĩ vậy...

“Hmm? Cái gì thế? Ai đang sờ người mình thế này?” Dù có là ai thì mình cũng không thích... đó là chú Joe. Chú ấy đang làm gì mình vậy? Bất kể là làm gì, mình cũng muốn chú ấy dừng lại. Mình mở miệng, định bảo chú dừng lại, nhưng không sao thốt nên lời. Cảm giác như cả tấn gạch đá đang đè lên người mình, chặn đứng luồng không khí từ phổi mình, khiến mình không thể nói được gì.

Mình có thể cảm nhận được cơ thể chú ở ngay sát bên mình và hơi thở của chú càng lúc càng nóng bừng thêm. Chú đang chạm vào người mình ở những chỗ mà mình không biết là nó có thể khiến mình thấy kinh tởm đến thế. Mình không thể nhúc nhích. Người mình cứng đờ, cứng như đá khi chú từ từ đưa tay lên trên, luồn vào trong áo sơ mi của mình và xoa lưng, xoa ngực mình. Chú cố giữ mình nằm ngửa, nhưng mình không chịu.

Càng lúc chú càng tiến gần mình hơn. Thậm chí mình có thể cảm nhận da chú chạm vào da mình. Mùi mồ hôi của chú, cùng với cảm giác lưỡi chú đang trượt trên da mình khiến mình chỉ muốn khóc. Cổ họng mình nghẹn ứ như có một cục gì đó chặn ngang và cho tới tận ngày hôm nay vẫn không có thứ gì có thể làm cái cục đó biến mất. Chú Joe chưa bao giờ thô bạo với mình, chính điều đó đã khiến mình thấy khó có thể xác định được điều chú ấy đang làm với mình là đúng hay sai. Trái tim mình như tan vỡ khi nghĩ chú ấy có thể làm hại mình. Mình chỉ là một cô bé, nhưng mình biết điều

chú đang làm với mình là sai. Nhưng tại sao? Chú Joe là người tốt nhất mà mình biết... Sau khi xâm hại mình, chú ra rớt nước. Ngay khi nghe tiếng nước chảy trong phòng bếp, lòng căm thù mình dành cho chú cũng lớn dần lên. Có vẻ như chú khát và thậm mệt sau khi đã thỏa mãn thú tính của bản thân, đồng thời khiến mình có cảm giác mình là sinh vật bẩn thỉu nhất trên đời này.

Mình phải suy nghĩ rất nhanh. “Phải làm gì, phải làm gì đây?” Mình đứng dậy, lên ghế nằm ngủ trước khi ông ta quay lại. Mình không muốn chú đi xa hơn những gì vừa làm. Chú Joe quay trở lại và chui đầu vào chiếc áo ba lỗ. Chú nhìn thấy mình trên ghế và hỏi mình có chuyện gì. Mình nhìn chú vài giây và trả lời: “Không có gì... Chỉ là cháu không ngủ được”. Mình muốn khóc thật to. Mình muốn cả thế giới này, cả vũ trụ này biết rằng mình sợ. Rằng mình cần một vòng tay để ôm mình, rằng mình muốn chết... nhưng mình có thể tìm đến ai đây? Người duy nhất mình có thể nói chuyện lại khiến mình bị tổn thương.

Mình ngồi đó một lúc lâu trong khi chú Joe lăn ra ngủ. Mình không dám chớp mắt. Sáng hôm sau, mình nghe tiếng bố mẹ thức dậy và chuẩn bị đi làm. Mình không bao giờ có thể quên cảm giác vô vọng khi mẹ hôn chào tạm biệt mình lúc ấy. Chú Joe ngày nào cũng ở nhà trông mình và em. Hôm nay thì khác, nhưng chú vẫn hành động như thể chẳng có chuyện gì xảy ra. Chú vẫn là ông chú “dễ thương” mọi khi vậy.

Mình rất giận, giận tới mức không nghĩ thông suốt được. Mình từ chối, không làm bất cứ việc gì chú bảo mình làm. Chú hành động như thể muốn đâm mình. Mình tức điên người và lao vào phòng khách, vừa khóc vừa gào thét mình ghét chú tới mức nào. Đau đớn làm sao khi chính chú là người đã thay đổi cách mình nhìn nhận về bản thân. Chú đã phá hủy điều duy nhất mà mình tin tưởng. Chú đã phá hủy niềm tin mình dành cho chú.

Tất cả những gì chú có thể làm là ra sức xin lỗi và một lần nữa, mình lại bị xiêu lòng. Đôi mắt chú có vẻ rất thành khẩn. Chú thực sự nghĩ rằng chú chẳng làm gì sai. Thời gian nặng nề trôi qua. Mình chỉ có thể thở phào nhẹ nhõm khi mẹ về. Chỉ khi đó mình mới dám đi tắm, mới dám gột rửa cảm giác ghê tởm trên cơ thể mình. Ngay khi ra khỏi phòng tắm, mình đã kéo mẹ vào phòng và kể cho mẹ nghe mọi chuyện. Mối quan hệ giữa mình và chú Joe không bao giờ còn như trước được nữa.

Celie bị xâm hại, bị làm nhục, bị hãm hiếp, nhưng vượt qua tất cả, cô vẫn giữ cho mình sự trong trắng! Từ tất cả những nỗi kinh hoàng này, Celie đã có được dũng khí. Dũng khí để đòi hỏi nhiều hơn, để cười, để yêu và cuối cùng là để sống.

Giờ mình đã biết chắc chắn Celie là ai. Celie đã và sẽ luôn là mình... và mình sẽ sống sót.

Nhật ký 63

Nhật ký thân yêu,

Nếu bạn nhìn vào mắt mình, bạn sẽ thấy một cô bé đáng yêu.

Nếu bạn nhìn vào nụ cười của mình, bạn sẽ cảm nhận được một điều:
Chẳng có gì không ổn.

Nếu bạn nhìn vào trái tim mình, bạn sẽ thấy những nỗi đau.

Nếu bạn kéo ống tay áo của mình lên và nhìn vào cánh tay mình, bạn sẽ thấy những vết bầm tím.

Bọn mình vừa mới bắt đầu đọc cuốn sách Màu tím và khi giọng đọc diễn cảm của cô Gruwell cất lên, mình chỉ muốn khóc.

Hoàn cảnh của Celie khiến mình nhớ tới mối quan hệ sặc mùi lạm dụng của mình với bạn trai - mối quan hệ đã thay đổi cuộc đời mình. Mình đã biến thành một khúc gỗ và mỗi lần mẹ hỏi mình “Đi chơi có vui không, con yêu?” khi mình bước qua cửa, mình đều trả lời một cách đơn giản là “Có ạ”. Sau đó mình về phòng riêng, nhìn khắp cơ thể để tìm những dấu vết chứng tỏ mình đã có một khoảng thời gian vui vẻ như thế nào.

Khi bò lên giường, thỉnh thoảng mình chỉ nằm đó và cố nhớ xem chuyện gì đã xảy ra. Mình chỉ cố nghĩ mình đã làm gì để gây nên chuyện này? Tại sao cậu ấy lại nổi điên lên như vậy? Mình cần phải làm gì? Khi nào thì chuyện này mới chấm dứt? Mình có thể nghĩ lại xem chuyện này bắt đầu từ đâu không? Từ lần xô đẩy đầu tiên, từ lần đầu tiên cậu ấy đánh mình, khi cậu ấy bắt đầu chửi mình, hay lần đầu tiên cậu ấy siết tay mình chặt tới mức hằn cả dấu tay lên đó?

Lúc đầu, khi chuyện lạm dụng này bắt đầu, nó chỉ là một cú đẩy nhẹ hoặc một cái vịn tay. Càng lúc mức độ càng tăng lên. Càng về sau cậu ấy càng đẩy mạnh hơn hoặc bấm móng tay hằn sâu hơn khi vịn tay mình. Mình cứ nghĩ cậu ấy chỉ đùa và hơi hiếu chiến một chút, nhưng sau đó cậu ấy lại bắt đầu quát tháo và chửi bới mình. Giọng cậu ấy đầy vẻ đe dọa và lời nói của cậu ấy như xé toạc cơ thể mình ra. Giọng cậu ấy khiến mình thấy rùng mình và sợ hãi tới mức không thể bước đi được.

Chỉ một bước sai lầm, cậu ấy có thể ngay lập tức như một quả bom hẹn giờ, chỉ chờ cơ hội để nổ tung. Mỗi khi bị “chạm nọc”, cậu ấy lại bùng nổ. Khi cậu ấy bùng nổ, cậu ấy lại đánh mình, lại đẩy mình, lại vịn tay mình và lại chửi mình những câu đại loại như “Đồ chó cái ngu ngốc, cô chẳng làm nổi việc gì nên hồn cả”.

Khi bọn mình cãi nhau, cậu ấy lại quát lên: “Tôi chỉ muốn đánh cho cô một trận!” Lần nào kịch bản cũng như thế này: Mình làm gì đó khiến cậu ấy tức giận, giọng cậu ấy trở nên hăm dọa, mắt cậu ấy long lên sòng sọc, rất đáng sợ và cậu ấy bắt đầu đánh mình. Đôi khi cậu sẽ dừng tay ngay lúc chuẩn bị tung ra một cú đấm thứ hai, nhìn vào năm đấm của cậu ấy, rồi đưa mắt nhìn mình và nói: “Ôi, Chúa ơi, em yêu, anh rất xin lỗi”. Thế đấy và cậu ấy lại ôm mình vào lòng, lại nói cậu ấy hối hận như thế nào và mình ngồi đó, sợ đến mức không dám di chuyển.

Khi năm đấm không còn hiệu quả nữa, cậu ấy chuyển qua kiểm soát. Cậu ấy bắt đầu nhốt mình trong nhà để xe nhà cậu ấy, hoặc nhốt mình trong phòng tắm để mình không thể bỏ đi được. Thỉnh thoảng cậu ấy còn tổng mình ra khỏi cửa và đuổi mình đi, nhưng ngay khi mình bước chân ra đến đường, cậu ấy lại chạy đuổi theo mình. Khi mình quay lại, cậu ấy lại cư xử như chưa từng có chuyện gì xảy ra. Và lần nào mình cũng quay trở lại - quay lại ngôi nhà của cậu ấy, quay lại với tình trạng bị lạm dụng, bị bạo hành và quay lại với cậu ấy.

Bọn mình thường hôn nhau nồng nàn và cậu ấy thường hơi phấn khích một chút. Cậu ấy muốn bọn mình quan hệ, nhưng mình luôn nói với cậu ấy là mình chưa sẵn sàng. Lần nào cậu ấy cũng lột hết quần áo của mình ra và nói: “Giờ chúng ta sẽ làm chuyện đó!” Sau đó cậu ấy lại dừng lại, đẩy mình qua một bên và bảo mình mặc quần áo vào.

Cậu ấy khiến mình thấy căng thẳng tới mức phát ốm, ốm thật sự. Khi cậu ấy gọi điện, nghe giọng cậu ấy qua điện thoại mình lại có cảm giác ghê tởm, nỗi sợ hãi len lỏi khắp toàn thân mình. Trên đường tới nhà cậu ấy

mình còn thấy tệ hơn. Bụng mình quặn lại và mình phải bảo bất kỳ người nào đang lái xe là hãy mở cửa ra để mình có chút không khí trong lành. Trước khi ra khỏi nhà, mình đã nôn tới vài lần và khi tới nhà cậu ấy, mình còn nôn thêm hai lần nữa. Cậu ấy nghĩ đó là do mình quá căng thẳng. Nhưng cậu ấy không bao giờ biết chính cậu ấy là người khiến mình thấy căng thẳng.

Mình vẫn không hiểu tại sao chuyện này lại xảy ra, hoặc tại sao mọi chuyện lại tệ như vậy. Tệ tới mức mình hoàn toàn không biết phải làm gì. Mình không thể nói cho ai biết. Mỗi lần bọn mình ở cùng nhau, chuyện lại càng trở nên tồi tệ hơn. Quan hệ của bọn mình trở nên tồi tệ nhất khi cậu ấy cầm con dao đuổi theo mình và hét lên: “Tao sẽ giết mày!”

Quãng thời gian xảy ra chuyện này thật giống như một cơn ác mộng mà mình không sao tỉnh giấc thoát ra được. Thật không may là bọn mình đã cho nhau những điều mà cả hai cùng thiếu. Mọi bức tức dồn nén trong cậu ấy bấy lâu nay cần phải trút lên đầu ai đó, còn mình là một quả bóng cảm xúc đang đi tìm một người thương yêu mình. Cậu ấy là vật an ủi, vỗ về mà mình cần.

Bọn mình giống như một tam giác lửa[7] vậy, cậu ấy là oxy, mình là mồi lửa, mình và bọn mình cùng tạo nên nhiên liệu. Tất cả hòa trộn vào nhau và bọn mình trở thành một ngọn lửa. Không hiểu vì sao bọn mình lại cần nhau để tiếp tục sống. Và chuyện của bọn mình cũng kết thúc hết như có ai đó dội nước vào ngọn lửa vậy. Nó đột nhiên bị dập tắt và tắt không một lời cảnh báo.

[7] Một biểu tượng trong ngành cứu hỏa.

Nhanh như lúc bắt đầu, chuyện đó đã kết thúc.

Nhật ký 64

Nhật ký thân yêu,

Đọc truyện Màu tím khiến mình có cảm giác không thoải mái, vì Celie luôn bị ông chú đánh. Mỗi khi đọc đến đoạn Celie bị đánh, mình lại nhớ lại cảnh mẹ bị ông bố dượng say xỉn của mình đánh gần đây.

Mình vẫn biết là mình phải cẩn thận và phải bảo vệ mẹ vì ông bố dượng của mình là một kẻ say xỉn tối ngày. Ông ta nhỏ con thôi, nhưng khi ông ta đã uống say, vóc dáng của ông ta không thành vấn đề nữa. Ông ta không quan tâm tới bất cứ thứ gì và luôn phá hủy bất cứ thứ gì chặn đường ông ta. Khi say, ông ta thật sợ mình. Vì thế, mình luôn cố để giữ được ông ta trong tầm kiểm soát. Nhưng không may là không phải lúc nào cũng vậy.

Mọi chuyện giữa họ bắt đầu trở nên căng thẳng, hệt như kẻ thù, vì vậy giải pháp của mình là tan học phải về nhà ngay. Một hôm, khi mình vừa về đến nhà, mẹ bảo mình là mọi chuyện đã vượt ra ngoài tầm kiểm soát và ông ấy đang chửi bới mẹ. Mẹ con mình đã tới nhà dì ăn tối để ông ta tỉnh tâm trở lại.

Tối muộn hôm đó, khi mình đang nằm trên giường nghĩ về những gì bọn mình đã được đọc trong lớp của cô G lúc chiều, mình bắt đầu nghĩ về

mẹ mình ở phòng bên kia. Mẹ mình - cũng giống như Celie - không thể tự bảo vệ mình chống lại một kẻ nghiện rượu. Mình nghĩ mình cần phải thức và lắng nghe xem giữa họ có xảy ra cái cọ gì không.

Đột nhiên, cuốn sách đã đi vào cuộc sống khi mình nghe thấy tiếng mẹ gọi mình. Vài giây sau, mình nghe tiếng Chát! Bốp! và “Buông tôi ra!”. Mẹ gọi mình. Khi mình mở cửa, mình thấy ông ta đang túm tay mẹ và đánh mẹ. Không kịp nghĩ gì, mình lao vào đẩy ông ta ra khỏi mẹ. Mình liếc nhanh khi mẹ chạy ra cửa, mắt mẹ ướt đẫm và ánh lên sự sợ hãi, hoảng hốt. Mình giận run và tức điên người.

Mình có cảm giác như bụng mình đang xoắn lại và lộn ngược lên, bàn tay và cánh tay mình run lên chưa từng thấy bao giờ. Cả tâm trí và cơ thể mình như đã sẵn sàng nhảy xổ vào gã đàn ông thối tha kia, cái gã đã cố làm đau người mà mình thương yêu nhất. Mình tự hỏi: “Mình phải làm gì đây? Mình có nên quay lại và đánh cho gã vô lại đó một trận không? Nhưng chuyện gì sẽ xảy ra nếu gã ta tấn công lại mình? Hay là mình nên đưa mẹ và em gái ra khỏi cái nơi chết tiệt này?” Mình chỉ có vài giây để quyết định. Và mình đã quyết định gọi em dậy, đưa em ra xe trước, sau đó mình quay lại đón mẹ.

Vô tình, Celie cũng rơi vào hoàn cảnh giống hệt mẹ mình, không có ai giúp ngăn chú Celie - không lạm dụng, bạo hành cô ấy. Nhìn thấy mẹ sợ hãi như thế, mình đã nghĩ tới tất cả những người phụ nữ giống như Celie - những người không có ai cứu giúp. Nhìn nỗi sợ hãi trong mắt mẹ, mình đã thề là sẽ không để ai có thể bạo hành mẹ, cả về thể xác lẫn tâm hồn, một lần nữa.

Trên đường tới nhà dì, mình lại nhìn thấy màu tía đó, giống như mình bị ám ảnh vậy. Màu tía ấy hắt ra từ đôi mắt của mẹ - đôi mắt bị ông bố dượng

bạo lực của mình đấm không thương tiếc. Đó là lúc mình bắt đầu hiểu rằng màu tía không chỉ là một loại màu mà cũng không đơn thuần là tên một cuốn sách.

Nhật ký 65

Nhật ký thân yêu,

Mình không thể tin được là hôm nay mình đã làm gì! Mình đã nói tất cả với họ! Ừm, không phải tất cả, nhưng cũng gần như là tất cả. Thật không thể tin được là mình đã tiết lộ nhiều tới mức nào! Mình có cảm giác cô Gruwell sẽ gọi mình. Mình biết cô ấy sẽ bảo mình đứng dậy và nói với tất cả mọi người. Chỉ là mình biết thế!

Cô Gruwell đã đưa một số học sinh ở trường Trung học Wilson tới buổi hội thảo chuyên đề về tính đa dạng ở trường Đại học Quốc gia. Bọn mình có nhiệm vụ dạy cho những sinh viên đã tốt nghiệp về tính đa dạng trong phòng học vì họ sẽ trở thành những giáo viên tương lai của nước Mỹ. Bọn mình không hề biết bọn mình đang được hàn gắn tình cảm. Một sự hàn gắn mà không số tiền nào có thể mua được.

Mình vẫn còn sốc. Mình vẫn được dạy là không bao giờ được vạch áo cho người xem lưng, không bao giờ được kể cho bất kỳ ai về bất kỳ chuyện gì xảy ra trong nhà mình, nhưng tối nay, mình cá là bạn sẽ nói mình đã để lọt tin tức ra ngoài. Mình biết cô Gruwell sẽ gọi mình vì đề tài bọn mình đang thảo luận. Mình biết có ít nhất hai hoặc ba người nữa cũng ở vào hoàn cảnh tương tự như mình. Nhưng cô đã chọn mình. Mình không thể thoát được. Mình đã co người lại, trốn sau người ngồi trước, hy vọng là cô Gruwell sẽ quên là mình có ở đó. Mình không có được cái may mắn đó. Cô

ấy chỉ tay khắp lượt lớp và hỏi: “Cô bé đâu rồi nhỉ? A, em đây rồi! Sao em không đứng dậy và kể cho những anh chị sinh viên của cô nghe một chút về trải nghiệm không gia đình của em?”

Chân mình vẫn còn run khi mình đứng dậy. Mình không biết phải nói gì với một căn phòng đầy những người lạ. Sao cô lại phải gọi mình đứng dậy nói với những người này chứ? Mình không nghĩ là họ sẽ nghe câu chuyện của mình, mà nếu có nghe, mình cá là họ cũng sẽ quên ngay khi họ về đến nhà. Mình chỉ muốn nói vài câu rồi ngồi xuống. Mình sẽ không kể tỉ mỉ và chi tiết về cuộc sống của mình. Mình chỉ muốn nói điều gì đó đại loại như “Chẳng có gì thú vị khi sống cảnh không nhà không cửa và vì thế, nếu là các anh chị, em sẽ không thử đâu”. Tất nhiên là cô Gruwell sẽ không đời nào chịu để mình nói như vậy.

Vì vậy, mình đã quyết định kể cho cả lớp nghe về bố mình. Mình cũng nói với họ rằng mình không nghĩ ông ta xứng đáng với làn da mà Chúa đã ưu ái ban tặng. Mình đã kể cho họ nghe ông ta đã khiến mẹ phải đứng đường như thế nào, vì ông ta không chịu kiếm việc nuôi mẹ con mình. Mình giải thích cho họ nghe “đứng đường” nghĩa là thế nào - là mẹ mình đã phải đứng ở góc đường với tấm biển “Không nhà! Sẽ làm việc để kiếm ăn”.

Mẹ đứng với tấm biển đó hàng giờ liền, trông chờ mọi người sẽ cho chút tiền để có thể mua thức ăn cho bọn mình. Mẹ đã đứng cả những lúc thời tiết nóng nhất và lạnh nhất chỉ để có chút gì đó cho bọn mình ăn. Khi mẹ mình về, ông bố “đáng kính” của mình lại trơ trẽn cướp hết tiền của mẹ để đi mua bia, mua thuốc và đặc biệt là mua cocain. Mẹ mình buộc phải nói dối, mẹ chỉ nói kiếm được một nửa số tiền mẹ thực sự kiếm được, để có thể dùng số tiền còn lại mua đồ ăn cả ngày cho bọn mình. Mình chẳng hiểu tại sao mẹ lại chịu đựng ông ta. Mẹ có đủ bằng cấp và điều kiện để có một công việc tốt. Nếu không có bố, mẹ đã chẳng dính đến thuốc phiện và mẹ cũng đã chẳng tin là mẹ không thể làm gì hơn là đứng ở góc đường xin tiền.

Mình đã hỏi cả lớp: “Các anh chị có biết ông ta đã làm gì không? Ông ta thu thập tất cả những chiếc vỏ chai bia, tái chế chúng rồi đem bán và lấy tiền để mua thêm bia”.Ồ, bạn không thể bảo là ông ta đang bảo vệ môi trường được. Ông ta bán cả thức ăn của bọn mình, để mặc bọn mình đói, lấy tiền để mua thuốc phiện. Sau khi đã trải lòng mình như mở một cuốn sách, mình không thể không gục xuống và khóc nức nở. Nói về bố khiến mình nhận ra cuộc đời mình thực sự mới chán làm sao. Trước buổi tối nay, chưa bao giờ mình thấy phiền lòng về chuyện đó, có lẽ vì mình đã quen với nó và có lẽ vì mình chưa bao giờ trông mong nó sẽ khác đi.

Lúc này mình đang khóc như điên. Mình không thể kìm lòng được và cũng chẳng ai có thể kìm nén mình được. Mình để ý có một vài anh ở góc lớp đã đứng dậy, bước ra khỏi phòng vì mình đoán họ “có gì đó trong mắt”, nhưng mình vẫn tiếp tục nói.

“Ông ta là kẻ ích kỉ!”, mình nói, vừa nói vừa nấc, vừa cố hít chút không khí. Ông ta không quan tâm tới ai ngoài bản thân mình. Ông ta tuyên bố ông ta quan tâm tới cậu con trai yêu quý của ông ta, nhưng ông ta không chịu tìm một công việc để con trai ông ta có được mẩu bánh mì vào bụng và ông ta cũng chưa bao giờ giặt quần áo cho nó. Ông ta cũng chẳng quan tâm là cậu con trai yêu quý của ông ta phải mặc một bộ quần áo đi học suốt cả tuần. Ông ta cũng chẳng buồn quan tâm là các con ông ta phải giặt quần áo trong bồn rửa mặt và giặt bằng xà bông tắm. Ông ta cũng đâu có quan tâm tới việc con cái ông ta phải ngủ ngoài đường, vì ông ta không chịu trả tiền thuê nhà. Ông ta chẳng quan tâm tới con trai ông ta hay bất kỳ người nào trong gia đình ông ta cả - thứ duy nhất mà ông ta quan tâm là thuốc phiện.

Lúc đó, người mình như sôi lên, mình chẳng quan tâm là mình đã nói với mọi người những gì về bố mình. Mình chỉ dốc hết bầu tâm sự và mình

cảm thấy thật dễ chịu. Mình tiếp tục kể cho cả lớp nghe bố mình đã gạ gẫm em gái mình và mình đã giận như thế nào khi mẹ không hề phản ứng gì khi biết chuyện đó. Thật ra mẹ nghi ngờ không biết em gái mình có nói đúng sự thật không. Điều đó đã chứng tỏ ông bố mình có quyền năng và có ảnh hưởng như thế nào tới mẹ mình.

Sau nhiều năm chôn chặt mọi điều trong lòng, mình giống như một quả lựu đạn. Nó đã phát nổ, nổ tung và khiến mình kiệt quệ về mặt tình cảm. Mình được giải thoát, mình thấy nhẹ nhàng, nhưng đồng thời mình cũng thấy sợ, sợ vì mình đã kể cho những người lạ này nghe gần như là toàn bộ chi tiết về cuộc đời mình.

Khi kể xong câu chuyện đời mình, mình loạng choạng ngồi xuống ghế vì mình gần như không thể đứng thẳng được nữa. Người bạn ngồi ghế bên cạnh đã ôm mình vào lòng - điều mình cần nhất vào lúc này. Những sinh viên đại học của cô Gruwell cũng xúm vào an ủi mình và mình cảm thấy họ không còn là những người lạ nữa.

Mình không thể tin được điều mình đã làm hôm nay. Mình đã kể hết cho họ! Không phải tất cả, nhưng cũng gần như tất cả. Thật không thể tin được mình đã tiết lộ nhiều tới mức nào. Mình biết cô sẽ gọi mình, mình biết thế... nhưng mình mừng vì cô đã gọi mình.

Nhật ký 66

Nhật ký thân yêu,

Tối nay, khi ngồi trong lớp của cô Gruwell ở trường Đại học Quốc gia, nghe những học sinh khác kể chuyện gia đình họ, mình không thể không

nghĩ tới gia đình mình. Thay vì lắng nghe, mình bắt đầu nhìn ra cửa sổ, dán mắt vào những chiếc xe đi lại khi nghĩ về cái chết của em mình - Kevin, một năm trước đây...

Kevin phải chuyển tới Bệnh viện nhi để tiến hành sinh thiết não vì một khối u chẩn đoán nhầm. Cuộc phẫu thuật kéo dài cả đêm. Cả tối đó mình chỉ biết ngồi trong bóng tối nhìn tấm bảng lớn đề chữ Hollywood từ tầng bảy bệnh viện. Mình thấy xe cộ tấp nập qua lại, ai lo việc của người nấy, họ chẳng quan tâm tới việc họ vừa đi qua một bệnh viện toàn trẻ em ốm nặng hoặc gần chết. Tất cả những gì mình có thể làm là ngồi ở phòng chờ và chờ.

Sáng hôm sau Kevin được đưa ra khỏi phòng mổ. Thằng bé được chuyển tới phòng chăm sóc đặc biệt và mỗi lần chỉ có hai người được phép vào thăm. Mình không biết phải trông chờ gì khi mình và mẹ bước vào. Khi nhìn thấy em, mình thấy người em được nối với rất nhiều loại máy. Một phần tóc của em đã bị cạo đi và đầu em phải băng bó. Cảnh tượng thật đáng sợ. Em vẫn chưa tỉnh. Nhìn em nằm đó, mình không biết phải làm gì.

Mình chỉ biết đứng đó và nhìn em. Mình sợ phải chạm vào em.

Vừa hồi phục sau khi qua phòng chăm sóc đặc biệt, người ta lại phát hiện ra Kevin đã bị liệt một nửa người bên trái. Họ lại chuyển em qua khu Vật lý trị liệu. Khu này nằm ở tầng sáu của bệnh viện, nhiều ánh sáng và nhiều màu sắc. Trông có vẻ hạnh phúc, không giống như những người đang điều trị tại đây. Khu này có rất nhiều trẻ em ốm, không thể đi lại hoặc thực hiện một hành động cơ bản nào đó, như chơi đồ chơi chẳng hạn. Giờ Kevin sẽ là một trong số trẻ em đó. Em phải ở khu Vật lý trị liệu này ba tháng. Mọi người hy vọng em có thể đi lại được, nhưng tiếc là điều đó không bao giờ xảy ra. Mình thực sự đau đớn khi nhìn em cố thực hiện một động tác đơn giản nhưng không thể.

Ngày nào mẹ cũng tới bệnh viện và ở lại đó. Khi đi cùng mẹ, cả ngày mình chỉ nhìn Kevin nằm trên giường hoặc trong khu Vật lý trị liệu. Khi nào có cơ hội, mình chỉ muốn bỏ đi. Mình chạy lên trần, lên tầng thượng, nhìn xuống thành phố và nghĩ về Kevin. Mình cũng nghĩ về bố mình nữa.

Mình muốn bố đưa mình đi khỏi nơi này. Đáng tiếc là bố không hề biết Kevin đang ở trong viện vì bố mẹ mình đã ly dị. Họ đã không nói chuyện với nhau suốt hai năm nay. Mẹ mình nghĩ rằng tốt nhất là không nói cho bố biết bệnh tình của Kevin. Mình muốn nói cho bố biết để mình có thể cảm thấy mọi chuyện sẽ ổn cả.

Nhưng mọi chuyện đã không ổn như mình nghĩ - và bí mật này đã trở thành sợi xích sắt trói buộc mình.

Từ bệnh viện, mình có thể nhìn thấy màu xanh của đại dương ở xa kia, chính bãi biển mà mình và em trai vẫn thường nô đùa. Mình đã không nhìn thấy biển cả năm nay rồi. Mình nhớ...

Khi Kevin ra viện, mình, mẹ và Kevin đã sống trong một căn hộ chỉ có một phòng ngủ. Hàng xóm không được tốt cho lắm. Kevin được đưa vào chương trình nhà tế bần địa phương. Năm trong chương trình này, mọi chuyện sẽ dễ xử lý hơn, nhưng Kevin lại chẳng khá lên chút nào. Nhiều đêm em vẫn phải nhập viện.

Kevin phải nằm liệt giường, bị tràn máu và bị ảo giác. Dù tình hình có tệ thế nào và dù bác sĩ có nói với mình bao nhiêu lần rằng em mình sẽ chết, mình vẫn không tin.

Mình biết Kevin đang vô cùng đau đớn, có thể không phải về sinh lý mà về tâm lý. Làm thế nào mà một người có thể đối diện với sự thật họ vào viện để tập đi và bốn tháng sau họ phải ngồi trên xe lăn? Khi ngồi đó nhìn em, mình băn khoăn không biết em đang nghĩ gì. Bác sĩ và những nhân viên y khoa hoàn toàn không biết tình trạng tinh thần của Kevin. Em bình thường, hay em bị ảo giác? Nếu em khỏe mạnh về thể chất, hẳn em đã bị mất mát gì đó, nhưng chuyện gì sẽ xảy ra nếu em không khỏe? Chuyện gì sẽ xảy ra nếu em nghĩ mình là một cây rau? Em có biết mình là ai không? Em có thực sự nhìn thấy mình không? Mình có rất nhiều câu hỏi, nhưng không hề có câu trả lời. Mình sợ không dám ngủ, vì không biết lúc nào Kevin lại bị ảo giác. Điều khiến mình lo sợ nhất là mình sẽ tỉnh dậy và thấy em đã chết. Chỉ riêng điều đó thôi cũng đủ khiến mình mất ngủ cả đêm rồi.

Một vài tháng trôi qua Kevin được đón Giáng sinh và năm mới cuối cùng của em. Đó là quãng thời gian tồi tệ nhất đối với cả nhà mình. Nhà mình đã đón Giáng sinh và năm mới trong bệnh viện, nhìn em nghẹn nước và nghẹn thức ăn. Hai ngày sau kỳ nghỉ lễ, Kevin bắt đầu mất phản xạ, thậm chí còn không thể tự nuốt được nước dãi của mình. Mẹ và mình chẳng thể làm được gì. Mẹ và mình không thể giúp gì cho em. Thậm chí, hai mẹ con mình còn không biết chuyện gì sẽ xảy ra nữa.

Lần cuối cùng mình nhìn thấy Kevin còn sống là khi em được đưa vào phòng cấp cứu. Em đang ngủ và trông em hết như một thiên thần nhỏ. Không bị ảo giác, không bị nghẹn thức ăn. Lần duy nhất trông em bình thường. Mình cứ nghĩ vậy là cơn ác mộng đã đến lúc qua đi. Sẽ không còn phải tới viện, sẽ không còn phải gặp bác sĩ, sẽ không còn phải uống thuốc, sẽ không còn đau đớn. Giờ chỉ còn hai con đường cho em chọn, hoặc là Chúa sẽ cho phép em chọn. Một là bình phục, nhờ một phép lạ nào đó và hai là vĩnh viễn ra đi.

Ngày hôm sau, khi mình và mẹ bước vào phòng của Kevin trong bệnh viện, hơi thở của sự chết chóc khiến mình nghẹn lại. Mình đã sốc khi nhìn thấy xác của Kevin được đặt trong phòng chăm sóc đặc biệt cùng với năm bệnh nhân khác, dù Kevin đã chết! Y tá kéo rèm đang che quanh giường của Kevin, để mình và mẹ có thể nhìn thấy cơ thể đã không còn sự sống của em. Y tá đã “làm sạch” cho em và đặt em vào một chiếc túi trắng. Chỉ chừa đầu em ra. Nước mắt mẹ rơi lã chã. Còn mình, mình chỉ biết đứng đó, không thể tin được... Em mình đã mất. Em mình đã mất thật rồi.

Năm thứ ba - Mùa xuân năm 1997

Bài 6: Cô Gruwell

Nhật ký thân yêu,

Mình vừa nhận được điện thoại của Zlata và mình đã nói với cô bé rằng cô bé chính là nguồn cảm hứng cho dự án viết gần đây nhất của lớp mình. Xem cô như “nàng thơ”, học sinh của mình bắt đầu biên tập những bài nhật ký mà các em đã viết thành một cuốn sách. Zlata vẫn tiếp tục viết nhật ký và cô bé thấy vinh hạnh khi đã truyền được ngọn đuốc cảm hứng cho nhiều người.

Zlata cho biết viết nhật ký là cách giúp em vượt qua chiến tranh và giữ cho mình được khỏe mạnh. Em nghĩ viết là một trong những phương cách hữu hiệu nhất để học sinh của mình có thể thoát ra khỏi môi trường kinh khủng mà các em đang phải chịu đựng cũng như thoát khỏi những con “ma” trong mỗi con người các em. Dù các em không bị giam giữ trong căn gác mái, cũng không phải ẩn nấp trong tầng hầm để tránh bom mìn, nhưng bạo lực nhan nhản trên đường phố cũng đáng sợ không kém và sự thật đúng là như vậy.

Với nhiều học sinh của mình, lớp học này là một trong những nơi duy nhất các em cảm thấy được an toàn. Chuyện các em ở lại đến tận 7, 8 giờ tối để làm bài tập về nhà không phải là chuyện hiếm gặp. Nếu quá muộn, chính mình, trên đường về nhà, sẽ đưa các em về tận nhà. Cũng có những

lần mình thực sự rất sợ. Mình đã từng nhìn thấy gái “hành nghề” bán hoa ngay trước mặt học sinh của mình, thậm chí có lần, có tên ăn trộm còn tiếp cận xe mình, cố chào bán thuốc phiện cho mình. Mình cũng từng bắt gặp những tay găngxtơ tụ tập uống 40s[1] hoặc chơi đôminô. Học sinh của mình vẫn thường chỉ cho mình án thờ tạm thời của người mới ngã xuống gần đây nhất. Thường sẽ có cả hoa và nến ở chỗ bê tông nhuộm đầy máu.

[1] 40s: Loại bia mạch nha chất lượng thấp, giá rẻ, phổ biến ở nhiều nơi và được nhiều kiểu người chuộng. Những tay găngxtơ thường uống loại bia này và rót một ít lên xác chết của đồng đảng. Thanh thiếu niên thích uống loại bia này vì nhanh say.

Mình luôn cảm thấy có lỗi mỗi khi thả các em xuống và quay đầu xe hướng về Newport Beach. Dù các em chỉ ở cách mình 40 phút đi xe nhưng hai thành phố là hai thế giới hoàn toàn khác biệt. Nhà một số em có cửa an toàn và tất cả các cửa sổ đều có chấn song. Còn chỗ mình, thậm chí còn không cần cài cửa trước. Mình không bao giờ phải lo lắng tới chuyện bọn buôn thuốc phiện lang thang ở góc phố hay trực thăng tuần tra trên không.

Cũng không có chuyện công viên nhan nhân kim tiêm hay kính vỡ.

Vì lo lắng của các em là có căn cứ nên các em phải ẩn danh. Có một số bài nhật ký các em viết về những vấn đề như giết người hay xâm hại. Vì thế, khi tập hợp những bài viết của các em, mình đã đánh số chứ không để tên. Mình nghĩ làm thế thì các em sẽ thấy thoải mái hơn và có lẽ cũng an toàn hơn cho cả thầy và trò. Để đảm bảo không em nào thêm thắt hay cố khiến câu chuyện của mình trở nên giật gân, mình sẽ yêu cầu các em ký một mã số danh dự.

Dự án này khiến mình cảm nhận được trách nhiệm của cá nhân giống với lời cam kết mà bà Miep Gies thấy cần phải thực hiện đối với nhà Frank vậy. Giờ mình mới hiểu ý bà Miep là gì khi bà nói Tôi chỉ làm điều cần phải làm, vì đó là điều đúng đắn. Dự án viết nhật ký này giống như một việc cần phải làm và nó xứng đáng để một vài cá nhân hi sinh vì nó. Dù mình không phải đào củ cải trong tuyết như bà Miep, nhưng mình lại phải “đào bới” để tìm sự hỗ trợ, ủng hộ. Mình đã hỏi một vài người có quyền năng giúp đỡ để dự án này được hoàn thành.

John Tu là người đầu tiên sẵn sàng giúp đỡ. Ông cũng cho rằng ý tưởng cần phải bảo vệ danh tính của học sinh là ý tưởng hay. Tuy nhiên, ông lo ngại người ta có thể nhận ra một người nhờ chữ viết tay của người đó. Sau vài giờ bàn thảo đề xuất giải pháp thay thế, ông đã đề nghị mua tặng cho lớp một dàn máy tính. Chính xác là 35 bộ. Phòng máy tính trong thư viện trường cũng chỉ có 20 bộ máy cũ, dùng cho toàn trường. Sau phút ngỡ ngàng, mình đã nảy ra một ý tưởng. Kể từ khi chương trình “bánh mì vì sự thay đổi” đã xóa sạch bảng màu đen tối cho nhiều em, điểm của các em đã chuyển từ điểm D và F sang A và B. Mình và John đã đi tới hợp đồng quy định một khi máy tính đã được chuyển đến, 35 học sinh có điểm trung bình cao nhất thì mỗi người sẽ được nhận một bộ máy tính khi tốt nghiệp. Với số máy tính đó trong lớp, không phải lo ngại điều gì nữa.

Để giúp mình thiết kế một mật mã danh dự, John gợi ý mình nên xin lời khuyên từ luật sư. Nhận ra mình gần như không có khả năng tài chính để chi trả cho những thiết bị trường học thì nói gì tới những chi phí liên quan đến vấn đề luật pháp, John đã gợi ý mình tới một công ty luật lớn nào đó để xin tài trợ, vì thỉnh thoảng họ vẫn làm từ thiện. Làm từ thiện là thuật ngữ tương đương với “miễn phí”. Nhưng John đã đúng. Với một chút giúp đỡ, mình đã tìm được một đối tác uy tín trong số những công ty luật lớn nhất nước. Ông này đã đề nghị được giúp đỡ thầy trò mình. Mình nói với ông ấy rằng đơn vị gây quỹ của bọn mình có thể trả thù lao cho lời khuyên của

ông, nhưng ông cười vang và nói: “Cô Erin này, tôi là một luật sư. Ai lại quyền tiền cho luật sư bao giờ? Người ta cứ nghĩ luật sư chúng tôi là cá mập cả lũ”. Nhưng vị luật sư của chúng tôi không phải kiểu người đó. Bọn trẻ yêu quý ông vì phần lớn thời gian ông xuất hiện trong bộ đồ chơi bóng rổ, chứ không mặc comple. Và khi ông nói với một trong những học sinh của mình rằng ông có vé đi xem bộ phim Nổi xung với máy móc (Race Against the Machine), cô bé học sinh đó đã quay qua mình thì thầm “Ông ấy không nhận ra ông ấy chính là một cỗ máy sao cô?”

Vậy là với những chiếc máy tính sắp có và những mật mã danh dự đang được thiết lập, mình sẽ bắt đầu cuốn nhật ký của cô trò mình với chuyến viếng thăm đặc biệt của hai nhân vật bất tử trong cuốn nhật ký của Anne Frank. Mình đã cố sắp xếp cho bọn trẻ được gặp hai người bạn tốt nhất của Anne Frank - Jopie và Hanneli (thường gọi là “Lies”) - hai người bạn mà Anne đã nhắc đến trước khi cô bé phải đi ẩn náu. Mình hy vọng là cuộc gặp gỡ Jopie và Lies sẽ giúp các em thấy phấn khích với việc bắt đầu dự án viết nhật ký mới của bọn mình, đồng thời tái khẳng định sức mạnh của ngôn ngữ viết.

Nhật ký 67

Nhật ký thân yêu,

Mẹ mình vẫn luôn nói “Im lặng là vô nghĩa”. Hôm nay điều mẹ nói đã đúng. Mình có cơ hội được hát cho những người bạn tốt nhất của Anne Frank - Jopie và Lies - nghe, nhưng mình đã không biết chớp lấy cơ hội đó. Hai người bạn đó của Anne muốn nghe bài hát Anh hùng (Hero), nhưng mình không nói cho ai biết là mình có thể hát được. Mình thực sự muốn hát cho họ nghe, vì Anne

Frank là anh hùng trong mắt mình và vì bài hát hoàn toàn phù hợp với hoàn cảnh lúc này, nhưng ý nghĩ nói cho mọi người biết mình có thể hát khiến mình thấy sợ. Vậy là mình đã để vuột mất cơ hội nằm trong lòng bàn tay mình.

Khi những bạn gái kia hát, mình thấy buồn vì mình có cơ hội làm việc đó, nhưng mình đã không biết nắm lấy cơ hội. Mọi người ai cũng vui, chỉ riêng mình thấy thất vọng vì mình không dám bước lên sân khấu. Một trong những cô gái vừa mới xung phong hát là thành viên của đội hợp xướng, nhưng cô ấy không phải học sinh trong lớp của cô G. Cô ấy thậm chí còn chưa đọc cuốn sách, vì vậy cô ấy hoàn toàn không biết về ý nghĩa của bài hát này. Nhưng mình biết - và mình thấy xấu hổ vì mình đã không đứng dậy.

Sau khi nghe bài hát đó, Jopie và Lies đã kể cho bọn mình nghe chuyện họ quen biết Anne như thế nào. Cả hai đều học cùng trường với Anne trước khi bạn ấy phải đi ẩn náu. Họ không rời nhau nửa bước, kiểu như Ba chàng lính ngự lâm ấy, cho tới khi chiến tranh chia rẽ họ. Jopie may mắn không phải vào trại tập trung, nhưng Lies thì không như vậy. Khi ở Bergen-Belsen, bạn ấy có cơ hội nói chuyện với Anne. Lúc này Anne đang lả đi đói, bệnh tật và vì đau buồn. Giữa họ có một hàng rào ngăn cách. Anne lúc đó đang bị sốt phát ban. Anne luôn miệng nói: “Mình chẳng còn ai cả”. Lies đã ném túi thức ăn qua hàng rào kiên cố cho Anne, dù điều đó đồng nghĩa với việc bạn ấy sẽ chẳng còn gì ăn và có thể bị giết nếu hành động này bị bọn lính Đức quốc xã phát hiện ra. Nhưng Lies không quan tâm, vì bạn ấy nhận thấy Anne cần sự giúp đỡ và bạn ấy không thể từ chối một người bạn được. Nhưng có người đã giật lấy cái túi và bỏ chạy, để mặc Anne trong tình huống kinh khủng đó. Vài ngày sau, Anne mất. Khi Lies được trả tự do, bạn ấy đã phát hiện ra bố của Anne - bác Otto - là người duy nhất trong gia đình Frank còn sống sót. Bác Otto đã đối xử với Lies - người đã mất cả gia đình

- như con gái nuôi. Cả Jopie và Lies đều sốc khi đọc nhật ký của Anne. Hai bạn ấy không hề biết mình lại có ý nghĩa với Anne đến thế.

Sau khi nghe câu chuyện cảm động của họ, mình thực sự cảm thấy có lỗi. Jopie và Lies đều dám mạo hiểm cả cuộc sống của họ vì bạn, còn mình, mình thậm chí còn không có đủ dũng khí để nói rằng mình muốn hát cho họ nghe. Có lẽ mình không xứng đáng được ở đây vì mình không dũng cảm được như họ. Lies đã giúp bạn cô ấy trong trại tập trung dù biết rằng nếu có tên lính nào nhìn thấy, có thể cô ấy phải bỏ mạng. Sẽ chẳng có ai giết mình chỉ vì mình nói rằng muốn hát, vậy mà do quá nhút nhát mình lại làm như chuyện đó sẽ xảy ra thật ấy.

Nhiều chuyện tồi tệ đã xảy ra vì người ta ém nhẹm thông tin. Nhiều phụ nữ bị chồng đánh, nhưng không ai giúp họ vì họ chẳng tiết lộ cho ai biết. Trẻ em bị lạm dụng, nhưng đôi khi chúng ta vẫn nghĩ rằng mọi chuyện vẫn bình thường, vì chính các em vẫn hành động như thể chẳng có gì sai trái xảy ra. Người Đức biết chuyện gì đang diễn ra ở những trại tập trung, nhưng thế giới lại phát hiện ra quá muộn vì họ ém nhẹm thông tin đi. Chỉ cần chúng ta lên tiếng nhiều hơn, chúng ta có thể ngăn chặn được rất nhiều bi kịch. Kể từ giờ phút này, mình sẽ không câm lặng nữa.

Nhật ký 68

Nhật ký thân yêu,

Đây là năm đầu tiên mình được học với cô giáo dạy Ngữ văn Gruwell. Mình là một trong những học sinh bị thuyên chuyển, hay “học sinh may mắn” trong “danh sách của cô Gruwell”. Tuy nhiên, giờ đây, khi mình đã vào được lớp học này, mình lại thấy hết hoảng vì mình cảm thấy khả năng

viết của mình không được bằng các bạn khác. Họ có nhiều kinh nghiệm viết hơn mình, nào là viết luận, viết thư cho những người như Zlata hay bà Miep. Họ biết có thể trông chờ gì ở cô Gruwell và tất cả những kế hoạch viết lách điên cuồng của cô ấy. Nhưng mình thì không.

Hôm nay, cô Gruwell đưa ra một dự án viết mới. Mỗi người bọn mình sẽ chọn một trong những bài nhật ký yêu thích nhất và tập hợp những bài viết đó thành một cuốn sách của lớp, giống như điều từng làm với những bức thư trước đây đã gửi cho Zlata. Cô Gruwell muốn bọn mình chọn một bài viết về một sự kiện đã thay đổi cuộc đời bọn mình. Trong trường hợp của mình, chỉ có một điều duy nhất như thế, nhưng mình lại chỉ muốn quên nó đi. Không chỉ vì đó là chuyện đáng xấu hổ mà còn vì đó là chuyện đau đớn nhất...

Mình nghĩ thật ngu ngốc khi cho rằng anh trai mình có thể ở đây trong suốt quãng đời còn lại... Mình nghĩ mình sẽ học cấp ba cùng anh, sẽ được chứng kiến anh tìm thấy công việc đầu tiên của mình, sẽ được lớn lên cùng anh. Nhưng mọi chuyện không diễn ra như mình nghĩ. Anh mới ra đi được chín tháng và giờ cô giáo mình lại muốn mình khơi lại vết thương, lại muốn mình không kiềm chế được cảm xúc bằng cách viết một cuốn sách sao?

Mình không làm được. Mình không muốn nhớ!

Im lặng là cách mình giữ cho bản thân không gục ngã, vì mình và cũng vì anh trai mình. Mình chỉ muốn quên tất cả, khóa cửa lại và giấu chìa khóa ở một nơi mà không ai có thể tìm thấy... Viết về chuyện đó chỉ càng khiến nó trở nên tồi tệ hơn mà thôi.

Nhật ký 69

Nhật ký thân yêu,

Cô G lại giao một bài tập viết mới. Cô nghĩ bài tập này sẽ giúp lớp mình gần gũi nhau hơn. Nhiệm vụ của bọn mình là phải tạo ra một cuốn sách về những sự kiện đã thay đổi cuộc đời bọn mình. Tất cả các bạn trong lớp đều phấn khích với suy nghĩ sẽ “học tập” Zlata và Anne. Thậm chí có bạn còn gợi ý lớp nên kết hợp những câu chuyện của cả lớp thành một cuốn sách hoặc một cuốn nhật ký. Không giống các bạn, mình chẳng thấy háo hức gì với bài tập mới này. Lần đầu tiên mình tách mình ra khỏi lớp.

Mình đặc biệt tôn trọng Anne Frank vì cô ấy đã viết về cuộc sống ở căn gác mái của cô ấy, nhưng với mình, khu phố nơi mình sống cũng phần nào giống căn gác mái của Anne. Mình chỉ muốn viết về điều hư cấu nào đó, vì mình không muốn phải nhớ tới xuất thân của mình. Viết về nơi đó sẽ chỉ hé lộ rất nhiều điều mà mình thực sự muốn giấu nhem đi.

Khi nhìn lên trời, mình có cảm giác những đám mây đen đang bao phủ khu phố của mình, kể cả trong những ngày trời nắng. Mình tưởng tượng ra, hình ảnh một ngôi nhà có hàng rào chắn màu trắng tuyệt đẹp, nhưng hình ảnh đó cứ nhạt dần, nhạt dần. Nơi đó không khí sạch mùi tài mà, không gian vang vọng tiếng xé gió kinh hoàng của súng đạn và nhìn đâu cũng thấy tranh graffiti - những “bức tranh” này thậm chí còn phổ biến hơn tranh của Vincent Van Gogh. Lý do khu phố của mình lại ngập tràn bạo lực như thế là vì mình sống ở khu ổ chuột nghèo khó.

Khu phố của người da đen nghèo khác xa so với khu phố hư cấu Brady Bunch[2]. Trong câu chuyện hư cấu mang tên khu phố Brady Bunch, trẻ con cùng nhau chơi thanh bình trong sân vườn, tất cả những bãi cỏ đều mướt một màu xanh và hàng xóm thậm chí còn đi cắm trại cùng nhau.

Người lớn quây quần so sánh kết quả học của con cái và bạo lực có lẽ là điều họ chỉ đọc thấy trên báo.

[2] Brady Bunch là chương trình hài kịch tình huống (sitcom) nổi tiếng ở Mỹ, lên sóng từ 26/9/1969 đến 8/3/1974.

Ở những khu phố nghèo, trẻ con đùa nào cũng hư! Thay vì chơi, chúng sẽ phá hoại. Chúng đốt thùng rác, chúng gõ cửa nhà người ta rồi bỏ chạy, chúng vặn vòi nước trong vườn nhà hàng xóm để nước chảy lênh láng. Hầu hết trẻ con ở khu phố của mình không biết bảng chữ cái ABC, nhưng lại có thể hát vanh vách một bài nhạc rap mà không sai một từ nào. Những bãi cỏ chỉ toàn cỏ chết. Loại cỏ duy nhất còn sống là loại cỏ mà chúng có thể dùng để hút hít được. Nhưng cỏ không phải là thứ duy nhất mà chúng hút. Mình đã từng chứng kiến những tên nghiện cocain nặng “cắt” ống hút. Mình thậm chí còn không dám tỏ ra thân thiện với những người hàng xóm quanh đó. Vì thân thiện với họ cũng đồng nghĩa với việc cuối cùng nhà bạn sẽ bị “trộm” viếng thăm. Còn chuyện người lớn ngồi so sánh điểm học của các con ư? Thông minh, học giỏi chỉ khiến bạn trở thành người bị ruồng bỏ trong khu phố nghèo này thôi. Nếu mình nói với ai là mình được điểm cao trong bài kiểm tra thì mình có thể bị vặn răng. Thay vì là người đọc những tin tức về bạo lực trên báo, mình lại chính là đứa trẻ mà bạn có thể đọc thấy trên báo.

Đúng đấy, mình chính là đứa trẻ tường thuật lại những gì mình đã phải chứng kiến cho nhà báo viết bài đó.

16 tuổi, có lẽ mình còn nhìn thấy nhiều xác chết hơn người làm nghề lo ma chay. Những tên giết người đóng một “vai trò” quan trọng trong khu phố nghèo của bọn mình. Mỗi lần bước chân ra khỏi cửa, mình lại phải đối mặt với nguy cơ có thể ăn đạn bất cứ lúc nào. Mới đây thôi, khi đã say giấc nồng, mình cũng phải bật dậy vì một tiếng súng. Lúc đó mới chỉ là 2 rưỡi sáng. Sau tiếng súng là tiếng một người phụ nữ kêu khóc: “Xin hãy

giúp tôi với... Tại sao? Tại sao? Tại sao lại thế này?” Mình nhìn qua cửa sổ phòng ngủ và thấy một người đàn ông bị bắn vào đầu, máu chảy ra lênh láng...

Ngoài chuyện bạo lực của băng nhóm xã hội đen, chuyện bạo lực gia đình, chuyện bạo hành bạn đời cũng rất phổ biến. Thực tế, chuyện đó phổ biến tới mức mọi người còn phớt lờ nó, coi như không có, người ta quay mặt đi, hoặc quay lại giường ngủ tiếp khi nghe nhắc đến nó. Mình đã từng chứng kiến cảnh đàn ông lấy súng đánh bạn gái, hoặc đập đầu họ vào ô tô. Chết tiệt! Mình đã phải chứng kiến quá nhiều chuyện điên khùng kiểu đó - những chuyện khiến mình phải thốt lên: Cám ơn vì đó không phải là mình.

Với mình, chuyện vờ như không sống ở nơi mình đang sống, hay vờ như không nhìn thấy những điều mình đang nhìn thấy sẽ khiến mình cảm thấy dễ dàng hơn. Đó chính là lý do tại sao mình lại đi học ở xa nhà đến vậy, cốt là để trốn tránh thực tại. Cũng giống như Anne Frank, mình đã trải qua nỗi đau của việc bị mắc kẹt trong gia đình mình, vì mình không muốn là nạn nhân của chiến tranh, của những cuộc chiến giữa những băng nhóm vẫn diễn ra hàng ngày bên ngoài bức tường căn phòng ngủ của mình. Mình ngồi trong phòng, chỉ ước sao mình có thể bay đi đâu đó, thoát khỏi tất cả những chuyện điên đầu này. Viết về nỗi đau của mình chỉ khiến nó tồi tệ hơn mà thôi.

Nhật ký 70

Nhật ký thân yêu,

Bác John Tu tặng lớp mình 35 bộ máy tính và chúng đã tạo ra sự khác biệt lớn lao! Cô G nói bọn mình không chỉ được phép sử dụng chúng cho

mỗi bài tập Ngữ văn. Cô sẽ đồng ý cho bọn mình được dùng chúng để làm bài tập của những môn khác trước và sau giờ học. Nhưng có lẽ điều tuyệt vời nhất là cô G và bác Tu đã kí kết một hợp đồng với nội dung là từ giờ tới khi tốt nghiệp, các học sinh có điểm tổng kết cao sẽ được tặng một chiếc máy tính khi vào đại học. Điều đó có nghĩa là mình có thể có một chiếc máy tính cho riêng mình nếu kết quả học tập của mình tốt hơn. Vì lý do nào đó, mình có cảm giác mình sẽ làm tốt hơn nhiều so với hai năm trước.

Thật tuyệt khi bắt đầu với một quyết tâm rõ ràng. Không mấy người có được cơ hội như thế này, vì hầu hết mọi người đều đánh giá một người dựa trên những gì người đó đã làm. Thật tiếc là hệ thống giáo dục cũng thường loại học sinh dựa trên kết quả học tập, chứ không dựa vào tiềm năng của chúng. Trong suốt những năm đi học, cô Gruwell là người duy nhất đã có những hành động thiết thực giúp mình tiến bộ. Mình nhớ có lần nói với thầy giáo dạy cấp hai của mình rằng mình nghĩ mình có vấn đề về việc đọc, có thể là chứng khó đọc, nhưng thầy ấy đã nói là tại mình lười thôi. Thầy ấy đã nói thế đấy! Mình mà lười á? Trước mỗi bài kiểm tra từ vựng hay trước mỗi bài tập quan trọng, mình đều có cả một một lịch trình. Lần nào mình cũng mất cả tuần liền để nhớ lại những từ mà dù có cố gắng tới mức nào mình cũng không thể đọc đúng được. Vào ngày làm bài kiểm tra, mình không sao làm được bài và luôn phải nhận điểm F. Tất cả những gì mình có thể làm là hy vọng lần kiểm tra tới mình sẽ làm tốt hơn.

Lên cấp ba, mọi chuyện càng trở nên tồi tệ hơn, vì cấp ba đồng nghĩa với việc có nhiều bài kiểm tra đọc, nhiều bài luận với nhiều từ phức tạp tới mức mình không tài nào nhớ được. Cuối cùng, mình bắt đầu nghĩ rằng: “Tại sao mình lại cứ phải cố? Cố để làm gì khi cuối cùng mình vẫn chỉ nhận được điểm F thôi?” Có vẻ như “F” sẽ là hình ảnh cuối cùng của mình trong tương lai. Mình thấy vô cùng tuyệt vọng khi phải làm những bài kiểm tra mà việc phân loại thứ hạng sẽ dựa vào cách mình đánh vần. Mình muốn làm thật tốt, nhưng dù trong đầu có biết bao câu trả lời hay tuyệt, mình vẫn

không thể viết đúng được và kết quả là mình lại thất bại. Mình không thể hỏi bạn ngồi bên cạnh mình là từ đó viết như thế nào, lại càng không thể tra từ điển, vì như thế là gian lận. Đó chính là lý do tại sao mình rất ghét lúc nộp bài, vì lúc đó thầy cô lại nhìn như thể biết chắc là mình sẽ lại thất bại. Có một lần làm bài luận, giáo viên bộ môn xã hội học thậm chí còn nói với mình rằng dù sao thầy ấy “cũng không trông chờ mình có thể làm tốt”. Khi thầy ấy nói vậy, mình cảm thấy rất tuyệt vọng, vì mình không thể, ít nhất là chưa thể chứng minh cho thầy ấy biết là thầy ấy sai.

Khi nghe nói bọn mình chuẩn bị được viết truyện, mình đã vô cùng hạnh phúc. Mình bắt đầu mừng tưng ra hình ảnh mình đang ngồi với một cuốn từ điển suốt cả đêm. Vì cô Gruwell là cô giáo dạy Ngữ văn mới của mình nên mình không muốn cô ấy nghĩ mình ngu ngốc - giống như những thầy cô giáo trước đây từng nghĩ. Đây chính là cơ hội để mình chứng tỏ cho các thầy cô giáo khác biết họ đã sai. Nhưng rồi mình đã nhận được một tin xấu: Cô G muốn bọn mình viết một câu chuyện chỉ trong vòng có hai ngày. Bọn mình nói với mình rằng giờ mọi chuyện sẽ dễ dàng hơn với mình vì bọn mình đã có máy tính. Nhưng mình vẫn thấy sợ, vì mình không muốn bất kỳ ai biết là mình không thể viết được. Khi bật máy tính lên, mình vẫn không hiểu là sản phẩm của Bill Gates này có thể giúp được gì cho mình...

Cuối ngày hôm đó, mình đã rất ngạc nhiên khi nhận ra mình không cần phải thay thế từ trong câu chuyện của mình chỉ bởi vì mình không thể đánh vần được từ đó. Nhờ có phần kiểm tra chính tả, mình có cảm giác không có giới hạn hay ranh giới nào có thể ngăn chặn được cảm xúc và ý tưởng của mình. Ngồi trước màn hình, đặt tay trên bàn phím khiến mình có được khả năng mà trước giờ mình chưa từng có.

Nhật ký 71

Nhật ký thân yêu,

Để truyền cảm hứng cho bọn mình trong dự án viết mới, cô G đã cho bọn mình xem bức thư cô nhận được của bà Miep sau chuyến đi thăm Amsterdam. Bức thư thực sự đã truyền cảm hứng cho cả lớp mình tiếp tục theo đuổi dự án và cho bọn mình biết rằng nếu muốn, bọn mình có thể làm được bất cứ điều gì.

Cả lớp mình đều rất biết ơn vì bà Miep đã dành thời gian viết thư cho bọn mình. Mình ngưỡng mộ bà vì những gì tốt đẹp bà đã làm cho Anne Frank. Mình nghĩ mình và bà có nhiều điểm tương đồng, vì cả hai đều có những người bạn vô tội phải chết. Dù đã 50 năm trôi qua, bà Miep vẫn luôn nghĩ về Anne và luôn đến thăm căn gác mái bí mật. Không có ngày nào trôi qua mà bà không nghĩ tới Anne.

Mình có một người bạn bị bắn thẳng vào mắt và chết ngay lúc đó. Đã một năm kể từ ngày cậu ấy ra đi và cũng giống như bà Miep, không có ngày nào trôi qua mà mình không nghĩ tới cậu ấy. Mình vẫn tự nhủ: “Cái chết của cậu ấy có vô ích không?” Không! Mình cần phải làm điều gì đó, vì cậu ấy là con một. Giờ mình rất muốn viết lại câu chuyện về cậu ấy, để những người khác biết rằng sự ra đi của cậu ấy không phải là vô ích.

QUỶ ANNE FRANK

Gửi các em học sinh trong lớp của cô Erin Gruwell, Trường Trung học Wilson Long Beach, California c/o 1703 Clay Street Newport Beach, CA 92663 Mỹ

Cô Erin và các em yêu quý,

Điều ngạc nhiên mà cô Erin đem tới Amsterdam mới ngọt ngào làm sao! Tôi thực sự rất thích những khung hình đó và tôi đang mong sẽ sớm nhận được một cuốn album. Cô Erin cũng tặng tôi những bông hoa tuyệt đẹp và trên tất cả, cô đã rất nhiệt tình kể cho tôi nghe về con đường vô cùng dũng cảm mà các bạn đang bước đi để phấn đấu vì tương lai của chính mình.

Tôi thực sự rất ấn tượng khi biết rằng dù rất nhiều người trong số các em đã phải chịu khó khăn, đau khổ, nhưng các em vẫn không bỏ cuộc, vẫn chiến đấu để hướng tới một tương lai tươi sáng hơn. Các em là những cá nhân tuyệt vời và chắc chắn các em sẽ có nhiều đóng góp cho xã hội đồng thời góp phần giúp thế giới này trở nên tốt đẹp hơn.

Tôi vẫn còn nhớ rất nhiều em, nhớ đôi mắt, nhớ nụ cười, nhớ những lời các em nói và nhớ tình cảm nồng ấm của các em. Cám ơn các em rất nhiều vì những kỉ niệm tuyệt vời đó. Tôi thực sự thấy tiếc cho những người chỉ biết đổ lỗi cho số phận không may mắn khi gặp khó khăn. Thông điệp của tôi là dù bạn có gặp khó khăn, bạn vẫn có thể vượt qua mọi chuyện. Hãy nghĩ tới Anne Frank. Cô bé mới thực sự đáng thương làm sao. Nhưng liệu cô bé có đáng bị thế không? Không, cô bé hoàn toàn ngây thơ, vô tội. Đó chính là lý do vì sao Anne Frank lại trở thành biểu tượng cho sự ngây thơ, vô tội của những người gặp khó khăn!

Gửi tới các em những lời chúc chân thành nhất!

Nhật ký 72

Nhật ký thân yêu,

“Khi ông ta ấn ‘cái đó’ của ông ta vào miệng mình, ý nghĩ về túi bóng ngô ông ta hứa mua cho mình chạy vèo qua óc mình...” Khi đọc những từ này, mình bắt đầu băn khoăn không biết tác giả của truyện này là ai. Đầu mình bắt đầu nghĩ: “Chết tiệt! Mình cũng từng trải qua chuyện tương tự”. Chuyện không hay thường xảy đến với người không ra gì. Mình đọc lại câu đó, rồi nhìn quanh căn phòng xem cách viết này có tiết lộ ai là tác giả của nó không. Mình nhìn khắp lượt, nhưng chẳng ai cho mình một bằng chứng nào giúp mình ai là người đã viết câu chuyện.

Mình không thể tin được là mình lại được đọc và biên tập một câu chuyện mà chính mình cũng từng kể. Mình nhìn chăm chăm vào những con chữ và bắt đầu hồi tưởng lại hành động bạo lực mà mình phải chịu đựng từ chính bàn tay của các thành viên trong gia đình. Mình có cảm giác nhẹ nhõm, vì có ai đó cũng bị xâm hại, có ai đó cũng gặp chuyện tương tự và nó phải được kể ra. Mình phải biên tập lại câu chuyện này, nhưng sau khi đọc đi đọc lại, mình lại thấy cần phải giữ nguyên nó như vậy. Không động chạm gì. Tự thân những từ ngữ đó đã có sức mạnh rồi.

Đột nhiên mình thấy nặng nề, như thể có cả tấn gạch đá đổ lên người mình. Liệu có ai đó biết mình cũng đã bị xâm hại rồi không? Ôi, chết tiệt! Chuyện gì sẽ xảy ra nếu tất cả mọi người đều biết? Sao tất cả mọi người như đều đang nhìn mình vậy? Ôi, không! Sau chừng ấy thời gian, chẳng lẽ bí mật nhỏ của mình đã bị phát hiện rồi sao?

Sau đó, cô G đã quyết định đọc to câu chuyện đó cho cả lớp nghe, để mọi người có thể biết mức độ riêng tư được đưa vào truyện tới mức nào. Cô nói đây là cơ hội để bọn mình được nói về những điều bi thảm xảy ra trong cuộc đời bọn mình. Một số bạn gái đã đứng dậy, bước ra khỏi lớp vì ghen ngào tới mức không thể ở lại để nghe nốt phần còn lại được. Một số bạn

ngồi lại và bắt đầu khóc. Nhưng không có mình. Mình vẫn giữ thái độ lạnh, lạnh như băng. Thậm chí mình còn không hề nhúc nhích. Mình gần như nín thở, gần như không chớp mắt. Mình cứ ngồi bất động như thế và tự hỏi: “Sao bọn mình lại phải làm cái công việc biên tập chết tiệt này chứ?”

Càng nhìn những con chữ ấy, mình lại càng nhận ra mình vẫn còn hạnh phúc hơn người khác rất nhiều. Có lẽ, ai đó cũng sẽ có cảm giác tương tự sau khi biết câu chuyện của mình. Mình chỉ muốn tiến đến chỗ người đó và nói cho người đó biết rằng họ không hề đơn độc. Mình muốn nói cho người đó biết mình hiểu cảm giác của họ, mình muốn thể hiện sự đồng cảm của mình với họ, mình muốn trở thành một người bạn thật sự của họ. Mình không bao giờ tìm ra người đó là ai. Nhưng giờ mình đã biết, mình không phải là người duy nhất, mình không hề đơn độc - và điều đó đã tạo nên sự khác biệt lớn.

Nhật ký 73

Nhật ký thân yêu,

Hôm nay bọn mình lại được giao cho biên tập một câu chuyện chết tiệt. Khi bắt đầu, mình chỉ nghĩ: “Ồ, một chuyện khác cần biên tập. Được đấy! Ước gì ngày nào mình cũng được làm việc này”. Khi bắt đầu đọc câu chuyện đó, mình như bị giáng một đòn bất ngờ: “Mình ngồi trên bàn mổ, rùng mình... bụng mình quặn lại khi mình nằm xuống và đặt chân lên bàn đạp”. Sao mình lại may mắn tới mức nhận được một câu chuyện về nạn thai thể này? Vậy là bí mật của mình lại quay lại ám ảnh mình. Có cảm giác như tiềm thức đang nói chuyện với mình về tất cả những điều mình vẫn chôn chặt trong lòng bấy lâu nay.

Câu chuyện này sinh động và khiến người ta buồn phiền. Nó miêu tả lại những chi tiết mà trước giờ mình chưa bao giờ nghĩ tới. Mình băn khoăn không hiểu bạn gái mình có trải qua tất cả những chuyện giống như cô gái này miêu tả trong truyện không. Cô ấy viết về việc bác sĩ tư vấn tới và nắm tay cô ấy như thế nào. “Nếu cần, cháu có thể nắm chặt tay cô”, vị bác sĩ nói và nắm chặt tay cô ấy. Mình tự hỏi không biết lúc đó có ai giúp đỡ bạn gái mình không. Mình thấy buồn khi mình đã không có mặt ở đó để nắm tay an ủi cô ấy. Căn phòng đó có vắng vẻ, lạnh lẽo, trống trải không? Cô ấy viết: “Mình chỉ muốn xóa sạch hình ảnh về nơi này ra khỏi tâm trí mình”. Có đúng là tất cả những suy nghĩ kinh khủng này đã chạy qua đầu cô ấy không? Sao người ta có thể để những nơi đó tối tăm và ảm đạm như thế chứ? Chỉ cần bước chân vào nơi đó, những người phụ nữ cũng đã thấy họ như bị giết chết từ bên trong rồi, vì cô ấy đã viết rằng: “Cùng với cái chết của đứa con chưa được chào đời, một phần trong mình cũng đã chết theo”.

Mình ước sao bạn gái mình kể cho mình nghe về tất cả những chuyện này. Ngay từ đầu, mình cũng đã nghi là có bầu, nhưng trước khi mình biết được điều đó có chính xác không thì cô ấy đã đi phá thai rồi. Dù quyết định là ở cô ấy và cô ấy biết rằng dù có lựa chọn như thế nào, mình cũng vẫn sẽ ủng hộ cô ấy nhưng mình chỉ ước là mình được biết trước, để ít nhất mình cũng có thể đi cùng với cô ấy.

Giờ mình đang ngồi trong lớp, suy nghĩ về điều cô ấy phải trải qua, tất cả những gì mình có thể nói là mình mừng vì bọn mình vẫn còn ở bên nhau.

Và vẫn như mọi khi, điều không thể chia cách bọn mình lại chính là điều giúp bọn mình gần gũi, thân thiết hơn. Sau này, nếu có chuyện tương tự như thế, mình sẽ nhìn lại và tự hỏi chuyện gì sẽ xảy ra nếu bọn mình giữ nó lại? Thế thì giờ mình sẽ thế nào? Cuộc sống chỉ toàn những vấn đề và giải pháp tạm thời, nhưng dù đó có là một giải pháp quan trọng, nó vẫn sẽ mang lại nhiều vấn đề.

Khi đọc xong câu chuyện đó, mình không còn cảm giác đơn độc nữa. Đã có ai đó trong lớp này chia sẻ bí mật của mình. Mình đã viết cho cô ấy một mẫu giấy nhắn, nội dung chỉ đơn giản là “Mình cảm nhận được nỗi đau của bạn - bạn không đơn độc đâu!”

Nhật ký 74

Nhật ký thân yêu,

Mẹ vẫn luôn nói với mình rằng: “Một người có thể tạo ra sự khác biệt làm thay đổi cả thế giới”. Với mình, chuyện một người có thể là chất xúc tác mang lại cả một sự thay đổi lớn như vậy dường như là điều không tưởng. Mẹ cũng kể cho mình nghe rằng khi mẹ còn nhỏ, trong những năm 1960, có rất nhiều người đã tạo ra những thay đổi quan trọng tác động tới cuộc sống của mẹ và cả thế giới xung quanh mẹ. Rosa Parks chính là một trong những người như thế.

Rosa Parks là một người phụ nữ Mỹ gốc Phi sống ở miền Nam. Một hôm, cô đang trên đường trở về nhà sau một ngày làm việc mệt nhọc và cô phải đi xe buýt. Thời đó, những người Mỹ gốc Phi không được phép ngồi ở những hàng ghế trước của xe buýt và khi những hàng ghế trước đã hết chỗ, họ cũng phải nhường những chiếc ghế ở cuối xe cho những hành khách da trắng. Hầu hết mọi người đều không biết Rosa Parks đang ngồi ở khu vực dành cho người da đen ở cuối xe buýt ngày hôm đó. Khi khu vực dành cho người da trắng không còn chỗ, người lái xe buýt đã yêu cầu cô đứng dậy, nhưng cô đã không làm theo. Từ trước tới giờ, chưa từng có ai thách thức nạn phân biệt chủng tộc này, nhưng cô đang mệt, chân cô đau nhức và cô không muốn đứng dậy. Dù cô là một công dân không được luật pháp tôn trọng lắm, nhưng cô vẫn có niềm tin mãnh liệt rằng cô có thể ngồi ở đó, vì vậy cô đã từ chối, không chịu rời khỏi chỗ, sau đó cô đã bị bắt.

Hành động kiên quyết của cô đã khiến nhiều người ngạc nhiên. Họ tin rằng nếu người phụ nữ Mỹ gốc Phi nhỏ nhắn này có thể đứng hiên ngang, dũng cảm như vậy thì họ cũng có thể. Nhiều người tin rằng cô đã không làm gì sai. Vì vậy, họ bắt đầu tẩy chay xe buýt. Không ai đi xe buýt trong nhiều tuần liền. Rosa Parks đã mở đầu cho một trong những vụ tẩy chay nổi tiếng nhất thời đại chúng ta và mở màn cho một cuộc đấu tranh vì nhân quyền. Từ hành động của người phụ nữ này, mình có thể kết luận rằng mẹ mình đã nói đúng.

Sau khi lắng nghe mẹ kể chi tiết về cuộc phản kháng của Rosa Parks, mình đã nghĩ tới sức mạnh mà cô ấy có được. Sức mạnh để thách thức sự phân biệt đối xử và để đứng lên đấu tranh cho những gì cô ấy cho là đúng. Rosa Parks đúng là chất xúc tác dẫn tới sự thay đổi và cô ấy mới chỉ là một trong số rất nhiều người như vậy.

Nghe chuyện về Rosa Parks và sự phản kháng của cô ấy, mình tin rằng mình và những học sinh khác trong lớp của cô G có quyền hy vọng rằng bọn mình có thể trở thành chất xúc tác mang lại một thay đổi lớn nào đó. Hãy tưởng tượng nếu có 150 Rosa Parks đứng lên vì sự khoan dung thì bọn mình sẽ tạo ra sự thay đổi lớn lao đến thế nào.

Nhật ký 75

Nhật ký thân yêu,

Mình có cảm giác rằng, cuối cùng mình cũng biết mục đích của mình ở lớp học này và ở trong đời là gì.

Mục đích đó là tạo ra sự khác biệt và đứng lên vì một lý do nào đó.

Cô G đã cho bọn mình xem một đoạn băng về phong trào đấu tranh vì nhân quyền kể về một nhóm nhà hoạt động vì nhân quyền trong những năm 1960 những người đã được truyền cảm hứng từ câu chuyện của Rosa Parks. Họ quyết định thách thức sự phân biệt đối xử ở miền Nam. Không chỉ tẩy chay xe buýt, họ còn tiến thêm một bước. Họ họp nhất lại trên một chuyến xe buýt và rong ruổi từ Washington D.C. đến tận miền Nam xa xôi.

Trên chuyến xe buýt đó có bảy người da trắng và sáu người da đen, hầu hết họ đều là sinh viên đại học. Họ được gọi là Những Hành khách Tự do và mục tiêu của họ là thay đổi chuyện đi lại giữa các bang tách biệt cũng như thay đổi cuộc sống của tất cả mọi người - một sự thay đổi vĩnh viễn. Những Hành khách Tự do có niềm tin mãnh liệt vào điều họ đang làm là đúng và họ muốn thế giới phải biết rằng thay đổi là cần thiết và khoan dung, tha thứ cho nhau là việc tốt, việc nên làm.

Mình có thể hình dung mình đang rong ruổi trên đường cùng với chuyến xe buýt đó. Mình có thể tưởng tượng hình ảnh dừng lại ở điểm dừng xe buýt tại Montgomery, Alabama để khám phá khung cảnh yên bình trong hỗn độn. Dù không hề trông chờ sẽ được chào đón nồng nhiệt nhưng họ hy vọng không tới mức không nhìn thấy ai ở bến xe. Nhưng hoàn toàn bất ngờ, những thành viên Đảng 3K[3] có mặt ở khắp mọi nơi. Hàng trăm người bọn họ vây lấy chiếc xe buýt, người mang vợt, người vác sào, những người khác cầm ảnh của những linh mục Đức xấu xa, găm gù và sẵn sàng lao vào tấn công những người không có vũ khí. Đám đông đang chờ để xông vào đánh Những Hành khách Tự do. Những Hành khách Tự do đã bị mắc kẹt trên xe. Đám đông được trang bị vũ khí và đang thèm khát tấn công chỉ chờ những nạn nhân đầu tiên bước chân ra khỏi chiếc xe buýt.

Vô tình, sự sắp xếp chỗ ngồi trên xe buýt đã trở nên lộn xộn. Người da đen ngồi cùng với người da trắng và ngược lại. Họ đã phá vỡ điều luật đã được thiết lập ở miền Nam. Thật không thể tin được! Jim Zwerg - một người da trắng, lại đứng lên từ hàng ghế sau của xe buýt. Anh muốn là người đầu tiên bước chân khỏi xe buýt, dù biết bên kia cánh cửa là cả một đám đông bạo động đang thềm nạn nhân đến rỏ dãi. Anh ấy đang nghĩ gì vậy? Anh ấy có cảm giác đây là cơ hội để tấn công lại, tấn công phi bạo lực và thể hiện cảm xúc của mình cho những người khác. Cảm xúc đó đã khiến cuộc sống của anh rơi vào nguy hiểm. Jim bước những bước đầu tiên ra khỏi xe buýt và đám đông lập tức chộp lấy anh. Có cảm giác như anh bị nuốt chửng và biến mất, giống như ong rơi vào hũ mật vậy. Jim bị đánh gần chết. Họ đánh anh bằng ống sắt; anh nứt sọ não, gãy một chân, thâm tím và rách nhiều chỗ trên người. Trong lúc đám đông vây vào đánh anh, Những Hành khách Tự do còn lại có cơ hội chạy tìm chỗ ẩn náu.

[3] Ku Klux Klan (3K) là tên của nhiều hội kín lớn trước đây ở Hoa Kỳ. Họ coi người da trắng là thượng đẳng, bài Do Thái, bài Công giáo, chống cộng sản, chống đồng tình luyến ái và đi theo chủ nghĩa địa phương.

Mình ấn tượng vì Jim đã chọn xuất hiện trên chiếc xe buýt đó khi anh không cần phải ở đó. Vì suy cho cùng, anh là người da trắng, anh có thể ngồi ở bất cứ chỗ nào anh muốn, vậy mà anh lại quyết định chấp nhận mạo hiểm trong khi không cần phải làm vậy. Anh muốn đấu tranh vì người khác - những người không được hưởng những đặc lợi hoặc không có các quyền giống như anh và chính hành động của anh đã khiến mình nhận ra rằng đó chính là vai trò của mình trong suốt hai năm qua. Vì mình là người da trắng, bố mẹ mình kiếm được rất nhiều tiền, nên có lẽ mình đã phải ra khỏi lớp của cô G nếu họ làm lớn chuyện. Mình chắc chắn rằng nhiều bạn đồng trang lứa với Jim đã nghĩ Jim thật điên khùng vì anh đã lựa chọn đi chung chuyến xe buýt đó với những người da đen, vì suy cho cùng, anh chẳng việc gì phải làm thế, sao lại phải tự mua dây buộc mình? Mình nghĩ, nếu mình là

Jim, mình cũng sẽ hành động như vậy, dù có thể mình cũng chẳng lý giải được tại sao. Lựa chọn theo học lớp của cô G từ năm đầu tiên đến giờ, mình đã buộc mình phải điều chỉnh cho phù hợp với động cơ đó. Và mình cũng sẽ phải đối mặt với sự không khoan dung, không tha thứ ở phía trước.

Cách mình cảm nhận về sự phân biệt đối xử ở trường có lẽ cũng là cách Jim đã cảm nhận về sự phân biệt đối xử trong những năm 1960. Mình muốn mọi người tương tác với những nền văn hóa và những chủng tộc khác. Mình không muốn nhìn thấy sự phân biệt đối xử mọi người như vẫn thấy ở trường lớp. Cảm giác của Jim khi bước ra khỏi chiếc xe buýt đó cũng giống như cảm giác của mình trong hai ngày đầu ở lớp. Mình nhớ là mình đã rất sợ, như thể mình là một kẻ nhút nhát, yếu đuối vậy. Mình là học sinh da trắng duy nhất trong lớp. Mình thấy vô vọng. Nhưng sau khi mình ở lại với lớp, hòa nhập với mọi người, đã có thêm nhiều học sinh da trắng khác chuyển tới lớp mình, giống như đã có thêm nhiều người gia nhập phong trào Những Hành khách Tự do sau bước đi tiên phong của Jim vậy.

Cuối đoạn băng, một bạn trong lớp đã hỏi một câu như thế này: “Họ đấu tranh chống lại nạn phân biệt chủng tộc bằng cách đi xe buýt sao?” Đúng thế đấy! Chuông đã rung và còi đã kêu. Mình bừng tỉnh! Những Nhà văn Tự do đã đấu tranh chống lại những điều không thể khoan nhượng bằng cách đi xe buýt và đẩy lùi được những hạn chế về mặt chủng tộc ở phía Nam. Chính lúc đó, đã có bạn gợi ý bọn mình nên lấy tên Những Nhà văn Tự do để đặt cho lớp mình và cũng là để vinh danh Những Hành khách Tự do. Tại sao lại không chứ? Hoàn hảo! Nhưng đây cũng đồng thời là áp lực rất lớn. Nếu bọn mình lấy tên đó, bọn mình cũng phải có được niềm tin và sự dũng cảm giống như họ. Đi xe buýt chỉ là một chuyện, bởi lẽ cuối cùng họ đã bước ra khỏi xe và đối diện với tất cả những khó khăn. Vì thế, với bọn mình cũng vậy, viết nhật ký giống như Anne và Zlata cũng chỉ là một chuyện, vấn đề lớn hơn là bọn mình cần phải giống như Những Hành khách Tự do, cần phải tiến một bước xa hơn. Giống như câu chuyện của Anne

phải vượt ra ngoài căn gác mái và câu chuyện của Zlata phải vượt ra khỏi căn hầm, mình hy vọng những câu chuyện của bọn mình sẽ vượt ra khỏi căn phòng 203. Giờ đây khi mình viết, mình sẽ nhớ về việc làm của Jim, về điều mà anh đã đánh đổi cả mạng sống của mình để có được nó. Cũng như anh, mình sẵn sàng bước thêm một bước, không sợ ai hay điều gì đang đợi mình ở phía trước. Suy cho cùng thì lịch sử đã dạy cho mình biết một điều, rằng mình không đơn độc.

Nhật ký 76

Nhật ký thân yêu,

“Vừa lau vết máu của mẹ trên tường, mình vừa dựng lại cảnh ‘bão táp’ đánh đập và phá hủy gương mặt mẹ. (Mình thích gọi bạn trai của mẹ là ‘bão táp’.) Sau khi ông ta đập phá, mọi thứ trông như vừa phải hứng chịu một cơn lốc cuốn vậy - cả căn hộ, cả tinh thần và gương mặt mẹ nữa. Mình luôn phải thu dọn và lau chùi nhà cửa sau mỗi lần bão táp hoành hành. Lau vết máu của mẹ - lần nào mẹ cũng phải đổ máu, hết lần này tới lần khác; máu của mẹ như một vật hi sinh để ông ta được hạnh phúc. Ông ta sống nhờ máu - máu của mẹ, ông ta thích thú mỗi khi nắm đấm của ông ta chạm vào da thịt mẹ, thích thú mỗi khi mẹ phải hét lên đau đớn. Ông ta đập hồng ti vi, dàn âm thanh, đầu VCR, bàn ăn, nhưng tất cả đều không thấm thía gì so với việc ông ta làm tổn thương tâm hồn mẹ. Mẹ không bao giờ còn giống như trước và mình cũng vậy...”

Chết tiệt! Chuyện này thực sự nghiêm trọng. Mình nghĩ giờ bọn mình đã là “Những Nhà văn Tự do”, bọn mình cầm bút để truyền đạt “văn phong tự do” tới từng trái tim. Bọn mình đã quyết định tập hợp tất cả những bài viết lại thành cuốn Nhật ký của một người Mỹ... Nạn nhân của cuộc chiến không tuyên bố. Có bạn nói bạn ấy không muốn bị gọi là “nạn nhân” và tất

cả bọn mình đã đồng tình, bọn mình đã quyết định dùng từ “tiếng nói” thay cho từ “nạn nhân”.

Vì lấy tiêu đề là Nhật ký của một người Mỹ... Tiếng nói từ cuộc chiến không tuyên bố, bọn mình nghĩ rằng người khác có thể biết được tiếng nói của bọn mình, nhưng ai sẽ là người thực sự cần phải lắng nghe đây? Bọn mình muốn bán một quả đại bác! Thống đốc bang ư? Không! Chính phủ ư? Không đời nào! (Một vài người trong bọn mình vẫn còn khó chịu vì Dự luật 187.) Tổng thống ư? Cũng không. Bọn mình muốn người đó phải là người có ảnh hưởng trực tiếp tới nền giáo dục. Cô G có nhắc đến một ông nào đó tên là Richard Riley. Hình như ông ấy là người đứng đầu ngành giáo dục.

Mình nghĩ ông ấy là Bộ trưởng Bộ Giáo dục Hoa Kỳ.

Ông ấy tuyên bố là muốn tìm hiểu về thế hệ trẻ của nước Mỹ và là một phần của thế hệ trẻ nước Mỹ, nên bọn mình cần phải gửi thẳng tác phẩm này cho ông ấy. Ông ấy quyết tâm cải tổ giáo dục, còn bọn mình quyết tâm làm một cuộc cách mạng trong giáo dục. Nhưng có một vấn đề - ông ấy ở Washington. Ngay khi bọn mình định từ bỏ ý tưởng này, có bạn nào đó đã nói rằng: “Thế càng tốt chứ sao, vì đó sẽ chính là điểm đầu tiên mà Những Nhà văn Tự do thực thi sứ mệnh của mình”. Rất có ý nghĩa, nhưng câu hỏi được đặt ra là: Làm thế quái nào mà bọn mình tới đó được chứ?

Khi trở thành Những Nhà văn Tự do, bọn mình bắt đầu hành động điên khùng, thậm chí điên khùng hơn bao giờ hết. Các bạn ở lại sau khi đã tan học, thậm chí đến tận giờ ăn tối. Tối hôm qua, đến 10 giờ đêm bọn mình vẫn không chịu rời khỏi trường và bác bảo vệ phải đuổi bọn mình về. Bọn mình cố mua chuộc bác ấy bằng bánh pizza nhưng chẳng có tác dụng gì. Nhưng thế vẫn chưa là gì khi so sánh với cái hôm bọn mình suýt bị bắt!

Bọn mình mãi mê biên tập tới nỗi khi bọn mình ngẩng đầu lên thì đã 11 giờ đêm! Fred canh chừng cho cả lớp, để tất cả, kể cả cô G, trèo qua cửa sổ để chuông báo động không kêu. Có ai đó đã nhìn thấy cô trò mình vì chỉ trong vòng 30 giây, ô tô của cô G đã bị năm chiếc xe cảnh sát bao vây. Cảnh sát cho rằng bọn mình đang định ăn trộm máy tính (của chính bọn mình). Họ thấy khó có thể tin rằng bọn mình đang học và càng thấy khó có thể tin được rằng một số đứa lưu manh bọn mình vẫn còn đi học. Nhưng tệ hơn cả là họ nhất quyết không chịu tin rằng cô G chính là giáo viên của bọn mình. Có thể là vì trông cô có vẻ giống bọn mình. Cô đang mặc một chiếc áo rộng thùng thình. Bọn mình đã bắt cô bỏ bộ vest để mặc chiếc áo này cho thoải mái. Tóc cô buộc vồng lên kiểu đuôi gà, trông cô chẳng khác gì một cô bé mới lớn. Họ cứ nhất định cho rằng chiếc xe của cô là chiếc xe bọn mình ăn cắp của “cô G”. Họ định bắt tất cả cô trò bọn mình, cho tới khi bọn mình tìm được bằng khen “Giáo viên giỏi của năm” của cô G ở phía sau xe.

Thật kỳ cục, nhưng tai nạn đó đã khiến bọn mình trở nên gần gũi hơn; bao nhiêu người có thể nói họ suýt bị bắt cùng với cô giáo của mình chứ?

Việc cô G sẵn sàng chấp nhận việc bị bắt để giúp bọn mình hoàn thành công việc là một bằng chứng chứng tỏ sự hết lòng của cô và bọn mình càng tôn trọng cô hơn vì điều đó. Cô G đã giúp bọn mình viết về một cuộc chiến không được tuyên bố và tối hôm đó cô đã giúp bọn mình đấu tranh chống lại nó.

Cô đã chứng minh cho bọn mình thấy là cô đã hết lòng vì bọn mình. Vì vậy, bây giờ bọn mình cũng cần phải hết lòng vì cô. Bọn mình cần phải tin tưởng cô, kể cả điều đó có đồng nghĩa với việc phải làm những điều không thể để biến chuyến đi tới thủ đô Washington thành có thể.

Nhật ký 77

Nhật ký thân yêu,

Bọn mình đã quyết định tổ chức một buổi hòa nhạc để gây quỹ cho chuyến đi tới Washington. Không có gì thỏa mãn hơn là được nhìn thấy những ý tưởng nhỏ của bọn mình trở thành một chương trình lớn. Mình rất phấn khích. Những người bỏ tiền ra mua vé tới buổi hòa nhạc không chỉ để ủng hộ cho 150 em học sinh cấp ba, mà là để hỗ trợ cho một mục đích. Tối nay là buổi tối bọn mình tỏa sáng. Bọn mình sẽ nhảy những điệu nhạc Latin, hát tất cả các loại nhạc, khiêu vũ những điệu nhạc Cam-pu- chia, trình diễn thời trang và cả ngâm thơ nữa. Sự phong phú, đa dạng của những ý tưởng, truyền thống và tinh thần khác nhau chính là mục đích thực sự của Những Nhà văn Tự do bọn mình.

Ngày trước chẳng có ai tin tưởng bọn mình, nhưng giờ đây, cả cộng đồng đã đứng sau và cổ vũ cho bọn mình.

Nhật ký 78

Nhật ký thân yêu,

Mình đã đọc bài thơ này trong buổi hòa nhạc của Những Nhà văn Tự do:

Một Nhà văn Tự do vô tội

Một cậu bé da đen ngâm thơ, trong sáng

đang tìm kiếm một người, nhưng chẳng có ai ở đó.

Ngày đầu em tới trường, bố không có ở bên,

để vỗ về em lúc buồn, lúc chán.

Nhìn lên anh

Anh chỉ biết có tiền và sức mạnh

Em chỉ biết đứng nhìn lưng anh hàng giờ.

Cậu bé ngây thơ giờ đã 12

Cậu thấy mình bị kìm kẹp trong chiếc lồng mang vóc dáng con người

*Chàng trai nhỏ vô tội giờ là tù nhân của tâm hồn luôn gặp cơn ác mộng
về những kẻ sát nhân.*

Nhưng lúc này bạn có thể nghĩ tên ngốc này có thể nhìn thấy ánh sáng,

*nhưng nó lại gia nhập một nhóm và được đặt cho biệt danh là “Mẫu
thuốc thừa”*

Bị tống ra khỏi nhà, lang thang trong giá rét.

Bạn đã bao giờ trải qua chuyện đó khi 11 tuổi chưa?

Cậu tự nhủ “Chẳng ai quan tâm tới mình”

và nằm xuống gốc cây cổ thụ trong công viên ngủ.

Lần sau là ngủ trên ghế đá, chuyện này sẽ kéo dài bao lâu?

Liệu cậu có thể quên được quá khứ đáng sợ này không?

Cậu tới trường Trung học Wilson với một vết trượt dài và

gặp được thiên thần hộ mệnh tên là Erin Gruwell.

Cậu được học về Cuộc Thảm sát, Anne Frank và người Do Thái.

Giờ là lúc cậu có quyền chọn.

Cậu đã gặp Anna, Teri, Tommy và những người khác.

Đó là những người anh, người chị mới của cậu bé vô tội.

Điểm số thấp đã được cải thiện

Thay đổi là tốt, với những ai biết chờ đợi

Cậu đã trở lại với bản chất ngây thơ, nhưng cậu vẫn còn sợ

cái chết đang nhắm đến cậu và đang đến gần cậu.

Nhưng người ta nói khó có thể nhìn thấy

Cuộc sống thiên về cảm xúc là những gì nói về tôi

Tất cả những điều này đều đúng, vì tôi không phải người nói dối

Tôi là một người đàn ông đã tan vỡ trái tim có tên là Nhà văn Tự do!

Nhật ký 79

Nhật ký thân yêu,

Mình nghĩ mình khá may mắn. Mình có một cuộc sống tốt đẹp, một gia đình yêu thương nhau và một ngôi nhà đẹp. Tuy nhiên, các bạn mình lại không được may mắn như mình. Một số bạn gặp rắc rối với luật pháp, một số thì bố mẹ lại thường xuyên cãi nhau, một số lại chỉ đơn độc một mình, chẳng biết bầu bạn cùng ai. Mình không hề biết những bạn bằng tuổi đã sống như thế nào cho tới khi bọn mình bắt đầu viết và biên tập những câu chuyện của chính bọn mình. Càng đọc mình càng biết nhiều hơn về những vấn đề cá nhân của những người bạn đồng trang lứa. Dù bản thân mình không có câu chuyện buồn nào nhưng mình sẵn sàng giúp đỡ, sẵn sàng lắng nghe và khuyến khích Những Nhà văn Tự do khác nói ra câu chuyện của họ. Mọi người có thể lắng nghe những gì các bạn ấy đã phải trải qua và có thể hiểu được một điều rằng chẳng ai đến từ một gia đình hoàn hảo. Mình

tin rằng những xúc cảm mạnh mẽ ẩn sau mỗi câu chuyện ấy cũng nói lên nhiều điều như chính những ngôn từ diễn đạt câu chuyện đó.

Bọn mình cũng có đam mê và hy vọng, giống như những gì Những Hành khách Tự do có khi họ đi từ thành phố này tới thành phố khác ở miền Nam. Những Hành khách Tự do đã đứng giữa đám đông, cố đặt dấu chấm hết cho sự phân biệt đối xử giữa người da đen và người da trắng bằng cách đi từ Washington tới New Orleans. Nếu không có sự kết hợp giữa những người Mỹ gốc Phi và những người da trắng, họ đã chẳng thể giành chiến thắng trong cuộc chiến đó. Họ đã làm việc cùng nhau như một chính thể thống nhất để giành được chiến thắng trong cuộc chiến chống lại sự thờ ơ.

Bọn mình cũng đang đi theo dấu chân của họ, cũng đi từ California tới Washington, để tuyên bố với mọi người rằng bọn mình mạnh mẽ và tiếng nói sẽ được mọi người tiếp nhận. Chuyến đi tới Washington của bọn mình sẽ chứng minh cho đam mê ẩn sau động cơ của bọn mình. Cũng giống như Những Hành khách Tự do, bọn mình cũng sẽ chiến đấu vì điều bọn mình tin tưởng.

Có thể nhìn thấy cuộc sống của một người là một chuyện, nhưng có thể làm gì cho cuộc sống ấy hay không lại là chuyện khác. Mình có cảm giác bọn mình có khả năng giúp đỡ những người sợ không dám đấu tranh cho bản thân. Nhưng nói ra không phải lúc nào cũng là việc đơn giản. Trên đường đi, bọn mình cũng phải đối mặt với rất nhiều người thích đóng cửa trái tim. Vậy là cũng như Những Hành khách Tự do đã không từ bỏ khi xe buýt bị đặt bom, hoặc khi họ bị những người trong Đảng 3K đánh đập, mình hy vọng bọn mình có thể đứng vững như bài thơ của Dylan Thomas và “không nhẹ nhàng bị ru ngủ trong đêm”.

Bọn mình muốn những người tự nhận là người lớn dành thời gian lắng nghe trẻ mới lớn bọn mình và tôn trọng những gì bọn mình nói. Vì vậy, bọn

mình đã đi tới quyết định rằng cách tốt nhất để trình bày câu chuyện của bạn mình là đưa cuốn nhật ký của bạn mình cho ngài Bộ trưởng Bộ Giáo dục Riley, để có thêm một người nữa biết về những vấn đề mà thanh thiếu niên đang phải đối mặt mỗi ngày. Đáng tiếc là rất nhiều người lớn lại đui mù hoặc thờ ơ khi nhìn thấy nỗi đau của bạn mình. Nhắm mắt trước thực tại mà thanh thiếu niên đang phải trải qua chẳng khác gì nhìn thấy một tên giết người nhưng lại bỏ đi mà không làm gì cả. Mình sẽ không để chuyện đó xảy ra. Mình sẽ sát cánh cùng với Những Nhà văn Tự do khác để đứng dậy, để lên tiếng và “chống lại sự diệt vong của ánh sáng”. Hy vọng là khi bạn mình ở Washington, Bộ trưởng Riley sẽ không thờ ơ và làm ngơ trước câu chuyện của bạn mình.

Nhật ký 80

Nhật ký thân yêu,

Mình không thể tin được là mình đang ở giữa thủ đô! Mình rất phấn khích. Mình chưa bao giờ có cảm giác tự do đến vậy! Nhưng đồng thời mình cũng sợ bố mình về nhà và phát hiện ra là mình đã “bỏ nhà ra đi”! Bố đang ở Mexico và mình không biết khi nào bố sẽ về. Nếu bố đã về nhà rồi, mình sẽ chẳng thể nào về kịp được. Bố rất nghiêm khắc và cổ hủ. Mình không được phép làm bất cứ việc gì sau khi tan học. Mình đã bỏ lỡ tất cả những chuyến đi của nhóm Những Nhà văn Tự do. Mình không được tới Marriott để gặp Zlata, mình cũng chẳng được tới bảo tàng Tolerance để xem vở kịch Bản danh sách của Schindler, mình cũng không được tới nhà hàng Thời Trung cổ. Mỗi lần bạn bè đi tham quan về, mình lại có cảm giác lạc lõng, tủi thân. Ai cũng có chuyện để kể, chỉ riêng mình là không. Mình chỉ biết lắng nghe, ngắm nghía những bức hình của các bạn và khóc thầm. Mỗi lần cô G cố thuyết phục mình đi, mình đều nói “Không”. Mình đã biết chắc chắn câu trả lời của bố sẽ là “Không”. Suốt năm học thứ hai, mình đã xin bố

không biết bao nhiêu lần, nhưng lần nào bố cũng nói: “Con đã biết câu trả lời rồi đấy, hỏi làm gì!” Kể từ đó, mình không bao giờ hỏi xin bố nữa. Mình có cảm giác rất đau khi nghe bố nói từ “Không”.

Lúc đầu, khi xuất hiện ý tưởng đi Washington, mình cứ nghĩ mình sẽ lại không thể đi được. Ý nghĩ trốn đi đã xuất hiện trong đầu mình, rất nhiều lần. Mình không bao giờ nghĩ ước mơ của mình lại có thể trở thành sự thật. Mỗi lần cô G đếm đầu người để lấy con số cuối cùng đặt vé máy bay, mình đều không phản ứng gì. Sâu thẳm bên trong, mình đang chết dần. Mình chưa bao giờ được đi máy bay, chưa bao giờ ở trong khách sạn, cũng chưa bao giờ được ra khỏi nhà. Mình giống như một tù nhân trong chính ngôi nhà của mình! Mình thậm chí còn không được phép nói chuyện điện thoại. Nếu mình dùng điện thoại, bố sẽ ngắt máy ngay. Nếu có ai đó gọi điện cho mình, bố sẽ nói với người đó là “Nó không sống ở đây” và dập máy. Và liền sau đó, bố sẽ quay ra chửi mình.

Ba ngày trước chuyến đi, một điều kỳ diệu đã xảy ra.

Bố mình đi Mexico vì bà đang rất yếu. Mình đánh liều hỏi mẹ xem mình có được đi không. Mình sợ mẹ cũng sẽ nói không. Dù cũng rất sợ bố và dù mẹ nói rằng sẽ rất mạo hiểm cho cả hai mẹ con, nhưng mẹ vẫn muốn mình được đi. Nếu bố về, chắc chắn bố sẽ đánh cả mình và mẹ. Rồi bố sẽ không bao giờ cho mình bước chân ra khỏi nhà mất. Có lẽ bố còn thù ghét mình và đổ mọi tội lỗi (nếu có chuyện gì sai) lên đầu mình! Nhưng chẳng hiểu vì sao, dù sợ, mẹ vẫn nói mình cần phải đi. Mẹ nói mình xứng đáng được đi và mình sẽ không bao giờ có được một cơ hội như thế này nữa. Wow! Mình không thể tin là mẹ lại có thể hi sinh vì mình nhiều đến vậy!

Đó là lần đầu tiên trong đời mình thấy có hy vọng. Mình thực sự rất muốn đi. Mình cầu nguyện để vẫn chưa quá muộn. Vậy là, điều đầu tiên

mình làm trong buổi sáng hôm sau là chạy thẳng tới lớp của cô G. May mắn là đội bóng rổ phải chơi trận vé vớt, vì vậy cầu thủ ngôi sao của bọn mình không thể đi trong chuyến này. Cô G nói mình có thể đi thay suất của bạn ấy!

Kể từ lúc đó, mọi thứ đều trở nên không rõ ràng. Mình chưa bao giờ có được cảm giác tự do đến thế. Mình rất căng thẳng, chạy hết chỗ này đến chỗ kia để đóng gói đồ. Vì mình chưa bao giờ đi xa nên mình không biết phải đóng gói như thế nào. Mình phải mang gì? Mình sẽ mặc gì? Mình cũng chưa bao giờ có bạn đến nhà ngủ qua đêm khi còn nhỏ, nên mọi thứ với mình đều mới lạ.

Tất cả những chuyện này cũng hoàn toàn xa lạ với mẹ mình. Mẹ rất sợ, vì mình chưa bao giờ xa mẹ một ngày trong đời. Nếu có chuyện gì xảy ra với mình thì sao? Chuyến đi lần này là chuyến đi của cả hai mẹ con mình. Mình muốn chia sẻ mọi điều với mẹ, mọi chi tiết: Bọn mình ăn gì, bọn mình nhìn thấy gì, bọn mình gặp những ai. Tất cả mọi thứ!

Sáng nay khi mình đi, tất cả họ hàng đều tới chào tạm biệt mình. Nước mắt lăn dài trên má mình khi mình hôn tạm biệt mẹ. Lúc đó, mình có chút hoài nghi về cuộc hành trình của mình. Vì vậy, mình đã hỏi mẹ “Mẹ có chắc là muốn cho con đi không?” Mình cứ nghĩ mẹ sẽ thay đổi suy nghĩ, nhưng mình đã nhầm. Mẹ ôm chặt lấy mình và nói “Hãy tận dụng cơ hội này và đừng để mẹ thất vọng. Mẹ rất tự hào về con”. Những lời mẹ nói đã truyền cảm hứng cho mình, giúp mình phấn chấn và thấy có động lực hơn hẳn. Mình không thể giải thích rõ ràng cảm giác đó. Giờ mình đã sẵn sàng chào tạm biệt và rời Long Beach. Mình hướng thẳng tới cuộc phiêu lưu của mình - cuộc phiêu lưu mà chắc chắn sẽ là hy vọng của cả đời mình. Sự phấn khích của mẹ đã giúp mình có dũng khí bước lên máy bay lần đầu tiên trong

đời. Đúng! Mình đã sợ, nhưng giờ có vẻ như chẳng còn vấn đề gì nữa. Mình rất mong đến lúc được về nhà và kể cho mẹ nghe mọi chuyện.

Nhật ký 81

Nhật ký thân yêu,

Mình đang viết cho bạn từ thủ đô Washington. Hôm nay bọn mình đã tới nghĩa trang Arlington - nơi chôn cất Tổng thống Kennedy và nhiều binh lính khác. Khi xe buýt dừng lại, mắt mình đã nhòa lệ. Nghĩa trang gồm nhiều hàng dài bia mộ. Mình - cũng như những người lính này - đã chứng kiến rất nhiều người ngã xuống. Nhiều người bạn của mình đã bị bắn thẳng vào đầu, bị đâm nhiều nhát nhưng cái chết của họ không bao giờ được ghi nhận như những người đàn ông và phụ nữ ở đây. Với mình, những người bạn đó cũng là những người lính, không phải những người lính trong chiến tranh, mà là người lính của đường phố. Với họ, đấu tranh không phải để tranh giành lãnh thổ, mà đấu tranh là để giành giật sự sống.

Mình không muốn vào nghĩa trang để nhìn những nấm mộ và những tấm bia tưởng nhớ những người lính đã ngã xuống. Không phải mình không tôn trọng họ, chỉ là khi vào đó, mình sẽ nhớ lại những cảm giác của năm 12 tuổi khi bố mình mất vì căn bệnh AIDS. Bố không bao giờ có một tấm bia đá để người khác có thể tưởng nhớ cuộc đời bố. Đến hôm nay, bố vẫn chẳng có gì ngoài một “dúm cỏ” mà phải dùng tới bản đồ mới có thể tìm được. Ông chỉ là một con số, một số liệu thống kê, một người không ai biết đến.

Mình buồn khi thấy báo chí, truyền thông chỉ tập trung vào cái chết của những người nổi tiếng. Mình luôn tự hỏi: “Tại sao chỉ những người nổi tiếng mới được xuất hiện trên những tit lớn?” Giới truyền thông rầm rộ đưa

tin khi có một ngôi sao điện ảnh bị gãy chân hay trật khớp, nhưng khi một người đàn ông thông thái như bố mình qua đời thì lại chẳng ai quan tâm.

Nhật ký 82

Nhật ký thân yêu,

Mình có thể nói đây là buổi tối tuyệt nhất trong đời mình! Khi xe của bọn mình tới đài tưởng niệm Lincoln, mình có cảm giác như mình là một phần của lịch sử. Trời lúc đó đang mưa, nhưng bọn mình vẫn muốn được nhìn thấy tượng của Abraham Lincoln. Mình vẫn mơ có một ngày được nhìn thấy bức tượng Abraham Lincoln nổi tiếng thế giới này.

Lúc đầu mình không hiểu tại sao cô G lại muốn bọn mình đi tới Washington đến vậy. Nhưng giờ, khi bọn mình đã ở thủ đô của đất nước, mình đã hiểu! Mình sẽ không bao giờ còn giống như trước nữa! Cuối cùng mình cũng ngộ ra là một Nhà văn Tự do có ý nghĩa như thế nào. Tất cả mọi người đều đứng quanh đài tưởng niệm và đọc thông điệp trên bức tường. Bọn mình đứa nào cũng muốn biết mỗi thông điệp đó có ý nghĩa gì, nó được viết khi nào và ai là người viết nó.

Sau đó mình nghe thấy một giọng nói nhỏ nhưng phấn khích: “Đã đến lúc ra ngoài với cơn mưa rồi”. Mình biết cô G lại định làm gì đó, vì cô luôn cố làm những việc tưởng chừng như tự phát nhưng lại luôn có ý nghĩa biểu tượng nào đó. Đây là lần có ý nghĩa nhất. Bọn mình bước ra ngoài, đứng lên những bậc thang của đài tưởng niệm, cùng nắm tay nhau quay mặt về thành phố, quay mặt ra thế giới.

Nghĩ mà xem, nơi này, Martin Luther King[4] đã có bài nói chuyện nổi tiếng “Tôi có một giấc mơ”, giấc mơ một ngày kia “trẻ em da đen và trẻ em da trắng... sẽ đi cùng nhau”. Mình vui khi nhìn thấy Những Nhà văn Tự do đang nắm tay nhau trong mưa, mình đã nhận ra bọn mình chính là giấc mơ đã thành sự thật của ông. Và hoàn toàn bất ngờ, một, hai, ba và tất cả bọn mình cùng đồng thanh: “Những Nhà văn Tự do có một giấc mơ!” Trời tạnh mưa và tiếng nói của bọn mình vang vọng khắp thành phố!

[4 Martin Luther King (1929 - 1968) là mục sư, nhà hoạt động nhân quyền người Mỹ gốc Phi và là người đoạt giải Nobel Hòa bình năm 1964.

Nhật ký 83

Nhật ký thân yêu,

Khi cùng cả nhóm đi xuống đại lộ Pennsylvania, mắt mình đong đầy niềm vui phấn khích, môi mình luôn nở nụ cười cùng với những gì mình nhìn thấy và tim mình ngập tràn thích thú khi được ở một thành phố khác hẳn Long Beach. Khoảnh khắc đó, mình có cảm giác như được đặt chân đến một nơi mà bạo lực và hận thù không hề tồn tại. Nhưng chỉ vài giây sau, cảm giác an toàn đó đã hoàn toàn biến mất...

“Chết tiệt! Nhìn biểu tượng chữ thập ngoặc[5] này, cậu có tin không? Chỉ cách Nhà Trắng và bảo tàng Cuộc Thảm sát có vài tòa nhà”. “Nhìn này, lại có một hình nữa trên bức tường đó”. Mình nghe thấy những câu đó khi bọn mình đi bộ xuống đại lộ Pennsylvania. Cảm giác trong mình lúc này là choáng váng. Mình biết những biểu tượng này có nghĩa là hận thù và chúng là hiện thân của những tổ chức liên quan tới Đức quốc xã. Nhận định của

mình về Washington hóa ra hoàn toàn sai lầm. Mình nghĩ mình là kiểu người chỉ biết xem mặt mà bắt hình dong.

[5] Nguyên văn: Swastika () là biểu tượng trên lá cờ của Phát xít Đức.

Ai đó có thể sơn đè lên để làm mất những hình chữ thập ngược này, nhưng rồi sẽ lại có tên đàn độn ngu ngốc nào đó quay lại và lại xịt những hình đó. Mình biết điều đó vì mình đã gặp nhiều chuyện như thế rồi. Rất buồn khi phải thừa nhận rằng có đợt mình cũng chính là một trong những tên đàn độn ngu ngốc thích xịt, vẽ bậy lên tường, nhưng vẫn có điểm khác. Dù đều là phá hoại của công, nhưng hình xịt lại khác nhau. Hình chữ thập ngược đó là biểu tượng của sự căm ghét, lòng thù hận, còn hình mình vẫn xịt trên đường chỉ nhằm mục đích gây ấn tượng, để người khác phải nhớ tên mình, chứ không phải để truyền bá lòng thù hận.

Ngay sáng sớm ngày hôm sau, tại bàn ăn sáng, mình và bạn mình đã biết cần phải làm gì. Bọn mình đã tạo ra logo của Những Nhà văn Tự do. Để lần tới, nếu nhìn thấy hình chữ thập ngược ở trên tường hoặc cột bán báo, tụi mình sẽ thay thế chúng bằng logo của chính bọn mình, làm thế sẽ không cần phải phá hoại tài sản công. Mình đã mang logo mà bọn mình mới sáng tạo ra đến chỗ người giữ cửa của khách sạn và nhờ chú ấy sao giúp vài bản. Mình cũng hỏi chú ấy có thể cho mình một lọ hồ dính để mình dán những tờ logo này đè lên những biểu tượng kia mà không phá hủy tài sản không. Sau đó bọn mình rời khách sạn, trong tay là một tập logo và một lọ hồ dính to. Bọn mình đã “tấn công” biểu tượng chữ thập ngược đầu tiên mà bọn mình nhìn thấy trên đường. Mọi người xúm vào, bao quanh biểu tượng đó. Ngay khi bọn mình dán đè logo của bọn mình lên trên, mọi người đều thấy và bắt đầu vỗ tay. Một lần nữa, mắt mình lại đong đầy niềm vui phấn khích, môi mình lại nở nụ cười và tim mình ngập tràn hạnh phúc vì bọn mình đã tạo ra một điều khác biệt và mình lại cảm thấy an toàn.

Nhật ký 84

Nhật ký thân yêu,

Hôm nay bọn mình đã tới thăm bảo tàng về Cuộc Thảm sát. Khi vào trong bảo tàng, rất nhiều kỉ niệm trong quá khứ đã ùa về với mình. Bọn mình ngồi trong một căn phòng, xem một bộ phim về việc những người Do Thái đã bị đối xử như thế nào trong Cuộc Thảm sát. Họ bị đánh, bị bỏ đói và dã man hơn cả là phải chứng kiến cảnh những người thương yêu của họ bị lính của Hitler giết chết. Khi xem phim, mình bắt đầu nhớ lại...

“Làm ơn tránh xa tôi ra!”, mình hét vào mặt những thằng con trai cao hơn mình ít nhất là nửa mét và có cái giọng đặc biệt ồm ồm.

“Câm ngay, con da đen thối thây này, loại mày không thuộc về nơi này, biết chưa?”, chúng vừa la lối, vừa đấm đá mình, càng lúc càng mạnh hơn, ác hơn.

Mình không thể tin chuyện đang xảy ra với mình. Mình bị đánh dã man chỉ bởi vì mình đã ở sai chỗ vào sai thời điểm, chứ chưa nói đến việc mang sai màu da. Mỗi cú đấm, cú đá, cú sau lại mạnh hơn cú trước. Mình cố gắng để mở mắt, nhưng không sao mở được. Mình muốn nhìn mặt bọn chúng. Ai có thể làm thế với mình? Chính cái lúc ngẩn ngui ấy, người mình trở nên tê cứng. Mặt mũi mình tối sầm lại. Mình không biết chúng đã đánh mình bao lâu, nhưng khi mình tỉnh lại, mình đang ở giữa đường. Mình đứng dậy đi về nhà và khi mình đi, chẳng có ai dang tay giúp đỡ mình.

Khi mình về đến nhà, các anh họ mình hỏi chuyện gì đã xảy ra. Mình chọn cách im lặng, không nói gì. Sẽ rất đau đớn nếu làm bất cứ điều gì, vì vậy mình chỉ về phòng, khóc cho tới khi ngủ thiếp đi. Mình ngủ được khoảng bốn hay năm tiếng. Có thể mình còn ngủ được lâu hơn nữa, nhưng mình bị đánh thức bởi một mùi lạ. “Johnny, em đốt cái gì thế?”, mình hỏi.

“Em không biết, không phải em mà”, nó trả lời.

Mình tỉnh dậy để xem chuyện gì đang diễn ra. Cái gì đang cháy vậy? Nhà hàng xóm đang bị hỏa hoạn chăng? Mình có thể nghe thấy tiếng lách tách của gỗ bị cháy. Khi bước vào phòng khách, mình thấy sáng rực như có một ngọn đèn đang bật.

“Johnny, gọi điện cho cảnh sát đi. Chị nghĩ là nhà hàng xóm đang bị cháy rồi”, mình nói.

Mình tiến đến gần cửa và ánh sáng từ bên ngoài bắt đầu khiến mình cay mắt và càng tiến lại gần, mình càng thấy nóng. Mình mở cửa và nhìn thấy năm người mặc áo choàng trắng. Một trong năm người có vóc dáng nhỏ nhắn, xinh xắn. Từ những đôi mắt thâm độc của những người này, mình nhìn thấy sự phản chiếu của ngọn lửa ở cây thánh giá đang cháy ở bãi cỏ nhà dì mình.

Mình đứng đó, nhìn họ chăm chăm, cứ như thể mình đang nhìn thấy ảo giác. Mình nhắm mắt lại, nghĩ rằng hình ảnh này sẽ biến mất ngay thôi, nhưng khi mình mở mắt ra, cây thánh giá vẫn còn ở đó. Mình bắt đầu nhận ra những người này chính là những người đã đánh mình trước đó và chúng vẫn tiếp tục đánh mình, không phải về mặt thể xác, mà về mặt tình thần.

Mình lùi lại, nhưng cố để không rời mắt khỏi chúng và sập cánh cửa lại, chờ cứu trợ đến. Tim mình đập dữ dội khi mình ngồi xuống chiếc đi-văng, căng thẳng và sợ hãi cho cuộc đời mình.

“Này, đi thôi”, một người bạn cùng lớp gọi mình. Khi mình nhìn lên, bộ phim đã kết thúc từ bao giờ.

Hai lòng bàn tay mình ướt đẫm mồ hôi và mình có cảm giác như lại vừa trải qua chuyện kinh khủng đó một lần nữa.

Có vẻ như mọi chuyện đều có liên quan, gắn kết với nhau; những người Do Thái và một cô bé, cả hai đều là nạn nhân của tội ác xuất phát từ sự thù hận và giờ là những hình vẽ graffiti bọn mình nhìn thấy ở thủ đô của một nước. Có vẻ như có điều gì đó không bao giờ thay đổi được...

Nhật ký 85

Nhật ký thân yêu,

Hôm qua mình đã thức cả đêm để chơi với những người bạn cùng phòng. Mình định đi ngủ sớm hơn, vì hôm sau bọn mình sẽ đi thăm bảo tàng từ 8 giờ sáng, nhưng những người bạn cùng phòng với mình không ngừng nói chuyện. Mình dè gối lên đầu, cố bỏ ngoài tai những gì họ nói. Mình cố đi ngủ, nhưng không tài nào ngủ được. Mình không thể không nghĩ tới bảo tàng về Cuộc Thảm sát. Mình cứ băn khoăn không hiểu trông nó như thế nào. Mình tò mò, nhưng đồng thời lại thấy sợ. Sợ điều mình có thể sẽ nhìn thấy. Tới tận 4 giờ sáng, những người bạn cùng phòng mới chịu đi ngủ. Vì vậy, lúc 6 rưỡi sáng, khi chuông báo thức kêu, mình có cảm giác buồn ngủ chết đi được.

Chúa ơi! Không thể tin được là mình đã nhìn thấy gì ở bảo tàng về Cuộc Thảm sát. Mình cố kìm nén không khóc khi đi tham quan bảo tàng, nhưng mình không thể làm được. Khi bước chân qua cổng vào, mình đã nghĩ ngay tới Renee Firestone và Gerda Seifer - hai người còn sống sót sau Cuộc Thảm sát ông đã đi thăm bảo tàng cùng với bọn mình. Mình không thể không nghĩ về những đau khổ và dẫn vật họ đã phải trải qua.

Khi đi thăm lần lượt từng phòng, mình được xem những đoạn phim hàng nghìn người bị chôn xuống một hố chôn tập thể như thế nào. Sao chuyện này lại có thể xảy ra được? Sao không có ai đứng lên bảo vệ những người đó? Sao người ta lại có thể chấp nhận để mình chết nhỉ? Mình cứ hỏi đi hỏi lại bản thân những câu hỏi này khi quay đầu bước sang phòng khác. Mình nhìn lên tường và có cái gì đó khiến mình phải chú ý. Đó là lời trích dẫn câu nói của một nhà truyền đạo người Đức. Câu nói đó đã tổng kết hậu quả của chuyện xảy ra khi không có ai đứng ra bảo vệ họ. “Họ tìm đến các nghiệp đoàn, nhưng tôi không phải là thành viên của tổ chức nghiệp đoàn nên tôi không đáp lại. Sau đó họ tìm đến những người theo chủ nghĩa xã hội, nhưng tôi không phải là người theo chủ nghĩa xã hội nên tôi không đáp lại. Họ lại tìm đến những người Do Thái và vì tôi không phải một người Do Thái nên tôi không đáp lại. Cuối cùng họ tìm đến tôi và chẳng còn lại ai để lên tiếng bảo vệ tôi”. Bên cạnh câu trích dẫn là một bức tranh về trại tập trung. Mình nhìn bức tranh một lúc và cứ nhắc đi nhắc lại những từ đó trong đầu. Càng nghĩ nhiều về điều đó, mình càng khóc nhiều hơn.

Cô Gerda nhìn thấy mình và bắt đầu nói cho mình nghe về những chiếc xe chở gia súc mà mọi người đã bị tống lên đó. Mình và cô ấy bước sang phòng tiếp theo, cô ấy liền đứng khựng lại. Cô ấy bắt đầu khóc và khi mình hỏi cô ấy có chuyện gì, cô ấy liền chỉ tay lên chiếc xe chở gia súc ở ngay trước mặt mình. Cần phải đi qua chiếc xe chở gia súc thật sự mới có thể ra

khỏi phòng được. Cô ấy sợ. Chắc cô ấy đang tưởng tượng người thân và bạn bè của cô ấy đã bị xúc lên những chiếc xe giống như thế này. Mình hỏi cô ấy có ổn không, cô ấy liền tiến lên một bước và sau đó lại bắt đầu miêu tả cho mình biết trong những chiếc xe ấy đông như thế nào. Cô ấy nói với mình rằng có rất nhiều người đã chết trên xe (vì đông quá) trước khi đến được trại tập trung. Cuối cùng, khi đã đi qua chiếc xe chở gia súc đó, cả mình và cô đều khóc. Cô Gerda đã nắm chặt tay mình và nói cảm ơn mình. Nhưng mình mới chính là người cần phải cảm ơn cô ấy.

Trên đường trở lại khách sạn, mình nhìn thấy những hình chữ thập ngoặc đã bị bọn mình dán đè logo lên. Trước đây, nếu nhìn thấy chuyện không hay nào xảy ra, mình thường chẳng làm gì, vì mình quen nghĩ kiểu “Chẳng ảnh hưởng gì tới mình, sao mình phải quan tâm chứ?” Với việc dán đè lên những hình chữ thập ngoặc và với tất cả những chuyện xảy ra ngày hôm nay, mình biết rằng sẽ không có ngày nào trôi qua mà mình lại không làm gì cả nếu biết có điều gì đó không ổn. Nắm lấy cơ hội và tạo ra thay đổi sẽ tốt hơn là để nó trôi qua rồi hối tiếc.

Nhật ký 86

Nhật ký thân yêu,

Khi bước qua hai cánh cửa vào căn phòng lạnh lẽo và đáng sợ trong bảo tàng về Cuộc Thảm sát, im lặng bao trùm khắp người mình khi mình nhìn thấy cái chết của hàng triệu người. Mình chưa bao giờ nhìn thấy nhiều người chết cùng ở một chỗ vào cùng một thời điểm như vậy. Điều khiến chuyện đó càng trở nên tồi tệ hơn là họ phải chịu như vậy chẳng vì lý do gì cả. Mình đã sốc khi nhìn thấy tất cả những người chết này, nhưng mình gần như ngã quỵ khi nhìn thấy xác chết của những người sinh đôi. Nhanh hơn cả tia chớp, mình có cảm giác như đang trải qua nỗi đau của những đứa trẻ

sinh đôi vô tội đã bị hành hạ và bị xẻo thịt này. Càng nhìn những bức ảnh về những đứa trẻ sinh đôi giống nhau như đúc này, mình càng có cảm giác như mình, ý mình là bọn mình, đã ở đó.

Người ta nói anh em sinh đôi - người này không thể sống mà không có người kia. Mình không thể tin được là tất cả những cặp anh em sinh đôi đều bị đem ra làm thí nghiệm để kiểm chứng cho giả thuyết đó. Bác sĩ Mengele - một bác sĩ ở Auschwitz - đã bị ám ảnh khi tiến hành những thí nghiệm đó trên những cặp anh em sinh đôi. Thay vì sử dụng những con chuột thí nghiệm, ông ta lại xem trẻ sinh đôi như những con lợn thí nghiệm. Ông ta trở thành Sứ giả của Thần chết khi tra tấn tất cả trẻ em sinh đôi mà ông ta có thể rờ tay tới ở lục địa châu Âu. Điều đó khiến mình băn khoăn không hiểu chuyện gì sẽ xảy ra nếu mình đánh mất người anh em sinh đôi của mình. Liệu mình có cố hết sức để trốn chạy không nếu Mengele khiến mình chỉ còn lại một mình? Liệu mình có nên đánh lại ông ta không? Mình thực sự không biết vì mình không ở đó, mình không rơi vào hoàn cảnh của họ. Hay mình có nên cố làm bất cứ điều gì để cứu được một trong những người anh em của những cặp sinh đôi khác không? Đó chỉ là một vài trong rất nhiều câu hỏi xuất hiện trong đầu mình khi mình nhìn thấy những đứa trẻ này nằm bất động ở đây.

Càng nhìn thấy con người này độc ác ra sao, mình càng thấy giận. Tất cả những tấm hình kinh khủng về những đứa trẻ bị cắt tay, cắt chân để đem đi gắn vào cơ thể những đứa trẻ hoặc người lớn khác trông giống như bức hình cắt dán trong những giấc mơ tồi tệ, như một câu đố hình. Làm sao một con người lại có thể có những giấc mơ tồi tệ đến thế được? Hẳn ông ta phải không có trái tim không có tình thương. Ông ta tìm kiếm niềm vui cho bản thân trên nỗi đau của người khác.

Việc đến bảo tàng này khiến mình nhận ra mình cần và yêu người em sinh đôi của mình tới mức nào. Dù lớn lên cùng với một người em sinh đôi có những mặt tốt và mặt xấu nhưng ít nhất mình cũng luôn có một người để nói chuyện, chia sẻ quần áo và trải nghiệm cùng nhau. Thỉnh thoảng, người em sinh đôi cũng khiến mình bực mình, nhưng mình chưa bao giờ nghĩ sẽ đánh đổi em lấy bất cứ thứ gì trên thế giới này.

Trẻ em ngày nay có cơ hội mơ về điều chúng muốn thay đổi và tương lai của chúng. Đó là những thay đổi có ảnh hưởng tích cực lẫn tiêu cực tới cuộc sống của con người. Đáng tiếc là bác sĩ Mengele đã lấy quá nhiều cơ hội của người khác khi đặt “thay đổi” vào tay mình. Đem giấc mơ đến là vấn đề, còn biến giấc mơ đó thành hiện thực là giải pháp. Tiếc là những cặp sinh đôi này không còn cơ hội mơ về những giấc mơ giống nhau mà chị em mình đang biến thành hiện thực... đó là thay đổi.

Nhật ký 87

Nhật ký thân yêu,

Hôm nay là một ngày trọng đại. Mình không thể tin được hôm nay đã là ngày thứ tư mình ở Washington và quả thực mình đã được gặp Bộ trưởng Bộ Giáo dục Richard Riley. Quả là một ngày dài và có thể vẫn còn nhiều chuyện chưa xảy ra. Bọn mình vừa mới trở về sau chuyến tham quan hai bảo tàng và đi một vòng quanh

Điện Capitol. Ngày hôm nay là ngày dài nhất, thú vị nhất trong đời mình.

Mình sẽ mặc gì đây nhỉ? Trông mình phải ổn ổn trong bữa cơm tối nay. Đây là buổi tối quan trọng nhất. Những nhân viên làm việc trong khách sạn Marriott thậm chí còn nghe duyệt trước cho bọn mình. Mình chưa bao giờ nhận ra cái ông Riley đó quan trọng như thế nào. Giờ mình đã biết ông đại diện cho cả ngành giáo dục. Mình băn khoăn không hiểu trông ông ấy thế nào. Ông ấy già hay trẻ? Dù thế nào thì mình cũng biết là không nên đánh giá một người qua vẻ ngoài của họ, cô G đã dạy mình thế. “Ông ấy hẳn phải là người rất quan trọng và học thức phải rất cao thì mới có thể làm được Bộ trưởng Bộ Giáo dục”, mình tự nhủ. Mình không thể chờ cho tới lúc được gặp ông. Chắc chắn ông sẽ ngạc nhiên khi nhìn thấy tất cả bọn mình - một nhóm trẻ mới lớn đa dạng trước mặt ông ấy. Mình hy vọng ông sẽ phấn khích khi biết rằng tất cả bọn mình tới đây chỉ để trao cho ông cuốn sách của bọn mình. Mình cũng hy vọng rằng ông ấy có thể giúp bọn mình theo đuổi giấc mơ giáo dục trong tương lai.

“Tối nay sẽ là tối buồn chán đây, biết rồi mà, lại những bài phát biểu dài ngoằng về những vấn đề mà mình thậm chí còn không biết hoặc không hiểu. Cái này là dành cho người lớn, mình làm gì ở đây ấy nhỉ?”, mình tự hỏi khi bắt đầu bữa tối. Richard Riley đã nói: “Các em chính là những nhà lãnh đạo trong tương lai, vì vậy không được bỏ cuộc”. Những lời ông nói thật sự khiến mình chú ý. Mình không thể tin được ông ấy là Bộ trưởng Bộ giáo dục. Mình nghĩ ông ấy phải khác cơ. Mình nghĩ ông ấy cũng hơi hợm, chảnh chọe như những người quan trọng khác, nhưng mình đã nhầm. Ông ấy thật tuyệt. Mình không nghĩ là ông sẽ kể cho bọn mình nghe về cuộc sống của bản thân, nhưng ông đã kể. Ông kể về tất cả những khó khăn mà ông đã phải vượt qua để trở thành người như ngày hôm nay. Mình không thể tin được là mình đang ở đây, chỉ cách người đàn ông quan trọng nhất trong ngành giáo dục có 1,5m. Hy vọng là ông sẽ nhìn bọn mình và nhận thấy chỉ vài từ ông nói ra cũng có thể thay đổi tương lai của bọn mình. Có vẻ như ông là người đạt được thành tựu nhờ biết bước đi trên chính đôi chân của mình, từ những gì mình đã hoàn thành.

Ông đã khiến mình nhận ra rằng với giáo dục, mình có thể trở thành bất cứ người nào mình muốn. Ông giúp mình nhìn nhận mọi việc theo cách nhìn khác. “Mình hy vọng một ngày nào đó mình có thể trở thành một người quan trọng như Richard Riley”, mình tự nhủ khi ông bước ra ngoài. Tối nay là một trải nghiệm thực sự quý báu. Mình thậm chí còn nhận được hoa hồng trong ngày hẹn, thật tuyệt. Hy vọng là sau này sẽ còn nhiều buổi tối giống như tối nay nữa. Những kỉ niệm của tối hôm nay sẽ còn sống mãi trong tim mình.

Nhật ký 88

Nhật ký thân yêu,

Đây là bài thơ mình viết, bài thơ mà cô G đã yêu cầu mình đọc cho ông Richard Riley nghe trong bữa tối. Mình không thể tin được là mình lại được ngồi ở bàn chính với chùng ấy cái ống kính chĩa vào. Mình ngồi cạnh bố mẹ của cô G. Mẹ kế của cô - bà Karen - phải nắm tay mình vì mình thấy rất căng thẳng. Khi đọc xong bài thơ, tất cả mọi người đều đứng dậy hoan hô nhiệt liệt.

Đứng dậy

Là da đen

Vẫn tự hào

Là da trắng

Vẫn tự hào

Là da nâu

Vẫn tự hào

Là da vàng

Vẫn tự hào...

Đừng sợ bạn là ai

vì tất cả những gì bạn có thể chỉ là chính bạn!

Bạn không thể là ai khác ngoài bạn,

vì thế hãy là bạn khi tốt nhất, bạn hoàn toàn có thể.

Hãy để điều đó là sự thật

bằng mọi cách trong mọi thời điểm.

Dù là luật sư, bác sỹ, cầu thủ bóng đá,

người dọn nhà vệ sinh, người xách rác hay người đánh xoong nồi

Cứ giữ đúng như vậy và

vẫn làm tốt nhất bạn có thể.

Hãy tự hào, hãy tự trọng, hãy đứng dậy!

Đứng tự hào, nói tự hào, hành động tự hào và tự hào!

Đừng gục ngã, lùi bước,

cúi người, bỏ chạy,

bán rẻ mình,

bán cho những lời chỉ trích.

*Cần thực tế và nhận ra những người chỉ trích, tốt nhất hãy nhận ra bạn
chính là bạn*

nghe hoặc bỏ ngoài tai.

“MMM HMM!”

Tôi biết bạn đã có được nó.

Có cái gì?

Có thứ

thứ gọi là niềm tự hào, là quan điểm, là tinh hoa,

tính cách của bạn, con người của bạn, niềm tự hào của bạn,

sự thanh bình trong tâm thoát khỏi âu lo.

Thấy không, tôi không thể là bạn, nhưng tôi có thể là TÔI tốt nhất!

Đúng đấy.

Nhật ký 89

Nhật ký thân yêu,

Tối nay chúng mình đã đưa cuốn nhật kí chung cho Bộ trưởng Bộ Giáo dục Mỹ - Richard Riley. Khi nhìn thấy ông bước vào phòng khiêu vũ Mariott, mình không thể không để ý mình và ông khác biệt như thế nào. Ông là một người da trắng giàu có đến từ Nam Carolina có giọng nói đặc trưng của người miền Nam, còn mình là một cậu nhóc da đen nghèo khó phải kiếm từng bữa ăn qua ngày. Nhưng mình nhận ra cả mình và ông ấy đều có mặt ở đây vì một lý do - cùng quan tâm tới tương lai của trẻ em ở nước Mỹ này. Khi ngồi nghe bài diễn văn của ông, mình đã nhận ra ông thực sự quan tâm tới trẻ em chúng mình. Quan trọng hơn nữa, mình đã nhận

ra là người đàn ông này chắc chắn sẽ đọc, đọc thực sự ấy, cuốn nhật ký của mình.

Bằng cách đọc cuốn nhật ký của mình, ông sẽ biết tất cả những chuyện mình đã phải trải qua, và có lẽ, ông sẽ làm điều gì đó. Khi nghe ông kể ông đã phải chiến đấu chống lại nạn phân biệt chủng tộc ở miền Nam ra sao, mình không thể không nhớ tới buổi tối anh mình bị bắn, chỉ bởi vì chủng tộc của anh em mình.

Hai anh em mình đang chạy xe trên đường cao tốc thì có một chiếc xe toàn những người Mexico chạy vọt lên ngang hàng với xe anh em mình. Đột nhiên mình thấy một tia sáng lóe lên, kính xe vỡ vụn và máu chảy lên lán. Một viên đạn bắn xuyên qua xe. Một viên khác vèo tới hàng ghế sau, sượt qua bạn mình đang ngồi ở đó. Anh mình, người lái xe, bị bắn bốn viên. Hai viên vào ngực, chỉ cách tim vài cm, một viên vào đùi và một viên vào bắp chân. Anh quay đầu về phía mình, áo anh đầm máu, khó nhọc nói: “Anh không thể thở được. Anh không thể lái xe được nữa!” Anh đổ xe trên đường, còn hai người bạn ngồi ở hàng ghế sau của mình đang hét toáng lên: “Mình bị bắn! Mình bị bắn!”

Mình cố không hốt hoảng và kéo anh sang chỗ của mình. Rồi mình nhảy sang ghế lái - chỗ nhoe nhoét máu và bắt đầu tìm một bệnh viện. Cuối cùng, mình tạt vào một trạm đổ xăng và gọi điện báo với cảnh sát là anh mình bị bắn. Khi gọi điện thoại, mình không thể không để ý có tới hàng tá lỗ đạn bên hông xe. Chiếc xe đã tan tành. Nhìn cứ như thể nó vừa mới lao ra từ vùng bom đạn của một cuộc chiến vậy. Khoảng hai phút sau thì có xe cứu thương đến, họ đưa anh mình và bạn mình tới bệnh viện. Rồi cảnh sát cũng đưa mình tới bệnh viện.

Bệnh viện chỉ cách đó một dãy nhà. Khi đến đó, bác sĩ dẫn mình vào phòng gặp anh mình. Khắp người anh là những đường ống. Mình không biết phải nghĩ gì. Rồi anh mình nhắc lại một câu thoại hài ở một bộ phim: “Bác sĩ nói anh sẽ không bao giờ có thể đi lại được nữa”. Mình biết đó là một câu thoại từ một bộ phim nào đó, nhưng mình không biết nên cười hay nên khóc. Sau đó anh mình được chuyển vào phòng phẫu thuật, ở đó suốt sáu tiếng để bác sĩ có thể lấy đầu đạn ra. Hiển nhiên là phổi của anh bị dập. Mình cứ nghĩ là anh sẽ chết. Nếu anh chết thì chỉ vì một sự thật đơn giản: Chúng mình là người da đen, và chúng mình ở nhầm chỗ, vào nhầm thời điểm.

May mắn là anh ổn sau ca phẫu thuật và chỉ phải ở lại viện khoảng một tuần. Bác sĩ nói với mình là nếu mình không phản ứng đúng như mình đã làm, tức là không đưa anh tới viện sớm, chắc chắn anh sẽ chết. Bác sĩ nói: “Điều đó khiến cháu trở thành một người hùng!” Mình cũng nghĩ thế. Điều đó khiến mình nhận ra rằng anh hùng thực sự là người nên cố gắng ngăn chặn chuyện này xảy ra một lần nữa.

Mình nghĩ đó là lý do mình muốn Bộ trưởng Richard Riley đọc nhật ký của mình. Mình muốn ông biết là những kẻ cầm súng thực sự là những tay găngxtơ. Tất cả những gì những kẻ đó nhìn thấy chỉ là màu da của bọn mình vì chúng ngu dốt. Nếu chúng được giáo dục, giống như mình, chúng sẽ học được cách nhìn người mà không quan tâm màu da và bề ngoài. Mình nghĩ đó là lý do tại sao Những Nhà văn Tự do lại viết về cuộc sống của họ và chia sẻ với ông, vì ông ở vị trí giáo dục những đứa trẻ giống như vậy.

Đáng tiếc là Bộ trưởng không thể thay đổi điều đã xảy ra với anh em mình, nhưng có lẽ ông có thể giúp bọn mình truyền tải thông điệp này để chuyện đó không còn xảy ra với những đứa trẻ vô tội khác.

Nhật ký 90

Nhật ký thân yêu,

Tối qua bọn mình đã có buổi thả nển cầu siêu cho những người thân và bạn bè đã bị mất vì bạo lực vô nghĩa. Ngay khi đưa một bản sao của cuốn sách cho Bộ trưởng Giáo dục - Richard Riley, bọn mình đã nắm tay nhau để tạo thành một sợi dây không thể phá vỡ và cứ thế “diễn hành” ra khỏi khách sạn về đài kỷ niệm Washington. “Dây xích” của bọn mình dài tới nỗi khiến giao thông phải ùn tắc khi bọn mình băng qua một ngã tư đông đúc ở đại lộ Pennsylvania. Khi bọn mình đang băng qua đường, có người đã hỏi bọn mình đang làm gì. Có bạn đã trả lời rằng “Bọn cháu đang thay đổi thế giới”, nhưng điều kỳ lạ là ở chỗ buổi thả nển cầu siêu này là một trong những bước đệm vững chắc để bọn mình bước tới nơi mà bọn mình có thể thực sự tạo ra sự thay đổi vì những điều tốt đẹp hơn và ảnh hưởng để người khác cũng thay đổi. Vì vậy, bọn mình đang thực sự thay đổi thế giới.

Khi tới đài tưởng niệm Washington, bọn mình đã xếp thành vòng tròn bao quanh đài tưởng niệm và đồng thanh hát bài Đứng bên tôi (Stand by me). Trong khoảnh khắc đó, bạn nào cũng rơi lệ vì đau buồn, chỉ trừ mình. Mình không muốn phải nhớ lại những ký ức đau buồn về những người bạn thân mà cuộc sống của họ đã biến mất như những hạt cát bị gió thổi bay. Bọn mình lại nắm tay nhau quay trở về khách sạn sau khi đã ghim những chiếc cúc có tên những người đã mất vì bạo lực lên cái cây ở trước tượng đài Washington.

Nỗi đau mà mọi người cảm nhận được không khiến mình vỡ òa cho tới tận khi về khách sạn. Mình không thể kiềm chế được nữa. Mình bắt đầu nghĩ về tất cả những lần mình suýt bị giết và về việc tên mình cũng có thể nằm trên một trong những chiếc cúc đó. Chính lúc ấy, mình mới có cảm

giác tinh thần suy sụp như muốn gục ngã. Tim mình loạn nhịp, nước mắt chảy ròng ròng trên mặt vì tất cả những đau thương đó đều đang quay trở lại. Mình nhớ lại tất cả những lần mình bị nhắm bắn vào đầu, hầu như tất cả những viên đạn đều sượt qua mình và lần nào mình cũng tự nhủ: “Từ bỏ đi, thế nào cũng có lúc chúng giết được mày”. Nhưng mình không thể từ bỏ, mình đã không từ bỏ và mình sẽ không bao giờ từ bỏ!

Nhật ký 91

Nhật ký thân yêu,

Mình đang ở độ cao gần 300m trên chiếc máy bay “Dành cho Những Nhà văn Tự do” từ Washington về nhà. Khi mình nhìn những đám mây, những viên pha lê tuyết đang hình thành trên cửa sổ của mình và mắt mình trĩu nặng vì mệt mỏi. (Việc ký gửi hành lý rồi chạy ra máy bay thật mệt. Hành lý của bọn con gái phải nặng gấp 10 lần so với lúc bọn mình đi.) Mình ngồi đó và nghĩ: “Hóa ra, bay vé hạng nhất là thế này đây”. Đây lần thứ hai mình đi máy bay. Lần đầu tiên là khi bọn mình đến Washington. Mình, đi máy bay ấy à? Nếu không được gặp cô G, có lẽ chẳng bao giờ chuyện này có thể xảy ra với mình!

“Thế à?”, chị mình đã nói với mình như vậy khi mình kể rằng mình sẽ bay tới thủ đô. Ngay cả bố dượng cũng rất hoài nghi. Mình giữ lại vé máy bay để khi về nhà mình có bằng chứng chứng minh cho bố dượng biết là mình có đi thật. Thực ra, mình giữ lại tất cả mọi thứ - vé xem phim, khăn tay của khách sạn, thậm chí là cả xà bông và mũ tắm!

Có lẽ bạn băn khoăn không hiểu một cô giáo cấp ba nhỏ nhắn có thể mang lại những thay đổi lớn lao như thế nào cho cuộc đời mình. Chà, mình

có khoảng bốn tiếng trước khi hạ cánh xuống sân bay Quốc tế Los Angeles, vì thế mình sẽ ngồi đây và kể cho bạn nghe câu chuyện cuộc đời mình đã thay đổi như thế nào nhờ cô giáo cấp ba “nhỏ bé” ấy... 13 năm trước, mình thấy mình thật vô dụng, mình không bao giờ được tự do. 13 năm trước có vẻ là một quãng thời gian quá lâu rồi, nhưng với mình, nó mới chỉ như ngày hôm qua...

“Đưa tiền cho tao ngay!”, một giọng nói to, khỏe đang quát mẹ mình.

“Tôi không còn”, mẹ mình khóc.

“Mày còn! Tao biết là mày còn! Mày vừa mới nhận tiền trợ cấp. Tốt hơn hết là đưa cho tao ít tiền, nếu không tao sẽ đánh như tử tử thằng con trai yêu quý của mày!” Lo sợ người đàn ông này sẽ đánh con trai mình, mẹ lại ngốc nghếch đưa toàn bộ số tiền mẹ có trong ví cho ông ta. Nhưng dù là toàn bộ thì số tiền ấy cũng không thể quá 20 đô la. “Ồ, tao cứ tưởng mày không còn đồng nào mà. Đồ chó cái dối trá! Khi ông quay lại, tốt nhất là đồ của nợ kia nên biến đi”, ông ta nói. Mình ngồi run như cây sậy trên chiếc đi-văng - tài sản có được nhờ trúng xổ số của ông ta. “Và biến ngay ra khỏi cái ghế của ta!” Ông ta túm áo mình, quăng mình ra góc phòng. Rồi ông ta túm cổ mình. Tất cả những gì mình có thể nghĩ được là tại sao ông ta lại đối xử với mình như vậy. Mình không thể làm được gì để bảo vệ bản thân, vì mình sợ gã khổng lồ mét tám với đôi cánh tay sinh ra là để chơi bóng chày này, gã chộp cổ mình và quăng ra xe tải. Lúc ở trong xe tải, mình có thể nghe thấy tiếng mẹ kêu gào. Mình cũng có thể nghe thấy tiếng ông ta dấm vào mặt mẹ.

Mình phải ở trong chiếc xe tải đầy dầu mỡ đó ít nhất một ngày. Khi mẹ cứu mình ra thì trời đã sáng rồi. Ánh sáng ban ngày làm chói mắt mình. Quần mình ướt sũng vì bụi bẩn, vì dầu mỡ và nước tiểu. Nhà mình không

có xà bông, cũng không có nước nóng, vì vậy mẹ đã phải dùng nước rửa bát để tắm cho mình và tất nhiên là tắm bằng nước lạnh buốt. Toàn bộ số tiền trợ cấp của mẹ đều được dùng để “hỗ trợ” cho thói nghiện thuốc phiện của ông bạn trai điên khùng của mẹ. Chẳng bao giờ mẹ còn tiền để mua thức ăn, chỉ có tiền để mua mì tôm Top Ramen. Mì Top Ramen là bữa sáng, bữa trưa và cả bữa tối của mẹ con mình. Mà gần như lần nào mẹ con mình cũng phải ăn mì tôm sống.

Mẹ mình đang có bầu tám tháng rưỡi. Với tất cả những căng thẳng đó trong cuộc sống, mẹ đã phải nhập viện và sinh non. Còn mình thì mắc kẹt trong ngôi nhà với một người bạo hành trẻ em, đánh đập phụ nữ, một tên giết người, một kẻ nghiện ngập và từng bị kết án. Mình thường xuyên bị đánh. Thường xuyên nghe chửi rằng mình chẳng bao giờ có thể làm được trò trống gì. Mình không phải đồ bỏ đi, mình sẽ không bao giờ là đồ bỏ đi. Mình biết, ngay khi mẹ phải vào phòng cấp cứu, thế nào cũng có chuyện xảy ra. Lần thứ hai suy nghĩ này vụt qua đầu mình, gã điên đó đã bắt đầu la mắng mình: “Khóc lóc cái gì! Chính mày là người đã khiến mẹ này phải vào viện! Tao phải đánh cho mày một trận mới được”.

Hầu hết những lần mẹ phải vào viện mình đều phải ở nhà một mình. Ông bạn trai của mẹ đã đem bán toàn bộ số trang sức của mẹ để lấy tiền mua thuốc phiện. Khi mẹ ra viện, tiền nhà và tất cả những hóa đơn khác đều đã quá hạn thanh toán, vì vậy nhà mình đã bị đuổi. Người ta cho mẹ con mình một tuần để chuyển đi, nhưng mẹ con mình đâu có chỗ nào để đi. Không thể chuyển đến ở với bà ngoại, vì ông bạn trai của mẹ rất hay gây sự. Lựa chọn duy nhất của mẹ con mình là chuyển tới nhà mẹ của ông ta.

Mẹ con mình để lại mọi thứ - cũng không có gì nhiều và chuyển sang sống ở một nhà xe bán thiu. Nhà mình đã sống trong cái nhà xe đó suốt hai năm, cùng với những dụng cụ làm vườn, những đồ đạc cũ, một chiếc ti vi

đen trắng và một chiếc đệm độc nhất ở chính giữa. Không lò sưởi, không điều hòa, không quạt và không nhà vệ sinh. Chỉ có mẹ, em bé mới sinh, bạn trai mẹ và mình.

Cuối cùng khi nhà mình cũng có nhà riêng, bạn trai của mẹ chiếm luôn phòng ngủ, để mình, mẹ và em bé ở phòng khách. Vậy là lại trở về với cái vòng luẩn quẩn cũ. Chỉ khác là lần này, mình đã lớn hơn, mình đã hiểu nhiều điều hơn và vì những đòn roi ngày trước, trái tim mình giờ đây luôn chìm trong sợ hãi. Ít nhất mỗi tuần cũng có một trận cãi vã giữa hai người bọn họ quanh vấn đề tiền, hoặc vấn đề mình sống trong căn nhà đó. Thỉnh thoảng họ chỉ cãi nhau về việc sao nhà có tiền mà lại không có thuốc phiện. Suốt nhiều năm liền ông ta đã bán thuốc phiện ở bên ngoài ngôi nhà mà mẹ mình phải trả tiền thuê. Căn nhà mà mẹ là người duy nhất thanh toán những hóa đơn và mua đồ ăn.

Sau nhiều năm sống trong đồng hồ độn đó, mình bắt đầu tin lời ông bạn trai của mẹ. Có lẽ mình chỉ là đồ bỏ đi. Nhưng cô Gruwell đã giúp mình chứng minh rằng ông ta đã sai, điều ông ta nói là không đúng và rằng chẳng có chuyện gì xảy ra giữa ông ta và mẹ mình mà lại do lỗi của mình cả.

Nhật ký 92

Nhật ký thân yêu,

Cuối cùng mình cũng có được một kỳ nghỉ thực sự. Năm nào mình cũng phải đi học thêm vào mùa hè và chẳng bao giờ có thời gian nghỉ. Nhờ có Những Nhà văn Tự do, mình đã được tới thăm thủ đô. Mình đã có được quãng thời gian đẹp nhất trong đời. Điều hối tiếc duy nhất của mình là mình

không có máy quay phim để quay lại toàn bộ cuộc hành trình duy nhất trong đời này.

Mọi thứ ở thủ đô Washington đều rất tuyệt! Đó là lần đầu tiên mình được ở một khách sạn đẹp đến vậy. Mình có thể thức khuya và không cần phải lo lắng về việc bố mẹ cứ giục đi ngủ. Hai đêm đầu tiên, mình không thể nào chợp mắt được vì sợ bố mẹ sẽ gọi điện. Nhưng bố mẹ đã không làm thế.

Trên chuyến bay từ Washington về, mình đã ngủ thiếp đi. Mình mơ về những chuyện đã xảy ra và tưởng tượng chuyện gì sẽ xảy đến khi mình về tới nhà. Khi mọi người bước ra khỏi xe buýt, điều mình không hề trông đợi đã đến. Bố mẹ mình đang đứng ở đây! Lúc đầu mình cứ nghĩ là họ chỉ ra ngoài đổ xăng, hoặc đi ăn, nhưng không nhìn thấy mình. Ôi, ngạc nhiên làm sao, họ tiến tới, ôm mình và hỏi mình về chuyến đi. Mình có cảm giác mình được chào đón. Đây là điều vốn không hay xảy ra với mình. Trước khi mình đi, bố mẹ mình là người hay khiến mình có cảm giác không tốt. Họ luôn cho rằng mình không tốt, rằng mình thường xuyên vướng vào rắc rối. Mình luôn tranh cãi với bố mẹ và thỉnh thoảng mình thậm chí còn thấy ghét họ! Nhưng tối nay, mình đã quên hết những lúc không vui và cảm thấy bố mẹ thật gần gũi.

Khi về tới nhà, bước vào nhà, mình cứ băn khoăn không hiểu sao ngoài đường lại có nhiều xe ô tô đỗ đến thế. Tất cả họ hàng đều đang ở trong nhà mình - từ những người thân thiết nhất tới những người mình chỉ mới nói chuyện có một hoặc hai lần. Đây là lần đầu tiên mọi người tập trung đông đủ ở đây kể từ khi chị mình đi lấy chồng. Họ đến đây để gặp mình sao? Khi mình bước vào, tất cả mọi người đều bắt đầu chúc mừng mình. Mình thấy thật sự hạnh phúc, như thể không gì trên thế giới này có thể làm mình buồn

nữa. Mình ước mình đã quay phim, chụp ảnh để cho họ xem, nhưng họ rất phấn khích, háo hức nghe mình kể. Mọi con mắt đều đổ dồn về phía mình!

Mình ngồi ở giữa phòng khách, kể cho mọi người nghe về chuyến đi của mình. Mình kể cho mọi người nghe Điện Capitol tuyệt vời như thế nào.

Ý mình là, mình chưa bao giờ được nhìn thấy những tác phẩm điêu khắc tuyệt vời và những bức tranh đẹp đến vậy. Mình miêu tả tượng đài Lincoln là bức tượng lớn nhất mà mình nhìn thấy từ trước tới giờ. Mình cũng kể cho mọi người nghe về chuyến du ngoạn bằng tàu trên sông Potomac của bọn mình. Đồ ăn nhiều tới mức mình có thể ăn cho tới khi không thể nào đứng dậy được. Khi mình bước ra ngoài boong tàu, vẫy tay chào mọi người thì trời bắt đầu mưa. Nhưng điều đó không hề làm mọi người mất vui. Tất cả mọi người lại cùng nhau quay vào trong, hát hò và nhảy múa. Mình cũng kể cho mọi người nghe bọn mình đã hy vọng có một chuyến thăm Nhà Trắng như thế nào. Nhưng ít nhất mình cũng được tận mắt nhìn thấy Nhà Trắng, dù chỉ là đứng ngoài cổng chính nhìn vào.

Khi mình miêu tả về Washington, mọi người đều nhìn mình bằng con mắt ghen tỵ. Tối nay, lần đầu tiên trong đời, mình là tâm điểm chú ý của cả nhà. Tất cả mọi người đều chúc mừng mình, chúc mừng bố mẹ mình vì có một đứa con trai “ngoan giỏi”, “thông minh” và “tuyệt vời” như mình. Họ nói mình là tấm gương cho cả gia đình và hy vọng là cho cả thế giới nữa.

Nhật ký 93

Nhật ký thân yêu,

Sáng nay, mình vẫn còn khá mệt mỏi sau cuộc hành trình hôm trước và khi đến trường, mình thấy mọi người cư xử rất lạ, giống như là có chuyện

điên khùng gì đó đã xảy ra vậy. Trước cổng trường có rất nhiều xe truyền hình lưu động và điều đầu tiên mà mình nghĩ tới là những chiếc xe ấy có mặt ở đây để chào đón Những Nhà văn Tự do bọn mình và lấy tin, viết bài về bọn mình. Nhưng không phải vậy. Mình hỏi một người bạn: “Chuyện quái gì xảy ra vậy?”. Cậu ấy đã hỏi lại mình: “Cậu có biết Jeremy Strohmeyer không?” Mình nói: “Có, Jeremy ‘Strombocker’ chứ gì?”, đó là tên bọn mình vẫn thường gọi mỗi khi trêu cậu ấy. Và người bạn của mình đã nói rằng: “Ờ, Jeremy đã bị bắt rồi”.

Chứng cứ cho thấy Jeremy đã hành hung và giết chết một cô gái 17 tuổi ở sông bạc Nevada. Cậu ấy đã cùng với một người bạn, một học sinh khác trong trường mình và bố người bạn đó tới Las Vegas nghỉ nhân Ngày tưởng nhớ[6]. Trên đường đi, ông bố của cậu bạn kia lại ghé vào một sông bạc ở Prim, Nevada. Trong lúc ông ta đánh bạc, Jeremy và cậu bạn lại lượn ra chỗ đường có mái vòm.

[6] Ngày tưởng nhớ (Memorial Day): ngày thứ Hai cuối cùng của tháng Năm, là ngày tưởng nhớ những binh lính thiệt mạng trong cuộc Nội chiến Mỹ, sau mở rộng ra là ngày tưởng nhớ những binh lính thiệt mạng trong cuộc Nội chiến Mỹ và Chiến tranh thế giới lần thứ nhất.

Jeremy bắt đầu chơi đuổi bắt với một cô bé, theo cô bé ấy vào phòng vệ sinh nữ và cậu ta đã hành hung, rồi giết chết cô bé ấy ngay trong phòng tắm. Lúc đó người bạn đi cùng Jeremy cũng có mặt ở đó, nhưng cậu ta lại bỏ đi mà không làm gì để ngăn chặn tội ác này.

Lúc đầu mình đã sốc. Mình không thể tin được. Mình biết khá rõ về Jeremy, vì bọn mình cùng chơi trong đội bóng đá của trường và bọn mình vẫn thường nhìn thấy nhau ở trường. Làm sao cậu ấy có thể làm chuyện đó được? Càng nghe mình càng thấy bối rối.

Trong tính cách của Jeremy cũng có điểm xấu. Máy tính của cậu ấy có những hình ảnh khiêu dâm và cậu ấy nghiện thuốc phiện. Đó là sự kết hợp chết người. Dù không phải một lời biện minh nhưng những thứ đó có thể biến một người với một phần tính cách xấu thực hiện những hành vi mà nếu không bị những thứ đó ảnh hưởng thì họ sẽ không bao giờ làm.

Mình thấy giới truyền thông đã “oanh tạc” trường mình bằng một loạt những câu hỏi. Bọn mình nhanh chóng nhận ra rằng họ không đến vì câu chuyện của bọn mình. Tất cả những quan tâm mà bọn mình nhận được là Những Nhà văn Tự do giống như người từ sao Hỏa trở về vậy. Trớ trêu là ở chỗ, khi Những Nhà văn Tự do bọn mình tổ chức buổi đốt nến cầu siêu tại đài tưởng niệm Washington để chống lại bạo lực, thì ở trường mình lại xuất hiện một kẻ giết người. Truyền thông có vẻ quan tâm tới những vấn đề tiêu cực hơn là những vấn đề tích cực mà giới trẻ đã làm. Mình thấy buồn khi bài viết về kẻ giết người kinh khủng này lại chiếm trang nhất, trong khi câu chuyện về Những Nhà văn Tự do của bọn mình lại bị đẩy xuống trang sau.

Nhật ký 94

Nhật ký thân yêu,

Hôm nay mình được nghe một tin và cùng với tin đó, mình đã nghe được những lời đồn đại. Jeremy và David đã giết một cô gái ở Las Vegas. Không, chờ chút đã, chỉ có Jeremy giết người, còn David chỉ đứng đó và nhìn thôi. Hay là Jeremy đã giết người mà cậu bạn thân không hề hay biết gì?

Khi tan học, mình quyết tâm sẽ tìm hiểu rõ chuyện này. Mình xem bản tin và cuối cùng cũng biết điều được cho là sự thật. David đã nhìn thấy Jeremy lôi cô gái vào nhà vệ sinh công cộng, nhưng lại bỏ đi trước khi Jeremy giết chết cô gái đó.

Thật là một chuyện mỉa mai. 150 học sinh bọn mình đã tới Washington, tìm cách để báo động cho mọi người biết về tình hình bạo lực ở Long Beach; trong khi đó lại có hai học sinh tới Las Vegas và cuối cùng thì một người đã giết một cô gái, còn người kia lại thản nhiên bỏ đi khi cô gái đang đấu tranh để giành giật sự sống.

Sao David có thể bỏ đi mà không giúp cô ấy nhỉ?

Đó là câu hỏi mình không sao trả lời được. Dù chưa bao giờ ở trong tình huống đó nhưng mình biết chắc chắn rằng việc David làm là không đúng.

Trong trong mọi tình huống, không hành động không bao giờ là cách xử lý đúng đắn và hợp lý. Để minh họa cho quan điểm này, hãy tưởng tượng mình đang sống ở một thị trấn nhỏ với những con người bình thường giống như bạn. Ngày nào những chuyến tàu chất đầy hàng cũng đến, dỡ hàng xong rồi lại đi. Những nhà máy lúc nào cũng xả khói. Rồi một ngày bạn nhận ra những chuyến tàu không còn chỉ chở hàng nữa. Và nhà máy cũng không chỉ xả khói nữa. Bạn có hành động, có lên tiếng không? Hay bạn chỉ im lặng, giống như những người ở Trại tập trung Auschwitz?

Câu ngạn ngữ này rất đúng: “Nếu không đồng tình thì phải chống lại”. David Cash đã không cứu mạng sống của cô gái đó và tương tự, những người Ba Lan cũng không cứu sống những người Do Thái. Họ chỉ đứng

nhìn những con tàu và ngửi mùi khói, phốt lờ bi kịch. David có cơ hội trở thành anh hùng, đối với cả Jeremy và cô gái đó, nhưng cậu ta đã không làm.

Nhật ký 95

Nhật ký thân yêu,

Sáng nay mình đi học muộn, vì tối qua bọn mình từ Washington về rất muộn và mình muốn kể cho mẹ nghe tất cả những gì mà bọn mình đã làm. Khi tới trường, mình phải đi cửa trước thay vì con đường mình vẫn hay đi. Bạn biết mình nhìn thấy gì không? Cả một rừng máy quay phim! Mình rất phấn khích! Mình cứ nghĩ họ ở đây vì Những Nhà văn Tự do bọn mình vừa trở về từ cuộc hành trình tới Washington. Nhưng mình đã nhầm! Mình phát hiện ra là tất cả họ tới đây là vì một học sinh ở trường mình, cậu Jeremy Strohmeyer nào đó, cậu này đã đến Las Vegas, đã hành hung và giết chết một cô gái 17 tuổi trong khi bọn mình đang ở Washington.

Mình bước vào trường và thấy có rất nhiều phản ứng phức tạp quanh chuyện này. Thậm chí một số người còn khóc. Lúc đó, mình thực sự rất sốc. Với một rừng máy quay phim quanh khuôn viên trường và rất nhiều học sinh đang khóc, mình không biết phải nghĩ sao. Không học sinh nào trong trường có thể tập trung vào việc học khi xung quanh hỗn loạn và bối rối như thế này. Trong dãy hành lang, mọi người bàn ra tán vào về chuyện “thực sự” đã xảy ra. Họ nói rằng chỉ vì thuốc phiện, vì phê thuốc mà Jeremy đã ra tay sát hại một cô gái 17 tuổi. Chết tiệt! Mình cũng từng là một con nghiện, nhưng chưa bao giờ, dù là lúc thèm thuốc nhất, mình từng hại ai. Người duy nhất mà mình giết hại chính là bản thân mình! Sao họ có thể thêm thắt chi tiết đó vào chứ? Cậu ta có thể là con nghiện, nhưng không thể đổ tội cho thuốc, chỉ có thể đổ tội cho cậu ta mà thôi.

Cuối cùng, khi mình vào được lớp của cô G, mình thấy mọi người đều bối rối. Những Nhà văn Tự do quyết định có một cuộc “diễn hành” vì hòa bình tương tự như

cuộc diễn hành bọn mình đã tổ chức ở Washington - nơi bọn mình đã tập trung quanh đài tưởng niệm Washington và cầu nguyện cho tất cả những nạn nhân đã mất vì bạo lực. Bọn mình nghĩ bọn mình cần làm việc đó thêm một lần nữa, lần này là trước toàn trường, trước một rùng máy quay phim. Bọn mình muốn chứng minh rằng bọn mình có thể liên kết với nhau, cùng đứng lên vì một động cơ đúng đắn, tốt đẹp, tích cực và nghĩ tới những người thực sự xứng đáng được quan tâm, về cô gái 17 tuổi đã thiệt mạng. Sao chẳng ai nói gì về cô ấy? Cô ấy mới là nạn nhân của tất cả những chuyện này cơ mà.

Khi mình đi tới mỗi lớp nói cho mọi người nghe, mọi người lại nói cho những người khác. Đến một giờ chiều, cả trường đã biết về cuộc diễn hành vì hòa bình, kể cả những thầy cô trong ban giám hiệu trường. Ban giám hiệu cảnh báo bọn mình rằng nếu bọn mình tham gia vào cuộc diễn hành, bọn mình sẽ gặp rắc rối và diễn hành là chuyện không được phép. Thầy hiệu trưởng nói không muốn gây thêm sự chú ý xung quanh chuyện này nữa. Khi nghe thấy điều đó, bọn mình thực sự không thể tin vào tai mình.

Sao các thầy cô lại không muốn bọn mình thể hiện được mặt tốt của trường? Bọn mình nghĩ không thể để một con sâu làm rầu nồi canh, không thể để trường mình bị đánh giá vì hành vi sai trái của một học sinh; chính vì vậy, bọn mình vẫn quyết tâm tổ chức buổi diễn hành đó.

Trong trường mình, có nhiều học sinh tích cực hơn là tiêu cực. Mình nghĩ đó là lý do hoàn hảo để mọi người nắm tay và đi cùng nhau. Tất cả học sinh, từ những bạn cứng rắn, những cầu thủ bóng đá, thậm chí là cả những bạn nữ trong đội cổ vũ của mình, đều dự định sẽ tham gia cuộc diễn hành.

Kế hoạch là tất cả bọn mình sẽ gặp nhau ngay sau giờ tan học, khi chuông reo. Ngay khi nhóm bắt đầu hình thành, mình đã có cảm giác bọn mình là một thể thống nhất. Tất cả bọn mình cùng ở đây vì một lý do. Có những gương mặt quen thuộc, cũng có những gương mặt lần đầu bọn mình nhìn thấy, nhưng điều đó không quan trọng. Quan trọng là “cái mác” mà giới truyền thông sẽ gán cho trường mình, một cô gái đã thiệt mạng và tất cả bọn mình đã cùng nhau ở đây. Khi đứng đó hát, mình nhớ lại lúc ở thủ đô Washington, bọn mình cũng làm đúng như vậy, cũng vì mục đích giống như lần này. Mình ngẩng cao đầu và nhìn quanh để thấy tất cả bọn mình đều đang nắm tay nhau.

Báo giới không muốn quan tâm tới việc bọn mình đang nắm tay nhau đứng trước mặt họ. Tất cả những chiếc máy quay của họ đều hướng về những học sinh đang nói về Jeremy. “Jeremy có hung bạo không?”, “Em có nghĩ thuốc phiện là tác nhân gây nên tội giết người của bạn ấy không?”

Vì vậy, bọn mình đã hát và cầu nguyện cho tới khi tất cả những chiếc máy quay bỏ đi. Mình không nhìn thấy bọn mình trên ti vi tối nay. Thay vào đó, mình chỉ thấy những điều tiêu cực, những câu hỏi mà báo chí đã hỏi học sinh, sự bẽ mặt, tiếng xấu mà bọn mình sẽ phải đối mặt khi tất cả những chuyện hỗn loạn này qua đi. Nhưng ít nhất vào thời điểm quan trọng, bọn mình đã mạnh dạn đứng lên đấu tranh vì điều bọn mình tin tưởng.

Nhật ký 96

Nhật ký thân yêu,

Năm học thứ ba của mình đã sắp kết thúc. Năm tới mình muốn trở thành một người thực sự năng động và muốn năm cuối cấp của mình kết thúc một cách có ý nghĩa, hoành tráng. Làm sao mình có thể làm được điều đó?

Cô Gruwell có nói: “Năm tới, cô muốn các em phải năng động hơn và cô muốn Những Nhà văn Tự do có mặt ở khắp trường Trung học Wilson này. Hội học sinh sinh viên, vận động viên và nhiều hoạt động ngoại khóa khác nữa”.

Chẳng phải mình cũng đã nghĩ tới điều đó sao? Chà, vì mình không mấy quan tâm tới thể thao nên mình nghĩ mình sẽ thử sức với hội học sinh sinh viên. Nhưng mình sẽ ứng cử vào vị trí gì? Mình không muốn trở thành Trưởng ban công chúng - cái đó thì dễ dàng quá. Mình muốn một vị trí trong văn phòng, một việc gì đó có chút quyền hành, vì mình biết mình thích nắm quyền kiểm soát. Thế Chủ tịch lớp cuối cấp thì sao nhỉ?... Được đấy, Chủ tịch lớp cuối cấp.

Vậy là, ngày hôm sau, mình tới buổi họp, điền tên mình vào lá phiếu và bắt đầu tranh cử. Những Nhà văn Tự do sẽ ủng hộ mình 100%; vì vậy, lúc đó mình biết là mình đã có ít nhất 150 lá phiếu thuận rồi. Giờ điều mình cần quan tâm là những học sinh còn lại trong trường. Do đó, mình đã vận động và vận động cho tới ngày diễn ra cuộc bầu chọn.

“Hãy bầu cho mình nếu bạn muốn có một năm học cuối cấp bùng nổ! Mình chẳng có gì ngoài những điều tốt đẹp nhất dành cho bạn”. Đó là những gì mình đã hét lên trong buổi bầu chọn, để những người đã quên hôm nay là ngày bầu chọn sẽ bầu cho mình.

Và đã đến lúc mình phải chờ kết quả. Mình phải chờ ít nhất là một tuần hoặc hơn cho tới khi kiểm phiếu xem mình thắng hay thua. Khi kiểm phiếu, mình khá căng thẳng, nhưng vì mình là người kín đáo, nên mình không để lộ chuyện đó ra. Và rồi, cũng đến lúc công bố kết quả.

“Và Chủ tịch lớp cuối cấp năm tới của các bạn là...”

Ầm ỉ quá, mình không thể nghe được cái tên nào mới được xướng lên. Sau đó, mình cảm nhận thấy những cái vỗ vào lưng và mọi người đang ôm chầm lấy mình.

“Đứng lên đi, cô bạn, cậu đã thắng rồi. Cậu đã thắng!”

Và cả đám đông đang kêu gào gọi tên mình - họ phát điên lên vì mình. Khi bước lên bục, mình nói: “Các bạn yêu quý tôi, các bạn thực sự rất yêu quý tôi”.

Thật là một thành tích tuyệt vời. Mình có cảm giác mình có thể làm bất cứ việc gì nếu mình có quyết tâm. Có lẽ tuần tới, mình sẽ thử sức với đội cổ vũ.

Nhật ký 97

Nhật ký thân yêu,

Mình có cảm giác như sự hỗn loạn đang bám theo mình, vờn những cái xúc tu gớm ghiếc của nó vào mọi góc ngách trong cuộc sống của mình. Nó đã tấn công cuộc sống gia đình của mình, giờ lại đang cố phá hủy

Những Nhà văn Tự do nữa. Mỗi khi mình bắt đầu thấy thoải mái là lại có người xuất hiện và thay đổi những nguyên tắc dành cho mình. Ngay từ đầu, lý do mình chuyển đến trường Trung học Wilson này là để chạy trốn môi trường không thể nào kiểm soát được ở nơi mình được nuôi dạy.

Nếu “nuôi dạy” là từ bạn có thể gọi. Khả năng nuôi dạy của mẹ mình là “Mẹ sẽ cho con 20 đô và đưa cả chìa khóa xe cho con nếu con để mẹ yên cuối tuần này”. Không phải mẹ là một người mẹ xấu, chỉ đơn giản là mẹ “quá mệt mỏi với vai trò người làm mẹ” (mẹ đã nói với mình như thế trong một buổi sáng). Làm sao mẹ có thể dạy mình sống có trách nhiệm được khi chính bản thân mẹ sống không hề có trách nhiệm?

Có lẽ vì mẹ uống rượu, có lẽ vì mẹ hút thuốc phiện... Cũng có thể là vì mình. Mẹ đã mệt mỏi với việc nuôi dạy mình, nên mình phải tự nuôi dạy bản thân. Có những lúc cả ngày, thậm chí cả tuần liền mình không nhìn thấy mẹ. Mình luôn biết mẹ ở đâu, nhưng dường như mình sẽ không bao giờ có bố mẹ thực sự ở bên nữa. Mình lỡ mất những điều nho nhỏ; những nguyên tắc và giờ giới nghiêm không hề tồn tại. Mỗi khi mình hỏi mẹ khi nào mình phải về nhà, mẹ đều nói “Thứ Hai”, ngay hôm mình hỏi là thứ Sáu. Hãy tưởng tượng bạn 15 tuổi và bạn có cảm giác mẹ bạn ít quan tâm tới bạn. Mình không chỉ muốn, mà còn cần, sự chỉ dẫn.

Sau một thời gian, mình phải tự đặt ra giờ giới nghiêm cho mình để mọi người không biết mẹ mình không hề quan tâm tới mình. Thật khó khi phải tự nuôi dạy chính bản thân mình. Nếu dễ thì bọn mình đã chẳng cần phải có cha mẹ rồi. Nhưng chúng ta có, hoặc ít nhất hầu hết mọi người đều có (cha mẹ).

Mình bắt đầu thấy rất tủi thân và đơn độc. Cuộc sống của mình chỉ có hai mẹ con và giờ chỉ còn lại một mình mình. Mình trở nên thất vọng, chán

nản, tìm mọi cơ hội mình có để trốn thoát khỏi thực tại.

Những Nhà văn Tự do lấp đầy lỗ hổng lớn trong mình bằng cách cho mình một nơi an toàn, ở nơi đó mình biết tất cả mọi người đều quan tâm tới nhau. Nhưng bọn mình đang có nguy cơ không được học cùng nhau trong năm tới. Mất những người bạn này giống như mất một phần gia đình vậy.

Mình không thể trải qua chuyện này một lần nữa được.

Nhật ký 98

Nhật ký thân yêu,

Mình mới phát hiện ra bọn mình sẽ là một lớp chính thức trong năm cuối cấp. Sau tất cả những “chấn động” do một vài thầy cô trong trường gây ra, bọn mình sợ sẽ không còn được học cùng nhau nữa. Sao các thầy cô lại muốn chia tách lớp của bọn mình? Chẳng lẽ họ không thấy là bọn mình còn thân thiết hơn một lớp sao? Bọn mình là một gia đình. May mắn là thầy giám thị trường - Carl Cohn - đã hết lòng ủng hộ bọn mình.

Gia đình Những Nhà văn Tự do đã phải làm việc rất chăm chỉ để được học cùng nhau và từ “cùng nhau” rất có ý nghĩa với mình! Mình cũng từng có một gia đình bình thường, có bố, có mẹ và có hai chị em. Nhưng rồi chuyện gì đã xảy ra? Mẹ mình thấy cần được tự do hơn, vậy là mẹ biến mất. Giờ mình vẫn chẳng biết mẹ ở đâu. Mẹ bỏ đi khi tất cả mọi người đều cần mẹ, đặc biệt là mình. Sau này, mình chỉ hy vọng mẹ có thể hiểu được những nỗi đau mà mẹ đã gây ra cho gia đình mình. Tất nhiên là mấy chị em mình ở cùng với bố rồi. Bố là người duy nhất thể hiện tình yêu và niềm tự hào vì những cô con gái của mình. Rồi bố gặp cô “She Thang” và để cô về sống với bọn mình. Chẳng hiểu vì sao, khi gặp cô ấy, mình lại có cảm giác đúng

như cái ngày mình mất mẹ. Mình biết sẽ có chuyện gì đó xảy ra, vì bố mình hy vọng chị em mình có thể chấp nhận cô ấy, coi cô ấy như mẹ.

Bọn mình vẫn đang phải cố gắng để vượt qua nỗi đau khi mẹ thực sự đã rời bỏ chị em mình và giờ bố đã có một người phụ nữ mới trong đời.

Bố có ba con với người vợ mới và trong quá trình đó, bố đã quên mất mấy đứa con lớn. Vì vậy chị em mình đã chuyển ra ngoài, tới sống với dì mình. Em nhỏ nhất trong ba chị em mình ở lại với bố. Dì giống như người mẹ thứ hai của chị em mình vậy, dì đã dang rộng vòng tay đón chị em mình vào nhà. Mình thích cảm giác đó. Tưởng như mình đang bắt đầu một cuộc sống mới. Cho đến khi con trai dì giới thiệu cho dì một người bạn tù của nó. Dì gần gũi với ông ta hơn sau mỗi cú điện thoại và chẳng bao lâu sau, họ yêu nhau. Họ dành hầu hết thời gian nói chuyện với nhau qua điện thoại, trong khi con trai dì ra ngoài gây chuyện.

Cô cháu gái của dì và những người bạn của nó thường xuyên mang thuốc phiện ra vào nhà; chúng ở nhà dì cả ngày và đêm, còn chị em mình phải khóa cửa ở trong phòng. Hai chị em mình có cơ hội gần gũi nhau hơn; vì thế, ít nhất cũng có điều gì đó tích cực từ tất cả những chuyện tiêu cực này.

Dì chỉ tiếp tục là người thân tốt bụng với mình cho tới khi bạn trai dì ra tù. Đột nhiên, dì thường xuyên đi vắng, mình có cảm giác như dì hoàn toàn quên mất sự tồn tại của mình và mình thực sự không biết tại sao lại như vậy. Dì bắt đầu yêu thích cô cháu gái của dì và thế có nghĩa là họ đang lên kế hoạch chuyển ra ngoài cùng

nhau, nhưng không có chị em mình. Vậy là chị em mình đã làm điều cần phải làm: Chị chuyển tới sống với một người hàng xóm, còn mình chuyển tới sống với người anh họ nhận nuôi mình. Dì là một trong những điều tốt đẹp nhất từng xảy ra trong suốt cuộc đời mình. Mình chỉ hy vọng sẽ không có chuyện gì xảy ra để mình lại phải mất dì.

Không như gia đình thực sự - gia đình máu mủ của mình, Những Nhà văn Tự do hiểu mình và đã ở bên mình một thời gian dài. Họ thực sự dành thời gian và kiên nhẫn lắng nghe, giúp đỡ và ủng hộ mình. Dù mẹ ruột đã bỏ mình đi khi mình còn nhỏ nhưng có rất nhiều người khác đã cố gắng lấp đầy chỗ trống, thay thế vai trò làm mẹ của mẹ. Rất nhiều người đã không đảm nhiệm được tốt vai trò đó, nhưng cô Gruwell thì có. Mình đánh giá cao những gì cô Gruwell và Những Nhà văn Tự do đã làm cho họ và cho mình. Họ đã giúp mình trở thành một người mạnh mẽ hơn.

Năm cuối cấp - Mùa thu năm 1997

Bài 7: Cô Gruwell

Nhật ký thân yêu,

Được phép dạy môn Ngữ văn năm cuối không phải chuyện dễ dàng gì. Mình đã quên lý do vì sao ngay từ đầu mình đã chỉ được dạy những học sinh năm đầu vì “Ở đây mọi việc dựa vào thâm niên”. Vì không có thâm niên nên việc để mình dạy học sinh cuối cấp cũng đồng nghĩa với việc để mình làm chao đảo một con thuyền. May mắn thay, người quản lý của mình - giáo sư Cohn và Karin Polacheck - chủ tịch Hội đồng Giáo dục, lại nhận thấy con thuyền này thực sự cần được làm chao đảo.

Giáo sư Cohn và chủ tịch Karin Polacheck đã đồng hành cùng lớp mình trong chuyến đi đến thủ đô Washington và kể từ khi “bị khuất phục”, họ đã trở thành một phần của gia đình này. Bọn trẻ thậm chí còn lôi được giáo sư Cohn ra sàn nhảy khi cả lớp đi du lịch bằng thuyền trên sông Potomac. Ông là một hình tượng vĩ đại đối với các em học sinh của mình. Bởi một vài gia đình trong các em thiếu vắng người đàn ông, nên chúng coi ông như một người cha nuôi kiểu mẫu. Là một người Mỹ gốc Phi có gốc gác ở thành phố Long Beach, ông đã nhận thấy giá trị của việc ủng hộ gia đình độc nhất vô nhị này của bọn mình.

Nhiệm vụ hàng đầu của mình trong mùa thu này là hướng Những Nhà văn Tự do nghĩ đến tương lai của các em - các em muốn theo học trường

nào và công việc các em sẽ theo đuổi là gì. Khi Bộ trưởng Riley nói với những học sinh của mình rằng “mọi người đều xứng đáng nhận được sự giáo dục ở bậc đại học”, mình đã ngầm hiểu rằng để tất cả Những Nhà văn Tự do vào được đại học chính là thử thách của riêng mình. Chuyển đi tới Washington và bài phát biểu của Bộ trưởng Riley khiến lũ trẻ nhận thấy không có gì là không thể làm được, tuy nhiên ý nghĩ vào đại học hoàn toàn lạ lẫm đối với rất nhiều học sinh của mình. Vì rất nhiều trong số các em học lớp mình sẽ trở thành những người đầu tiên trong gia đình tốt nghiệp phổ thông trung học, bố mẹ các em không hề có ý thức ép các em học lên cao.

Vì bố mẹ mình học đại học, do đó mình cũng được kỳ vọng sẽ giống như thế. Nhà mình nói chuyện về trường đại học tại bàn ăn tối, bố mẹ trả học phí để mình tham gia lớp học ôn thi SAT, họ đưa mình tới tham quan trường học và thậm chí còn giúp mình điền vào đơn xin học. Khi đã gần gũi với học trò và quen thuộc với hoàn cảnh của các em hơn, mình đã rất buồn khi nhận thấy điều này không tồn tại với hầu hết Những Nhà văn Tự do bởi bố mẹ các em không nói tiếng Anh và không thể giúp các em điền vào đơn xin học; số khác lại không đủ khả năng trả học phí cho các em.

Điều mình cần làm là cho các em biết mình hiểu khó khăn đó và gợi ý cho các em những lựa chọn khác. Mình biết quá trình này sẽ không mấy sáng sủa và mình không muốn các em cảm thấy bị quá tải. Nhằm cải thiện tình hình, mình đã lên kế hoạch đưa các em đi tham quan trường học và mời những chuyên gia có khả năng giúp các em khai mẫu hỗ trợ tài chính và chuẩn bị cho những bài kiểm tra tiêu chuẩn đáng sợ.

Việc làm “mẹ” của 150 em học sinh là quá sức với mình, mình đã quyết định tổ chức các em theo đội hình và kêu gọi thêm sự giúp đỡ. Do lớp học giáo dục của mình tại trường Đại học Quốc gia cũng khá có tiếng, nên mình có thể lập ra một diễn đàn đại học đặc biệt vào mùa thu này. Hội nghị

chuyên đề sẽ bao gồm 75 học sinh đã tốt nghiệp và sẽ được phân nhóm sao cho cứ một sinh viên đi kèm với hai Nhà văn Tự do. Ý tưởng của việc này là để Những Nhà văn Tự do trở thành “tình huống nghiên cứu” cho các em học sinh đã tốt nghiệp và đổi lại, các em học sinh đã tốt nghiệp sẽ trở thành người hướng dẫn cho Những Nhà văn Tự do.

Vì trở ngại lớn nhất trên con đường của các em chính là vấn đề tài chính, nên mình và ngài Parris đã lập ra một tổ chức phi lợi nhuận được gọi là Tổ chức Giáo dục

Khoan dung. Nếu có ai quyên góp tiền cho bọn mình, họ sẽ được miễn thuế và họ đang đóng góp để giúp bọn trẻ học đại học. Không tệ chút nào.

Nhật ký 99

Nhật ký thân yêu,

Mẹ mình luôn nói một câu sáo rỗng: “Điều gì không giết chết con sẽ khiến con mạnh mẽ hơn.” Nếu phải sống trong khu ổ chuột mới khiến mình mạnh mẽ hơn thì mình thà yếu đuối còn hơn. Cả cuộc đời mình hầu như sống trong nghèo khó, mình luôn sợ hãi mỗi khi bước ra khỏi nhà bởi nỗi lo sẽ bị bắn chết. Cuộc sống xung quanh luôn phá hủy mọi hy vọng về một tương lai sáng sủa hơn của mình. “Mình sinh ra đã nghèo khổ và đến chết cũng sẽ vẫn nghèo. Không một ai ở nơi mình sống muốn thay đổi và hiển nhiên là mình cũng vậy thôi.” Đây là lối suy nghĩ bất di bất dịch của mình. Từ lâu, xã hội đã dạy cho mình biết rằng chỉ vì màu da và nơi mình sống mà mình sẽ không bao giờ có được bất cứ điều gì.

Ý nghĩ học đại học khiến mình sợ hãi. Tại thời điểm này, gia đình mình còn không có đủ tiền trả tiền thuê nhà và mình biết nhà mình sẽ không thể nào đáp ứng được chi phí học đại học. Ngoài ra, không một ai ở nơi mình sống đã học hết đại học. Nếu như có ai đó cố để vào được đại học thì cũng chỉ bởi họ muốn nhận được khoản hỗ trợ tài chính. Nếu không được hỗ trợ, họ sẽ bỏ học ngay. Hầu hết mọi người nơi mình sống đều cho rằng họ không đủ thông minh để học đại học. Chưa từng có ai đã tốt nghiệp đại học nơi đây, tại sao mình lại phải là người đầu tiên thử điều đó? Đó vốn là suy nghĩ đã ăn sâu bám rễ trong đầu mình cho đến khi mình gặp được người phụ nữ can đảm có tên là Cheryl Best.

“Nghịch cảnh khiến ta trở thành những chiến binh” - Cheryl nói, “Tôi lớn lên trong khu ổ chuột và dù mọi người có nói gì về tôi đi chăng nữa thì tôi sẽ không bao giờ gục ngã. Tôi đã chứng kiến mọi chuyện nhưng tôi không bận tâm đến môi trường tiêu cực xung quanh mình. Nếu ở khu ổ chuột mà tôi vẫn có thể thành công thì tôi sẽ thành công ở bất cứ nơi đâu.”

Đây là lần đầu tiên trong đời mình được nghe một người nói về môi trường sống giống như của mình theo cách lạc quan và với một nụ cười tươi trên khuôn mặt như vậy. Mình bắt đầu nghĩ về những điều khủng khiếp mình đã từng chứng kiến. Những kẻ nghiện phê thuốc ngay trước mắt mình và những tên buôn thuốc phiện kiếm được nhiều tiền trong một ngày hơn cả những tay môi giới chứng khoán làm trong cả tuần. Mình nhận ra rằng cũng như Cheryl, mình không bao giờ muốn bị lây nhiễm lối sống ở quanh mình. Chỉ trong giây lát, Cheryl đã khiến mình cảm thấy mình như đã trở thành một chiến binh, quyết tâm tự mình thay đổi số phận của chính mình.

Cheryl không chỉ sống trong môi trường như thế, cô còn vượt qua những thử thách khủng khiếp mà bạn chỉ có thể biết được qua những bộ phim ma. Cheryl đã từng bị bắt cóc, cưỡng hiếp, rồi bị vứt bỏ ở một sa mạc

và bị tưới a-xít lên khắp cơ thể. Cô bị bỏ mặc cho đến chết. Nhưng Cheryl đã không từ bỏ cuộc sống. “Khi tôi nằm đó trong tuyệt vọng, tôi đã nghĩ lại về cuộc đời mình. Tôi nhận thấy mình đã vượt qua biết bao nhiêu khó khăn trong cuộc đời, chẳng lẽ lại đầu hàng và chết ở đây sao?” Mình đã nghe cô kể lại những thử thách kinh hoàng mà cô đã trải qua. Và sự thực là cô vẫn đang sống khiến mình ghen lòi. Cheryl đã bò dậy khỏi mặt đất cho dù a-xít đang ăn dần làn da của cô. Cô hướng đi về phía có tiếng động cơ xe hơi trên đường cao tốc, cách cô khoảng 300m. A-xít đã khiến cô bị mù và cô chỉ còn biết trông chờ vào những giác quan còn lại. Khi ra được đến đường cao tốc, một người lái xe đã phát hiện ra và đưa cô đến bệnh viện.

Mình tái hiện lại những gì Cheryl đã trải qua trong đầu mình và nghĩ nếu điều đó xảy ra với mình, chắc mình đã đầu hàng và cầu Chúa mang mình đi. Nhưng Cheryl lại không, cô tin còn rất nhiều thử đợi cô ở phía trước. Cô không chỉ sống sót qua thử thách mà cô còn học cách dùng chữ nổi, bởi chất lỏng a-xít đã khiến cô mù vĩnh viễn. Không chỉ dừng lại ở việc học chữ nổi, Cheryl quyết định học đại học. Các phương tiện truyền thông đưa tin về những gì xảy ra với cô và đã có những tấm lòng nhân ái quyên góp tiền cho cô phẫu thuật chỉnh hình. Cheryl học đại học bất chấp mọi sự phản đối và cô tốt nghiệp với sự kính trọng của mọi người. Sau khi được nghe chính Cheryl kể về những gì đã xảy ra như thế đó chỉ là một trong những trở ngại mà cô cần phải vượt qua, mình biết mình hoàn toàn có thể học đại học và trở thành một ai đó. Giống như Cheryl, mình đã chứng kiến và trải qua rất nhiều điều trong cuộc đời và mình còn quá trẻ để có thể từ bỏ tương lai của mình.

Nhật ký 100

Nhật ký thân yêu,

Tờ giấy “Thông báo thu hồi” khiến mình chết lặng tại chỗ. Mình nhìn tờ thông báo đầy cảm phẫn và biết rằng những gì mẹ nói là sự thật. Với mình, chuyện đó thật không rõ ràng và mơ hồ cho tới khi mình đọc tờ thông báo đó. Mình thấy cổ họng như nghẹn lại và phải ngoảnh mặt quay đi. Mình biết nếu được đọc một bản thông báo được in rõ ràng hơn, chắc mình đã khóc. Hình như tờ thông báo nói mẹ con mình chỉ có một tuần để đóng gói và chuyển đi. Lần bị đuổi trước, mẹ con mình chỉ có đúng năm phút.

Năm nay là năm cuối của mình ở trường trung học. Tại sao chuyện đó lại xảy ra vào thời điểm này? Chỉ còn một năm nữa là mình tốt nghiệp và mình chẳng có nơi nào để ở. Mình không biết sẽ phải làm gì hay sẽ phải đi đâu. Thậm chí mình còn không biết liệu mình có thể học đại học được hay không. Mình nghĩ chắc mình sẽ phải kiếm một việc làm toàn thời gian để giúp mẹ. Mẹ không hề có kế hoạch nào trong đầu và cũng không biết phải làm gì. Mình căng thẳng và bụng mình đau thắt lại, nhưng mình quyết tâm phải bắt đầu học. Nhưng mình sẽ học ở đâu? Chỉ một tuần nữa thôi là mình sẽ không có chỗ để ở. Mình thấy sợ.

Mình không thể tin việc này lại xảy ra với mình. Đã lâu rồi mình không bị trục xuất khỏi nhà trọ. Lần cuối điều này xảy ra là khi hai mẹ con mình đang sống trong một căn hộ tốt với những hàng xóm dễ mến và mình cứ nghĩ cuối cùng hai mẹ con cũng có một nơi ổn định để ở. Một ngày, người quản lý đến gõ cửa và yêu cầu mẹ con mình hãy dọn hết mọi thứ ngay lập tức bởi mẹ con mình chỉ có năm phút để thu dọn đồ đạc. Quá sốc mình lao vào nhặt hết đồ đạc của mình. Và sau đó hai mẹ con phải ở trong khách sạn. Khi đã cạn tiền, mẹ con mình chỉ còn một giải pháp duy nhất là đến một nơi không phải trả tiền - đó là đường phố. Việc này khiến mình có suy nghĩ mới về câu nói “ngủ trong khách sạn ngàn sao”. Khi tìm được một nơi để dừng chân, mẹ con mình phải trải hết quần áo xuống đất thành một cái đệm để nằm. Trời lạnh tới mức tới bây giờ mình vẫn không biết tại sao mình lại có thể ngủ được. Mình đã nghĩ: “Nhỡ có ai đó xoáy đồ của mình lúc nửa đêm

thì sao? Nhờ có chuyện gì không hay xảy ra thì sao? Mẹ con mình sẽ tắm giặt ở đâu?”

Mặc dù rất sợ hãi, nhưng mình vẫn phải làm điều gì đó. Có lẽ mình sẽ phải bỏ học và lấy chứng chỉ GED[1] sau khi tìm được chỗ nào đó để ở. Và mọi chuyện sẽ không quá tệ nếu có được một, hoặc hai công việc toàn thời gian. Mình rối bời và không biết phải nghĩ gì. Mình phải đi và tìm xem gần đây có nhà nào có mái hiên không. Hy vọng rằng cô Gruwell có thể giúp mình. Có vẻ như lúc này hy vọng là điều duy nhất mình có thể bầu vùi vào.

[1] GED (General Educational Development): là chứng chỉ tương đương với bằng tốt nghiệp THPT ở Việt Nam. Để nhận được chứng chỉ này, người thi phải trải qua bài thi gồm năm môn (Đọc, Viết, Toán, Khoa học và Nghiên cứu Xã hội).

Nhật ký 101

Nhật ký thân yêu,

Mình chỉ muốn khóc và bỏ đi khỏi ngôi nhà này, không bao giờ trở về nữa. Mình không biết phải kiếm đâu ra 800 đôla. Chủ nhà liên tục gọi điện và đòi mình tiền thuê nhà. Và cũng trong ngày hôm nay, mình đã nhận được một thông báo qua thư điện tử với nội dung rằng nếu mình không trả khoản nợ mua xe trong vòng năm ngày nữa, họ sẽ tịch thu xe. Ngày mai là tròn hai tháng kể từ ngày người anh họ của mình bị sát hại và bố mẹ mình rời bỏ đất nước này. Kể từ ngày đó, mình trở thành trụ cột gia đình, mình phải tự chăm sóc cho em gái và bản thân mình, làm công việc của mẹ, trông trẻ để kiếm thêm tiền, nấu nướng, dọn dẹp, là ủi và cố gắng học lên lớp.

Ngày hôm qua, giáo viên bộ môn Khoa học thông báo mình đã trượt môn này và nếu muốn tốt nghiệp, mình cần phải qua được môn này. Mình cảm thấy thất vọng. Mình từng là học sinh giỏi loại A và B và giờ mình thi trượt. Mình chưa bao giờ bị điểm F trong suốt 12 năm học. Giáo viên nào cũng luôn coi mình là tấm gương cho những học sinh khác noi theo. Mình luôn được biết đến như một học sinh có trách nhiệm nhất trong lớp học và mình có cảm giác như mình đang khiến mọi người thất vọng. Mình cũng không đến trường thường xuyên. Mỗi khi mình đến lớp, thầy cô lại nhìn mình như thể họ muốn la mắng mình đã thật vô trách nhiệm. Cái nhìn không tán thành của thầy cô thực sự rất đau đớn. Mình thấy như họ đang phản bội mình. Mình đã cố gắng giải thích với họ rằng mình đang phải trải qua thời kì khó khăn nhưng dường như họ không quan tâm. Họ chỉ cần biết là mình đã không làm bài tập họ giao. Hầu như tất cả giáo viên đều không bận tâm đến lý do tại sao. Trong cuốn kỷ yếu lớp học, mình đã tự nguyện tham gia trang Nhật ký Những Nhà văn Tự do và mình đã viết. Mình mang về nhà viết và khi mình hoàn thành thì đã là nửa đêm. Nhưng không may đến ngày phải nộp bài, nhân viên thu tiền xuất hiện trước cửa nhà, tìm cách đòi tiền và mình đã không tới trường được. Hôm sau mình đi học nhưng giáo viên hướng dẫn lại không chấp nhận trang viết của mình. Cô ấy nói đã quá muộn rồi và đã có người khác làm hộ mình rồi.

Đây là khoảng thời gian tồi tệ nhất trong đời mình. Đáng lẽ năm cuối cấp phải là năm tuyệt vời nhất trong đời học sinh của mình, nhưng mình biết chuyện gì cũng có căn nguyên của nó cả. Mình ghét phải trút giận vào bạn, nhật ký à, nhưng mình không còn nơi nào để trút giận cả. Sau mọi chuyện, mình vẫn luôn mơ ước được học đại học và trở thành một ai đó trong cuộc đời này. Giờ đây mình thấy như mình chỉ còn một lựa chọn - bỏ học và tìm một công việc toàn thời gian để giúp đỡ bố mẹ với các khoản tiền cần trả cho đến khi họ trở về.

Khi bị giáo viên hướng dẫn từ chối bài viết, mình chỉ muốn nói “Quên việc này đi!” Chỉ điều đó đã đủ khiến mình muốn từ bỏ mọi việc mình đang làm. Cuối ngày hôm đó, khi quá tuyệt vọng, mình đã tìm tới cô Gruwell và những người bạn yêu quý trong Những Nhà văn Tự do. Mình nói với họ rằng mình sẽ bị ho và cảm giác của mình như sắp chết. Họ không phán xét hay đổ lỗi cho mình như những người khác. Mình không thể tin rằng họ đã cảm thông với mình như vậy. Thậm chí họ còn động viên mình ở lại trường và đề nghị giúp đỡ mình hoàn thành bài luận. Trải qua tất cả những bi kịch này, mình quyết định sẽ không đầu hàng. Mình sẽ có cách kiếm tiền để trả các khoản nợ, mình sẽ học để bắt kịp bạn bè trong lớp và thậm chí mình sẽ dành thời gian đi tham quan trường đại học với các bạn và cô Gruwell. Với một gia đình “mở rộng” đầy tình thương như thế này, mình đã có sức mạnh để đấu tranh cho ước mơ của mình: Tốt nghiệp trung học và tiếp tục học đại học.

Nhật ký 102

Nhật ký thân yêu,

Hôm nay, mọi người trong lớp học của cô Gruwell đều thảo luận về bài luận trong đơn nộp vào trường đại học. Những bài luận này đều phải viết về một sự kiện quan trọng trong cuộc đời chúng ta. Mình tự nhủ mọi người trong Những Nhà văn Tự do thật may mắn khi có thể nói: “Mình sẽ vào được đại học.” Nhưng mình lại không thể nói được câu đó bởi một lý do: Mình là dân nhập cư trái phép.

Mình ước giá mà mình được viết một bài luận về sự kiện quan trọng nhất trong cuộc đời mình - đó là việc gia đình mình đã nhập cư vào nước Mỹ như thế nào. Mẹ mình đã mang bọn mình - những đứa con của bà, tới Mỹ để có thể cho chúng một cuộc sống tốt hơn. Mẹ muốn tách bọn mình

khỏi người cha rượu chè và luôn ngược đãi bọn mình. Mẹ muốn anh chị em mình có một tương lai tươi sáng hơn, muốn bọn mình có được cơ hội mà cả đời mẹ chưa bao giờ có được - đó là được đi học. Ai có thể nghĩ được đi học lại khó khăn đến thế? Chưa xót là ở chỗ mình được đưa đến đây để có cơ hội tiếp nhận sự giáo dục, nhưng cũng chính ở nơi này, mình lại có cảm giác như đang bị tước mất quyền được học hành trong tương lai.

Khi đọc cuốn Phúc Lạc Hội[2] của Tần Ái Mỹ, nhiều điều trong mình đã trở nên sáng tỏ. Mình có thể nhận thấy sự giống nhau giữa mẹ mình và những người mẹ trong truyện. Mặc dù mình không phải người Trung Quốc, nhưng mình có thể cảm nhận được tình cảm của bốn người con gái dành cho mẹ họ. Tuy có khoảng cách về văn hóa giữa những người con và mẹ của mình, nhưng họ vẫn rất biết ơn vì những gì mẹ họ đã làm. Và giờ khi nghĩ đến cuốn sách này, mình càng thấy biết ơn mẹ mình hơn nữa. Nếu những cô gái trong Phúc Lạc Hội có thể vượt qua mọi trở ngại họ phải đối mặt, tại sao mình lại không thể vượt qua những khó khăn của mình?

[2] Phúc Lạc Hội (The Joy Luck Club): là tác đầu tay của nhà văn Mỹ gốc Hoa Tần Ái Mỹ (Amy Tan) kể về những gian nan mà phụ nữ gốc Hoa đã gặp ở quê nhà cũng như cuộc sống khó khăn mà con gái của họ gặp trên đất Mỹ. Phúc Lạc Hội là tác phẩm được chuyển thể thành bộ phim cùng tên năm 1991.

Ký ức về cuộc hành trình, hay nếu có thể, mình sẽ gọi là cuộc đấu tranh đến nước Mỹ của mình, được chôn sâu trong mình. Khi được đặt vào tay hai người lạ, mình mới được bốn tuổi. Họ đưa mình Rio từ Mexico tới Texas bằng cách vượt sông Rio Bravo. Dòng sông được gọi là Río Bravo, có nghĩa là “dòng sông giận dữ”, vì những con sóng khổng lồ của nó vô cùng dữ dội. Nó đã cướp đi sinh mạng của biết bao người khi cố gắng vượt sông.

Nhiều khi nhắm mắt lại mình có thể nghe thấy tiếng gió thổi qua những rừng cây ven sông. Mình nhớ lại cảm giác khi ngồi trên chiếc lốp cứng giữa làn nước lạnh và tối đen. Mình hoảng hốt sợ hãi bởi dòng sông có thể nuốt chửng mình bất cứ lúc nào. Lúc đó, tất cả những gì mình muốn là được ở trong vòng tay của mẹ - khi ấy đang ngồi trên chiếc lốp phía sau mình và đang ãm em gái mình. Sau khi anh trai, em gái, mẹ và mình đã vượt được qua con sông, mẹ con mình được đưa đến nhà một người đàn ông. Ông ta là “cò nhập cư” - và ông ta sẽ giúp gia đình mình vượt qua chướng ngại thứ hai - vượt biên mà không bị bắt. Mình đoán bạn sẽ nói ông ta hẳn đã làm rất tốt, vì chẳng phải mình đã đang ở đây rồi sao?

Vì mình là dân nhập cư trái phép, nên khó khăn vẫn không dừng lại khi mình đã vượt được qua biên giới. Năm thứ nhất, mình cứ nghĩ mình sẽ bị đuổi khỏi trường vì Đạo luật 187. Hiện tại, mình không thể kiếm được một công việc làm thêm, cũng không thể nộp đơn vào một trường đại học nào. Mình từng đổ lỗi cho mẹ vì tất cả những rắc rối mình vướng phải không có đủ những giấy tờ cần thiết khi ở đây. Nhưng đổ lỗi cho mẹ chính là sai lầm lớn nhất của mình. Mẹ chỉ mong những điều tốt đẹp nhất cho anh chị em mình. Nếu như mẹ biết ở đất nước mà mọi người vẫn nói là đất nước trong mơ này, mọi chuyện đều khó khăn hơn, chắc chắn mẹ sẽ không đưa bọn mình tới đây. Mẹ sẽ nuôi dạy anh chị em mình ở quê nhà trong khả năng tốt nhất của mẹ.

Đến giờ phút này, mình vẫn không thể biết liệu cuộc hành trình của mình có vô ích không. Mình được đưa đến đất nước này để có được cơ hội vàng, nhưng không may, mình lại không có được cơ hội đó. Mình biết sẽ chẳng dễ dàng gì, nhưng mình sẽ không từ bỏ cho đến khi có được nó: được học tập. Bạn biết đó, suy cho cùng thì cuộc hành trình đến đây của mình là

vì mục đích đấy. Mình sẽ thực hiện ước mơ trở thành nhà giáo dục và giúp đỡ những bạn trẻ giống như mình.

Nhật ký 103

Nhật ký thân yêu,

Mọi người vẫn nói, lớn lên mình sẽ bỏ học hoặc sẽ có bầu. Chính vì thế khi cô G nói về việc học đại học, mình có cảm giác với mình nó xa lạ như một thứ ngoại ngữ vậy. Chẳng lẽ cô không nhận ra những cô gái như mình sẽ không bao giờ học đại học sao? Ngoại trừ cô G, mình không biết một người phụ nữ nào khác tốt nghiệp trung học, chứ đừng nói đến đại học. Tất cả những cô gái tầm tuổi mình đều đã đến tuổi ngồi chờ những anh chàng con lai đến gõ cửa. Như mọi người vẫn nói, sinh ra ở đâu thì sẽ chết ở đó.

Vì thế, khi nghe cô G lặp đi lặp lại câu “Mình có thể làm bất cứ điều gì, đi đến bất cứ nơi nào và trở thành bất cứ ai” - thậm chí là Tổng thống, mình đã nghĩ chắc cô bị điên, hoặc bị hoang tưởng. Mình cứ nghĩ những người duy nhất được học đại học là những người da trắng giàu có. Sao cô có thể hy vọng mình sẽ học đại học? Suy cho cùng, mình sống ở khu của người da đen và mình là người da màu.

Nhưng cô G vẫn kiên trì nhồi vào đầu mình suy nghĩ vấn đề không phải là xuất thân hay màu da của mình. Thậm chí cô còn tặng cho mình cuốn sách Lớn lên ở Chicano, nói về những người giống mình nhưng lại thoát ra khỏi cuộc sống giống như mình.

Trên lớp, cô cho bọn mình nói về những mục tiêu trong tương lai của bọn mình. Mình biết sự điên rồ của cô đã tấy nã cho mình vì mình thấy

bản thân đã bắt đầu nghĩ về việc trở thành một giáo viên. Mình bắt đầu nghĩ rằng mình cũng sẽ dạy cho những cô gái trẻ giống như mình biết họ cũng có thể trở thành “một ai đó”.

Mình chỉ định nói cho cả lớp biết mình mơ ước trở thành một giáo viên. Nhưng sau khi nghe các bạn nói muốn trở thành... luật sư, bác sĩ, người quảng cáo, mình đã tuyên bố: “Một ngày nào đó mình sẽ trở thành nữ Bộ trưởng Giáo dục người Latin đầu tiên.” Điều ngạc nhiên là không có ai cười nhạo mình. Thay vào đó, tất cả đều vỗ tay và khuyến khích mình. Có ai đó còn nói với mình họ có thể tưởng tượng ra cảnh mình đảm nhiệm công việc của Bộ trưởng Riley. Mọi người càng vỗ tay, mình càng tin rằng điều đó thực sự có thể xảy ra.

Đây là lần đầu tiên mình biết rằng những gì mọi người nói về việc sống ở khu da đen ố chuột và da màu không đúng với mình. Vì thế, khi về nhà, mình đã viết bài thơ này.

Họ nói, tôi nói

Họ nói tôi là người da màu

Tôi nói

Tôi tự hào.

Họ nói tôi chỉ biết nấu nướng

Tôi nói

Tôi biết viết sách

Do đó

đừng đánh giá tôi qua bề ngoài

Họ nói tôi là người da màu

Tôi nói

Tôi tự hào

Họ nói tôi không phải là tương lai của đất nước này

Tôi nói

Hãy dừng ngay việc phân biệt đối xử với tôi

Thay vào đó

Tôi sẽ dùng trình độ của mình

để xây dựng một đất nước nhân văn.

Mình không thể đợi đến ngày mai để đọc bài thơ này cho cả lớp nghe.

Nhật ký 104

Nhật ký thân yêu,

Cô G muốn bọn mình trình bày một bài thuyết trình trước lớp về vấn đề bọn mình muốn trở thành người như thế nào trong tương lai. Cô muốn bọn mình phải nghĩ về nghề nghiệp của mình trong tương lai. Bọn mình điền tất cả những thông tin liên quan tới lựa chọn nghề nghiệp thứ nhất và thứ hai của bản thân vào những tấm thẻ. Mình viết ba hay bốn tấm thẻ và mỗi lần viết, lựa chọn nghề nghiệp đầu tiên của mình lại thay đổi. Dù có đổi thẻ bao nhiêu lần thì lựa chọn thứ hai của mình vẫn vậy.

Và rồi cũng đến lượt mình phải đứng trước lớp nói về dự định tương lai của mình. Ngay khi đứng trước lớp, mình bắt đầu nói về giấc mơ trở thành một nhà làm phim và sản xuất phim. Mình thao thao kể về giấc mơ của mình, nhưng khi mình thêm một câu “nhưng mình thực sự mong muốn trở thành một...” Cô G lập tức cắt ngang khi nhận thấy mình đang thiếu tin tưởng vào giấc mơ của mình. “Ý em là gì khi nói ‘thực sự’? Tại sao em không làm những gì mình yêu thích? Hãy theo đuổi giấc mơ của em.” Và nó ngấm vào mình. Mình có thể làm được. Mình muốn làm những bộ phim thực sự có thể tác động đến mọi người trong cuộc sống thường ngày của họ.

Mình cũng ở vào hoàn cảnh giống như những nhà làm phim yêu thích của mình - Richard Rodriguez và Quentin Tarantino - những người mà tài năng bị nghi ngờ chỉ vì xuất thân của họ. Trước ngày hôm nay, nếu mình nói với mọi người mình mong muốn trở thành một nhà làm phim, họ sẽ cho rằng mình có vấn đề và sẽ gợi ý một công việc nào đó “thực tế” hơn với một đứa trẻ Latin nghèo như mình. May mắn thay cô G và Những Nhà văn

Tự do không cảm thấy việc nghèo khó và là người Latin là trở ngại đối với một nhà làm phim. Họ tin mình sẽ thực hiện được ước mơ của mình. Với sự ủng hộ của họ, mình biết mình có thể.

Nhật ký 105

Nhật ký thân yêu,

Những nhà sử học cho rằng lịch sử luôn lặp lại, nhưng trong trường hợp của mình, mình đang tìm cách phá vỡ quy luật đó, vì mình sẽ tốt nghiệp trung học và sẽ học tiếp đại học - cơ hội mà bố mẹ mình chưa bao giờ có. Bố mình chỉ được học hết cấp hai bởi bố ông, tức ông nội mình cần người làm đồng và chăm sóc bầy gia súc. Hai năm đầu học tiểu học, ông không được dạy đọc và viết. Vì giáo viên của ông lúc đó đã cho tất cả “bọn trẻ con nghèo khó” như ông chỉ cần ra ngoài trời chơi hay làm việc trong vườn. Người thầy đó chỉ xem những người như bố mình là những người lao động chân tay. Đến giờ, điều này vẫn còn phổ biến ở những vùng nông thôn Mexico.

Mẹ mình chỉ được học đến lớp Sáu vì phong tục thời đó là phụ nữ không cần học. Ước mơ trở thành một kế toán viên của mẹ đã tan vỡ khi cụ ngoại không cho mẹ đi học trung học. Mẹ được gửi đến một lớp học may vá để trở thành “người phụ nữ đích thực” và sẽ không bị tổn thương khi kết hôn.

Vì những kinh nghiệm đau thương trong giáo dục của bản thân nên bố mẹ hơi khắt khe quá với mình. Khi mình mới bốn tuổi, bố mẹ đã dạy mình viết tên, học số và bắt mình phải nhớ tất cả các màu sắc. Khi mình lớn hơn chút nữa, bố mẹ rèn mình học đọc hàng ngày, làm tất cả bài tập về nhà và

dần dần công việc này trở thành một phần cuộc sống thường nhật của mình. Chiều chiều, trong khi những đứa trẻ khác được chơi đùa bên ngoài, mình lại phải ở trong nhà học bài hay đọc sách.

Và giờ cô G lại còn làm dữ hơn. Từ đầu năm, cô đã luôn nói về việc làm thế nào để vào được đại học và các trường đại học khác nhau ra sao. Ý nghĩ học đại học khiến mình thấy sợ. Nhưng cô G đã nhận ra sự sợ hãi của bọn mình và tổ chức các chuyến đi thăm nhiều trường đại học khác nhau, bắt đầu là trường Đại học Quốc gia. Ở đó bọn mình được tìm hiểu về chính sách hỗ trợ tài chính, cuộc sống ở trường đại học và quá trình nhập học. Sau nửa ngày ở trường quốc gia, cô trò mình đã đến thăm một trường tư nhỏ và một trường lớn để bọn mình có thể nhận thấy chúng khác nhau ra sao.

Sau chuyến đi đó, mình đã quyết định sẽ học ở một trường đại học cộng đồng bởi kí túc xá và các lớp học ở đó có quy mô nhỏ và dễ quản lý hơn ở một trường đại học lớn. Bạn cần giao tiếp và có mối quan hệ tốt với các giáo sư. Kế hoạch của mình là sẽ chuyển sang một trường đại học lớn trong hai năm nữa. Hiện tại mình cần phải tập trung vào bước đi đầu tiên.

Mình có cảm giác mình giống như người lữ hành trong bài thơ Con đường không được chọn của Robert Frost; “Có hai con đường trong một khu rừng, tôi đã chọn con đường ít người đi lại và điều đó tạo nên sự khác biệt.”

Mình là người lữ khách đang đứng trước hai con đường đó. Mình có quyền lựa chọn: hoặc con đường mà hầu hết mọi người trong gia đình mình đã chọn và tìm một công việc, hoặc chọn con đường mà ít người lựa chọn và trở thành người đầu tiên học đại học. Và mình đã quyết định chọn con đường ít người đi bởi mình biết nó sẽ tốt hơn về lâu dài. Lựa chọn học đại

học của mình sẽ có ảnh hưởng tới quyết định của các em gái mình. Các em sẽ bớt sợ hơn mình khi lựa chọn con đường đó.

Nhật ký 106

Nhật ký thân yêu,

Colin Powell[3] đã từng nói, “Phương pháp tốt nhất để bạn vượt qua trở ngại là phương pháp này.” Cô Gruwell là người nhiệt liệt ủng hộ phương pháp nhóm, đó chính là lý do tại sao cô bắt đầu chương trình tư vấn trao đổi giữa các sinh viên đã tốt nghiệp trường đại học quốc gia và Những Nhà văn Tự do. Mỗi sinh viên đại học sẽ hướng dẫn hai Nhà văn Tự do. Cô Gruwell nghĩ bọn mình có thể học hỏi lẫn nhau. Những người hướng dẫn sẽ chia sẻ kinh nghiệm các anh chị có được, còn bọn mình sẽ chia sẻ kiến thức về sự đa dạng (màu da, chủng tộc trong lớp học) để các anh chị có thể trở thành những thầy, cô giáo tốt hơn.

[3] Colin Luther Powell (5/4/1937) là ngoại trưởng thứ 65 của Hoa Kỳ.

Tối đầu tiên tại trường Đại học Quốc gia, Những Nhà văn Tự do được chia thành nhóm hai người một và được chỉ định một người hướng dẫn. Mình được phân nhóm với Becky và người hướng dẫn của bọn mình là chị Sara. Tối đó bọn mình chỉ nói chuyện và tìm hiểu về nhau. Chị Sara rất quan tâm đến mục tiêu của bọn mình. Becky muốn trở thành một nhà nghiên cứu bệnh học, còn mình muốn trở thành một kỹ sư hàng không.

Để giúp mình tìm hiểu hơn về nghề kỹ sư, chị Sara đã đưa mình đến phòng thí nghiệm Jet Propulsion ở Pasadena. Ở đó, mình đã được gặp John Mathews. John Mathews là một kỹ sư và anh đã đưa bọn mình đi xem

những nơi mà thường không phải ai cũng được phép xem. Một trong những nơi đó là phòng trưng bày xe tự hành. Những chiếc xe này được dùng để hỗ trợ cho chiếc xe tự hành trên sao Hỏa. Cảm giác của mình lúc này hết như cảm giác của một đứa trẻ trong cửa hàng bánh kẹo.

Dù đã nhiều lần xem những nhà khoa học trên ti vi nói về xe tự hành, nhưng đây là lần đầu tiên mình có cơ hội được lại gần những thứ này. Mình gần như hình dung ra hình ảnh mình đang làm việc với những kỹ sư trong Dự án xe tự hành tìm đường. “Đó hoàn toàn có thể là mình trong bốn năm nữa”, mình tự nhủ. Mình mê mẩn đến độ không thể nghĩ ra điều gì để hỏi anh Matthews. May mà có chị Sara, chị đã giúp mình hỏi những điều mà chị nghĩ là mình muốn hỏi. Cảm ơn Chúa vì mình đã có một người hướng dẫn như chị ấy.

Sau đó mình còn có “đặc ân” được dẫn đến một căn phòng nhỏ có vài bộ máy vi tính mà các kỹ sư dùng để định vị vị trí của xe tự hành, sử dụng thông tin mà xe tự hành gửi về. Mình còn được phép di chuyển chiếc xe tự hành trên màn hình vi tính. Giờ đây chiếc xe đó đã mất liên lạc với Trái Đất sau hơn 90 ngày. Mình đã vô cùng choáng ngợp khi Matthews dẫn mình đến khu vực trưng bày những hình ảnh 3D về sao Hỏa. Matthews lý giải cách đặt tên một số dãy núi trên sao Hỏa. Ví dụ như có một tảng đá được đặt tên là Yogi bởi nó có hình dáng giống con gấu.

Sau khi được tìm hiểu công việc về cả khía cạnh kỹ thuật và phi kỹ thuật, mình bắt đầu hình dung bản thân được làm việc cho một dự án giống như thế này. Mình có thể mừng tượng bản thân kiếm sống bằng công việc này. Giấc mơ của mình đang dần dần hiện rõ, tuy nhiên bước đi tiếp theo và quan trọng nhất phía trước mình... là phải vào được đại học.

Nhật ký 107

Nhật ký thân yêu,

Hôm nay, tại trường tiểu học Butler, Những Nhà văn Tự do được làm người hướng dẫn cho các em nhỏ. Hiện tại, mình đang thấy rất vui vì bọn mình đã làm nên điều khác biệt có thể thay đổi một vài cuộc đời. Những đứa trẻ này như những đóa hoa sen. Hoa sen không mọc ở bể bơi mà chúng mọc lên từ lớp bùn trong đầm. Từ chính trong môi trường dơ dáy, bẩn thỉu ấy lại xuất hiện những bông hoa tuyệt đẹp, nhô cao lên khỏi mặt nước. Mình hy vọng khi được dẫn dắt, các em nhỏ này cũng sẽ trở nên đẹp đẽ như những bông hoa sen.

Trường Butler nằm ở khu vực công viên nguy hiểm - nơi tập trung của nhiều băng nhóm gangster nhất thành phố Long Beach. Trong quá khứ đã có nhiều vụ bắn nhau, buôn bán thuốc phiện và những hoạt động phi pháp khác xảy ra ở đây. Ở góc đường có một hàng bán rượu, bên cạnh là một cửa tiệm nhỏ bán pizza. Tòa nhà của ngôi trường được rào bốn xung quanh. Ngôi trường u ám, xám xịt và mù khói. Trông nó rất cũ kỹ mặc dù mới được xây cách đây vài năm. Phía trước ngôi trường là những căn nhà với những hình vẽ graffiti và những cửa sổ có chấn song kiên cố. Vào buổi tối, đi ngoài đường rất nguy hiểm bởi các hoạt động băng nhóm diễn ra gần đây. Đa số bọn trẻ sống ở gần trường và đã chứng kiến những vụ lái xe bắn nhau khi chúng mới mười tuổi.

Một trong những giáo viên của trường Butler đọc bài báo về Những Nhà văn Tự do trên tờ Thời báo Los Angeles. Bài báo có sức lan truyền lớn và có rất nhiều giáo viên trên khắp cả nước đã mời bọn mình đến nói chuyện. Họ muốn học sinh của mình được nghe về câu chuyện thành công có thực đó của bọn mình.

Vậy là bọn mình có mặt ở đó, trong một khán phòng có khoảng 50 khán giả nhí. Lũ trẻ xuất thân từ mọi tầng lớp xã hội; da đen, da trắng, Tây Ban Nha và Bồ Đào Nha, cả châu Á nữa. Thông thường cô Gruwell sẽ đồng hành cùng bọn mình nhưng hôm nay thì không. Hôm nay bọn mình được giao trọng trách truyền tải thông điệp về sự khoan dung và về giáo dục tới bọn trẻ. Để bắt đầu cuộc trò chuyện, bọn mình đã giới thiệu một đoạn phim tài liệu về Những Nhà văn Tự do khi ở thủ đô Washington. Sau đoạn phim, bọn mình trả lời những câu hỏi liên quan đến chuyển đi và cung cấp các dữ liệu lịch sử về tên gọi cũng như quá trình thành lập nhóm. Tiếp đó bọn mình chơi một trò chơi. Lũ trẻ đứng về một phía của căn phòng, còn bọn mình đứng ở phía bên kia. Giữa căn phòng là vạch kẻ trắng ngăn cách bọn mình. Mỗi một thành viên của nhóm Những Nhà văn Tự do sẽ đi về phía vạch kẻ và đọc một câu hỏi từ một mẫu giấy. Những câu hỏi ấy đại loại như “Ai đang mặc áo xanh?” hay “Có ai biết họ muốn làm gì trong tương lai không?” Nếu như có câu hỏi nào ứng với ai, người đó sẽ phải đứng vào vạch trắng. Càng về gần cuối càng xuất hiện nhiều câu hỏi mang tính cá nhân. Bọn mình đã hỏi bọn

Erin Gruwell cùng các học sinh bên đường kẻ phân cách trẻ “Có em nào chứng kiến một vụ bắn nhau chưa?” Hầu hết các em đều bước lên vạch trắng. Tại thời điểm đó, bọn mình quyết định chia sẻ một số trải nghiệm cá nhân của bọn mình với bọn trẻ.

Một Nhà văn Tự do đã kể về trải nghiệm của cậu ấy khi tham gia một băng đảng và sống trên đường phố. Một người khác lại chia sẻ về việc bỏ học và sau đó nhận ra mặt bên kia của cuộc sống tuyệt vời như thế nào. Khi một thành viên của Những Nhà văn Tự do kể về một người bạn đã bị giết của bạn ấy, một bé gái ngồi ở góc phòng đã òa khóc. Mình đã cố gắng kéo cô bé ra và hỏi chuyện. Nhưng cô bé lại khóc nhiều hơn nữa. Cô bé ở lại trong căn phòng và kể câu chuyện về người bạn của chính cô đã bị giết như thế nào. Sau cô bé đó, bọn trẻ bắt đầu kể về những chuyện của riêng mình.

Có những câu chuyện của bọn trẻ cũng giống hệt như câu chuyện của những thành viên Những Nhà văn Tự do. Bọn mình trò chuyện với bọn trẻ nhiều hơn nữa và hỏi chúng liệu đó có phải là cách chúng muốn sống không. Bọn trẻ đồng thanh nói là “Không!” Cuối ngày, bọn trẻ đã mạnh dạn tuyên bố chúng sẽ trở thành những “bác sĩ, luật sư và giáo viên”! Và chúng cũng hứa sẽ quay lại cộng đồng nơi chúng đã sống để giải quyết những vấn đề ở đó. Bọn mình đã ôm các em và động viên các em theo đuổi giấc mơ, mục tiêu của mình và hãy luôn ngẩng cao đầu.

Thật ngạc nhiên. Mình nhớ khi bọn mình trở về thủ đô Washington, cô G đã nói bọn trẻ nhất định sẽ coi bọn mình như những anh hùng và chúng rồi cũng sẽ muốn trở thành Những Nhà văn Tự do. Bọn mình đã cười nhạo suy đoán của cô G và hoàn toàn không nghĩ chuyện đó sẽ xảy ra. Cuối cùng, sự thật đã khiến bọn mình rút ra kết luận là cần phải học cách không được nghi ngờ cô G.

Nhật ký 108

Nhật ký thân yêu,

Mình đã không nhận ra rằng viết lách lại khó đến thế. Tuy rất buồn chán, tẻ nhạt nhưng nó đồng thời lại mang đến sự thoải mái. Bài tiểu luận của cô G khiến mình phải viết nháp rất nhiều lần mới ưng ý. Chính vì thế, mình không tưởng tượng nổi Nancy Wride đã vất vả như thế nào khi phải viết đi, viết lại, viết đi, viết lại cho tới khi hoàn thành một câu chuyện. Đó là những gì Nancy đang làm, cô ấy luôn cố gắng hoàn thiện tác phẩm của mình tốt nhất để gửi cho Thời báo Los Angeles.

Nancy Wride là một nhà báo tuyệt vời. Cô ấy chính là người đã viết câu chuyện về bạn mình. Cô thực sự quan tâm đến quá khứ và tương lai của bạn mình. Cô chỉ là một cá nhân nhỏ bé, nhưng cô luôn tận tâm, ấm áp và cẩn thận trong công việc. Cô luôn đảm bảo chắc chắn những gì bạn mình nói sẽ được thuật lại chính xác từng từ một trên báo.

Khi câu chuyện của Nancy được đăng, cảm tưởng như mọi người trên thế giới đều đọc và đều quyết định sẽ ghé thăm Phòng học 203. Bạn mình đã phải phân công một học sinh làm lễ tân trong mỗi tiết học. Bạn mình nhận được rất nhiều thư điện tử của mọi người trên khắp cả nước và chưa biết phải xử lý ra sao. Nguồn tài trợ cho quỹ đại học của bạn mình tăng đáng kể và khá hiệu quả. Mọi người cảm ơn bạn mình vì những gì bạn mình đã làm trong việc giáo dục cho người khác và cho chính bản thân bạn mình. Thậm chí các tù nhân cũng viết thư cho bạn mình, hy vọng tương lai bạn mình sẽ thành công bởi chính họ cũng đang hoài nghi về bản thân mình. Trẻ con thì viết thư cho bạn mình nói rằng chúng ngưỡng mộ bạn mình, còn người lớn thì động viên bạn mình hãy tiếp tục cố gắng. Mình không hề biết một phóng sự lại có thể nhận được nhiều phản hồi như thế. Một phóng viên từ A.P[4] cũng đã gọi điện cho bạn mình và nói muốn viết một bài khác. Mình băn khoăn không biết bài báo này sẽ có những phản hồi ra sao.

[4] A.P (Associated Press): là thông tấn xã của Hoa Kỳ, có quy mô lớn nhất trên toàn thế giới.

Nhật ký 109

Nhật ký thân yêu,

Trước đây mình đã từng nhận được rất nhiều thư của tù nhân. Thực tế, trong suốt thời thơ ấu, mỗi tuần mình đều nhận được một lá thư của bố khi ông đang thụ án. Mình không hề có cảm xúc gì; những lá thư chỉ nhắc nhở mình rằng bố vẫn ở trong tù. Do đó trong tâm trí mình, mình chưa bao giờ nghĩ thư của một người lạ lại có thể khiến mình bật khóc.

Mẹ mình luôn nói rằng quá khứ sẽ luôn quay lại và ám ảnh chúng ta. Mẹ đã đúng. Quá khứ dường như luôn tìm kiếm mình. Và lần này nó đã chạm đến nơi làm mình tổn thương nhất - gia đình mình. Mình nhận được một lá thư từ một người hoàn toàn xa lạ - một tù nhân từ phía Tây Virginia - người gọi cho mình về những giá trị và nguyên tắc mà mình đã được nuôi dạy. Người đó còn gọi lại những rào cản mà mình đã phải phá vỡ để có thể ngồi ở đây ngày hôm nay.

Qua lá thư của anh, mình hồi tưởng lại những năm tháng bố mình ở tù. Leonard mới có 18 tuổi và anh đang phải đối mặt với cuộc sống tù đầy bởi một tội ác mà anh không hề gây ra. Điều tồi tệ nhất là anh có một cô con gái mới tám tháng tuổi. Cô bé sẽ lớn lên mà không có bố giống như mình. Leonard vô tội nhưng chính bởi cách anh được nuôi dạy mà anh sẽ phải ở trong tù suốt cuộc đời còn lại của mình. Anh - giống như mình - được nuôi dạy với niềm tin rằng bạn không được phép phản bội lại đồng loại mình, máu mủ của mình. Điều này chính là lý do khiến bố mình ở tù nhiều năm - ông đã từ chối phản bội bạn bè và mình đã phải sống nhiều năm mà không có bố.

Có thể con gái của Leonard sẽ phát triển theo thiên hướng như con chim bị nhốt trong lồng. Mỗi khi cô nhìn thấy họ, cô sẽ nhớ đến hình ảnh người bố ở trong lồng, chính là phòng giam của ông. Đó cũng chính là những hình ảnh mình thường thấy khi còn là một cô bé. Cũng bởi Leonard gọi cho mình nhớ về bố mình nên mình đã viết thư lại cho anh, khuyến khích anh

làm điều đúng đắn. Anh phải nói với quan tòa rằng anh vô tội để anh có thể trở về làm bố của con anh.

Trong thư gửi mình, anh đã trích câu nói của Anne Frank để nói về mình “giống như con chim ở trong lồng, đôi khi mình muốn được bay đi”. Đó chính là sức mạnh của ngôn ngữ viết. Leonard không hề biết Anne Frank là ai nhưng anh đã trích lời cô bởi mình đã trích lời của Anna trong bài viết trên báo. Sức mạnh chạm tới mọi ngõ ngách trên thế giới của phương tiện truyền thông thật đáng ngạc nhiên.

Nhật ký 110

Nhật ký thân yêu,

Mình đã luôn cho rằng bố mình là một kẻ hèn nhất bởi ông đã bỏ rơi mẹ mình khi bà có thai. Mặc dù bố và mẹ chưa từng kết hôn, nhưng mình luôn cho rằng ông bỏ mẹ bởi lúc đó ông thất nghiệp và không thể nuôi mình. Đôi khi mình lại cho rằng ông là người xấu, nghiện thuốc phiện, say xỉn cả ngày và ăn không ngồi rồi ở nhà. Hầu hết những người biết bố mình đều nhồi nhét vào đầu mình ý nghĩ ấy.

Bố đã bỏ lỡ rất nhiều điều trong cuộc đời mình, đặc biệt là những năm cuối khi mình tham gia Những Nhà văn Tự do. Ông bỏ lỡ chuyến đi tới thủ đô Washington của mình, gặp gỡ Bộ trưởng Bộ giáo dục và mình nghĩ điều lớn nhất ông sẽ bỏ lỡ đó là lễ tốt nghiệp vào tháng Sáu của mình.

Khi cô G cho bọn mình đọc cuốn sách Jesse của Gary Soto nói về một thiếu niên có một người bố để nhưng lại sống với bố dượng. Điều này khiến mình nghĩ về người bố thật sự của mình. Mọi chuyện sẽ ra sao nếu ông

sống ở quanh đây. Sau khi đọc xong cuốn sách, cô G bắt bọn mình làm một bài tiểu luận về việc đối mặt với những nguồn gốc khác nhau và bọn mình sẽ phải phỏng vấn những người bạn trong Những Nhà văn Tự do về sự kế thừa gia đình. Mình đã rất lo lắng sẽ phải nói sao nếu như một trong Những Nhà văn Tự do phỏng vấn mình. Mình không muốn làm bài tiểu luận này bởi mình lớn lên mà không hề biết gì về quá khứ gia đình mình. Bố mình chưa từng dạy mình về nguồn gốc của mình.

Mình là một người Latin, do đó mình hay tiếp cận với những người bạn cũng là người Latin, để có thể biết thêm một vài điều về quá khứ của mình. Khi mình gặp bố của những người bạn đó, mình chợt băn khoăn về bố mình. Liệu mình có giống ông? Liệu mình và bố có chung sở thích nào không? Chính vì thế mình nghĩ mình sẽ phải tìm cách để gặp bố.

Khi đã biết về nguồn gốc của mình, mình hỏi mẹ liệu mẹ con mình có thể gặp bố không. Ngày này qua ngày khác mình vẫn đòi mẹ cho gặp bố nhưng bà một mực trả lời “Không”. Rồi tới một hôm mình được nghỉ học, mẹ đã làm mình bất ngờ khi hỏi: “Con có muốn gặp bố không?” Mình rất bất ngờ. Mẹ cảm thấy đã đến lúc mình nên biết bố mình là ai bởi mình đã lớn. Mình chưa bao giờ nghĩ mẹ sẽ đồng ý sau nhiều lần một mực từ chối như vậy. Mình quá đổi hạnh phúc. Mình nhảy cẫng lên như một đứa trẻ.

Vào ngày đi gặp bố, mình vừa sợ hãi vừa vui mừng. Sau những năm tháng không biết bố mình là ai, hôm nay mình có thể tìm hiểu nguyên nhân tại sao bố bỏ rơi mẹ. Hai mẹ con mình đã phải đi một lúc mới tìm ra nơi bố ở. Và cuối cùng mẹ con mình cũng đến nơi. Mẹ tiến lại phía cửa nhà và hỏi liệu ông còn ở đây không. Chủ nhà - chắc là bà nội mình - trả lời mẹ rằng bố mình sống ở đây. Mình nhoén miệng cười bởi bây giờ mình đã biết bố mình sống ở đâu. Mẹ và bà nội nói chuyện với nhau và mẹ giải thích với bà tại sao mẹ con mình đến đây. Bà nội cho mẹ con mình hay bố đang ốm và

ông không muốn gặp ai. Mình đã hỏi bà nội liệu mình chỉ vào gặp ông để chào hỏi rồi sẽ đi ngay có được không. Bà nói không được. Mình đã chạy vào xe của mẹ và ngồi khóc.

Mình đã hy vọng khi gặp bố, mình có thể dành cả ngày ở bên bố. Vì thế mình đi ra khỏi xe và quay trở lại căn nhà gặp bà và đề nghị một lần nữa: “Làm ơn hãy cho cháu gặp bố cháu. Bà biết cháu có quyền đó mà.” Bà nội mình vẫn một mực từ chối. Mình nói với mẹ mình muốn về và ra xe ngồi đợi. Mình rất thất vọng bởi mẹ và mình đã phải đi cả một chặng đường dài mới đến được đây để gặp bố nhưng cuối cùng vẫn phải ra về mà không hiểu nguyên nhân tại sao bố không gặp mình.

Giờ mình đã biết bố mình là một người hèn nhát. Một người hèn nhát bởi bố luôn có người bao bọc. Ông không thể đối mặt với con trai của mình như một người đàn ông thực thụ. Cũng từ ngày đó, mình không muốn gặp lại ông thêm lần nào nữa. Và từ những sai lầm của ông, mình biết mình sẽ không trở thành một người hèn nhát như ông.

Nhật ký 112

Nhật ký thân yêu,

Đó là Giáng Sinh năm 1997 và mình rất hạnh phúc khi được ở bên bố. Mọi giây phút ở bên bố, mình đều nhận thấy bố rất quan trọng đối với mình và mình đã may mắn như thế nào khi có bố. Mình biết ngoài kia còn có những người không biết bố mình là ai, chính vì vậy mình luôn nâng niu mọi giây phút mình ở bên bố.

Điều này khiến mình nhớ lại khoảnh khắc mình đã suýt mất bố.

“Sean, có chuyện gì thế? Ai ở đầu dây bên kia?” Mình không thể nghe thấy điều anh trai nói với mẹ, nhưng ngay sau khi anh nói và chuyển điện thoại cho mẹ, mẹ liền đi thẳng vào phòng và đóng cửa lại.

Khi mình đang nghĩ chuyện gì có thể khiến mẹ phiền lòng như vậy thì mẹ đã cắt ngang suy nghĩ của mình và từ từ nói với mình: “Teres, mẹ cần nói với con một điều nhưng khi nghe mẹ nói con phải hết sức bình tĩnh. Cuộc điện thoại mẹ nhận lúc này là từ bệnh viện. Họ gọi để báo bố con vừa bị bắn. Ông bị bắn vào đầu và đang trong tình trạng nguy kịch. Mẹ rất tiếc, con yêu.” Sau những gì mẹ nói, mình dường như không thể thở nổi. Cơ đau quặn thắt ở bụng mình khi bắt đầu nghe những gì mẹ nói đang đến dần đến ngực, cổ và ngực trĩu khắp đầu mình. Mình không biết phải nghĩ gì, làm gì và nói gì. Mình nghĩ mình sắp chết vì cơ thể đang nhận không đủ lượng oxy cần thiết. Mình gào khóc khiến mọi người xung quanh cũng có thể nghe thấy. Ngoài khóc ra, mình còn có thể làm gì nữa?

Khi ở thang máy lên tầng sáu - khu chăm sóc đặc biệt, mình đã nghĩ không biết trông bố sẽ như thế nào. Liệu đầu bố có bị biến dạng không? Bố bị bắn vào chỗ nào ở đầu? Mình sẽ nói gì với bố? Liệu bố còn nhớ mình là ai không? Khi rời khỏi thang máy, mình bước chầm chậm về phía cửa phòng nơi bố nằm. Đi ngang căn phòng và nhìn thấy những người bệnh ốm đau khác khiến bụng mình quặn lên. Mình nhìn thấy bà nội và trong một giây, mình không định hình được bà đang ngồi ở giường của ai đến tận khi mình nhìn thấy người nằm trên giường.

Bố mình trông thật thảm hại. Đầu bố to khủng khiếp và bố có đến bảy hay tám vết băng bó khắp người. Bố được nối với bốn đến năm chiếc máy và có một đường ống to luồn vào trong họng rồi đi lên mũi bố. Không biết phải làm gì và nói gì, mình bắt đầu khóc. Rồi mình càng khóc to hơn và

nhiều hơn khiến cô y tá phải tiến lại và yêu cầu mình ra ngoài. “Bố ơi, dậy đi. Dậy đi bố. Ngay bây giờ. Làm ơn hãy tỉnh dậy. Chúng con cần bố. Con yêu bố.” Mình bị yêu cầu phải rời khỏi phòng vì cách cư xử đó. Sau đó mình được đưa đến một căn phòng khác, chứa đầy ghế và có hai chiếc cửa sổ bằng kính rất lớn. Mình nhìn hai ô cửa sổ và bắt đầu trút giận vào chúng. Nếu bố chết, tại sao mình lại phải sống? Cuộc đời mình sẽ chẳng còn ý nghĩa gì nếu như không có bố.

Bố mình đã trải qua giai đoạn phục hồi rất dài và gian truân. Việc ra và vào bệnh viện trở nên đáng sợ và khủng khiếp đối với cả nhà mình. Đến tận bây giờ, bố vẫn gặp khó khăn trong việc nói. Ông vẫn bị tai biến và không nhớ rõ ràng được mọi việc. Nhưng bố đã khá lên rất nhiều so với lúc trước. Đầu đạn vẫn nằm trong đầu của bố vì không thể gắp nó ra được. Điều này khiến mình luôn lo sợ có thể sẽ có chuyện không hay xảy ra vào bất cứ lúc nào.

Mình có thể đồng cảm với những bạn bị mất bố hoặc mẹ, hoặc cả hai. Mình hiểu nỗi sợ hãi xâm chiếm con người khi mất đi một người thân yêu là thế nào. Bố không phải là người duy nhất sống với vết sẹo đó, mà chính mình cũng vậy. Dù cũng đang sống với vết sẹo của bố, nhưng hàng ngày mình vẫn ngồi lại và tự nhắc mình rằng đó vẫn chỉ là một vết sẹo và cầu chúc để bố sẽ còn được ở bên mình.

Nhật ký 113

Nhật ký thân yêu,

Không còn gì có thể đau đớn hơn khi bạn tổ chức sinh nhật cho mẹ vào tối Giáng Sinh mà mẹ lại không có mặt. Đã tám ngày trôi qua kể từ khi mẹ

mình mất. Tối nay là tối mừng sinh nhật 48 tuổi của mẹ. Những ngày lễ được coi là khoảng thời gian tuyệt vời bên gia đình, thế nhưng năm nay nó lại là bi kịch của mình. Mọi năm đêm Giáng Sinh là sinh nhật của mẹ nên mẹ thường nhận được quà nhiều gấp đôi. Mình đã nói với mẹ năm nay sẽ khác, mẹ sẽ không phải làm gì vào ngày sinh nhật của mình. Mình đã nhầm. Một tháng trước, khi mẹ đến khám theo lịch hẹn với bác sĩ, bác sĩ đã nói với mẹ rằng mẹ bị bệnh rất nặng và chỉ còn sống được khoảng ba tháng hoặc ít hơn nữa. Thời gian đó hóa ra chỉ là ba tuần.

Mẹ mình chết vì ung thư giai đoạn cuối. Sau khi biết mẹ bị bệnh, mình biết điều này chắc chắn sẽ xảy ra. Mình chỉ không nghĩ nó lại đến nhanh như vậy. Mình đã hy vọng mẹ có thể dự Giáng Sinh với gia đình lần cuối. Cũng giống như năm ngoái, bọn mình sẽ chỉ mở một số hộp quà vào đêm Giáng Sinh và sẽ mở số còn lại vào sáng hôm sau. Đó là truyền thống của gia đình mình. Giờ đây mọi thứ đã thay đổi. Năm nay, bọn mình không có cây thông và có thể sẽ không có cả bữa tối Giáng Sinh và mình không biết sẽ làm gì với quà của mẹ. Mình sẽ phải làm thế nào với những món quà đó đây? Mình nên giữ chúng, vứt bỏ chúng hay tặng chúng cho em gái mình? Mình không biết nữa. Mình chỉ biết khi những người khác bóc quà cũng là lúc mình sẽ đóng gói đồ của mẹ.

Mẹ mình đã mất quá bất ngờ và đột ngột, mình không có cơ hội để nói chuyện với mẹ. Điều tồi tệ nhất là mình không có cơ hội chào tạm biệt mẹ. Mình đã không được chào mẹ lần cuối, cũng không được nói câu: “Con yêu mẹ”. Cô Gruwell từng nói “Thời điểm là tất cả!” và sự ra đi của mẹ đáng lẽ không nên xảy ra vào thời điểm này: Vào năm cuối cấp của mình, một tuần trước Giáng Sinh và vài tháng trước ngày tốt nghiệp của mình.

Mẹ mình mất vào ngày 16 tháng Mười hai. Vào ngày đó, mình đã linh tính sẽ có chuyện gì xảy ra bởi khi mình đến trường, mình cảm thấy rất bất

an. Khi về nhà, mình nhận thấy có điều lạ. Mẹ đang đeo mặt nạ thở nhưng mình không để ý đến điều đó. Mình nghĩ đó chỉ là một phần những dụng cụ y tế mà mẹ vẫn nhận từ bệnh viện. Bởi mỗi tuần, mẹ luôn có thêm dụng cụ y tế mới. Vì thế mình đi lên phòng và chuẩn bị cho bữa tiệc ngày lễ của Những Nhà văn Tự do sẽ diễn ra vào buổi tối. Khi mình chuẩn bị đi, người hàng xóm (người đang đến thăm mẹ mình lúc này) đang ở trong phòng mẹ đã hốt hoảng gọi tên mình. Cô nói rằng mẹ mình đã qua đời. Mình không tin những gì cô ấy nói. Mình phải tự kiểm tra. Khi bước vào phòng mẹ, mình thấy em gái mình đang khóc. Đưa mắt nhìn sang mẹ, mình thấy như chết lặng. Mình không làm được gì ngoài việc nhìn mẹ trân trân. Mẹ nằm vô hồn trên giường. Từ sâu thẳm trong tim mình, mình biết nếu lúc đó mình khóc, mình sẽ trở nên mất trí.

Đến giờ mình vẫn còn những câu hỏi chưa có câu trả lời và không có hướng giải quyết. Mình phải biến mình thành người lớn ngay tức thì. Ai sẽ ở bên mình khi mình cần giúp đỡ? Mình hoàn toàn cô đơn, mình không có bố mẹ sống cùng và không ai hướng dẫn mình phải làm

Đây là một số bài báo nói về bọn mình. Dưới đây là tíu báo:

Đây là một số bài báo nói về bạn mình. Dưới đây là tít báo:

Khóa học viết về những nỗi đau của học sinh

Tuổi trẻ được vinh danh vượt qua xuất thân để trở thành những người ủng hộ sự khoan dung

Văn học thay đổi cuộc đời nhiều học sinh

Viết để hàn gắn

Những thiếu niên trong cuốn *Vượt lên hy vọng* tìm hiểu vấn đề của chính mình thông qua viết nhật ký

Dạy học sinh biết khoan dung

Lời thoát: Những người khách kể với các em học sinh họ đã chạy trốn Đức quốc xã bằng cách trở làm con gái trong những gia đình không phải người Do Thái.

Người phụ nữ đã che giấu Anne Frank là khách quý của học sinh trường Trung học Wilson

Vinh danh ANNE FRANK

Cuộc Thăm sát: Người phụ nữ che giấu Anne Frank khỏi Đức quốc xã viết lên câu chuyện của riêng mình tại Long Beach.

Sự thật mạnh mẽ hơn xung đột

Những thiếu niên gặp rắc rối tìm thấy hy vọng của mình giữa Cuộc Thăm sát

Anne Frank của Nhật ký cô gái trẻ

Bosnia - Zlata - kể về những trải nghiệm tại trường Trung học Wilson

**Bosnia mang lịch
sử đến cuộc sống**

Chuyến thăm: Cô gái ngồi trong lớp học trường Wilson ở thành phố Long Beach. Các em học sinh cho rằng giữa họ và tuổi thơ đầy nước mắt chiến tranh của cô có nhiều điểm tương đồng.

Cô gái đã chiếu sáng cuộc đời họ và họ chiếu sáng cuộc đời chính mình

Giáo dục: Erin Gruwell lấy Cuộc Thăm sát để dạy các em học sinh của mình bài học về sự khoan dung. Và sau đó, họ đã viết lên cuốn sách nói lên những gian truân của chính mình.

Tạo cảm hứng cho các em học sinh

Những Nhà văn Tự do: Các em nói về những công việc khó khăn, mục tiêu và theo đuổi ước mơ hiện tại.

Những Nhà văn Công dân

Giáo viên, học sinh xướng tinh thần khoan dung, cuốn sách tại N.Y

Năm cuối cấp - Mùa xuân năm 1998

Bài 8: Cô Gruwell

Nhật ký thân yêu,

Mình vừa trở về sau kỳ nghỉ lễ Giáng sinh và mình mới gọi điện chúc mừng Những Nhà văn Tự do đã đoạt giải thưởng Tinh Thần Anne Frank. Trung tâm Anne Frank Mỹ đã vinh danh “những ai can đảm theo đuổi sự kiên trì, đi tiên phong và chủ động chống lại phong trào bài Do Thái, phân biệt chủng tộc, định kiến và bạo lực trong xã hội của họ.” Tuy nhiên, có một vấn đề, đó là cô trò mình phải trực tiếp tới nhận giải vào thứ Sáu tới tại New York!

Trong suốt tháng Mười, mình đã động viên học sinh của mình nộp đơn xin học bổng. Mình đọc một bài quảng cáo trên tạp chí Phạm vi học thuật (Scholastic's Scope) quảng bá cho học bổng của chương trình Tinh thần Anne Frank dành cho những học sinh “đấu tranh chống phân biệt chủng tộc ở nơi họ sống”. Dường như học bổng đó là để dành cho bọn mình, chính vì thế mình đã đăng ký cho 150 học sinh của mình thành một nhóm. Khi mình đang điền đơn tham dự, tinh thần cạnh tranh trong mình trở dậy và mình hoàn toàn tin rằng học sinh của mình sẽ giành được chiến thắng!

Vào ngày Trung tâm Anne Frank nhận hồ sơ của bọn mình, có một người phụ nữ tên Beatrice đã gọi cho mình và nói cô đã “khóc cả buổi

sáng” bởi hồ sơ của bọn mình quá đỗi kinh ngạc. Cô tiếp tục giải thích hồ sơ của bọn mình hoàn toàn ngoại lệ bởi Trung tâm chỉ lựa chọn cá nhân chứ không chấp nhận một nhóm. Cô muốn mình hoàn thiện lại hồ sơ và chọn ra một học sinh làm đại diện cho cả nhóm. Mình đã không đồng ý và đó là một thỏa thuận. Hoặc là cả nhóm hoặc không ai cả.

Tháng Mười một, mình đến New York để gặp những người ở Trung tâm đó. Rõ ràng cô trò mình là ứng cử viên hàng đầu cho giải thưởng nhưng Trung tâm vẫn đang còn băn khoăn - làm sao mình có thể đưa Những Nhà văn Tự do đến New York? Mình đã trả lời “Nếu chúng tôi chiến thắng, bằng mọi giá, tôi sẽ có cách đưa bọn trẻ đến đây.”

Và thật trùng hợp khi mình đang ở New York, bài phóng sự của Thời báo LA viết về Những Nhà văn Tự do được đăng lại trên Thời báo New York. Khi mình trở về nhà vào Chủ nhật, điện thoại của mình đầy ắp tin nhắn. Mình không biết họ tìm ra mình bằng cách nào nhưng tất cả các chương trình truyền hình, tạp chí và báo đều gọi và mong muốn thực hiện một câu chuyện về cô trò mình. Mọi chuyện dường như thật phi lý, vì trong ba năm liền, cô trò mình phải sống trong tình trạng “mai danh ẩn tích”, không ai biết đến, vậy mà bây giờ chỉ trong vòng một tuần, bọn mình bất ngờ có cơ hội giành được một giải thưởng - thậm chí còn có cơ hội xuất hiện trên chương trình truyền hình ấy chứ.

Mình cố gắng giữ mọi chương trình truyền hình ở một khoảng cách an toàn đến khi mình có thể điều tiết được mọi chuyện. Nhưng khi Connie Chung gọi cho mình vào tiết thứ ba, trái tim mình đã mách bảo cô chính là người tốt nhất có thể kể câu chuyện của bọn mình trên chương trình truyền hình trực tiếp Thời hoàng kim (Prime Time) của hãng ABC.

Mình mất gần mười ngày để lên kế hoạch cho học sinh của mình đến Manhattan gặp Connie Chung mà vẫn duy trì được tâm trạng như mọi ngày.

Cô trò mình càng được chú ý, mình càng phải cẩn trọng hơn. Mình thấy mình như con chim nhại, sẵn sàng liều mình với bất cứ kẻ nào tới quấy rầy lớp học Phòng số 203. Nếu mình cảm thấy họ có động cơ không trong sáng hoặc một chút không trung thực nào đó, mình sẽ tìm cách tách bọn trẻ ra khỏi họ.

Mặc dù chưa đặt khách sạn và vé máy bay nhưng mình luôn có cảm tưởng rằng cô trò mình sẽ ở trên máy bay vào tuần tới. Công ty may mặc GUESS? đã gọi cho mình ngay sau khi bài phóng sự được đăng trên thời báo LA và muốn giúp đỡ bọn mình. Có lẽ mình sẽ bắt đầu với họ xem liệu họ có thể giúp một vài học sinh của mình đến New York nhận giải thưởng uy tín này với tư cách cá nhân hay không.

Nhật ký 114

Nhật ký thân yêu,

Mình vừa trở về nhà từ trụ sở của GUESS? ở LA. Đầu tuần vừa rồi cô G đã thông báo với bọn mình công ty này đã quyết định tài trợ cho Những Nhà văn Tự do và 45 người trong bọn mình sẽ đến thành phố New York để trực tiếp nhận giải thưởng Tinh Thần Anne Frank. Mình là một trong những học sinh may mắn được chọn.

Mình rất vui mừng khi về đến nhà. Mình đã kể cho mẹ nghe bọn mình đã gặp nhân viên của GUESS? và họ đã làm bọn mình bất ngờ với quà tặng đó. Họ đã giới thiệu tóm tắt tiểu sử của công ty với bọn mình. Bọn mình cũng đã hiểu tại sao họ lại muốn tài trợ cho chuyến đi đến New York. Mình

được biết anh em nhà Marciano (những người sáng lập công ty) là người Do Thái. Trong Cuộc Thăm sát, gia đình họ đã phải chạy trốn sang Châu Âu.

Mình rất hào hứng và sẵn sàng cho chuyến đi. Mình quyết định gọi cho bố và thông báo ngày mai mình sẽ đi. Bố không hề hỏi mình đã chuẩn bị cho chuyến đi chưa. Bố cũng không nói sẽ đưa mình đi mua sắm hay cho mình thêm tiền để đi. Không gì cả.

Sau cuộc nói chuyện đầy thất vọng với bố, mình bắt đầu nghĩ về mọi chuyện. Thật xấu hổ khi một công ty không hề biết mình là ai lại nhiệt tình giúp mình như thế. Còn bố, ông biết mình là ai, mình sống ở đâu, số điện thoại của mình và ông xử sự như thể mình không hề tồn tại.

Mười tám năm qua, những hành động của bố đều có ảnh hưởng tới cuộc sống của mình. Ông luôn hứa hẹn sẽ cho mình nhiều thứ nhưng sau đó không bao giờ thực hiện cả. Điều này đã khiến mẹ mình gặp rất nhiều vất vả bởi bà nuôi con một mình. Vào những dịp lễ, ông vẫn thường tặng quà mình nhưng khi mình thực sự cần sự giúp đỡ của ông thì ông lại không làm gì cả. Mình chỉ nhờ ông giúp đỡ khi mình không còn sự lựa chọn nào khác.

Khi mình nhờ ông giúp đỡ, ông sẽ trì hoãn hoặc bảo mình hỏi bà. Không phải lúc nào tiền cũng là thứ mình cần ở ông. Thứ mình cần là sự ủng hộ của một người cha trong cuộc sống. Mình cần một ai đó nâng đỡ, song hành với mình. Mình luôn băn khoăn không hiểu vì sao bố không dành thời gian cho mình.

Khi nhận quần áo của GUESS? để mặc cho chuyến đi, mình đã nhớ lại thời thơ ấu của mình. Mình đã rất cần những bộ quần áo khiến mình cảm

thấy hòa nhập với mọi người ở trường. Tại sao mọi người luôn mặc đồ của Nike và Cross Color, còn mình lại mặc đồ của Pro Wings và những thứ ở chợ trời. Mặc những bộ đồ đó khiến mình thấy mọi người không công nhận mình. Đến mình cũng không công nhận bản thân mình bởi mình không mặc những bộ đồ phù hợp. Bạn đừng cho rằng mình sai, mình rất biết ơn những bộ đồ mình đang mặc nhưng mình cũng vô cùng mong muốn có những bộ quần áo đúng kiểu. Bởi bố khiến mình có cảm giác không muốn ở nhà, do đó mình muốn hòa đồng với các bạn ở trường. Nhưng để hòa đồng được với mọi người, mình cần phải có những thứ như họ.

Giờ đây, khi là một phần của Những Nhà văn Tự do, mình không cần phải cố gắng hòa hợp với mọi người hay phải chỉnh sửa mình để được chấp nhận. Vật chất không còn là ưu tiên hàng đầu trong cuộc sống của mình. Tất nhiên là mình muốn có những thứ đẹp đẽ, nhưng mình không còn cảm thấy mình cần phải có chúng thì mới trở nên hoàn hảo. Thật buồn cười khi tuổi trẻ luôn đặt nặng những vấn đề vật chất. Vấn đề ở chỗ mọi người ngày càng cho rằng những thứ có giá trị về vật chất sẽ khiến họ có giá trị hơn. Điều này không đúng và khiến họ trở nên nông cạn. Bây giờ khi đã chín chắn hơn, mình mới nhận ra tình yêu thương quan trọng hơn những thứ mang tính vật chất rất nhiều. Chúng không biết yêu bạn như một người cha yêu thương con mình.

Nhật ký 115

Nhật ký thân yêu,

Tới New York... đó luôn là giấc mơ của mình. Một giấc mơ đẹp để nghĩ tới, nhưng thật sự trong lòng mình, bạn biết không, nhật ký ơi, giấc mơ đó sẽ không bao giờ thành hiện thực. New York, thành phố của các hoạt động, của những con người bận rộn hối hả trên vỉa hè để đi làm, của những chiếc

xe taxi lao đi âm âm và bấm còi âm ã, của những tấm bảng khổng lồ và ánh sáng đô thị ở quảng trường Thời đại, của những tượng đài nổi tiếng như Nữ thần tự do và Tòa nhà Đế chế[1].

[1] Tòa nhà Đế chế (Empire State Building) là tòa nhà cao nhất thế giới cho đến năm 1972 (tòa nhà Trung tâm thương mại thế giới sau đó đã phá kỷ lục này).

Mình mới nhận điện thoại của cô Gruwell thông báo mình nên chuẩn bị đồ đạc bởi mình là một trong Những Nhà văn Tự do được chọn đại diện cho cả nhóm tới dự buổi trao giải Tinh thần Anne Frank ở thành phố New York. Để được lựa chọn đi nhận giải, bọn mình phải viết một bài luận lý giải vì sao bọn mình lại là những ứng viên sáng giá xứng đáng nhận được cơ hội này. Bọn mình chỉ có một ngày để viết bài luận và thật khó để mình có thể nhấn mạnh những gì mình muốn nói trong một thời gian ngắn như thế.

Mình tỏ vẻ bình tĩnh khi cô Gruwell gọi; mình không muốn tỏ ra quá hứng khởi. Nhưng ngay khi mình cúp máy, mọi thứ như chợt bừng tỉnh và mình mới hiểu rõ những gì cô vừa nói. Mọi lời cô nói lặp đi lặp lại trong tâm trí mình: “Chuẩn bị hành lý... chuẩn bị hành lý... chuẩn bị hành lý!”. Mình thực sự sẽ được đến New York! Mình phải chuẩn bị hành lý! Mình cần nhiều thời gian hơn nữa! Mình phải đi đến khu mua sắm! Mình cần mua rất nhiều thứ! Mình cần một chiếc áo khoác thật ấm! Nghe nói giờ này ở New York rất lạnh bởi tuyết đã rơi dày nhiều ngày nay.

Mình không ngờ mình lại là một trong 45 học sinh được chọn đi New York. Đầu năm học, mình thậm chí còn không chắc mình có đủ khả năng để học lớp này không. Yêu cầu của lớp cao tới mức chỉ một số học sinh mới đủ tiêu chuẩn để theo học học năm cuối; phần lớn học sinh trong lớp đã theo học cô Gruwell từ năm đầu.

Một số bạn của mình đã học ở lớp này trong suốt những năm trung học; mỗi tuần học họ đều có chuyện gì đó mới mẻ để nói về lớp học và về cô Gruwell. Họ luôn nói về những điều tuyệt vời... không bao giờ nói về những thứ tiêu cực. Những người bạn của mình có thể kể cho mình nghe tuần này họ đã được gặp một nhà văn nổi tiếng nào đó như thế nào, tuần sau họ đã được đọc một cuốn sách thú vị ra sao.

Họ có thể kể cho cô Gruwell nghe mọi chuyện như thể cô là một trong những người bạn đồng lứa của họ. Cô hiểu bọn họ. Hầu hết những giáo viên khác không giống thế; họ giao bài tập cho bạn và dạy bạn theo khuôn mẫu mà không muốn hiểu bạn. Một vài giáo viên cũ của mình thì chọn bốn hoặc năm sinh viên ưa thích cho mình trong lớp học và xem thường những học sinh còn lại. Cô Gruwell lại khác. Cô tìm cách hiểu bạn... và cô muốn hiểu bạn.

Cho dù có những yếu tố tích cực đó nhưng mình vẫn có cảm giác rất phức tạp khi bước vào lớp. Mình hoàn toàn hạnh phúc khi được là một phần của lớp học mà mình vẫn được nghe những điều tuyệt vời về họ. Tuy nhiên, mình cũng hoàn toàn sợ hãi. Chẳng hiểu vì sao mình lại nghĩ có thể mọi người trong lớp của cô sẽ ghét mình bởi mình gia nhập lớp khi họ đã học với nhau được ba năm rồi. Mình không muốn trở thành người ngoài cuộc.

Nhưng mình nhanh chóng nhận thấy lo lắng đó của mình là thừa. Khi năm học bắt đầu, mọi người hòa đồng với mình như thể mình là một phần của họ vậy. Họ đã chấp nhận mình gia nhập “gia đình” của họ - một gia đình không có ranh giới về màu da, một gia đình mà tất cả mọi thành viên đều nhìn thấy những gì thẳm sâu trong trái tim bạn.

Nhật ký 116

Nhật ký thân yêu,

Đêm đầu tiên ở New York thật thú vị. Khi tới nơi, tất cả những gì mình nghĩ được lúc này là có thể mình sẽ đụng phải một ai đó nổi tiếng. Bọn mình sẽ ở lại đây bốn ngày. Mọi người đều lo lắng khi bắt đầu lịch trình. Đoạn đường đi từ sân bay về khách sạn Marriott vô cùng hấp dẫn. Mình cố gắng kiềm chế cảm xúc của mình nhưng điều đó là không thể. “Ôi Chúa ơi”, mình đã thốt lên. Tất cả bọn mình đều không tin được rằng bầu trời của thành phố lại có thể đẹp đến thế. New York dường như là một nơi kỳ diệu và mọi chuyện đều có thể xảy ra ở đây.

Cô Gruwell đã đàm phán với khách sạn Quốc tế Marriott rất nhiều năm để tài trợ cho những chuyến đi của bọn mình. Mình nghĩ khách sạn New York Marriott Marquis rất sang trọng. Khung cảnh thật tráng lệ, bọn mình đang ở giữa quảng trường Thời đại. Đường phố New York ngập tràn những chiếc xe taxi và ánh đèn bao phủ từng centimet trong thành phố. Nhân viên của khách sạn Marriott khiến bọn mình cảm thấy như đang được ở nhà.

Khi ở thủ đô Washington D.C, cô Gruwell để mọi người tự chọn bạn ở cùng phòng. Hiển nhiên cô muốn mọi người lựa chọn người mà họ cảm thấy thoải mái nhất khi ở cùng. “Nhưng New York thì lại khác”, cô giải thích. Lần này cô tự chọn bạn ở cùng cho bọn mình. Cô không bao giờ làm điều gì mà không có lý do cả. Cô luôn có kế hoạch dạy dỗ ngay cả khi bọn mình đang không ở trong lớp học. Tình huống ghép phòng này có lẽ là một trong những bài học có giá trị nhất trong cuộc sống của mình.

Đêm đầu tiên trong phòng, mình hơi e ngại bởi phòng có bốn người thì đến ba người thuộc các chủng tộc khác nhau. Lý do duy nhất khiến mình thấy không thoải mái bởi mình chưa từng phải ở chung phòng, dùng chung giường hay nhà tắm với những người không thuộc cộng đồng của mình. Khi còn bé, mình có ba người bạn thân là người Trung Quốc, người Mỹ gốc Phi và người da trắng. Họ đã từng ngủ với nhau suốt, nhưng mình chưa bao giờ tham gia bởi bố mình không cho phép. Bố luôn nói với mình rằng ông có nhà cho mình ngủ và mình không việc gì phải ngủ ở nhà người khác. Mình bắt đầu băn khoăn không biết liệu bố mình có quá lạc hậu và định kiến hay không.

Mình không hiểu cảm giác thật sự của bố cho đến tận khi mình 15 tuổi. Chị gái mình có bạn trai và anh ta là người Mỹ gốc Phi. Một tối, bố và chị đã cãi nhau, mình nghe thấy bố nói nếu chị cưới anh ta, chị sẽ không bao giờ nhận được lời chúc phúc của bố. Thật thất vọng biết bao khi nghe những lời đó nhưng cuối cùng mình cũng biết sự thật. Bố quá định kiến và điều đó khiến mình bị tổn thương.

Vậy mà bây giờ, thật bất ngờ và nực cười, ở New York này, bạn cùng phòng với mình lại là người Mỹ gốc Phi, người da trắng và người châu Á - cũng giống như những người bạn của mình thời tiểu học. Lúc đầu, mình thấy rất bất tiện khi thay đồ trước mặt họ, đặc biệt là khi ngủ chung giường với người bạn gái châu Á. Và mình chỉ có thể nghĩ đến bố mình. Ngày hôm sau, mình thức dậy và cảm thấy mệt mỏi vì không được nghỉ chút nào. Bọn mình đều tắm vào buổi sáng và xuống ăn sáng đúng giờ. Hầu như bọn mình không nói chuyện gì với nhau vào đêm đầu tiên, nhưng có thể đêm thứ hai mọi chuyện sẽ khác.

Sau một ngày dài trong thành phố, cuối cùng bọn mình cũng về đến khách sạn. Bọn mình đều đói nên đã quyết định gọi phục vụ phòng mà

không biết giá cả như thế nào. Ba cái bánh hamburger, hai suất khoai tây chiên, một chiếc sandwich gà và đồ uống với giá 43.11 đôla. New York thật đắt đỏ và bọn mình không khỏi bật cười trước cái giá đó. Sau khi ăn, bọn mình bắt đầu nói chuyện và trước khi bọn mình kịp nhận ra điều đó thì đồng hồ đã chỉ bốn giờ sáng. Ngày tiếp theo, bọn mình bắt đầu đổi quần áo, giày dép, kem đánh răng và thậm chí cả lăn khử mùi.

Những gì mình trải qua khiến mình nhận ra niềm tin của bố hoàn toàn sai lầm. Mình cảm thấy sự gắn bó chặt chẽ giữa mình và các bạn cùng phòng. Mình biết mình sẽ không bao giờ còn cảm thấy thiếu thoải mái với một người khác chủng tộc nữa. Một ngày nào đó, khi mình có con, những gì mình được dạy khi bé sẽ không còn tồn tại bởi mình biết điều đó là không đúng. Các con mình sẽ biết được rằng có những người không giống chúng ở vẻ ngoài nhưng bên trong lại đặc biệt giống chúng. Những năm vừa qua mình biết mình đã đánh mất một thứ trong cuộc đời mình và giờ mình rất hạnh phúc bởi cuối cùng mình đã tìm được nó.

Nhật ký 117

Nhật ký thân yêu,

Những ngày giống như thế này sẽ tạo ra những ký ức đáng để bạn sống trong cuộc đời này. Ngày của mình bắt đầu với những giọt nước mắt hạnh phúc sau khi nhận giải Tinh Thần Anne Frank và kết thúc bằng những giọt nước mắt buồn thương khi xem vở kịch Nhật ký Anne Frank ở Broadway. Những Nhà văn Tự do còn có đặc quyền gặp gỡ những nhân vật có danh tiếng và một vài học sinh trung học nổi tiếng ở New York.

Bọn mình đều kiệt sức vào bữa sáng bởi thức khuya vào tối hôm trước nhưng ai cũng háo hức với việc nhận giải. Vào tối ngày hôm đó, khi bọn mình đến buổi lễ, mọi cặp mắt đều đổ dồn về phía bọn mình. Giải thưởng này chưa từng được trao cho nhiều người cùng một lúc như thế và điều này cho thấy ý nghĩa thật sự của những việc bọn mình đã làm.

Bọn mình là những người cuối cùng của chương trình lên nhận giải. Một vị khách khác cũng lên nhận giải là Gerald Levin - CEO của Time Warner, bọn mình rất vinh dự giành được giải thưởng cùng nhà tỷ phú đầy quyền lực như ngài Levin. Bọn mình gần như sắp khóc khi đến lượt của bọn mình. Linda Lavin - nữ diễn viên đóng vai Van Dann trong vở kịch đã khiến bọn mình khóc nhiều hơn nữa khi cô phát biểu bọn mình “khiến cô cảm thấy tự hào khi là một phần của nhân loại”. Cô liệt kê những thành tựu của bọn mình để khán giả có thể hiểu bọn mình đã làm gì. Khi cô nói “thật vinh dự biết bao khi được đến đây gặp các bạn”, Những Nhà văn Tự do bọn mình đã bỏ lỡ mất, không nghe rõ cô ấy nói gì. Vì khi ấy bọn mình đang quá xúc động.

Sau đó, vào buổi tối, bọn mình đi bộ từ khách sạn đến rạp hát để xem vở kịch Nhật ký Anne Frank ở sân khấu Broadway với sự diễn xuất của hai ngôi sao Natalie Portman và Linda Lavin. Mọi người đều mặc đẹp và thật nơ. Những cậu con trai trông thật bánh và những cô gái thật xinh xắn. Sau vở kịch, Linda mời bọn mình ở lại để gặp gỡ những diễn viên khác trong đoàn khiến đêm đó càng trở nên ý nghĩa hơn.

Giành giải thưởng Tinh thần Anne Frank và được xem vở kịch ở Broadway khiến mình hiểu được ý nghĩa câu nói của Anne khi cô viết trong nhật ký “mình vẫn muốn tiếp tục được sống ngay cả sau khi mình đã chết.”

Nhật ký thân yêu,

Ngày mai bọn mình sẽ rời New York để về nhà. Mấy ngày gần đây mình đã được đến những nơi mình chưa từng mơ mình sẽ được đến, được gặp những người mình chưa từng mơ sẽ được gặp. Chỉ một tháng trước thôi, mình không hề biết mình sẽ đến thành phố New York! Và giờ mình ở đây, tại khách sạn Marriott to lớn, ngay giữa quảng trường Thời Đại!

Mình không thể đếm hết được những nơi mình đã đến. Bọn mình đã đi khắp thành phố bằng tàu điện ngầm và cả đi bộ nữa. Bọn mình đã đến Trung tâm Rockefeller để nhận giải Tinh Thần Anne Frank, bọn mình đến thăm Tập đoàn Scholastic. Bọn mình gặp những CEO, Phó Tổng thống và một vài chủ bút. Bọn mình đi tham quan nhà xuất bản Doubleday. Bọn mình đã được nhìn tận mắt rất nhiều tòa nhà, như Tòa nhà Chrysler, Trung tâm Thương mại thế giới, Tòa nhà Đế chế, Thánh đường St. Patrick, Đại sảnh Radio City Music, Đại sảnh Carnegie... Ngày mai bọn mình sẽ đến thăm Tượng Nữ Thần Tự Do.

Và còn những người bọn mình đã gặp nữa chứ! Nào là Connie Chung, Linda Lavin, nào là Gerald Levin, Peter Maass! Trước chuyến đi này, mình chưa từng có bất cứ trải nghiệm nào với người nổi tiếng và mình không biết mình nên mong đợi điều gì. Những người này không đòi hỏi gì từ bọn mình. Họ dành thời gian nói chuyện với bọn mình, dành thời gian ngồi lại và tìm hiểu bọn mình và cũng mở lòng để bọn mình hiểu họ. Họ dùng bữa với bọn mình, cười với bọn mình, khóc cùng bọn mình. Họ cho bọn mình những kỷ niệm sẽ còn mãi trong đời.

Rất nhiều người có quyền lực nhưng lại lợi dụng người yếu thế hơn.
Thật đáng buồn vì bố mình là một người như vậy.

Bố mình là một luật sư - một chuyên gia nói dối. Khi bố mẹ ly dị, bố quyết định mình, em trai và em gái sẽ ở với ông. Không ai trong bọn mình muốn ở gần ông chứ đừng nói đến sống cùng ông. Tòa án đã chỉ định một nhóm các nhà tâm lý học sẽ quyết định bọn mình nên ở với ai. Trưởng nhóm tâm lý học là người có cái bắt tay hời hợt và nụ cười yếu đuối. Những người hoàn toàn xa lạ này lại có quyền quyết định số phận của bọn mình. Ông tố cáo mẹ đã tẩy não mình để mình ghét bố. Mình ghét bố bởi một sự thật đơn giản vì khi giận dữ, bố rất nhẫn tâm.

Có tuần, khi mình và em gái đến thăm bố, ông đang nổi cơn thịnh nộ. Ông nhốt em trai mình ở sân sau và bỏ mặc cho em đói và khát. Đến cuối tuần, khi bọn mình trở về nhà mẹ, em trai mình nói lắp bắp trong sự sợ hãi và đói khát. Em chỉ muốn được mẹ ôm thật chặt và khóc nức lên. Mình kể với mẹ bố đã không cho em ăn cả tuần nay. Và mình không có đủ dũng khí kể cho mẹ nghe phần còn lại của câu chuyện.

Bi kịch thay, không một nhà tâm lý học nào hiểu được nỗi đau bố gây ra cho bọn mình. Cuối cùng, em trai và em gái mình vẫn buộc phải ở với bố. Tòa án không nhìn thấy con quỷ trong người ông mà chỉ thấy tấm mặt nạ “người đàn ông mẫu mực”. Ông thậm chí còn hối lộ những nhà tâm lý học để họ gợi ý theo chiều hướng có lợi cho ông.

Trải qua năm tháng, bố vẫn không thay đổi. Ông vẫn tiếp tục nói những điều khiến mình tổn thương. Thậm chí khi mình không ở với ông, ông vẫn bạo hành mình bằng lời nói. Ông vẫn liên tục nói với mình rằng mình sẽ không đỗ tốt nghiệp và mình không xứng đáng là thành viên của Những Nhà văn Tự do. Nhưng mình đã là một Nhà văn Tự do. Chuyển đi và việc

trở thành một Nhà văn Tự do là một trong những điều tuyệt vời nhất cuộc đời mình. Bất chấp tất cả, mình sẽ vẫn tốt nghiệp trung học vào tháng Sáu này và bước vào Đại học vào tháng

Tám. Mình biết bố sẽ cố gắng để ngăn cản mình. Và mình cũng biết khi mình trở nên mạnh mẽ, mình sẽ phá vỡ vòng bạo hành của bố, bắt đầu bằng cách làm mọi việc trong khả năng của mình để giúp mọi người, chứ không phải làm tổn thương họ.

Nhật ký 119

Nhật ký thân yêu,

Tối nay mình đã được gặp thần tượng của mình, một người đàn ông bình thường với tài năng phi thường. Peter Maass không chỉ là một nhà báo, ông là một anh hùng và là một bằng chứng sống cho những gì tuyệt vời nhất một người tốt có thể làm. Mình vẫn nhớ lần đầu tiên mình đọc bài viết của Peter Maass vào năm thứ hai trung học ngay trước khi mình đọc cuốn nhật ký của Zlata. Bài báo đăng trên tạp chí Hội Chợ Phù Hoa với nhan đề “Vùng đất số không”, dựa trên những gì ông thấy tại Bosnia. Ngòi bút của ông mạnh mẽ và thẳng thắn. Ông kể về những tội ác và hành động tàn nhẫn một cách rùng rợn khiến mình không thể dừng đọc. Ông viết về những người đàn ông bị ép buộc phải hãm hiếp con gái mình dưới họng súng. Những điều đó khiến mình nghĩ chuyện gì sẽ xảy ra với Zlata nếu cô vẫn đang ở Sarajevo?

Mình không thể tin cô Gruwell đã “lần ra” ông và mời ông đến gặp bọn mình ở khách sạn tại New York. Ông ở ngay đây, ngay trước mắt mình. Được gặp ông có lẽ là giây phút tuyệt vời nhất trong cuộc đời mình.

Mình không tin rằng mình đang được ở cùng phòng với một trong những nhà báo đã có bài phỏng vấn riêng với Slobodan Milosevic[2].

[2] Slobodan Milosevic (1941-2006): Là thủ lĩnh Serb của Nam Tư. Ông là tổng thống Serbia từ 1989 đến 1997, sau đó là tổng thống Cộng hòa liên bang Nam Tư từ 1997 đến năm 2000.

Vẫn còn một vài mảnh ghép bị thiếu để bức tranh thật sự hoàn hảo. Khi ông kết thúc câu chuyện về những trải nghiệm của bản thân tại Bosnia, mình muốn biết thêm một vài điều. Mình đã nói “Cháu đã xem chương trình Địa lý Quốc gia trên truyền hình nhưng cháu không hiểu tại sao một nhà báo chỉ có thể ngồi và quan sát những con vật chết? Liệu điều đó có giống như khi ông đang theo dõi một cuộc chiến? Có phải ông cũng chỉ ngồi một chỗ và chứng kiến mọi người chết?” Căn phòng rơi vào trạng thái hoàn toàn tĩnh lặng. Một vài Những Nhà văn Tự do bị sốc trước câu hỏi của mình, còn những người khác cảm thấy bị xúc phạm thay cho Peter. Nhưng đó là những gì mình muốn biết.

Sau khoảnh khắc yên lặng đó, Peter bắt đầu giải thích ông thường phải gạt cảm xúc cá nhân sang một bên và không để chúng ảnh hưởng tới mình như thế nào. Ông nói với bọn mình bất cứ điều gì ông làm vượt qua giới hạn của một nhà báo sẽ làm đảo lộn sự cân bằng đó. Nếu ông cố can dự vào một tình huống nguy hiểm, ông không những gây nguy hiểm cho những người ông muốn giúp mà còn cho bản thân ông và nhóm của ông nữa. Nếu ông bị giết, chắc chắn sẽ có thêm nhiều nước như Bosnia nữa. Sau khi nghe ông giải thích vai trò là một phóng viên chiến tranh của mình, mình cảm thấy thật thỏa mãn. Bây giờ mình càng thấy kính trọng lòng dũng cảm của ông hơn. Ông đã không ngồi nhìn tội ác leo thang. Bằng cách ghi lại những hình ảnh ông chứng kiến tại Sarajevo, ông đã khẳng định không ai có thể

phủ nhận sự thanh toán sắc tộc đang diễn ra và hàng nghìn người vô tội đã bị giết.

Tối nay mình đã gặp thần tượng của mình, Peter Maass... mình vẫn không sao tin nổi điều đó.

Nhật ký 120

Nhật ký thân yêu,

...Và giải thưởng cho người Mỗi Lái của năm thuộc về... “đại diện” của bọn mình - bà Carol. Bà đã giúp bọn mình đặt chân vào cánh cửa tràn ngập những cơ hội mới. Nếu không có bà Carol, bọn mình sẽ không bao giờ nghĩ rằng bọn mình có thể xuất bản cuốn nhật ký của lớp.

Bà Carol được đặt tên là “Mỗi Lái” bởi lần đầu tiên bọn mình gặp bà, ai đó đã hỏi bà vai trò của một đại diện là gì và câu trả lời là ... bà giống như một người mỗi lái. Đó là chưa kể đến việc bà còn mặc một chiếc áo khoác đỏ, đội mũ mềm, cầm một chiếc ba-toong và có một tài xế người Pháp (thật đó). Mình thấy hơi bối rối khi mọi người nói bà giống như người mỗi lái.

Những gì mình tưởng tượng về người mỗi lái hoàn toàn ngược lại. Với mình, họ là những người cao ráo, tầm tuổi trung niên, ăn nói nhẹ nhàng và dùng tài ăn nói khéo léo của mình để thao túng đầu óc của những phụ nữ trẻ tuổi - chứ không phải một bà lão người Do Thái cao có mét rưỡi như bà.

Bà Carol thông minh, dí dỏm và bà biết cách chơi đúng luật. Cô G nói với bọn mình, bà không lấy một chút tiền nào của bọn mình và bà giúp bọn mình bằng cả trái tim nhân hậu của bà. Từ những gì mình thấy ở bà ngày

hôm nay, mình tin tưởng bà, tin rằng bà sẽ trông nom mọi thứ giúp bọn mình.

Nhật ký 121

Nhật ký thân yêu,

Cuối cùng cuốn sách nhật ký của cả lớp mình cũng sắp được xuất bản. Mình vui mừng khôn xiết khi nhà xuất bản của bọn mình là Doubleday, bởi họ cũng chính là nhà xuất bản cuốn Nhật ký Anne Frank, cuốn sách được đọc nhiều thứ hai trên thế giới (sau cuốn Kinh Thánh).

Tất cả giống như một giấc mơ trở thành hiện thực. Mình yêu thích viết lách kể từ khi mình biết hồi tưởng. Khi mình đọc cuốn sách đầu tiên của V.C Andrew - Hừng Đông (Dawn), mình đã thử viết cuốn sách của riêng mình. Mình rất ấn tượng với câu chuyện của bà. Câu chuyện mình tự viết cũng giống hệt câu chuyện của bà, ngoại trừ tên các nhân vật. Mình cũng viết được mười ba chương và quyết định mình cần phát triển phong cách viết của riêng mình.

Hứng thi sĩ của mình trỗi dậy khi mình tham gia những buổi gặp mặt bàn về chính trị giữa bố dượng mình và những người bạn của ông. Bài thơ đầu tiên của mình có tên là Giấc mơ Mỹ - một câu chuyện về một người phụ nữ nhập cư vào đất nước này - “mảnh đất của vô vàn cơ hội” - nhưng gần như không nuôi sống nổi gia đình mình. Bố dượng mình rất tự hào về mình, ông làm mọi thứ để động viên mình kể cả việc ép plastic bài thơ đó. Mình vẫn tiếp tục viết. Mỗi năm những bài thơ của mình lại trưởng thành hơn. Mình băn khoăn không hiểu Toni Morrison[3] và Louise Erdrich[4] - hai cây viết ưa thích của mình, có giống như mình không.

[3] Toni Morrison (tên khai sinh Chloe Anthony Wofford, sinh ngày 18.2.2931): Là nhà văn nữ người Mỹ đoạt giải Nobel văn học năm 1993.

[4] Louise Erdrich (1954-) là một tiểu thuyết gia có khả năng sáng tạo ra những đoạn độc thoại mạnh mẽ giàu kịch tính có thể xem là những vở kịch được nén lại. Tháng 4 năm 2009, tiểu thuyết The Plague of Doves của bà đã đạt được giải thưởng Pulitzer danh giá.

Khi mình kể với bố dượng về việc Doubleday sẽ xuất bản cuốn nhật ký của bọn mình với tựa đề Viết lên hy vọng, bạn có thể tưởng tượng phản ứng của ông không, “Doubleday!”, bố đã kêu lên “Đó là một trong những nhà xuất bản lớn nhất.” Những người bạn của bố (những người bố đã nói chuyện ngay sau khi nghe mình kể) đều rất xúc động bởi mình sẽ được thêm vào trong danh sách ít ỏi, nhưng đang ngày càng gia tăng của những cây viết nữ người Mỹ gốc Phi.

Bước chân vào thế giới xuất bản thật đáng lo ngại. Mình hy vọng đây sẽ là khởi đầu mới mẻ cho mình, sau những năm tháng chỉ viết để làm dịu nỗi đau của chính mình. Mình mong đợi được chia sẻ những bài viết của mình và không bao lâu nữa được tưởng tượng bản thân mình là một “nghệ sĩ đầy khao khát”.

Nhật ký 122

Nhật ký thân yêu,

Khi bọn mình đứng trong phòng và đợi chụp ảnh cùng với Connie Chung, cô Gruwell đã thông báo một điều sẽ làm thay đổi cuộc sống của bọn mình - bọn mình có một hợp đồng in sách với một trong những công ty xuất bản danh tiếng nhất trên thế giới. Lúc đó mình hiểu nếu muốn thành công, bọn mình phải làm việc như một đội.

Mình từng có kinh nghiệm trong chuyện này, hợp sức thành một đội sẽ mang lại nhiều lợi thế, đặc biệt khi bạn là một vận động viên sáng giá. Mình nhớ lại năm thứ nhất, khi bọn mình bước sang hiệp hai của trận đấu bóng rổ quyết định và bọn mình đều hy vọng sẽ trở thành nhà vô địch.

Trước trận đấu, mình đã đến văn phòng để nói chuyện với huấn luyện viên. Cô nói bọn mình có thể đánh bại đội khác và bọn mình chỉ cần ra sân và giành lấy điều đó. Nhưng huấn luyện viên cảnh báo bọn mình không được chủ quan. Mình biết mình cũng có hơi chút chủ quan bởi những gì huấn luyện viên nói không khiến mình để tâm. Bởi kiểu gì bọn mình cũng sẽ giành chức vô địch, báo chí yêu quý bọn mình, hướng đạo sinh các trường đại học gửi cho mình những lá thư cuồng nhiệt. Là đội trưởng, mọi điều đến với mình thật dễ dàng, do đó, mình luôn cho rằng mọi việc đến với mọi người cũng như thế. Nhưng mình đã sai.

Mình chuẩn bị mặc đồ cho trận đấu và bắt đầu cảm thấy tự phụ hơn bình thường. Đó chỉ là một trận đấu, đúng không? Sao mình phải lo lắng? Mình cảm giác như mọi áp lực đều dồn lên mình - chứ không phải cả đội. Tay mình túa mồ hôi và bụng mình đau thắt lại.

Khi bọn mình đến trường khác, mình thấy bên trong mình như sắp nổ tung. Khi mình nói chuyện với đồng đội, mình nhìn vào mắt họ và thấy nỗi sợ đang dâng lên trong họ. Lúc bọn mình khởi động, mình luôn tự nhủ với

bản thân “bạn mình phải chiến thắng, bạn mình đã tiến quá xa và bỏ quá nhiều công sức nên không thể thua được.”

Trong cú đập đầu tiên, bụng mình như muốn vỡ tung. Lúc đầu, bạn mình như một hình ảnh thu nhỏ của “Đội hình trong mơ”, nhưng giấc mơ của bạn mình chỉ kéo dài mười phút - mười phút chóng vánh! Đó là khi những áp lực quay trở lại với mình. Mình cảm giác như chỉ có mình chống lại cả đội bạn, mặc dù trong thực tế mình có bốn đồng đội cùng chơi. Mình có thể nhìn thấy nỗi buồn trong mắt huấn luyện viên - bạn mình đang thua. Tại thời điểm đó, mình biết mọi chuyện chỉ còn phụ thuộc vào mình bởi không ai muốn làm việc đó. Mình thấy mình cần phải cứu vãn trận đấu.

Chỉ còn bốn phút và bạn mình đang kém năm điểm. Mọi người trong đội đã đầu hàng như thể không còn một tia hy vọng nào nữa. Mình cố gắng giúp đội của mình chiến thắng nhưng họ đều bỏ cuộc. Sao họ có thể từ bỏ như thế được? Đây là một “cuộc chơi lớn”! Bạn mình đã mơ về chiến thắng! Mình sẽ không để bị thua.

Khi còn hai phút, huấn luyện viên xin hội ý. Trong phút hội ý, vẻ mặt các bạn trong đội thật đáng ngạc nhiên. Mình không còn thấy ở họ khuôn mặt tự phụ mà thay vào đó là sự tuyệt vọng. Mình tự nhủ với bản thân “Liệu có còn hy vọng?” Còn, mình sẽ phải níu kéo hy vọng đó lại. Mình ghét thua cuộc. Trước những khán giả, đặc biệt là những người hâm mộ mình, mình thấy rất căng thẳng và áp lực đổ lên vai mình. Thời gian đang hết - liệu mình có đảo ngược được tình thế?

Thời gian đã hết. Trận đấu kết thúc và mình đã không cứu vãn được gì mặc dù mình đã ghi 24 trong tổng số 37 điểm. Mình đã khiến cả đội, huấn luyện viên và người hâm mộ thất vọng. Mình đổ mọi tội lỗi cho bản thân và mình bắt đầu khóc.

Sau trận đấu, khi thay quần áo, mình nhận ra đó không phải lỗi của mình - hay bất cứ cá nhân nào. Mà đó là lỗi của cả đội. Bọn mình đã bước vào trận đấu và cho rằng đây là trận đấu của bọn mình - đến khi nó không diễn ra như vậy, bọn mình rã đám.

Bây giờ, bọn mình đang có “một trận đấu quyết định” và bọn mình sẽ không rã đám. Bọn mình đã bỏ ra quá nhiều thứ và bọn mình đã chơi mùa bóng hay nhất của mình. Và bọn mình đã thi đấu như một đội. Mọi việc sẽ không đổ dồn lên vai mình nữa.

Để cuốn sách của bọn mình được xuất bản, bọn mình phải hợp lực thành một đội. Không thể có một vận động viên ngôi sao và 149 vận động viên dự bị. Cô G chỉ có thể huấn luyện bọn mình chứ không thể chơi hộ bọn mình. Cũng giống như câu ngạn ngữ “Bạn có thể dẫn con ngựa ra suối nhưng không thể bắt nó uống nước được.”

Nhật ký 123

Nhật ký thân yêu,

Hôm nay, bọn mình có giáo viên dạy thay vì cô Gruwell đang ở New York để gặp gỡ nhà xuất bản sách của bọn mình. Mỗi khi lớp có người dạy thay, sự hỗn độn là điều khó tránh khỏi. Khi ai đó chiếm chỗ của mình, mình tức phát điên. Đó có thể là cơn giận bị dồn nén, hoặc có thể là không phải thành viên nào trong Những Nhà văn Tự do cùng đều chịu được sức ép của công việc? Điều đó là không thể... hay có thể nhỉ?

Điều này gợi mình nhớ lại câu chuyện mà cô Gruwell đã kể cho bọn mình nghe vào năm trung học thứ hai. Những hình ảnh về câu chuyện cứ xuất hiện trong đầu mình hết như một cuốn băng ghi hình. Câu chuyện có tên là Trang trại gia súc với nội dung liên quan đến giả thuyết về việc tạo ra một thế giới không tưởng, nơi mà ở đó con người được đối xử công bằng và hoàn toàn bình đẳng. Thực tế, trong câu chuyện không phải ai cũng làm việc như nhau và để tâm như nhau. Đó không phải là một môi trường công bằng.

Chúng ta có thể liên tưởng đến Những Nhà văn Tự do như một Trang trại Những Nhà văn Tự do, bao gồm những người bọn mình gọi là Boxer và Molly. Boxer là những con người làm việc chăm chỉ, còn Molly thì ngược lại. Molly là tên của con ngựa trong cuốn sách Trang trại gia súc. Đó là một con ngựa trắng, luôn đeo chiếc nơ trên tóc và luôn cho rằng mình không phải đóng góp gì cho cả nhóm. Boxer là tên của một con ngựa khác ở Trang trại gia súc. Nó là một con ngựa thuần, sinh ra đã mạnh mẽ và vững chắc. Nó dồn hết sức cho mọi việc nó làm. Nó làm việc chăm chỉ đến nỗi trở nên cứng rắn như keo hồ. Cơ hội giành giải thưởng cho việc tham gia sáng tác cuốn sách và những điều làm thay đổi cuộc sống của người khác ở ngay trước mắt những người giống như Molly nhưng tất nhiên, họ không biết tận dụng chúng. Họ mong chờ người khác sẽ làm thay phần của mình. Những người Molly trên thế giới nên nhận ra rằng những người Boxer có thể làm được rất nhiều điều.

Luật sư, giáo viên và bà Carol của bọn mình đều ở đây để tạo nên cuốn sách này, đó là hành động “mọi người vì một người, một người vì mọi người”. Tuy nhiên nghịch lý ở chỗ, loài người cũng như các con vật trong Trang trại gia súc, không làm việc công bằng. Nếu đây là thái độ chung của mọi người, mọi thứ chắc chắn sẽ đi đến thất bại.

Cô Gruwell đã nói, điều duy nhất khiến nhóm Những Nhà văn Tự do bị phá hủy đó là từ chính những người trong nội bộ nhóm. Điều này thật đơn giản và dễ hiểu. Những người này (kiểu người Molly) cần phải thay đổi.

Nhật ký 124

Nhật ký thân yêu,

Mình chưa bao giờ nghĩ mình sẽ bị loại khỏi đội bóng rổ, đặc biệt là vào năm cuối! Mình đã cố gắng bốn năm tập luyện chăm chỉ cho huấn luyện viên và đội bóng của mình. Bốn năm trời tập luyện và tập luyện: Mỗi sáng sớm, mỗi chiều muộn vào các giải mùa hè, trong các kỳ nghỉ đông. Có ai biết mình đã chạy bao nhiêu vòng, chịu đựng bao nhiêu chấn thương? Chưa kể đến đủ lời xúc phạm mà mình phải đối mặt. Ngồi ghế khán giả và xem đồng đội của mình giành chiến thắng trong giải vô địch Liên trường toàn bang California ư? Mình không nghĩ vậy.

Mình từng là cầu thủ chủ chốt trong đội. Đồng đội tập luyện chăm chỉ nhờ tinh thần và động lực của mình. Mình biết điều gì sẽ khiến họ hứng khởi hơn. Thế nhưng tại sao huấn luyện viên lại loại mình ra khỏi đội? Thái độ của mình mang lại lợi ích cho toàn đội. Mình có thể thử những điều khiến các cô gái phát điên và tất nhiên, khiến họ chơi tốt hơn.

Mình hay châm chọc và huênh hoang; mình là người đầu tiên thừa nhận điều đó. Nhưng tuổi mười bảy của bạn là những gì? Mình là chính mình và mình sẽ không thay đổi thái độ của mình vì huấn luyện viên hay bất cứ ai. Huấn luyện viên không thích thái độ của mình. Cô luôn cho rằng mình tìm cách để lật đổ cô. Và mình luôn nói xấu sau lưng cô. Mỗi khi cô nói điều gì

ngốc nghếch, cả lớp đều cười. Cô lại nghĩ đó là do mình khiến họ cười nhưng thực ra cô mới là lý do.

Mình biết mình có tài và mình luôn muốn tiếp tục chơi bóng rổ ở Đại học, nhưng ai sẽ nhận ra mình khi mình ngồi ở hàng ghế khán giả chứ?

Mình thắc mắc: “Sao cô lại làm như vậy với mình?” Mình không phải tuýp người luôn tuân thủ như những cô bạn khác trong đội.

Sau ba tuần căng thẳng, mình đã vượt sĩ diện và đi đến văn phòng huấn luyện viên để nói về việc mình bị loại khỏi đội. Lúc đó mình đã nghĩ cô sẽ hiểu mình hơn và cho mình một cơ hội khác.

Mình không bao giờ được quay lại đội. Cô đã chối bỏ mình và mình cảm thấy như cuộc đời cũng chối bỏ mình vậy. Bóng rổ là thứ vững chắc nhất trong cuộc sống mà mình có. Đó là cách mình giải tỏa những căng thẳng hàng ngày. Mình đi tập luyện và quên hết mọi chuyện bên ngoài sân tập. Bóng rổ là tất cả đối với mình. Mình yêu môn thể thao này. Nó là cuộc sống của mình.

Mặc dù mình không được chơi cho đội trung học nhưng mình vẫn đến xem mọi trận đấu. Mình chứng kiến họ giành chức vô địch. Mình chứng kiến họ tiến tới giải Liên trường toàn bang California và cũng giành chức vô địch. Mình phải đối đầu với nỗi đau không được chơi và ngồi ở vị trí khán giả. Mình muốn cho huấn luyện viên biết cô có thể từ bỏ mình nhưng mình không bao giờ từ bỏ đội của mình. Lòng tự trọng cũng như sự tự tin của mình lúc này đã bị hạ xuống rất thấp, nhưng mình không từ bỏ. Đặc biệt khi những đồng đội cũ gặp mình và nói huấn luyện viên vẫn lấy mình làm tấm gương cho họ ra sao. Khi mọi người lười luyện tập hay chơi không

tập trung, cô vẫn nói: “Các em, hãy chăm chỉ hơn nữa. Joan đã tập luyện rất chăm chỉ để quay lại đội.”

Trên thực tế, việc mình không chơi bóng rổ nữa lại mở ra một cơ hội khác cho mình. Mình có thể tham gia những hoạt động mà trước đây mình đã chỉ dành rất ít thời gian cho nó. Một trong những hoạt động đó là Những Nhà văn Tự do. Khi mình bị loại khỏi đội, Những Nhà văn Tự do được mời tới New York để nhận giải Tinh Thần Anne Frank, đồng thời thu âm một đoạn cho chương trình trực tiếp Thời hoàng kim. Chỉ một vài người trong bọn mình được phép đi. Bọn mình có một lựa chọn: Hoặc viết một bài giải thích vì sao nên chọn mình là đại diện cho Những Nhà văn Tự do tham dự hoặc không tham dự. Mình đã chọn cách viết. Mình biết nhiều bạn gái trong đội bóng thực sự muốn đi nhưng họ không được phép. Bởi quyết định không phải do cô G mà do huấn luyện viên.

Mình luôn tin rằng mọi điều tồi tệ rồi sẽ trở nên tốt đẹp. Gần đây tinh thần của mình đã khá lên. Ngày trước, mình cắn móng tay rất nhiều. Giờ mình đã hiểu: “Tinh thần là tất cả!” Mình không hoàn hảo, không ai hoàn hảo cả nhưng mình đang cố gắng.

Cũng giống như Ralph Waldo Emerson[5] đã nói, “Cải thiện là thay đổi, hoàn hảo tức là thay đổi thường xuyên.” Mình còn cách khá xa sự hoàn hảo, nhưng mình đang thay đổi.

[5] Ralph Waldo Emerson (1803 -1882): Là nhà viết tiểu luận, nhà thơ, triết gia người Mỹ và cũng là người đi đầu trong phong trào tự lực cánh sinh và triết lý siêu việt.

Nhật ký 125

Nhật ký thân yêu,

Chuyện gì đang xảy ra thế này? Trong số 150 Nhà văn Tự do, mình đã được chọn để phát biểu trước Barbara Boxer - nghị sĩ của bang bạn mình. Sao lại là mình? Tại sao Những Nhà văn Tự do lại muốn một học sinh kỳ quặc nhất trong nhóm đại diện cho họ trước một người có thể thay đổi cuộc sống của họ mãi mãi? Điều khiến mình bất ngờ đó là không phải cô Gruwell đã chọn mình là người phát biểu chủ chốt mà đó chính là 149 Nhà văn Tự do. Vì một lý do đáng ngạc nhiên nào đó, họ đã tin ở mình.

Ngay từ năm đầu cho đến ngày hôm nay, mình là trung tâm của sự chú ý. Vào năm đầu tiên, mình luôn có những hình ảnh man rợ trong đầu và nghĩ mình là ma cà rồng. Mình đã đâm thủng núm vú mình và mẹ mình đã suýt lên cơn đau tim. Mình bị phạt cấm túc một tháng. Vào năm thứ hai, mình nói với mọi người rằng mình là một cô tiên và có những tính cách đặc trưng, mình thoát ra khỏi nhà mà không cần sự đồng ý của bố mẹ. Tất cả cửa sổ phòng mình đều bị khóa và mình bị cấm túc một tháng. Năm cuối cấp, mình hoàn toàn nằm ngoài sự kiểm soát. Mình muốn nổi loạn theo ý thích. Hầu như ngày nào mình cũng trốn học. Mình cắt mái tóc vàng và dài của mình đi và nhuộm màu đen lên chỗ tóc còn lại của mình. Không may, mình quên không bôi

Vaseline lên mặt và rớt cuộc để lại những vết đen chảy xuống mặt mình suốt hai tuần. Chuyện này khiến mẹ già đi mười tuổi và mình lại bị cấm túc thêm một tháng. Tất cả vẫn chưa đủ, sau đó mình cắn ngón tay và có thái độ “mình không quan tâm đến cuộc đời”. Lúc mình mười sáu tuổi rưỡi, mẹ phát hiện mình trốn học cùng với gã bạn trai 21 tuổi. Mẹ đe dọa sẽ tống anh vào tù, còn mình bị cấm túc 24 tiếng một ngày, bảy ngày trong tuần - và có thể là mãi mãi. Mọi chuyện không hề gì, những kiểu cấm đoán này đã quá

cổ điển. Mình vẫn có cách trốn ra khỏi nhà và suýt nữa đã tự tổng mình vào tù khi mình bị cảnh sát bắt ở ngoài đường trong giờ giới nghiêm. Điều duy nhất khiến mình nhận thấy mình nên hạn chế tính cách hoang dã đó là khi cô Gruwell dọa sẽ loại mình ra khỏi nhóm Những Nhà văn Tự do. Điều đó khiến mình tập trung ngay tức thì! Mình chỉ dựa vào nhóm Những Nhà văn Tự do để luôn có mặt ở trường và mình lặng thinh khi cô G phát chán với những trò khôi hài điên khùng của mình.

Mình thực sự vẫn không hiểu sao mọi người lại chọn mình để nói chuyện với thượng nghị sĩ thay vì những thành viên khác - những người xứng đáng hơn mình nhiều. Tốt thôi, mình sẽ không làm Những Nhà văn Tự do, cô G và bản thân mình thất vọng.

Nhật ký 126

Nhật ký thân yêu,

Mình đã hét toáng câu “Những Nhà văn Tự do muôn năm!” trước toàn bộ khán giả là những giáo sư đại học trong cuộc hội thảo “Mưu cầu hòa bình” tại Đại học. Mình vẫn còn nghe thấy từ “Những Nhà văn” dội lại trong đầu mình. Mình hy vọng sẽ nghe thấy những tiếng cười từ phía Những Nhà văn Tự do dưới hàng ghế khán giả. Bởi bình thường chỉ có họ là bật cười trước những hành động điên cuồng của mình. Nhưng gần như cả đám đông đã bật cười. Thậm chí mình còn được mọi người đứng lên hoan hô. Thật kỳ lạ. Điều này chưa từng xảy ra trước đây. Mọi người thường chỉ cười nhạo mình - chưa từng cười tán thưởng mình.

Lần cuối mình đến Đại học California Irvine là khi mình tám tuổi. Lúc đó mình đang điều trị bệnh ADD[6] ở Trung tâm Phát triển Trẻ em. Khi đó

mình đã cố gắng hiểu ADD nghĩa là gì. Mình không có chút khái niệm gì về nó. Tất cả những gì mình biết đó là nó có thể được kiểm soát và không ảnh hưởng đến thói quen làm việc của mình... nếu mình dùng thuốc giảm đau theo đơn của bác sĩ. Mình không chú ý nhiều đến căn bệnh ADD khi mình còn bé. Và giờ mình đã biết căn bệnh đó sẽ theo mình đến cuối đời.

[6] ADD (Attention Deficit Disorder): Chứng rối loạn giảm chú ý.

Cũng bởi căn bệnh ADD mà mình đã làm những điều kỳ quặc trong quá khứ - mà không may nó chẳng bao giờ nhận được sự tán thưởng nào. Mình nhớ có một lần khi mình còn nhỏ, mình đã dồn hết sức vào chiếc máy bán Coke. “Mọi người nhìn đây. Con bò giận dữ đang đến đây!” Mọi người đều nhìn về mình. Mình mất kiểm soát và đang trong cơn giận dữ. Bang! Bang! Âm! Những tiếng ầm ầm và lanh canh là do đầu mình đập vào máy bán nước ngọt. Điều tiếp theo mà mình biết đó là mình đang nằm trên sàn nhà trong khi mọi người được uống nước miễn phí. Đây không phải cách thích hợp để có trở nên nổi tiếng. Mọi người đều sử dụng tiền xu để mua nước ngọt còn mình lại dùng đầu. Hoàn toàn không “bình thường”, đúng không?

Vụ Coke thất bại này là kết quả của việc mình đã không dùng thuốc. Mình thường dùng Ritalin để kiểm soát sự rối loạn của mình. Thuốc thì ít thôi nhưng lại được đóng thành hàng chục gói. Thuốc có khả năng kiểm soát mình giống như dây thừng buộc cổ ngựa vậy. Thuốc có tác dụng ngay sau 30 phút uống, nhưng nếu mình quên không uống, hậu quả sau đó thật khó lường. Ví dụ như một lần mình đi vào nhà xe và bắt đầu lấy túi đập vào đầu và sau đó là tay mình. Mình không hề có cơn giận dữ hay cú bản nào cần được giải thoát khỏi cơ thể. Mình cũng không có lý do nào để ở ngoài đó. Mình chỉ đang giết thời gian mà thôi.

Khi còn bé, mình luôn là trò cười cho mọi người. Mình đã luôn cô độc bởi không ai ưa mình hay muốn làm bạn với mình. Bây giờ khi lớn lên, mình không phải tập trung cao độ nữa, tự nhiên mọi người lại làm bạn với mình.

Mình rất ngạc nhiên bởi mình có thể khiến những khán giả cực kỳ thông minh bật cười. Hãy nói ra bất cứ ý tưởng hài hước nào xuất hiện trong đầu bạn. Điều tốt đẹp là những vị giáo sư này không tìm cách tách mình ra khỏi Những Nhà văn Tự do. Có thể họ thấy ở mình điểm gì đó đặc biệt mà những giáo viên khác không thấy trước đó.

Giờ mình không còn phải đợi đến khi học đại học, bởi ở đây cũng luôn có những con người giống như mình - khác người và lập dị. Thật tốt biết bao khi biết rằng mình không cần thay đổi vì người khác mà chỉ cần tìm kiếm những người sẽ chấp nhận những gì mình có mà không có bất cứ ràng buộc nào.

Nhật ký 127

Nhật ký thân yêu,

Trong bốn năm gần đây, bạn mình đã được học về sự khoan dung và cách chấp nhận người khác dù họ có là người thế nào đi chăng nữa. Chấp nhận không tự nhiên mà đến với những người có mối quan hệ với mình. Rất nhiều người đã không chấp nhận mình khi họ phát hiện ra mình là đồng tính nữ.

Gần đây mình mới phát hiện ra mình đồng tính khi người bạn thân nhất của mình nói với mình rằng cô ấy yêu mình và mình đáp lại tình yêu ấy.

Thật nực cười khi nghĩ về việc cuộc đời một người có thể thay đổi nhiều đến vậy chỉ trong chốc lát. Sau khi biết mình là ai, mình có rất nhiều thắc mắc. Mình rỗi bời, sợ hãi và không biết phải làm sao. Chuyện gì xảy ra nếu như mọi người biết sự thật về bạn mình, liệu họ có chấp nhận bạn mình hay sẽ quay lưng lại? Họ sẽ đối xử với bạn mình như thế nào? Liệu bạn mình có được chấp nhận trong xã hội nhỏ bé này?

Gia đình bạn mình sẽ như thế nào nếu họ biết? Liệu họ có xấu hổ về bạn mình? Và trường đại học bạn mình chuẩn bị bước vào sẽ phản ứng thế nào khi họ biết điều này? Liệu bạn mình có bị đuổi học chỉ vì người mà bạn mình chọn ở bên mình? Điều cuối cùng, đó là một trường theo tôn giáo và theo quy định, quan hệ đồng giới không được chấp nhận.

Những thắc mắc này cứ quanh quẩn trong đầu mình và khiến mình càng sợ hãi và rỗi bời hơn. Mình không thể trả lời một nửa trong số những câu hỏi đó, nửa còn lại mình đã biết câu trả lời nhưng mình không muốn đối mặt với chúng. Kinh nghiệm khiến mình tin rằng những người luôn nói với bạn dù có chuyện gì đi nữa họ vẫn là bạn của bạn sẽ là những người bỏ bạn đầu tiên. Khi mình kể với một vài người bạn mình nghĩ là có thể tin tưởng được, họ lại chính là những người có vấn đề trầm trọng nhất với mình. Họ nói mình hãy cút xuống địa ngục đi và họ không muốn dính líu gì đến mình. Một vài người trong gia đình khi biết chuyện thì lại không phản ứng gì về giới tính của bạn mình. Điều khó khăn là đến lúc mình nói với bố mẹ. Mẹ luôn nói mẹ yêu mình cho dù chuyện gì đi nữa, nhưng nếu là chuyện này, liệu mẹ có phản ứng giống một vài người bạn của mình và sẽ bỏ mình mà đi hay không?

Nhật ký 128

Nhật ký thân yêu,

Là mình sao? Nữ hoàng của dạ hội? Mình không thể tin nổi điều này. Có lẽ đây là đêm tuyệt vời nhất của mình. Mình thấy mình như nàng Lọ Lem. Mọi người đều cuồng nhiệt với mình, nhưng điều duy nhất mình muốn làm là gọi điện về cho mẹ. Không hiểu vì sao, nhưng mình nghĩ giải thưởng này có ý nghĩa nhiều với mẹ hơn là với mình. Không phải mình muốn nói với mẹ rằng mình đã chiến thắng, thay vào đó, mình muốn nói lời cảm ơn mẹ và muốn dành trọn đêm nay ở bên mẹ.

“Trông con thật xinh đẹp với chiếc vương miện đó,” mẹ mình nói. Mẹ đã thức cả tối chỉ để đợi mình về cùng với chiếc vương miện, khăn choàng và hoa. “Con giống như một chiến lợi phẩm của mẹ vậy.” Khi nhìn thấy những giọt nước mắt của mẹ, mình mới nhận ra mẹ đã hy sinh để mình được ở đây. Mình chưa bao giờ hiểu cuộc đấu tranh mẹ đã phải trải qua, nhưng giờ chúng rất có ý nghĩa với mình.

Ở đất nước mình, gia đình mình rất giàu có. Bởi bố mẹ mình rất thân cận với chính phủ, các anh trai mình được học những trường tư tốt nhất, em trai mình và mình có người trông trẻ riêng. Mẹ mình làm chủ một sa-lông làm đẹp nổi tiếng nhất. Bà có những khách hàng rất quan trọng - những người có liên quan đến chính phủ và nghề kinh doanh giải trí. Bố mẹ mình luôn bận rộn và hầu hết thời gian bọn mình ở bên người trông trẻ. Bố mẹ luôn hy vọng bọn mình sẽ có bằng cấp tốt tại ngôi trường bọn mình theo học. Bọn mình có mọi thứ ở đất nước đó, trừ sự gẫn bó trong gia đình.

Mình sinh ra ở Nicaragua - một nước lớn nhất ở Trung Mỹ. Nhưng khi đất nước gặp biến động, gia đình mình gặp nguy hiểm bởi vị thế chính trị của bố mẹ đã thay đổi.

Bố mình lập tức bị coi là kẻ thù của chế độ mới. Hai anh trai mình nằm trong nguy cơ bị ép gia nhập quân đội bởi độ tuổi của họ. Cuộc sống của gia đình mình trở nên tối tăm và vô vọng. Cần phải nhanh chóng làm điều gì đó.

Mẹ mình đang mang bầu tháng thứ sáu khi bà quyết định sẽ di cư sang Mỹ cùng với hai anh trai mình. Do bố mình bị theo dõi sát sao nên mẹ đã phải bỏ lại mọi thứ. Mẹ đã từ bỏ của cải, công việc kinh doanh, cuộc sống tốt đẹp mà bà đang có. Điều quan trọng nhất là bà phải bỏ lại đứa con gái ba tuổi và cậu con trai sáu tuổi. Mẹ đã phải quyết định liệu sẽ mạo hiểm cuộc sống của bà với hai cậu con trai hay ở lại và chứng kiến chúng cùng chồng mình chết trong chiến tranh. Bà không thể mang hết bọn mình theo. Thứ nhất vì tốn quá nhiều tiền, thứ hai, sẽ quá lộ liễu nếu cả nhà mình cùng bỏ đi hết. Đầu óc non nớt của mình lúc đó đã không hiểu chuyện gì đang diễn ra. Mình đã không hiểu sao mẹ lại bỏ lại mình.

Bố mình, em trai mình và mình đã đợi khoảng một năm để được đoàn tụ với mẹ, hai anh trai mình và em bé mới của mình. Đó là cảm giác tuyệt vời nhất mình từng có trong cuộc đời. Cả bố và mẹ đều biết rằng đến Mỹ sẽ rất khó khăn, nhưng họ đều xác định sẽ bắt đầu lại từ vạch xuất phát. Thực tế, khi đến nước Mỹ, gia đình mình chỉ như những con số cộng thêm vào dân số nước họ. Gia đình mình không còn như trước, nhưng tại khoảnh khắc đó, mình có cảm giác rằng những thành viên trong gia đình mình sẽ không bao giờ xa nhau nữa.

Cả nhà mình đã gặp vài khó khăn trong việc thích nghi với một nền văn hóa không giống văn hóa của dân tộc mình. Bố mẹ đã phải làm việc rất vất vả để mang đến cho bọn mình một cuộc sống tốt đẹp mà bọn mình đã từng có, nhưng lúc này bọn mình lại có những thứ giá trị hơn trước đây.

Mình đã không biết nguồn gốc cũng như vị thế của bố mẹ mình trong chính phủ cho đến tận khi mình bắt đầu nói về nền văn hóa của mình trong tiết học của cô Gruwell. Mình đã rất sốc khi mình biết nguyên nhân gia đình mình phải rời Nicaragua. Dường như nó đã là phần đời trong quá khứ của mình. Nhưng cô Gruwell đã khuyến khích mình nói chuyện với mẹ về những gì đã xảy ra. Khi mẹ đang sửa tóc để mình chuẩn bị đi tới dạ hội, mình đã nghĩ đôi tay đang chạm vào tóc mình đây chính là đôi tay đã khiến bà thành đạt tại quê nhà.

Cho đến buổi tối hôm nay, mình chưa bao giờ biết ơn sự hy sinh của mẹ. Mình đã không nhận ra mẹ vô cùng quan trọng với mình. Không chỉ bởi mẹ đã mạo hiểm cuộc sống của mình cho mình và anh em mình, mà còn bởi mẹ luôn ủng hộ mọi quyết định cũng như thành quả mà mình đạt được. Mình không thể có cơ hội trở thành nữ hoàng dạ hội nếu mẹ không mạo hiểm mang bọn mình tới đây. Giờ mỗi khi mẹ gọi mình là “huy chương” của mẹ, bà muốn nói mình là vật quý giá nhất mà bà có. Đó là lý do mình thấy chiếc vương miện này thực sự là dành cho mẹ. Mẹ mới là nữ hoàng thực sự trong lòng mình.

Nhật ký 129

Nhật ký thân yêu,

Bọn mình vừa giành được giải thưởng Micah của Hội đồng người Do Thái ở Mỹ cho việc đấu tranh vì sự bất công trong xã hội của bọn mình. Bên ngoài thư mời có nói: “Bất cứ ai cứu một mạng sống cũng là cứu toàn bộ nhân loại.” Câu nói này chắc chắn là một trong những câu nói có sức mạnh lớn lao nhất mình từng được đọc. Vì im lặng, dân Đức quốc xã đã hành hạ sáu triệu linh hồn vô tội cho đến chết. Cũng vì im lặng, hơn một triệu người đã bỏ mạng trong suốt thời đại tàn ác của Khơme Đỏ. Cũng bởi

sự im lặng, hai cô bé vô tội đã bị lạm dụng tình dục. Sự im lặng đồng nghĩa với việc lịch sử sẽ lặp lại.

Giành được giải thưởng Micah đã khiến mình có sự thay đổi quyết định trong cuộc đời mình và mình sẽ không im lặng nữa. Sau chín năm tổn thương, cuối cùng mình cũng quyết định làm điều mà mình sợ hãi nhất - nói ra sự thật. Với tất cả nỗi sợ hãi trong trái tim, mình thu hết dũng khí để nói với mẹ rằng mình đã bị cưỡng hiếp. Mình bị lạm dụng lúc mới có chín tuổi. Nhưng phải mất chín năm mình mới có thể nói về điều đó. Phần đau thương nhất của câu chuyện đó thủ phạm chính là người gia đình mình tin tưởng - người trông trẻ - người đã làm hại mình ngay tại chính ngôi nhà của mình. Sau khi gặp những người sống sót trong Cuộc Thăm sát người Do Thái vào thời Hitler - những người cảm thấy xấu hổ vì những gì xảy ra với họ và thậm chí là cảm thấy tội lỗi, mình có thể liên tưởng đến sự đau đớn của họ khi họ kể ra câu chuyện của mình. Mình luôn nghĩ rằng những gì xảy đến với mình là do lỗi của mình, nhưng giờ mình biết mình chỉ là một nạn nhân vô tội. Tuy nhiên, mình không phải người duy nhất cảm thấy có lỗi.

Mới đây, mình đã tham dự một bữa tiệc với em họ mình. Mình hỏi em đã bao giờ bị lạm dụng tình dục chưa. Mình không dám tin rằng mình đã hỏi cô bé điều đó, nhưng cách cô bé cho bạn trai gọi cho mình nhớ lại mình cũng đã cho bạn trai mình như thế nào. Mình sợ hãi trước câu trả lời của em bởi mình không muốn ai khác cũng trải qua những gì mình đã trải qua. Và cô bé thú nhận chính người chú của em đã lạm dụng em, mình thật sự sốc. Đó cũng chính là người đã cưỡng hiếp mình.

Tối hôm đó, mình không thể nào không nghĩ mãi về câu nói “Bất cứ ai cứu một mạng sống cũng là cứu toàn bộ nhân loại” được. Đã đến lúc mình phải bước ra khỏi sự im lặng. Nếu như mình có thể cứu được em họ khỏi người trông trẻ cũ của mình, mình sẽ cảm thấy mãn nguyện. Mình cảm thấy

buồn nhưng cũng được an ủi đôi chút bởi mình biết mình không phải là người duy nhất. Điều này giúp mình nói ra tự tin hơn. Mình quyết định sẽ đi tố cáo hãn để hãn không thể gây tổn thương cho ai nữa như cách hãn đã làm tổn thương cuộc sống của mình và em họ mình.

Khi mình nói với em họ mình rằng mình quyết định sẽ tố cáo hãn, cô bé đã nói riêng với mình có một cô bé ít tuổi khác cũng bị lạm dụng giống như bọn mình. Ba cuộc đời trẻ tuổi đã bị ám ảnh mãi mãi. Mình biết con số có thể còn nhiều hơn thế nữa. Và sẽ còn nhiều hơn nữa nếu mình không làm gì.

Chính vì thế, mình đã đi đến quyết định cuối cùng: Mình sẽ tố cáo hãn. Mình không tố cáo hãn để trả thù, mình chỉ muốn ngăn chặn sự bất công này, một lần và mãi mãi. Cô G đã dạy bọn mình: “Tội ác tiếp diễn khi những người tốt chỉ đứng nhìn.” Mình là một người tốt.

Và mình từ chối làm người đứng nhìn, người ngoài cuộc. Mình sẽ giải quyết vấn đề tận gốc. Mình sẽ cứu sống một cuộc đời và tiếp theo, mình sẽ cứu cả nhân loại.

Nhật ký 130

Nhật ký thân yêu,

Bọn mình chỉ còn một vài tuần nữa là tốt nghiệp. Mình ngồi nhìn lại bốn năm trung học của mình. Mình nghĩ đến câu “Lịch sử luôn lặp lại” mà cô Gruwell đã nói trên lớp. Trong suốt bốn năm, cô đã chỉ ra cho bọn mình thấy rất nhiều tình huống giống nhau ở trong quá khứ và hiện tại. Bọn mình đã được học về cách người Đức tìm cách khiến người Do Thái diệt chủng

trong suốt Thế chiến lần thứ hai và gần đây là cách người Serbia loại trừ những người Croatia và người Đạo hồi tại Bosnia những năm 90. Bọn mình cũng được biết hai cuốn nhật ký được viết tại hai thời điểm khác nhau ra đời như thế nào, một cuốn là của Anne Frank và một cuốn của Zlata Filipovic. Cả hai đều rên xiết về sự gian khổ thảm khốc của một cuộc chiến. Lịch sử dường như lặp lại khi Zlata trở thành Anne Frank thời hiện đại.

Ngày hôm nay, mình luôn mang bên mình câu trích dẫn đó. Không ai trong gia đình mình học đại học. Mình biết mình sẽ là người đầu tiên phá vỡ vòng luân quần đó. Đây là sự thật. Bởi mình đã được chấp nhận vào một trường đại học kỹ thuật có tiếng. Mình cũng vừa nhận được thông báo về việc hỗ trợ tài chính, mình đã nhìn thấy cuộc sống của mình ở trường đại học, tất cả những gì mình cần bây giờ là tốt nghiệp phổ thông trung học.

Nhưng ngay sau đó, điều mình không thể tưởng tượng được đã xảy ra. Bố mình được chẩn đoán mắc một căn bệnh nghiêm trọng. Cuộc đời mình thay đổi ngay lập tức. Với tình thế không lường trước được này, mình phải từ chối thư chấp nhận vào đại học của mình. Mình phải từ bỏ tất cả những chương trình hỗ trợ tài chính mình đã nhận được. Mình rất buồn, thất vọng và đôi lúc cáu giận bởi quyết định của chính mình. Nhưng mình không còn lựa chọn khác - gia đình mình là ưu tiên số một.

Bố mình đã từng là nguồn thu nhập duy nhất của cả gia đình trước khi ông bị ốm. Và giờ mình phải trở thành người đàn ông của gia đình. Là người đàn ông của gia đình có nghĩa là không có trường học và tất nhiên cũng đồng nghĩa với việc phải làm việc nhiều giờ liền. Mình cũng phải động viên mẹ và em trai. Điều này vô cùng khó khăn với mình bởi mỗi lần như thế, mình lại muốn khóc, nhưng mình muốn họ nghĩ mình mạnh mẽ. Do đó phần lớn thời gian mình đều trốn sau tấm mặt nạ do mình tự tạo ra.

Cũng vì không có nguồn thu nhập nào nữa nên mẹ mình đã phải bỏ ngôi nhà bọn mình đang thuê. Mẹ bán chiếc xe của bố và hầu hết đồ đạc trong nhà để trả những hóa đơn bố để lại khi ông quay trở về Mexico. Bởi bố không phải là công dân Mỹ nên ông phải quay trở về Mexico để cấy ghép thận.

Lúc này, mình nhìn lại và nhận ra cuộc đời và thời gian thật đáng ngạc nhiên, quý giá và quyền năng. Chỉ trong một giây, mình có thể ở trên đỉnh cao và có mọi thứ trên con đường của mình. Nhưng ngay giây tiếp theo, mọi việc đều đi sai hướng và bạn thấy mình ở đáy vực. Mình thấy bản thân mình đang đấu tranh để trả cho bộ lễ phục và mũ cử nhân tốt nghiệp trung học của mình. Mình không lo lắng về tình trạng nghèo nàn, bởi dù sao từ bé đến giờ, lúc nào mình cũng nghèo khó. Mình xuất thân nghèo, do đó, nghèo đói không là điều lạ lẫm, mới mẻ với mình. (Lịch sử đã thực sự lặp lại.) Mình thấy mọi chuyện đang quay lại gốc rễ của nó. Nhưng dù sao được ở trên đỉnh cao một lúc cũng rất hạnh phúc.

Tại thời điểm này, mình thấy mình như một chiếc lá héo rơi từ cành cây xuống, không biết rồi số phận mình sẽ đi về đâu. Mình ngồi đây và đợi xem cuộc đời sẽ đưa mình đến đâu và hy vọng mình sẽ làm được những gì tốt nhất trong khả năng của mình.

Nhật ký 131

Nhật ký thân yêu,

Ôi, mình là gương mặt tiêu biểu cho nước Mỹ! Là mình ư? Mình không thể tin vào điều đó. Mình vừa trở về nhà sau khi ký quyết định chơi bóng bầu dục tại trường Cao đẳng Bóng bầu dục Quốc gia. Một học bổng toàn

phần! Bốn năm trước, chưa bao giờ mình từng mơ đến cảnh này. Bóng bầu dục chỉ là chuyện nhỏ bên cạnh việc uống rượu, hút thuốc lá và thuốc phiện. Còn trường học là điều mình luôn cố không dây vào. Giờ đây, bóng bầu dục trở thành ưu tiên hàng đầu trong cuộc sống của mình. Nhưng bốn năm trước, khi mình còn học năm đầu tiên, phê thuốc là điều duy nhất mình quan tâm.

Từ lúc mình còn bé, có lẽ sáu hoặc bảy tuổi gì đó, mình đã muốn trở thành cầu thủ bóng bầu dục. Vào cấp hai, mình chơi cho giải vô địch công viên và giải bóng bầu dục Pop Warner. Nhưng khi những người bạn mới giới thiệu ma túy với mình, mình đã mất dần đam mê với môn bóng bầu dục. Mình bắt đầu hút thuốc phiện ở mức độ nhẹ vào mùa hè lớp Sáu. Khi đó, mình mười hai tuổi.

Hút thuốc phiện nhanh chóng khiến mình mệt lử và mất kiểm soát. Mình bắt đầu trốn học, bỏ những buổi tập bóng và bỏ cả bạn bè cũ. Những người bạn mới của mình cũng đều nghiện thuốc phiện và điều này khiến việc phê thuốc. Hai năm sau, mình chuyển sang nghiện nặng. Đó cũng là lúc mình học năm cuối của trung học cơ sở. Một ngày mình hút cần sa từ ba đến năm lần. Ngoài thuốc phiện ra, mình còn thường xuyên uống rượu.

Khi cả hút và uống đều không đủ, mình cần cái gì đó mạnh hơn và phê hơn. Mình thử mọi thứ có thể. Mình làm bất cứ điều gì để có thể phê hơn. Mình dùng năm gậy ảo giác, thuốc hưng phấn và thuốc giảm đau. Mình cũng thử cả ma túy gậy ảo giác mạnh (LSD).

Thứ tồi tệ nhất với mình là ni-tơ. Đó là thứ gây nghiện nhất mình từng thử. Nó khác biệt hẳn so với các loại khác. Khi mình không thể hít nó, nó hoàn toàn chi phối mình. Mình có một thùng ni-tơ trong nhà vệ sinh để có thể phê hàng ngày. Mình nhớ có một lần mình phải đi ra ngoài và mất một

ngày để nạp đầy thùng ni-tơ đó. Quá lâu! Mình muốn có cảm giác phê ngay lập tức. Do đó mình đã thử một chai kem trứng nhưng nó không có tác dụng gì với mình. Mình nhớ đã có xem một bản tin đặc biệt nói về việc mọi người có thể phê với những chiếc máy hút bụi gia đình. Và mình quyết định thử. Mình đi vào trong nhà vệ sinh và thấy chiếc máy hút bụi điện tử và nó đã có tác dụng.

Bố và mẹ dõi theo năm học và mọi chuyện của mình. Họ không để mình tự đi con đường của mình. Họ không biết mình đã hút thuốc phiện và uống rượu tệt hại đến mức nào. Mẹ mình biết đến cô Gruwell - người đang tạo nên những điều kỳ diệu ở lớp học Ngữ văn. Vì mẹ rất thích đọc sách nên bà đã chuyển mình sang lớp của cô vào năm thứ hai với hy vọng mình có thể “gặt hái” được một vài điều tuyệt vời từ cô G.

Lớp học của cô G giống như việc trải nghiệm đời sống quân đội đối với giáo phái của mình. Bố mẹ vẫn tiếp tục động viên giúp đỡ mình nhận ra mớ hỗn độn mà mình đã tạo ra cho cuộc đời mình.

Mình không thể tin được cuộc sống của mình một vài năm trước lại tồi tệ đến thế. Mình không chỉ bóp chết trí não của chính mình mà còn bóp chết mối quan hệ với bạn bè và gia đình mình nữa. Suy nghĩ của mình thật không thể tưởng tượng nổi. Hiện tại phê thuốc là điều mình thậm chí không nghĩ đến. Mình thích chơi với bạn bè hoặc làm việc ngoài trời hơn. Mình muốn những người quan tâm đến mình nhìn thấy năng lực tiềm ẩn ở mình và mình sẽ không bao giờ từ bỏ điều đó.

Mình học tập chăm chỉ ở trường và tập luyện tích cực ở phòng tập để chuẩn bị cho việc học đại học. Mình đã đi từ điểm F đến điểm A cao thứ nhì ở mọi lớp hóa học trong năm thứ hai. Mình hiểu mình cần có những gì

và mình đang làm những gì cần có cho mục tiêu tiếp theo của mình - một tấm bằng đại học và sự nghiệp tại giải bóng bầu dục nhà nghề Mỹ (NFL)!

Nhật ký 132

Nhật ký thân yêu,

Cuộc đời biến chuyển theo những cách thật kỳ lạ. Ngày mới của mình bắt đầu với những tin tức không thể tin được và kết thúc bằng một thất bại thảm hại. Đúng là từ đỉnh cao đến vực sâu. Vào buổi sáng, một đội bóng lớn đã lựa chọn mình để chơi vòng đầu tiên giải bóng chày nhà nghề và vào buổi tối, đội bóng chày của mình phải chơi vòng bán kết cho giải vô địch. Trận đấu này là cơ hội cuối cùng để mình chứng minh đội của mình đã tập luyện chăm chỉ như thế nào trong suốt cả năm qua. Nhưng quá khó để tập trung vào trận đấu bởi mọi người từ phía khán đài đang chúc mừng mình vì đã được chọn.

Mọi sự chú ý này đã vô tình đẩy mình vào áp lực.

Trận đấu kết thúc trong sự thất vọng. Đội của mình thua và sự nghiệp bóng chày ở trường trung học của mình cũng kết thúc. Thật khó để chấp nhận bởi mình đã chơi cùng những người bạn này từ khi mình còn ở giải Little League. Bọn mình đã trải qua nhiều trận đấu cùng nhau bao gồm hai sêri Little League Thế giới.

Tuy nhiên, câu hỏi về tương lai bóng chày của mình vẫn chưa được định đoạt. Mình đối mặt với rất nhiều áp lực. Mình không thể tin được rằng ở tuổi mười bảy, mình phải có quyết định sẽ có ảnh hưởng đáng kể đến cả cuộc đời còn lại của mình. Mình mới gửi thư đồng ý chơi bóng chày ở một

trường có uy tín. Họ dành tặng mình một suất học bổng toàn phần. Một mặt, mình biết đại học là một trong những khoảng thời gian tuyệt vời nhất trong cuộc đời. Mặt khác, nếu bắt đầu sự nghiệp bóng chày chuyên nghiệp sớm, mình sẽ đạt được mục tiêu của mình sớm hơn. Mình hiểu yêu cầu lịch tập luyện của một giải đấu bóng chày nhỏ, nhưng mình cũng biết mình sẽ không có cơ hội thứ hai để ký hợp đồng nếu mình học đại học.

Cô Gruwell hiểu quá trình này hơn cả, bởi bố cô chơi bóng chày và cô hiểu về các trận đấu. Cô nói lựa chọn của mình cũng giống như Shakespeare. Bởi thế câu hỏi vẫn còn đó: Ký hay không ký?

Nhật ký 133

Nhật ký thân yêu,

Tối qua, mình nhận được tin tuyệt vời nhất trong cuộc đời mình! Mình đã được chấp thuận vào trường Đại học California (UCLA) - ngôi trường duy nhất mình mong muốn được học. Sự hân hoan của mình có lẽ gây khó chịu tới một vài người ở trường. Khi mình thông báo với mọi người ở lớp học AP của mình - lớp học nơi người da trắng chiếm ưu thế, với một người da đen nữa (ngoài mình ra) và hai người Latin. Thay vì chúc mừng mình, họ lập tức hỏi: “Điểm trung bình chung (GPA) của bạn là bao nhiêu? Bạn được bao nhiêu điểm trong kỳ thi SAT?” Họ như muốn ám chỉ rằng mình không xứng đáng được nhận vào học. Còn có một cô gái dường như mất trí. Cô ta gào lên rằng thật không công bằng khi mình được nhận còn cô ta thì không. Không chỉ dừng lại ở đó, Cô gái ấy tiếp tục nói với mọi người mình không xứng đáng với điều đó và mình chỉ được nhận vào bởi chủng tộc của mình. Điều này khiến chính cô ta trông thật xuẩn ngốc chứ không phải mình, bởi mọi người đều biết đạo luật Pop 208 đã đi vào hiệu lực từ năm nay và lớp học của mình là lớp đầu tiên bị ảnh hưởng bởi luật “Cấm phân

biệt chủng tộc”. Mình nghe được điều này từ một người bạn không ở trong nhóm Những Nhà văn Tự do.

Cô gái đó kể với mình rằng rất nhiều người ngạc nhiên khi biết mình được nhận vào trường đó còn họ thì không. Họ thậm chí là những người không quen biết mình. Mình đã tự tìm kiếm được sự chấp thuận đó và nếu họ không thích, họ thật quá tệ. Mình cảm ơn cô ấy đã an ủi mình và mình đi đến lớp của cô G. Trên đường đi mình tình cờ gặp một cô giáo cũ của mình và mình nói với cô về tin tuyệt vời đó. Cô nói với mình với một khuôn mặt không biểu cảm: “Thật đáng ngạc nhiên, bởi em biết đấy, không còn những hành động phân biệt chủng tộc nữa.” Mình tự nhủ với bản thân mình: “Nếu mình là người da trắng, chắc hẳn mình đã được chúc mừng vì vào đại học là điều hiển nhiên mình phải làm.” Nếu mình là người Châu Á, chắc phản ứng của cô sẽ là “Tất nhiên em sẽ vào được, vì em cực kì thông minh.” Đúng, bởi mình là người da đen hay thậm chí nếu mình là người da màu thì việc được vào học tại trường UCLA thật bất ngờ. Mình không tin cô đã nói như thế với mình. Mình có thể hiểu và đồng cảm với sự bất ngờ của cô nếu mình là học sinh kém trong lớp cô, nhưng mình đã luôn học rất tốt.

Khi mình đến lớp của cô G và thông báo với cô, cô đã nhiệt tình thông báo trước toàn thể lớp học. Tất cả Những Nhà văn Tự do đã hoan hô và chạy đến ôm mình. Họ vui mừng như thể họ là những người được nhận vào. Người bạn tốt nhất của mình - một trong Những Nhà văn Tự do - đã viết điều đó lên bảng để tất cả mọi người trong lớp biết. Trong suốt hôm đó, Những Nhà văn Tự do đã ôm mình và nói họ rất tự hào về mình. Thật diên khùng nhưng mình yêu điều đó. Giống như mọi gia đình,

Những Nhà văn Tự do chia sẻ niềm hạnh phúc với mình. Thành quả của mình bây giờ là thành quả của mọi người.

Nhật ký 134

Nhật ký thân yêu,

Lễ tốt nghiệp đã đến rất gần và mình cảm thấy nụ cười giả tạo đã đập thành khuôn trên gương mặt mình. Mình bị giằng co giữa hạnh phúc và đau khổ, giống như có vật gì đó đang nắm lấy tim mình và kéo nó về hai hướng khác nhau. Bất kể mình chọn hướng nào thì hướng bên kia sẽ đều giật mạnh lại.

Tim mình như ngừng đập mỗi lần mình nghe thấy ai đó nói về trường họ sẽ nhập học, hoặc họ vui mừng như thế nào bởi họ vừa được nhận vào trường đại học lựa chọn số một của họ. Mình thấy tim mình như bị buộc một nút thắt và nó không được đập tự do. Mình cực kì vui mừng khi thấy rất nhiều những thành viên trong Những Nhà văn Tự do sốt sắng hay lo lắng về việc đi học đại học, nhưng họ không biết rằng việc ra trường có ý nghĩa gì? Liệu mình có phải người duy nhất lo lắng về những gì sắp xảy ra?

Mình thấy mình thật ích kỷ. Mình ước sao mình có thể vặn ngược thời gian. Và mình cũng hiểu đó là điều không thể. Có vẻ như mình không vứt bỏ được cảm giác nhàm chán này bởi mình luôn nghĩ gia đình Những

Nhà văn Tự do đang bỏ mình ra đi; gia đình này luôn mang lại cho mình cảm giác như được ở nhà. Mình thấy mình sắp mất gia đình ấy và mình cầu nguyện điều đó sẽ không xảy ra.

Mỗi khi nghĩ về việc Những Nhà văn Tự do sẽ tách ra và bắt đầu cuộc sống mới của mỗi người ở trường đại học, tim mình bắt đầu đập nhanh hơn và càng ngày càng nhanh, đến nỗi mình phải lấy tay ôm lấy ngực như thể

nó sắp nhảy ra khỏi lồng ngực mình vậy. Khi lấy tay ôm ngực, mình thấy như trái tim mình như đang lộn ngược bên trong mình, mình bắt đầu chìm trong những kỉ niệm mà mình đã cố quên.

Mình nhớ lại đêm khủng khiếp đó, trong căn phòng màu hồng xấu xí của mình. Mình nghe thấy tiếng bố mẹ cãi nhau ở trong phòng ngủ. Những tiếng cãi nhau này rất lạ lẫm với mình, bởi bố mẹ mình chưa bao giờ cãi nhau. Hoặc có thể họ có cãi nhau, nhưng chỉ khi không có mặt mình. Rồi mình nghe thấy tiếng bước chân thành thịch. Lo sợ, mình chạy ra khỏi phòng, vừa đúng lúc đâm sầm vào bố mình - người mà sau này chỉ được biết đến với tên gọi “người đàn ông đó”. “Có chuyện gì vậy? Chuyện gì đang xảy ra vậy bố?” - mình hỏi. Và mình hy vọng bố sẽ trả lời mình. “Không có gì cả”, bố trả lời mình. “Bố chỉ vào nhà vệ sinh thôi. Quay lại giường ngủ đi, khuya rồi đấy!”

Khi mình ngồi ở trong phòng, mình nghe thấy tiếng cửa ra vào chính đóng sập. Mình chạy đến phòng tắm và thấy phòng trống trơn. Khi được bốn tuổi, mình biết bố mình đã đi khỏi cuộc đời mình mãi mãi. Mình không biết nguyên nhân là gì, nhưng mình có linh cảm mình sẽ không bao giờ gặp lại bố. Và đúng là mình đã không được gặp lại bố thật.

Lúc này, khi mình ngồi ôm lấy ngực, mình lại có những cảm giác giống như khi mình bốn tuổi. Mình ghét cái ngày mình sẽ phải để Những Nhà văn Tự do đi. Mình không muốn rồi có một ngày khi mình nhìn lại, mình cũng sẽ nghĩ về Những Nhà văn Tự do dưới tên gọi “bọn họ” hay “cái nhóm đó”. Mình không muốn bọn mình bị chia tách. Khi nhịp tim mình chậm lại và vết thắt nút đó giãn ra, mình biết có thể, chỉ là có thể, mọi chuyện sẽ ổn. Bởi suy cho cùng, Những Nhà văn Tự do cũng không là gì so với “người đàn ông đó.”

Nhật ký 135

Nhật ký thân yêu,

Thật kinh khủng khi bạn mất đi hơi thở của mình và dù bạn gắng sức đến mấy, vẫn không có chút không khí nào lọt vào phổi bạn. Và còn tệ hơn khi bạn lên đến nơi mới biết đó là báo động giả. Điểm số của mình luôn luôn cao, sau nhiều năm, cuối cùng mẹ và mình cũng tâm đầu ý hợp, mùa giải môn pônô dưới nước vừa kết thúc và mình đang chuẩn bị tiếp tục luyện bơi ở trường đại học, mình sẽ làm công việc của người cứu hộ trong mùa hè này và mình nhập học vào mùa thu, còn mấy tháng nữa mình sẽ tốt nghiệp trung học và mình có một người bạn trai đối xử với mình rất tốt. Mình hít lấy không khí, đợi cơn sóng tiếp theo trùn lấy đầu mình lần nữa và rồi lại để mình trôi lên hít tiếp luồng không khí quý giá.

Sau bốn tháng từ ngày mình và James bắt đầu hẹn hò, mình thấy buồn nôn liên tục. Mình biết chắc mình đã có thai. Mình vẫn cố hy vọng mình đã nhầm nhưng khi đến gặp bác sĩ, cô khẳng định với mình điều mình đoán là đúng. Làm sao chuyện đó lại xảy ra được nhỉ? Mình đã rất cẩn thận để không quan hệ thiếu an toàn và mình đã nhớ ra đêm đó chiếc bao cao su đã bị rách.

Mình từng có thai ở tuổi 14 và đó là sự thiếu trách nhiệm của mình. Mình biết mình không còn lựa chọn nào khác ngoài việc phá thai. Mặc dù sau đó mình có cảm giác như mình đã giết chết một phần cơ thể của chính mình - mình như người chết đuối. Mình đã mất ba năm hồi phục sau sự suy sụp đó - khi mình phải bỏ đi đứa con đầu tiên của mình. Mình muốn có cơ hội có lại đứa con này.

Mình nói với James về quyết định của mình và mặc dù anh có e sợ, nhưng anh luôn sẵn lòng ủng hộ những điều mình muốn. Anh biết những gì mình đã trải qua trước đây, nhưng mình lo lắng rằng bọn mình chưa thực sự sẵn sàng. Hiển nhiên là mình đúng nhưng mình có thể làm gì đây? Mình cần mạo hiểm và hy vọng James sẽ luôn sát cánh với mình.

Khi mình nói với mẹ mình có thai, mẹ nói mẹ cũng đã đoán ra, bởi (1) mình đã mất kinh một tháng và (2) khi bạn sống trong một ngôi nhà toàn phụ nữ, mọi chu kỳ sẽ giống hệt nhau. Mẹ cảnh báo quyết định có con sẽ thay đổi cuộc đời mình. Những điều mình đã lên kế hoạch có thể sẽ không xảy ra nữa. Bà thì nói với mình “Cháu sẽ không thể học đại học vào mùa thu và họ sẽ không để cháu làm công việc cứu hộ nếu cháu có thai”. Mình nói với huấn luyện viên ở trường là mình có bầu và cô nói với mình cô sẽ không để mình tham gia thi đấu, điều đó quá nguy hiểm cho cả mình và đứa bé. Một cơn sóng sợ hãi khổng lồ bao trùm lên mình. Mình sẽ phải hoãn mọi kế hoạch của mình. Không có công việc cứu hộ, không học đại học vào mùa thu, mình lại như chết đuối lần nữa.

Sau khi cảm thấy tiếc nuối cho bản thân mình, mình quyết định không có lý do gì để dừng đấu tranh cho không khí và tự do. Mọi điều không diễn ra chính xác như kế hoạch, nhưng chúng sẽ tiếp diễn mãi thế được không?

Hít thở lần nữa, mình lên kế hoạch lại cho những dự định tương lai của mình: Mình sẽ học đại học vào mùa xuân và sẽ lên lớp vào mùa hè. Mình sẽ kiếm một công việc được trả lương cao hơn công việc cứu hộ. Và mình là một trong 150 người được chọn đại diện cho Những Nhà văn Tự do tại lễ trao giải thưởng.

Mình tiếp tục thở, hơi thở giải phóng tất cả những điều đang ách ngứ trong mình và mình thấy mình vẫn thật may mắn. Mình vẫn tốt nghiệp trung học và mình có sự ủng hộ từ gia đình và bạn bè. Mình không còn

ngộp thở bởi nỗi sợ hãi. Thay vào đó, mình hít thở sâu, những hơi thở sáng khoái.

Nhật ký 136

Nhật ký thân yêu,

“Mình đã hiểu vì sao những chú chim trong lồng lại hót”. Đối với nhiều người, âm thanh đó nghe tựa như một bài thơ đơn giản nhưng với mình, nó giống như âm thanh của chính cuộc đời mình. Đôi khi mình thấy mình như một chú chim mà không có cánh và cửa lồng nhất mình không bao giờ mở. Khi vui, con chim sẽ không hót, nó hót bởi nó không được tự do. Mình cũng thế. Nhưng thay vì hót, mình viết. Mình viết những câu trích dẫn, mình viết thơ, viết truyện gần như hàng ngày để có thể trốn chạy khỏi thực tế, bởi đôi khi, thực tế đó quá sức chịu đựng của mình.

Hiện thực rất khó khăn với mình cũng bởi nơi mình đang sống. Mình sống ở khu vực mà tiếng súng đã trở thành khúc hát ru của mọi đứa trẻ. Mùi của cần sa hòa quyện trong không khí và mọi người luôn say xỉn. Tội phạm ở khu vực này thật kinh hoàng. Mọi người hoặc bị bắt giam hoặc đang trên đường phố bán thuốc phiện. Mình sống ở khu vực nơi những người châu Á, Latin và người Mỹ gốc Phi là đa số. Còn mình là thiểu số. Mọi người ở đây thường gọi mình là “oắt con da trắng” hay “WB” (white boy) bởi mình là người da trắng duy nhất ở đây.

Mình luôn là thiểu số. Sau khi tan học, mình chạy thẳng về nhà chứ không đi cùng bạn bè. Tại sao mình phải chạy ư? Mình chắc bạn cũng sẽ phải chạy nếu bạn luôn bị đe dọa hay đánh đập bởi bạn không giống những người khác. Còn đi về với bạn bè ư? Mình chưa bao giờ có bạn bởi mình

không hòa hợp được với ai. Mà họ cũng không chịu hoà hợp với mình. Nếu mình bước vào lãnh địa của họ, mình sẽ gặp phải một cuộc ẩu đả.

Thật nực cười khi bạn chứng kiến những người cùng màu da ẩu đả lẫn nhau suốt ngày. Ở lớp học, bọn mình luôn hòa hợp. Cũng chính nhờ sự đa dạng, bọn mình trở thành điểm nhấn trong chương trình truyền hình trực tiếp Thời hoàng kim cùng với Connie Chung. Bọn mình cũng được biết hãng hàng không Southwest định vinh danh bọn mình với giải thưởng Những Chiến Binh Tự Do bởi họ tin tưởng vào công việc của bọn mình. Họ chuẩn bị ủng hộ những học bổng lớn để giúp bọn mình trang trải học phí đại học. Hãng hàng không Southwest đã liên lạc với bọn mình một vài ngày sau khi họ xem chương trình về bọn mình trên Thời hoàng kim.

Mình mơ ước trở thành một phi công để có thể trốn thoát khỏi những áp lực cuộc sống của mình và bay cao trên những tầng mây quanh mình. Nhưng nghịch lý là mình lại sợ độ cao - điều đã cản trở mình bay đến thủ đô Washington D.C và thành phố New York cùng Những Nhà văn Tự do khác. Cô Gruwell đang lên kế hoạch cho một chuyến đi khác vào mùa thu này. Bạn mình sẽ tới San Antonio, Texas và hãng Southwest sẽ tài trợ cho sự kiện này. Mình thấy một vài Những Nhà văn Tự do có thể sẽ đi. Mình hy vọng mình cũng sẽ được đi. Nếu mình được đi, chuyến đi này sẽ giúp mình
sổ lòng.

Nhật ký 137

Nhật ký thân yêu,

Kể từ khi cô Gruwell thông báo 35 Nhà văn Tự do có điểm số trung bình cao nhất sẽ được thưởng một bộ máy vi tính khi tốt nghiệp trung học,

mình bắt đầu cố gắng giành những điểm A và B. Thậm chí sự tập trung của mình còn đi từ mức tầm thường lên đến hoàn hảo.

Năm cuối của bọn mình rồi cũng kết thúc và cô Gruwell công bố với Những Nhà văn Tự do ai là người may mắn nhận được những chiếc máy vi tính. “Cuối cùng chiếc máy tính thứ 35 thuộc về...” và cô Gruwell quay về phía mình và xướng tên mình lên. Mình như mở cờ trong bụng; mình không thể tin trong 150 người mình lại được chọn để nhận chiếc máy vi tính đó. Mình cũng đã hy vọng sẽ được nhận chiếc máy vi tính đó nhưng thực lòng mình không tin mình sẽ đạt được số điểm trung bình đủ cao để giành được vinh dự đó.

Trong khu mình sống, tội ác băng đảng và buôn bán ma túy đóng vai trò rất quan trọng. Bọn trẻ không có một ai để học tập theo. Cũng giống như hầu hết bọn trẻ ở khu mình, mình không có một ai để học tập hay cạnh tranh cho đến khi mình gặp John Tu. Ông khơi gợi trong mình ước muốn trở thành một doanh nhân và mở công ty máy tính riêng. Mình muốn loại bỏ bạo lực đang diễn ra tại nơi mình sống và mang lại cho cộng đồng của mình những điều John Tu đã mang lại cho mình. Mình muốn trở thành một hình mẫu mà bọn trẻ khu mình ở đã không có và một ngày nào đó, chúng sẽ kính trọng mình như mình kính trọng John Tu.

Ngoài việc quyên góp máy vi tính, John Tu còn tạo việc làm cho một số Những Nhà văn Tự do tại công ty của ông với tiền trợ cấp và tiền thưởng Giáng Sinh.

Sự quyên góp cũng giống như miếng băng trên vết thương bị bắn, nhưng John không tặng mọi người miếng băng mà ông tặng mọi người niềm hy vọng. Trong những giấc mơ hoang tưởng nhất, mình cũng không dám nghĩ mình sẽ gặp một triệu phú, đặc biệt lại là một triệu phú quan tâm

đến tình cảnh của mình. John Tu giúp đỡ mọi người thông qua giáo dục, hỗ trợ tài chính và những chuẩn mực đạo đức. Mình nghĩ Chúa đã cử ông đến với cuộc đời mình. Ông cho mình rất nhiều và cũng bởi những hành động đó của ông, mình cũng muốn làm một người biết cho đi và hy vọng ai đó cũng giống mình và vòng quay của hy vọng sẽ cứ thế tiếp tục tiếp diễn.

Nhật ký 138

Nhật ký thân yêu,

Ôi lạy Chúa, nó đã mất! Mình không thể tin chiếc mặt dây chuyền bằng vàng “Người đặc biệt” của mình đã mất. Mình nhớ mình vẫn đeo nó khi đi ngủ. Lúc đầu mình rất hết hoảng nhưng sau đó mình tìm khắp chăn màn và mình tìm ở cả gầm giường. Cuối cùng mình biết “họ” đã lấy nó. Sao họ có thể lấy nó ra khỏi người mình như thế này? Họ đã hứa sẽ không ăn cắp thứ gì của mình nữa. Mình đã tha thứ cho họ vì đem cầm máy điện tử, ti vi và đầu máy của mình. Nhưng sao mình có thể tha thứ cho họ khi ăn cắp món quà quý giá nhất họ từng mua cho mình? Sao họ có thể ăn cắp một thứ có ý nghĩa lớn lao với mình như thế? Sao họ có thể ăn cắp đồ của chính con mình?

Mọi thứ đã không còn như trước kể từ khi bố mẹ mình hút thuốc phiện. Ngôi nhà lúc nào cũng tràn ngập mùi ôi thiu và mùi thuốc phiện cháy. Những mùi đó ám lại trên người họ. Mỗi lần mình ôm họ, những mùi vị ấy vẫn còn quanh quẩn bên họ. Mình ghét phải nhìn thấy đôi mắt to lồi của họ, ghét phải nhìn thấy cảnh cơ thể họ co giật như cá thiếu nước.

Khi nhìn thấy họ hút thuốc phiện, mình có cảm giác như ngày mai không còn tồn tại, mình biết họ có vấn đề trầm trọng. Phê thuốc trở thành

thói quen thường ngày của họ. Họ không quan tâm họ có con hay không. Tất cả những gì họ quan tâm là thỏa mãn cơn thèm thuốc. Đôi khi mình vẫn bị bỏ đói. Không bao giờ trong nhà có đủ thức ăn. Mình cố gắng học và làm bài tập về nhà để giữ ý chí không nghĩ đến thức ăn, nhưng những tiếng kêu của dạ dày không giúp mình làm được điều đó. Mình sẽ quay ra xem TV nhưng điện bị cắt. Mình sẽ đi tìm cầu dao, nhưng đó không phải do điện, đó là bởi bố mẹ không thanh toán hóa đơn. Có một lần, sau khi tan học, mình rủ bạn về nhà và có một thông báo thu hồi nhà dán ở trước cửa. Mình là kho truyện cười cho mọi người trong khu.

Khi mình còn nhỏ, họ nhốt mình trong nhà vệ sinh bởi họ muốn phê thuốc và đánh đập lẫn nhau. Một ngày kia, sự việc trở nên tồi tệ hơn khi bố đập đầu mẹ vào giữa ghế đi-văng và tường. Mình trở nên quen với việc ở trong nhà vệ sinh, do đó, mình đã mang đồ ăn và cả một chiếc TV mini vào đó để xem. Mình chỉ nghe thấy tiếng gào thét ở bên ngoài. Mình cảm thấy như có cuộc chiến giữa bố mẹ mình và ma túy. Và ma túy luôn là người chiến thắng. Ở trong nhà vệ sinh là lối thoát duy nhất của mình. Mình thấy mình như Anne Frank ở trong gác xép, ngoại trừ việc mình không có bọn Đức quốc xã gào thét ở bên ngoài mà chỉ có bố mẹ gào thét ở ngoài nhà vệ sinh. Mặc dù nhà vệ sinh là nơi an toàn cho mình - nhưng mình chưa bao giờ cảm thấy hoàn toàn thoải mái. Mình luôn muốn được tự do. Mình thấy dường như họ đã quên mất mình đang ở trong đó.

Mình không tin chỉ vài ngày trước lễ tốt nghiệp của mình mà họ vẫn lấy nó. Khi nào mọi chuyện mới dừng lại? Bố mẹ mình lấy đi nhiều hơn là cho lại. Họ không còn lý trí nữa. Không may lại có rất nhiều người như bố mẹ mình - những người không biết xấu hổ khi lấy đồ của người khác không chút ân hận, nhưng mình sẽ phá vỡ vòng quay đó và trở thành một người cho nhiều hơn là nhận.

Nhật ký 139

Nhật ký thân yêu,

Mình không thể tin điều đó! Mình sẽ trở thành người đầu tiên trong gia đình tốt nghiệp trung học. Mình có rất nhiều điều muốn chia sẻ cùng họ hàng và mình không thể kiềm chế được. Mình đã ước được mỗi người trong họ sẽ đứng trong đám đông diễn ra trong sáu ngày nữa và gọi tên mình mỗi khi mình đi ngang qua sân khấu.

Nhưng thật buồn là mình không được họ ủng hộ. Trong mắt những người họ hàng, số phận mình cũng giống như những anh chị em họ mình. Bố và mình đã đấu tranh để chứng minh cho họ thấy mình có thể làm được và mình sẽ làm được. Nhưng mình cảm thấy họ chỉ muốn mình thất bại.

Gia đình thực sự Chúa ban cho mình là gia đình thân yêu của mình và sự ủng hộ của Những Nhà văn Tự do. Họ luôn khuyến khích mình tiến lên phía trước và vượt lên trên sự mong đợi của mọi người. Họ nhìn thấy những tiềm năng mà không ai thấy ở mình. Nhận thấy khả năng tiềm tàng trong bản thân mình mang đến cho mình nhiều dũng khí để bước vào cuộc thi Thuyết Giảng Giáo Dục.

Khi mình viết và ôn lại bài diễn thuyết của mình, Những Nhà văn Tự do đã cho mình những góp ý mang tính chất xây dựng. Khi mình tập phát biểu ở nhà, bố mẹ mình kiên nhẫn lắng nghe. Họ cho mình niềm hy vọng rằng mình có thể làm được. Mình khá sợ khi người ta dán danh sách những người thuyết giảng. Mình không dám đến xem. Đọc danh sách đó đồng nghĩa với việc bản khoản liệu giấc mơ của mình có thành hiện thực, hay đó sẽ là một chiến tích nữa cho những người không tin tưởng ở mình mang ra

nhạo báng. Mình nhắm mắt, khoanh tay lại, hít một hơi thật sâu, quay lại, đếm đến ba và mở mắt ra. Cùng một lúc, mình vừa muốn hét lên và vừa muốn khóc, nhưng mình chỉ nghĩ đến việc chạy đến chỗ Những Nhà văn Tự do và gọi điện cho bố mẹ bởi mình đã giành chiến thắng trong cuộc thi
Thuyết Giảng Giáo Dục.

Phải đến tận ngày 11 tháng Sáu năm 1998, mình mới tự hào mà nói “Giấc mơ trở thành người đầu tiên trong gia đình tốt nghiệp trung học của mình đã thành hiện thực!”. Mình đã học được một điều, đó là sự hứng khởi trong cuộc sống của bạn bắt nguồn từ những sự việc tích cực hay tiêu cực đều không quan trọng. Điều quan trọng là hãy học hỏi và tiến lên. Đã mười hai hay mười ba năm trôi qua kể từ khi chúng ta thiết lập hòa bình thế giới, kể từ khi chúng ta thành công trong việc đặt dấu chấm hết cho sự phân biệt chủng tộc và thiếu công bằng, thế giới sẽ còn mãi công nhận rằng Những Nhà văn Tự do đã giữ lời hứa của họ.

Nhật ký 140

Nhật ký thân yêu,

Mình không ngủ được bởi những lý do khác nhau, không phải như khi mình còn là một đứa trẻ ngủ dưới gầm ô tô, chỉ có da bọc xương. Rất nhiều điều đã thay đổi kể từ ngày đó. Mình sẽ đưa các bạn trở về những năm đầu trung học.

“Cái đồ cứng đầu kia, ở với mẹ con sẽ không là kẻ thất bại.”

“Được thôi, chúng ta cứ chờ xem.”

Đó là những từ cuối cùng giữa mình và mẹ trước khi mình bỏ đi. Mình bị ám ảnh bởi tư tưởng độc lập, mà mình không nhận ra thực chất mình chỉ đang cố để được tận hưởng lợi ích của việc tự chịu trách nhiệm về bản thân mình. Nhưng bạn có thể hiểu nổi một cậu bé mười lăm tuổi đang cố gắng tìm chỗ đứng thích hợp cho mình trên thế giới?

“Học cách vất vả” là một cách nói tránh để miêu tả những năm tiếp theo của cuộc đời mình sau khi bước ra khỏi nhà.

Mình không kể về những câu chuyện ấu ả của mình trên đường phố bởi chúng nhiều như cơm bữa. Nhưng đây là khoảnh khắc cuối năm lớp Chín. Đó là tuần cuối trước mùa hè và mình đã thực hiện bước chuyển đổi từ những ngày xa nhà thành những tháng xa nhà. Và không có ngày nào trôi qua mà không có sự giúp đỡ của thuốc phiện. Mình không cần nó để được phê. Nhưng nó là thứ thiết yếu trong các buổi tiệc. Cơ thể mình cần nó như cần không khí. Mình muốn có một vài viên đường pha với chất gây ảo giác mạnh và mình rơi vào trạng thái mất kiểm soát. Cuối cùng cảnh sát đã đến bắt mình vì hành hung người khác trong tình trạng bị ảnh hưởng bởi thuốc phiện. Chỉ cần một khoảnh khắc, mọi chuyện sẽ không bao giờ còn như cũ nữa.

“Tao đã bắt được mày, thằng nhóc da trắng à!” - Những từ đầu tiên mình nghe được khi bị tổng giam. Đó là những từ mà mình sẽ không bao giờ quên được. Đây hoàn toàn là một thế giới mới mà mình không biết sao mình có thể đến được. Tòa án đã kết tội và gửi mình đến trại phục hồi chức năng trong năm tới. Lúc ấy mình căm ghét hệ thống này biết bao thì giờ đây mình nhận ra họ đã cứu cả cuộc đời mình. Mình sẽ không còn phải đến những bữa tiệc ngoài kia nữa. Năm tới mình sẽ phải đến trung tâm phục hồi nhân phẩm thanh thiếu niên.

Quá trình phục hồi nhân phẩm là một chặng đường dài và gian nan. Nó đầy ắp tiếng cười, tiếng khóc và cả những thứ ở giữa hai tâm trạng đó.

Nhưng trong quá trình 12 tháng đó, mình đã nhận thấy một vài điều. Mình nhận ra mình là ai. Con người thật của mình. Mình không dùng ma túy để có cảm giác hạnh phúc. Bản thân mình đáng giá và đặc biệt. Mình nhận ra gia đình mình yêu mình rất nhiều và thế giới ngoài kia là một nơi tuyệt vời và đáng sống nếu bạn nắm được công thức để cùng tồn tại với năm tỷ công dân đó. Mình học vào mùa hè trong hai năm và chỉ còn một học kỳ trước mắt. Cuối cùng, bài thi giúp mình gia nhập lại xã hội như một con người mới và đã được cải tạo cũng đến. Mình được ra trại giữa năm 1996 với thân thể bệnh nhân ngoại trú. Đó không phải chiến công dễ dàng. Phần lớn số bạn của mình ở đó đã không trụ được và số người còn trụ lại khi mình ra trại lại càng ít hơn. Chỉ những kẻ mạnh mới tồn tại được.

Mình thi đạt bệnh nhân ngoại trú sau mười tháng. Họ cho mình đi sớm trước hai tháng bởi mình đã thực hiện chương trình khá tốt. Mọi thứ đều thay đổi rất nhiều khi mình trở về nhà. Liệu pháp điều trị đã mang mình trở lại với gia đình và gia đình mình sống hòa thuận với nhau. Mình đã có cảm giác biết ơn đối với thế giới. Cảm giác được lấy bất cứ thứ gì mình thích để ăn thay vì phải ăn những gì họ để trước mặt bạn thật tuyệt vời. Nhưng ngồi ở đây và nói rằng hành trình trở về nhà thật dễ dàng là lời nói dối. Gia đình mình chuyển đến căn hộ mới để tạo cho mình một khởi đầu mới. Mình cũng đi học trung học. Mình đã gặp lại rất nhiều bạn cũ nhưng bọn mình đã lớn lên thành những con người khác nhau. Trường học không phải là cuộc đời mình muốn có. Có quá nhiều áp lực ở trường, do đó, mình luôn phải bao bọc bản thân mình với những người tốt. Và mình ủng hộ các nhóm.

Điều đó nuôi dưỡng bọn mình đến tận bây giờ.

Như mình đã nói, tối nay mình không ngủ được. Đừng có hiểu nhầm - mình chỉ dùng giấy Kleenex vào những ngày này thôi. Bởi ngày mai mình tốt nghiệp phổ thông trung học. Mình chưa bao giờ nghĩ mình làm được điều đó nhưng mình đã làm được. Mặc dù mai mình mới tốt nghiệp nhưng mình cũng đã có được một vài giải thưởng, mình có điểm GPA trên 3.5 trong suốt bốn năm. Thậm chí mình còn được 4.0 ở một học kỳ. Mình còn được ghi danh và có giải thưởng vì tham gia lớp học phụ. Mười hai tiếng nữa mình sẽ mặc bộ quần áo cử nhân và sẵn sàng bước đi.

Không chỉ riêng trường học trở nên tuyệt vời mà còn rất nhiều điều cũng tốt đẹp hơn. Mình kiếm được việc làm ngay sau khi rời trung tâm phục hồi nhân phẩm và đã làm việc thực sự chăm chỉ. Hai tháng trước, mình thậm chí còn có một cơ hội tốt hơn khi mình được làm việc toàn thời gian. Còn tuần trước mình có một chiếc xe tải mới mừng mình tốt nghiệp. Mình đã tự trả tiền mua xe. Mình sẽ cần nó bởi mình bắt đầu học đại học vào mùa thu. Mình hoàn toàn có thể nói mọi việc đang tiến triển tốt. Đó là một chuyến đi gian nan trong bốn năm. Nhưng mình đã tìm thấy một điều đáng để sống hơn ma túy. Đó là bản thân mình.

Nhật ký 141

Nhật ký thân yêu,

Ngày mai là một ngày trọng đại: Ngày mình tốt nghiệp trung học. Mình đã chứng minh với mọi người mình sẽ tốt nghiệp cùng lúc với các bạn trong lớp. Rất ít người tin mình sẽ tốt nghiệp nhưng mình đã chứng minh cho những người không tin mình biết họ đã sai.

Kể từ khi sinh ra, mình đã sống một cuộc sống khó khăn mà ít người chịu được. Khi mới được sinh ra, mọi người nghĩ mình sẽ không sống qua được ngày sinh nhật đầu tiên của mình. Mất bốn tháng để bác sĩ chẩn đoán mình bị xơ hóa u nang. Hầu hết những bệnh nhân mắc căn bệnh này đều không cầm cự được và chết trước 30 tuổi. Mình đã 18 tuổi và ngày mai mình tốt nghiệp. Mình không thể đợi để nhìn thấy khuôn mặt của mẹ khi mình bước xuống lối đi giữa các hàng ghế để nhận bằng. Mẹ là người luôn ủng hộ mọi bước đi của mình.

Những năm gần đây thật vất vả đối với mình và cả gia đình mình nữa. Việc sức khỏe mình ngày càng xấu đi đã tác động đến mẹ. Năm thứ hai là năm đầu tiên mình phải đấu tranh rất vất vả ở trường. Mình trải qua hai cuộc phẫu thuật xoang và bỏ mười trong mười hai tuần học đầu ở trường. Mình cố gắng đuổi kịp mọi người bằng việc đến trường một lần một tuần để lấy bài học. Một vài Những Nhà văn Tự do đã dành thời gian giúp mình khi cô Gruwell không có thời gian. Họ luôn lo lắng cho mình. Mình tiếp tục bị thụt lùi ở trường và chỉ còn duy nhất một lựa chọn: Mình phải đăng ký học tại nhà. Mình đã nghĩ việc này sẽ giúp được mình và đồng thời làm giảm những căng thẳng trong cuộc sống của mình, nhưng chuyện không được như vậy. Người gia sư được chỉ định dạy mình rất thông minh nhưng lại không đáng tin. Do đó, mình trở thành giáo viên của chính mình trong hai năm tiếp theo. Mặc dù mình học ở nhà nhưng mình luôn cố tham gia những sự kiện của Những Nhà văn Tự do. Mình đã gặp Zlata. Bởi sức khỏe mỏng manh của mình, mình không thể đến thủ đô Washington. Mọi người thật tốt khi luôn chào đón mình ở trường mặc dù mình không còn lên lớp ở đó nữa.

Vào ngày mùng 10 tháng Sáu năm 1997, mình đã nhận được món quà của cuộc đời mình - cuộc phẫu thuật cấy ghép phổi mà mình đã chờ đợi hai năm. Mình rất vui sướng, nhưng cũng sợ hãi bởi cuộc phẫu thuật có thể thất bại. Mình phải học cách đương đầu với sự thật rằng có thể mình sẽ không vượt qua được cuộc cấy ghép. Sâu thẳm trong tâm hồn, mình vẫn nghĩ đó

chỉ là việc nhỏ và mình đã đúng. Mình không sút cân nào và cao hơn gần 3cm. Trông mình không còn xanh xao nữa, da của mình trở lại màu hồng khỏe mạnh bởi oxy đã thông suốt trong cơ thể mình. Mình cảm thấy thật tuyệt vời. Vào tháng Mười cùng năm, mình quay trở lại trường học dưới sự đồng ý của bác sĩ. Tháng Tư năm 1998, mình giành giải thưởng Học sinh gây Cảm hứng nhất - giải thưởng được trao cho những người vượt qua khó khăn và thành công trong cuộc sống. Mình cũng nhận được học bổng đại học 1.500 đôla. Mình thấy tự hào về bản thân mình vì đã không bỏ cuộc và chứng minh mọi người đã sai.

Khi mình kể cho bạn nghe xong mọi chuyện, mình định sẽ mặc thử bộ lễ phục và tưởng tượng như mình đang đi ở lối đi giữa các hàng ghế trong ngày mai.

Nhật ký 142

Nhật ký thân yêu,

Nếu như bốn năm trước có ai đó nói với mình cô Gruwell sẽ chỉ trụ được một tháng, mình sẽ cười thẳng vào mặt họ. Hãy nhìn vào bọn mình hiện tại, những đứa trẻ “bỏ học giữa chừng” này chắc chắn sẽ học cao hơn nữa. Không ai nghĩ rằng những “đứa trẻ vứt đi này” sẽ tốt nghiệp trung học - hay có bất cứ một bằng cấp nào. Và bốn năm nữa, bọn mình sẽ tốt nghiệp đại học. Tên của bọn mình sẽ nằm trong danh sách cựu sinh viên của các trường Columbia, Princeton, Stanford hay thậm chí là Harvard.

Ai dám nghĩ những đứa trẻ “đang trong tình trạng báo động” này lại đi xa được đến thế? Nhưng bọn mình đã làm được mặc dù hệ thống giáo dục muốn dìm bọn mình xuống. Bằng việc phân loại bọn mình ngay từ đầu, họ

đã gây ảnh hưởng đến hồ sơ học sinh của bọn mình. Đến tận khi có ai đó nhận thấy việc “đặt đường ray” sẵn như thế là sai và những đứa trẻ trung học “đáng báo động” này mới có được cơ hội.

Bốn năm trước, thật không thể hình dung bọn mình - một nhóm học sinh đa dạng - lại có thể học cùng nhau trong các buổi thảo luận trên lớp và hôm nay bọn mình vẫn học cùng nhau, cười cùng nhau và khóc cùng nhau. Bọn mình xoay xở để khiến những cái móc nông cạn vốn được gán cho bọn mình như “đáng báo động”, hay “dưới mức trung bình” chìm vào quá khứ và thậm chí cả những cái móc bọn mình gán cho cô Gruwell như “quá trẻ, quá trắng” cũng thế. Bọn mình không chỉ khiến những trở ngại nhỏ bé ấy trôi vào quá khứ mà còn tạo nên một loạt những giải thưởng và bi kịch lớn.

Mình nhớ lại năm đầu tiên ở trường, mọi người vẫn chưa hiểu tầm quan trọng của việc dùng ngòi bút thay vì dùng súng. Họ luôn bị bắn hoặc bị đánh, đôi khi chính họ là những người đi đánh người khác. Bọn mình đã đi được một chặng đường dài kể từ ngày diễn ra những cuộc nổi dậy vì sắc tộc và sự ra đời của Đạo luật 187. Mình nhớ lại và không thể tin rằng bọn mình từng chống đối cô Gruwell như thế nào. Bọn mình làm mọi thứ để cô bỏ cuộc. Đến khi bọn mình cho rằng cô bỏ cuộc, cô lại chứng minh bọn mình đã sai.

Đến năm thứ hai, mọi việc trở nên tập trung hơn một chút, những khuôn mặt mờ nhạt đã trở nên rõ ràng hơn và bọn mình, tất cả đã xích lại gần nhau. Phía đông New York, băng đảng Bloods và Crips đều trở thành Oskar Schindlers. Bọn mình lấy sâm banh giả, cốc nhựa và nướng thịt trên một phiến đá. Một cơ hội thứ hai - cơ hội thứ hai để bọn mình chứng minh giả định của mọi người là sai và là cơ hội thứ hai để bọn mình chứng minh với chính bản thân mình bọn mình có thể làm được.

Năm học cuối là khi bạn mình thực sự bắt đầu không tin vào những hình mẫu dập khuôn. Bạn mình tự cam kết với bản thân mình sẽ luôn đặt công việc học tập và sự khoan dung lên hàng đầu. Những suy nghĩ của Holden trong cuốn tiểu thuyết Bắt trẻ đồng xanh dần trở nên rõ ràng hơn với bạn mình bởi bạn mình cũng đang trải qua những điều tương tự trong cuộc sống và nỗi đau của

Những Nhà văn Tự do đang học tập trong phòng học 203 bên những chiếc máy tính do John Tu tài trợ.

Celie trong Màu tía cũng đã trở nên quen thuộc. Điều quan trọng nhất xảy ra trong năm đó là vào học kỳ thứ hai. Đó là khi bạn mình được đặt tên là Những Nhà văn Tự do - cái tên sẽ đi theo bạn mình mãi mãi, là những cá nhân và là sự tiến bộ.

Chỉ có một cách để miêu tả năm học cuối đây phấn khích, khuấy động, vui vẻ và hạnh phúc này là: khoảnh khắc của cuộc đời mình. Nhờ có các phương tiện đại chúng, thông điệp của bạn mình đã được gửi đi khắp nơi. Bạn mình đã xuất hiện trên Thời báo LA, chương trình Thời hoàng kim, bạn mình giành được rất nhiều giải thưởng và chuông điện thoại vang lên mỗi phút. Thông điệp bạn mình cố gắng xây dựng trong bốn năm đã có ảnh hưởng đến mọi người như một cơn sóng khổng lồ.

Khi nhìn lại, mình thật không thể tin những học sinh được coi là không thể đào tạo được nữa, những đứa trẻ từ chối nói chuyện với nhau, ngày hôm nay lại là Những Nhà văn Tự do... và trở thành một gia đình. Mình không hiểu bạn mình đã theo đuổi việc này như thế nào. Bạn mình đã hoàn thành bốn năm học với những kỷ niệm tuyệt vời nhất như thế nào. Mình không biết nhưng cô Gruwell luôn có sẵn câu trả lời. Cô luôn như thế. Mình không dám tin bạn mình đã thực sự đạt được điều này, bạn mình đã có một tấm

bằng chứng nhận bọn mình đã rời khỏi trường trung học. Đây là điều bọn mình muốn làm ngay từ bốn năm trước khi bọn mình đã muốn thoát khỏi địa ngục trường học. Nếu bọn mình thực sự làm vậy thì cậu thanh niên luôn mang theo súng sẽ trở thành người như thế nào? Đứa trẻ da trắng kia có lại trở thành bạn của mình không? Mình cá là nếu không có gia đình thứ hai này, sẽ có rất nhiều bạn không thể thực hiện được mong ước đầu tiên của mình. Ví dụ như cô gái kia sẽ bỏ trốn cùng cậu bạn trai và cậu thanh niên kia sẽ triền miên trong ma túy và kết thúc ước muốn trở về với gia đình. Ngoài những trải nghiệm quý giá, chúng ta có được quá nhiều thứ để biết ơn. Mình sẽ nhớ tất cả mọi điều, nhưng điều mình nhớ nhất là Phòng học 203.

Đó không chỉ là một phòng học mà nó còn là tầng hầm của bọn mình. Mình băn khoăn không biết cảm giác khi tắt đèn phòng học lần cuối của bọn mình như thế nào. Căn phòng chắc chắn sẽ không bao giờ như cũ được nữa. Nó sẽ không còn là nhân chứng cho những ý tưởng kiệt xuất vào lúc bảy giờ tối hay có cảnh sát hộ tống bởi ai đó bấm chuông báo động. Căn phòng sẽ không bao giờ được thấy một nhóm học sinh đi từ những gì tệ hại nhất thành những hình mẫu lý tưởng có thể chứng minh mọi người, thậm chí bản thân họ đã sai. Cuộc đời của bọn mình được định hình tại căn phòng này và giờ nó sẽ không còn là nơi mọi người cùng khóc, ôm hôn, cảm ghét, thương xót hay khoan dung nữa. Nhưng ai biết được? “Mọi điều tốt đẹp rồi cũng sẽ kết thúc,” nhưng mình đang học được một điều, đó là những điều tốt đẹp ở đây không hề kết thúc.

Lời bạt

Tôi có một giấc mơ... Những cậu bé và cô bé da đen sẽ tay trong tay cùng với những cô bé và cậu bé da trắng và sóng bước bên nhau như anh chị em.

- Martin Luther King, Jr.

Mùa xuân năm 1997, khi Những Nhà văn Tự do đang đứng trên bậc thang trước Tượng đài Lincoln ở Washington, có điều kì diệu nào đó đã xảy ra. Như được nhắc thoại, tất cả 150 học sinh này đã cầm tay nhau và chậm rãi đi theo dấu chân mà hơn 30 năm trước Martin Luther King đã đi. Khi ai đó bắt đầu lầm nhảm “Những Nhà văn Tự do có một giấc mơ!” lập tức mọi người hưởng ứng và giọng của các em đã hòa thành một. Tôi đứng ngấm nhìn bọn trẻ và biết rằng đây chính là “giấc mơ” mà Martin Luther King đã hình dung ra. Tôi tự hào về bọn trẻ. Tôi thấy các em giống như chính những đứa con của mình và lần đầu tiên trong đời, tôi đã hiểu vì sao mẹ tôi đã khóc trước những vở kịch và lễ tốt nghiệp ở trường.

Khi các em đi lên đến bậc thang cao nhất, chúng nói:

“Cô Gruwell, chúng ta đã đi theo những dấu chân của Những Hành khách Tự do khi đến thủ đô Washington, chuyển đi tiếp theo của chúng ta chắc sẽ là căn gác áp mái của Anne Frank. Bởi sau cùng đó chính là nơi cuộc hành trình của chúng ta bắt đầu.” Một vài em đã tỏ ra đồng tình khi nghe thấy gợi ý này. Nhưng tiếc thay tôi không phải một trong số những em

đó. Tôi vẫn đang giữ vai trò của một người “mẹ” và tôi phải giải quyết những vấn đề thiết thực như luôn đảm bảo không có em nào đi lạc hay xảy ra sai phạm gì tại tàu điện ngầm. Chính vì thế, lên kế hoạch cho một chuyến đi khác, đặc biệt một chuyến đi tới Amsterdam là hoàn toàn ngoài ý muốn. Tôi biết nếu tôi phớt lờ các em và những câu nói đó thì cuối cùng các em cũng sẽ không nhớ đến nữa.

Nhưng “hạt giống” đã được gieo mầm. Tôi không có cơ hội để khiến các em “quên” cuộc hành trình trong tương lai đó đi. Trái lại, ý tưởng đó lại càng mạnh mẽ hơn nữa. Khởi đầu chỉ là một chuyến đi đơn giản tới những bí mật phụ của Anne, nhưng giờ nó đã thành một chuyến đi khắp châu Âu. Những ngày sau khi tốt nghiệp, với chứng chỉ trong tay, chiếc bánh lái đã được chuyển động cho chuyến đi nước ngoài của chúng tôi. Cũng bằng chính sự kiên trì đó mà các em đã mang Zlata và cả thế giới đến phòng 203, các em đã duyệt kế hoạch đưa chúng tôi đến châu Âu vào mùa hè tới.

Nhưng bởi chuyến đi châu Âu còn cách chúng tôi một năm nên công việc học tập của các em được ưu tiên trước. Những Nhà văn Tự do sẽ bắt đầu nhập học vào

mùa thu năm 1998. Một số em theo học trường cộng đồng, một số em theo học ở các trường chính trong bang và trải dọc từ Massachusetts cho tới Hawaii. Mặc dù kế hoạch học đại học đưa các em theo những hướng khác nhau, nhưng mục tiêu chung của các em lại không thay đổi. Như đã được nói trước, học kỳ đầu tiên ở đại học sẽ rất vất vả đối với một số em và cũng lại nhẹ nhàng đối với số khác. Những Nhà văn Tự do sẽ phải học cách thích nghi với cuộc sống chung phòng, tránh gặp phải tình trạng “tuổi mười lăm năm thứ nhất” và hoàn thiện nghệ thuật ôn thi cho tốt. Giữa việc giải quyết tinh tế công việc làm thêm và học giữa kỳ, bọn trẻ sẽ hầu như không còn thời gian.

Không còn sự thoải mái trong căn phòng 203, các em phải tự điều chỉnh trong môi trường mới và nền tảng tự do mới của mình. Bước đầu chuyển đổi này sẽ gặp khó khăn bởi phòng 203 không chỉ là một phòng học, đó còn là một ngôi nhà, một gia đình. Tôi biết nếu muốn các em trưởng thành thì phải để các em tự đi ra và khám phá thế giới mới. Một vài trong số các em sẽ đầu băng việc biết chạy, số khác lại khởi đầu bằng việc lò dò những bước đi đầu với những ranh giới chưa được khám phá. Cho dù bước đi đó nhanh hay chậm, mỗi thành viên của Những Nhà văn Tự do đều đang tiến lên trên con đường của riêng mình.

Không chỉ bản thân các em tiến lên phía trước mà các em còn kéo những người khác tiến lên cùng mình, đó là những người cha, người mẹ, những người họ hàng lạc lối và những người bạn mất phương hướng. Những Nhà văn Tự do chỉ lưu giữ những kỷ niệm của những ai mà cuộc đời họ bị đánh cắp. Một trong những người đó là Anne Frank. Chính vì thế, bất cứ khi nào áp lực trong cuộc sống quá căng thẳng và tưởng chừng như các em sẽ thất bại, các em hãy nhớ đến những câu nói của Anne.

“...Chúng ta có cơ hội được học tập và thực hiện mọi điều cho bản thân mình. Chúng ta có quá nhiều lý do để hy vọng sự hạnh phúc, nhưng chúng ta phải tự thực hiện việc đó. Bởi hạnh phúc không phải là thứ bạn có được nếu như chọn lựa con đường dễ dàng. Có được hạnh phúc nghĩa là bạn hãy làm những điều tốt chứ không phải tự biện và lười biếng.”

- **ANNE FRANK**, ngày mùng 6 tháng Sáu năm 1944

Những câu nói của Anne Frank đã tạo cảm hứng cho tôi bởi tôi đã bước ra khỏi sự yên ổn của Phòng học 203 và nói lời tạm biệt với trường trung

học Wilson. Tôi trở thành giáo viên “mới” tại trường Đại học California (CSULB). Vị trí mới này của tôi đòi hỏi tôi phải chia sẻ kinh nghiệm về Những Nhà văn Tự do với những đồng nghiệp mới trong tương lai. Tôi chắc rằng sẽ còn có những phòng học như phòng học 203 và những gia đình lớn khác nữa để những gì chúng tôi đã trải qua không trở thành một điều ngoại lệ, mà đó sẽ là một tiêu chuẩn. Việc là một người mới (của CSULB) khiến tôi thấy đồng cảm với nỗi lo về sự bấp bênh của những Những Nhà văn Tự do và những gì các em sẽ phải trải qua ở đại học. Nhưng tôi cam kết tôi sẽ luôn ở bên các em mỗi khi các em vấp ngã hay thành công trong cuộc sống.

Trong quá khứ, cũng như bây giờ, thỉnh thoảng lại có người gia nhập vào hành trình của chúng tôi trong suốt chặng đường đi. Một vài ngày sau khi học kỳ thứ hai ở đại học bắt đầu, chúng tôi đã gặp Harry Balafonte - một nhà vận động quyền bình đẳng cho người da đen. Sau khi xem chương trình về Những Nhà văn Tự do trên truyền hình, ông đã rất cảm động khi gặp chúng tôi. Câu chuyện của ông về Rosa Parks, Martin Luther King và Những Nhà văn Tự do đã khích lệ chúng tôi làm nhiều điều thay vì chỉ là những du khách đơn thuần trong chuyến đi của chúng tôi đến châu Âu. Ông kể với chúng tôi về việc đào tạo và chuẩn bị cho Những Nhà văn Tự do trước khi họ tiến đến nước Mỹ bằng một chiếc xe buýt. Ông khiến chúng tôi nhận ra nếu chúng tôi muốn chuẩn bị dẫn thân vào một chuyến đi đặc biệt, chúng tôi sẽ phải chuẩn bị kỹ lưỡng. Đột nhiên, chuyến đi của chúng tôi bước sang nhịp điệu mới. Bởi ông Balafonte là một người ủng hộ tâm huyết cho Những Nhà văn Tự do, ông đòi hỏi chúng tôi hãy đừng chỉ thảo luận mà hãy đi những bước đi thực tế.

Những lời của ông Balafonte như tiếng súng nổ báo hiệu một thời kỳ mới. Chúng tôi biết Những Nhà văn Tự do không chỉ đơn thuần là cái tên. Belafonte giải thích, Những Hành khách Tự do đã mạo hiểm cuộc sống của họ để cống hiến cho sự bình đẳng nhân quyền của loài người. Nếu chúng tôi

thực sự làm được những gì như Những Hành khách Tự do, những bài viết của chúng tôi sẽ vượt qua khuôn khổ những bức tường của phòng học 203 và vượt qua những hoàn cảnh khó khăn của chính chúng tôi và trở thành thông điệp trên toàn cầu. Niềm đam mê viết và thay đổi thế giới của chúng tôi như được hồi sinh.

Với sự giúp đỡ của trường Đại học Long Beach và Barnes & Noble, chúng tôi đã mở một khóa học đại học cho phép chúng tôi mài giũa kỹ năng của mình hơn nữa. Chúng tôi đã tìm ra nhiều cách thức khác để biểu hiện và khám phá năng lực của mình và chia sẻ sâu sắc cho những tiếng nói khác. Trong Đấu tranh cho sự thiếu công bằng, chúng tôi đã thu hút được sự giúp đỡ từ một số nhà văn thần tượng của mình. Những tác giả như nhà báo không tưởng Peter Maass và nhà thơ Latin danh tiếng Jimmy Santiago Baca đã truyền cảm hứng cho những sinh viên tiếp tục sử dụng ngòi bút của mình như một hình thức đấu tranh hơn là dùng bạo lực. Cả Maass và Baca đều đi theo con đường của mình bằng ngôn ngữ viết và Những Nhà văn Tự do cũng sẽ đi theo con đường đó.

Các sinh viên vẫn tiếp tục viết và bắt đầu có ý thức rèn luyện văn phong chăm chỉ hơn nữa và các em đã tạo ra một cảm giác cộng đồng và lối thoát cho cảm xúc. Thảm kịch tại trường trung học Columbine khiến Những Nhà văn Tự do nhận thấy họ đã may mắn như thế nào.

Song không giống như phần đông mọi người, Những Nhà văn Tự do không lên án Klebold và Harris. Thay vào đó, họ cảm thông bởi rất nhiều em trong Những Nhà văn Tự do trước khi tìm được tiếng nói của mình cũng từng bị coi như người kỳ quái và luôn bị hiểu lầm giống như Klebold và Harris. Trước khi các học sinh của tôi tìm được sự an toàn trong phòng học 203, rất nhiều em đã coi bạo lực là một giải pháp. Phải đến tận khi các em được học về nỗi đau của Anne Frank, của Zlata Filipovic, của những người

khác và được chứng kiến tận mắt - các em mới đến với nhau như một “gia đình” và đặt tên cho mình là Những Nhà văn Tự do. Và cũng chỉ cho đến khi chúng tôi thành lập một môi trường học tương hỗ lẫn nhau tại Phòng học 203, nơi cho phép các em được tự do bộc lộ cảm xúc, các em mới nhận ra bạo lực sẽ không bao giờ là một giải pháp đúng đắn.

Mặc dù tôi không phải một chuyên gia trong lĩnh vực này nhưng tôi cảm nhận được bọn trẻ luôn muốn nổi loạn. Hiểu bản tính muốn nổi loạn của bọn trẻ, tôi đã khuyến khích Những Nhà văn Tự do sử dụng ngòi bút như phương tiện để làm Cách mạng. Thông qua ngòi bút, các em phát hiện các em có chung những ý định và nó gắn kết các em lại với nhau thành một cộng đồng và liên kết các em lại chứ không chia rẽ các em. Thật bất hạnh, những học sinh tại trường Columbine không có một cộng đồng như Những Nhà văn Tự do. Chúng cô đơn và ở bên bờ vực thẳm. Những tiếng khóc kêu cứu của chúng vang đến tai những người khiếm thính. Do đó thay vì cầm bút lên và tìm ra hướng giải quyết, chúng đã quay sang súng đạn và bom.

Nhận thức được thảm họa Columbine, Những Nhà văn Tự do cam kết quyết tâm hơn nữa trong việc ủng hộ hòa bình. Các em chủ tâm tìm kiếm những đứa trẻ đang trượt đà vào ma túy và ghi chép lại như thể đó chính là cuộc thập tự viễn chinh của các em. Các em thành lập một chương trình có tên gọi “Vinh danh sự đa dạng thông qua nghệ thuật” nhằm truyền dạy sự khoan dung đến những đứa trẻ bị xã hội loại ra ngoài lề và những đứa trẻ thấy mình không thích nghi được với xã hội. Với sự giúp đỡ của Barnes & Noble và Seamless Education ở thành phố Long Beach, Những Nhà văn Tự do bắt đầu hướng dẫn những em học sinh tiểu học, cấp hai và trung học về tầm quan trọng của việc cầm bút, thay vì cầm vũ khí bất cứ khi nào các em gặp phải rắc rối; Những Nhà văn Tự do đã trở thành đại sứ của sự khoan dung.

Nhằm tiếp tục truyền bá thông điệp của mình, chúng tôi lên kế hoạch cho chuyến đi châu Âu và sẽ hoàn thành chuyến đi nhân văn của chúng tôi một cách trọn vẹn. Bất hạnh đã đến vào một vài ngày trước khi chúng tôi chuẩn bị đi châu Âu, một trong những Những Nhà văn Tự do yêu quý của chúng tôi đã mất vào ngày 13 tháng Bảy năm 1999. Em đã dự định sẽ trở thành một trong những đại sứ của sự khoan dung - nhưng do biến chứng của căn bệnh xơ hóa u nang, cơ thể của em đã từ chối lá phổi được cấy ghép. Tại đám tang, người mẹ nghị lực của em đã nói với chúng tôi, con trai bà đã hoàn thành được ba mục tiêu của cậu - có giấy phép lái xe, tốt nghiệp trung học và học đại học. (Em đã làm theo cách của mình - em đã lái một chiếc Mustang, em đã tốt nghiệp trung học trong sự vinh dự và em đã nhận được học bổng đại học). Điều cuối cùng mà con trai bà muốn làm là đi châu Âu cùng chúng tôi. Chính vì thế người mẹ biết rằng con trai bà luôn sát cánh bên chúng tôi trong tiềm thức, Những Nhà văn Tự do hứa sẽ thả một ngọn nến ở mỗi thành phố chúng tôi ghé thăm và khi quay trở về, chúng tôi sẽ trao cho bà cuốn nhật ký của chuyến đi.

Chúng tôi sẽ đến thăm những thành phố tiêu biểu như Auschwitz (Ba Lan), Sarajevo (nơi chúng tôi sẽ hội ngộ với Zlata) và Tòa án Chiến tranh tại Hague (Hà Lan). Tiếp đó chúng tôi sẽ đến thăm căn gác áp mái bí mật của Anne tại Amsterdam để tưởng nhớ tới cô gái trẻ, người dù ở trong hoàn cảnh tồi tệ nhất vẫn tin rằng “cho dù thế nào, sâu thẳm trong tim mọi người đều là người tốt”.

Sau đó chúng tôi sẽ quay trở về Mỹ ngay trước thềm năm học mới và chia sẻ những trang nhật ký mới của chúng tôi, rèn luyện con đường mới của chúng tôi và sẽ tiếp tục làm bất cứ điều gì có thể để tạo nên một thế giới hòa bình và khoan dung.

Có thể sự kết thúc chuyến đi của chúng tôi mới thực sự là sự khởi đầu....

Những Nhà văn Tự do coi cuốn sách này như người tiếp sức thứ ba. Câu chuyện của Anne đã tạo cảm hứng cho Zlata, người được tán dương là Anne Frank thời hiện đại. Rồi sau đó Zlata trao lại chiếc gậy chỉ huy cho Những Nhà văn Tự do. Chúng tôi hy vọng cuốn sách này sẽ tạo cảm hứng cho bạn trở thành người tiếp sức thứ tư bằng cách khuyến khích bạn cầm bút lên và hãy là một chất xúc tác cho sự thay đổi.

Lời cảm ơn

Một thanh niên đi trên bờ biển và trông thấy một ông cụ đang nhặt những con sao biển bị sóng đánh lên bờ. Khi đến gần hơn, người thanh niên đó thấy ông cụ ném những con sao biển đó trở về đại dương. Anh tiến lại phía ông cụ và hỏi, “Cụ đang làm gì thế ạ?” Cụ già trả lời: “Nếu tôi không ném những con sao biển này về với sóng nước, chúng sẽ chết.” “Nhưng có hàng nghìn bãi biển và có hàng triệu con sao biển. Ông không thể cứu được hết chúng. Ông có biết ông chẳng thể thay đổi được gì không?” Ông cụ tiến lại gần và nhặt tiếp một con sao biển lên và nói: “Tôi sẽ làm thay đổi cuộc đời con sao biển này.”

Khi John Tu kể câu chuyện trên cho chúng tôi nghe, Những Nhà văn Tự do đều thấy mình giống như con sao biển. Nhưng may mắn thay, con người đều biết mình cần sự giúp đỡ. Chính vì vậy Erin Gruwell và Những Nhà văn Tự do muốn bày tỏ lòng cảm ơn đối với những anh hùng không được ngợi ca, những người luôn sẵn sàng tạo nên sự thay đổi...

STEVE và KAREN GRUWELL - những người đã truyền cảm hứng cho chúng tôi có dũng khí theo đuổi niềm tin của mình và đấu tranh cho những gì tốt đẹp.

CHRIST GRUWELL - người đã cho đi rất nhiều để chúng tôi có thể tiếp tục cho những người khác.

JOHN TU - thiên thần bảo hộ của chúng tôi và là hình ảnh thu nhỏ của
Cây Hiến Dâng.

DON PARRIS - người bạn tri kỷ và là một nhà sản xuất kỳ diệu.

CAROL SCHILD - người đã tin tưởng cho rằng tiếng nói của chúng tôi
nên được chia sẻ với toàn thế giới.

MARVIN LEVY - người đã nhận ra sức hút của nam châm trong thông
điệp của chúng tôi

SHARAUD MOORE - người là nhân tố khởi đầu kích thích sự thay đổi.

Những người mẹ - người đã cho chúng tôi tình yêu thương và sự ủng hộ
không điều kiện (Debbie Mayfield, Mary Rozier, Fran Sandei, Marilyn Tyo
và tất cả những ông bố, bà mẹ, người bảo hộ cao quý khác).

ANTHONY SANZIO - người đã tôi luyện tiếng nói của chúng tôi thành
dàn hợp xướng hài hòa.

GERDA SEIFER, RENEE FIRESTONE, MEL MERMELSTEIN và
những người Do Thái còn sống sót khác đã chia sẻ với chúng tôi câu
chuyện của họ - chúng tôi hứa chúng tôi sẽ không bao giờ quên.

Giáo sư COHN và KARIN POLACHECK - những người đã mang đến
sự tự do để chúng tôi dám ước mơ. Những người ủng hộ trường Trung học
Wilson - đó là toàn bộ “ngôi làng của chúng tôi” (quá nhiều những cái tên

để có thể kể ra hết ở đây, nhưng các bạn biết các bạn là ai và chúng tôi sẽ không bao giờ quên các bạn).

NANCY WRIDE - người đầu tiên kể về câu chuyện của chúng tôi với thế giới.

PETER MAASS - người đã tạo cảm hứng cho chúng tôi đấu tranh cho sự không công bằng thông qua những trang viết của mình

Bộ trưởng Bộ giáo dục Mỹ - RICHARD RILEY - người đã tin rằng mọi người đều có quyền học tập.

Khách sạn Marriott - những người đã cho chúng tôi những phòng học không có bốn bức tường cả ở quê nhà và ở nước ngoài!

Hãng hàng không United - đã cho rất nhiều Những Nhà văn Tự do lần đầu tiên có “đôi cánh”.

Barnes & Noble (đặc biệt là AMY TERRELL và CARRIE FISHER) - đã giúp chúng tôi mang văn học đến cuộc sống và chia sẻ tình yêu sách với cộng đồng của chúng tôi.

GUESS? - đã chia sẻ New York và “những giấc mơ lớn” với chúng tôi.

Hãng hàng không Southwest - đã cho chúng tôi “bay tự do”.

Trường Đại học California, Irvine - vì đã ăn mừng sự đa dạng.

Trường Đại học Quốc gia - đã khởi đầu “ Những Nhà văn Tự do Thần kỳ”.

Trường Đại học bang California, Long Beach - đã mở rộng đường chân trời của chúng tôi.

Trường Đại học thành phố Long Beach - đã thay thế cho phòng học 203 của chúng tôi và như một mái nhà thứ hai, đặc biệt là Robert Hill, Rick Perez, Frank Gaspar và Betty Martin.

Scholastic, Inc. - đã khiến việc đọc sách lúc nào cũng thật vui vẻ.

Trung tâm Anne Frank, Mỹ - đã giữ tinh thần của Anne còn sống mãi.

LINDA LAVIN - người đã khiến chúng tôi “tự hào khi là một phần của nhân loại”.

CONNIE CHUNG, TRACY DURNING và ROBERT CAMPOS - người đã chia sẻ câu chuyện của chúng tôi với hàng trăm người.

MARLY RUSOFF - người đã tin tưởng chúng tôi.

JANET HILL - người đã trở thành một Nhà văn Tự do.

Và cảm ơn tất cả những thành viên trong gia đình, bạn bè, sinh viên các trường đại học và cả sinh viên đã tốt nghiệp, các đồng nghiệp và những người luôn sát cánh và ủng hộ chúng tôi trong suốt chặng đường vừa qua.

Và cảm ơn các bạn, những độc giả - bây giờ chúng tôi trao cây gậy chỉ huy cho các bạn!